

**UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ**

Autorka: Andrea Švarcová

Zkušenosti přirozeného mentoringu mezi vysokoškolskými studenty

Bakalářská práce

Praha 2022

Vedoucí bakalářské práce: Tereza Javornický Brumovská, Ph.D.

Katedra psychologie a věd o životě

Fakulta Humanitních Studií

Univerzita Karlova v Praze

This publication is published as part of students' training in project ENCOUNTER with funding received from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement H2020-MSCA-ST-IF-2020 No. 101027291

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Toto prohlášení a souhlas budou signovány vlastnoručním podpisem.

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní Mgr. Tereze Javornický Brumovské, M.A., Ph.D. za její odborné vedení, cenné rady a podporu při psaní bakalářské práce a všem ostatním, kteří mě podporovali během celého studia.

SLOVNÍČEK POJMŮ:

Emerging adulthood – Vynořující se dospělost

Emerging adult – Vynořující se dospělý

Emotional support – Emocionální opora

Empowerment – Posílení jedince

Esteem support – Opora formou uznání/ocenění

Formal mentoring relationship – Formální mentoringový vztah

Important non-parental adult – Významný nerodičovský dospělí

Mentoring relationship – Mentorský vztah

Natural mentoring relationship – Přirozený mentorský vztah

Optimally-matched social support – Optimálně přizpůsobená sociální opora

Protége - Chráněnc

Relatedness – Sounáležitost

Resilience – Resilience/Odolnost

Significant adult – Významný dospělý

Social support – Sociální opora

Trusted adult – Důvěryhodný dospělý

Youth – Dospívající

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK:

CAQDAS - Computer-assisted (or aided) qualitative data analysis

software (CAQDAS) – Počítačem podporovaný software pro kvalitativní analýzu dat

OBSAH

ABSTRAKT

1.	ÚVOD.....	10
2.	TEORETICKÁ ČÁST.....	11
2.1.	Přirozený mentoring, přirozený mentorský vztah, přirozený mentor.....	11
2.1.1	Přirozený mentor.....	12
2.1.2.	Charakteristiky přirozeného mentora.....	13
2.1.3.	Přirozený mentorský vztah.....	14
2.1.4.	Charakteristiky přirozeného mentorského vztahu.....	15
2.1.5.	Charakteristiky kvalitních přirozených mentorských vztahů.....	16
2.2.	Přínosy přirozených mentorských vztahů a přirozených mentorů.....	18
2.2.1.	Resilience.....	21
2.2.2.	Sociální opora.....	25
2.2.2.1.	Typy sociální opory.....	28
3.	EMPIRICKÁ ČÁST.....	32
3.1.	Metodika výzkumu.....	32
3.1.1.	Kvalitativní výzkum, výzkumný problém, výzkumná otázka.....	32
3.1.2.	Výběr participantů výzkumu.....	32
3.1.3.	Vzorek participantů výzkumu.....	33
3.1.4.	Sběr dat.....	34
3.1.5.	Analýza dat.....	35
3.1.6.	Etika výzkumu.....	37
3.1.7.	Výsledky výzkumu.....	37
3.1.1.1.	Téma Sociální opora.....	37
3.1.1.2.	Téma Zdroje sociální opory.....	38
3.1.1.3.	Téma Rodinné zázemí.....	48
3.2.	Diskuze.....	50
4.	Závěr.....	54

Literatura

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje subjektivním zkušenostem vysokoškolských studentů s přirozeným mentoringem v kontextu resilience a s ní související sociální opory. Cílem této práce je zkoumat subjektivní zkušenosti studentů prvního ročníku bakalářského studia na vybraných státních vysokých školách. Tedy jedinců v období vynořující se dospělosti, s fenoménem přirozeného mentoringu a zjistit, jaké jiné strategie sociální opory využívají. Následně zmapovat jaké jsou subjektivně vnímané přínosy těchto strategií. Teoretická část této práce je věnována pojmům přirozeného mentoringu, resilience, sociální opory a vynořující se dospělosti. V empirické části se pomocí individuálních hloubkových online rozhovorů věnuji zkoumání již zmíněných subjektivní zkušeností vynořujících se dospělých s přirozeným mentoringem a následně tematické analýze těchto rozhovorů. Jsou zde uvedeny výsledky výzkumu o subjektivně vnímaných přínosech přirozeného mentoringu na resilienci respondentů a jejich vztahy s rodinou či přáteli, které byly participanty uvedeny. V diskuzi jsou poté výsledky výzkumu porovnány s literaturou v teoretické části práce. V závěru je celková práce zhodnocena.

Klíčové pojmy:

Přirozený mentoring, mentor, přirozený mentorský vztah, sociální opora, resilience, vynořující se dospělost

Abstract

This BA final-year research project deals with the subjective experience of university students with natural mentoring; and with the related theoretical concepts of resilience and social support. The aim of this work is to examine the subjective experiences of the first-year undergraduated students of the state universities, that is, the young individuals in the emerging adulthood; and their experiences of natural mentoring phenomena. The research project also search for what other sources of social support they use and describes the subjectively perceived benefits of natural mentoring and other identified sources of social support. Thus, the theoretical part of this work applies the concepts of natural mentoring, resilience, social support and emerging adulthood. Subjective experiences of 10 emerging adults with natural mentoring were explored via individual in-depth online interviews. Subsequently the theory-based (?) thematic analysis is applied as a method of data analysis. The results of work report the subjectively perceived benefits of natural mentoring on respondents' resilience; and perceptions of their relationships with family or friends... The results are discussed with the literature using the theoretical concepts applied in the theoretical part of the work. Lastly, the report offers conclusions and recommendations for further research and practice in the field of youth mentoring (?).

Key Words:

Natural Mentoring, Mentor, Natural Mentoring Relationship, Social support, Resilience, Emerging adulthood

1. ÚVOD

Mentoring v dnešní době patří k velmi diskutovaným tématům zejména v zahraničí. V České republice o této problematice není příliš velké povědomí a množství literatury v českém jazyce na téma přirozeného mentoringu, zvláště pak u vynořujících se dospělých, je velmi malé. Tato práce proto přispívá k oboru mentoringu studiem zkušeností vynořujících se dospělých následující otázkou: Jaké jsou zkušenosti vysokoškolských studentů prvního ročníku bakalářského studia na státních vysokých školách s přirozeným mentoringem? Tato otázka byla podnětem ke zpracování práce právě s problematikou přirozeného mentoringu, na kterou literatura v českém kontextu neodpovídá.

Vynořující se dospělost je období skýtající mnohé změny, které mohou být pro některé osoby stresující. V takovém případě mohou začít vyhledávat možné zdroje sociální opory ve svém okolí a obracet se na ně. Jaké zdroje sociální opory tedy mladí dospělí využívají? Cílem bakalářské práce je odpovědět na tuto otázku a rovněž přispět k rozšíření povědomí o přirozeném mentoringu a jeho přínosech pro vynořující se dospělé v kontextu studentů prvního ročníku bakalářského studia na státních vysokých školách.

Teoretická část bakalářské práce je věnována fenoménu přirozeného mentoringu, jeho definicím a přínosům. Dále pak tématu resilience a sociální opory včetně druhů sociální opory, a to právě ve spojitosti s přirozeným mentoringem.

Praktická část pomocí zvolené kvalitativní metodologie s hloubkovými semi-strukturovanými rozhovory a tematickou analýzou dat prohlubuje znalosti o přirozeném mentoringu a jeho subjektivním vnímání jedinců ve vynořující se dospělosti. Dále tato část poukazuje na výsledky výzkumu a diskuzi výsledků v rámci nastudované literatury. Závěr pak zhodnocuje celkovou práci a její přínos.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Přirozený mentoring, přirozený mentorský vztah a přirozený mentor

Žijeme ve společnosti plné lidí, ať už nám blízkých či cizích, a každý takový kontakt či vztah nás nějakým způsobem ovlivňuje. Některé vztahy nás ovlivní více, některé méně, nicméně všechny nás určitým způsobem formují. „Sociálně-psychologický přístup ke zkoumání osobnosti spočívá v orientaci na sociální svět jako na kontext, ve kterém a prostřednictvím kterého se osobnost formuje, ale zároveň který vlastní aktivitou spoluvytváří.“ (Výrost, 2019, s. 62). „Jedinec se však jako člen společnosti nerodí. Rodí se se sklonem ke společenskosti a stává se členem společnosti.“ (Berger & Luckmann, 1999, s. 128). Jedním z vlivných faktorů sociálního prostředí ve vývoji a při zvládnání přechodných období a stresu s nimi spojenými je fenomén mentorského vztahu (Hurd & Zimmerman, 2010b). Mentor je člověk, který je starší a zkušenější a provází nás životem nebo jen jeho určitou částí. (DuBois & Karcher, 2005b).

Mentoring se jako fenomén v lidské společnosti objevuje již od nepaměti. Pravděpodobně nejstarší zmínka o „Mentorovi“ pochází z řecké mytologie, kdy Odysseus odchází do války a žádá bohyni moudrosti Athenu, aby na sebe vzala mužskou formu Mentora a dala pozor na jeho syna Telemacha (Freedman, 1993).

Mentoring je velmi speciální lidský vztah. Můžeme tvrdit, že je pocta a zodpovědnost být mentorem. Základem mentoringu je blízký osobní vztah mezi menteem, neboli mentorovým svěřencem (chráněncem), a mentorem. Jeden takový dobrý vztah může měnit život. Může změnit pohled člověka na sebe samého a může ovlivnit náš postoj a důvěru vůči druhým. Během času, který spolu tráví, si mentor a protéže či mentee často vypěstují specifické pouto vzájemného závazku, respektu, identifikace a loajality, které usnadňuje mladým lidem přechod do dospělosti (Rhodes, 2002).

Literatura definuje přirozený mentoring jako „přirozeně se formující vztah mezi mladým a významným dospělým, u kterého se však nejedná o rodiče či jinou primárně pečující osobu a přináší pozitivní vývoj mladého či odráží rizika spojená s obdobím dospívání“ (Van Dam, 2018, s. 56).

2.1.1. Přirozený mentor

Osoby podílející se na vzájemném mentoringovém vztahu se často nazývají mentor a mentee, ale mohou se v literatuře vyskytovat i pod jinými pojmy, jako je například „významný dospělý“ (Significant adult), „důvěrnýhodný dospělý“ (Trusted adult), „významný nerodičovský dospělý“ (Important non-parental adult) a „chráněnc“ (Protégé). V české literatuře se také objevuje pojem „svěřenec“ (Brumovská & Seidlová Málková, 2010).

Literatura definuje mentora mnoha způsoby. V tomto ohledu není zcela jednotná a jednotlivé studie pohlíží na pojem mentora jinak. Některé definice jsou otevřenější, jiné naopak specifitější, čímž vylučují určité osoby jako přirozené mentory, což může způsobovat nesrovnalosti mezi jednotlivými studiemi (Van Dam, 2018; Zimmerman et al., 2002). Mentor může být definován jako „...někdo, kdo má větší zkušenost i znalost než mentee, mentorův chráněnc. Mentor provází svého chráněnce, menteeho, a instruuje ho za účelem jeho rozvoje“ (DuBois & Karcher, 2005b, s. 3).

Dále můžeme mentora definovat jako osobu „...která dosáhne individuálního vývojového vztahu se studentem, a osobu, kterou student identifikuje jako osobu umožňující uskutečnění osobního růstu“ (Bennets, 2003, s. 64).

Definicí, která se nejvíce blíží pohledu na mentor v této práci, je následující:

„Přirození mentoři jsou starostliví dospělí (nikoliv však rodiče), kteří poskytují dospívajícím podporu a vedení. Ze své podstaty vznikají přirozené mentorské vztahy spíše prostřednictvím organických sociálních spojení než formálních mentorských programů“ (Hagler & Rhodes, 2018, s. 175).

Tato definice je otevřenější než jiné, jelikož nespécifikuje věk mentora, kromě zmínky, že se jedná o dospělého, a hodí se tedy do této práce. Některé definice uvádějí, že musí být mentor starší než mentee (Van Dam, 2018), avšak pro účely této práce, kdy jsou zkoumány zkušenosti mladých dospělých s přirozeným mentoringem je předpokládáno, že i kdyby nebyl mentor starší než mentee, bude dospělý a může být zkušenější a být tedy pro menteeho možným mentorem.

Dospělí hrají důležitou roli v životech dospívajících. Tím, že jsou starší a zkušenější, mohou dospívajícím ukazovat chování, které je účinné při řešení různých úkolů i problémových situací. Mohou dospívající podporovat a ukazují jim zdroje v jejich okolí a rozvíjejí dovednosti, které dospívající následně mohou samostatně využívat. Přispívají ta k jejich odolnosti, rozvoji talentu a dovedností k jejich autonomii (Deutsch et al., 2020). Vztahy mezi dospívajícími či mladými dospělými, které se rozvinou tak, že se pro dospívající stanou významnými zdroji jejich rozvoje, tj. stanou se přirozenými mentorskými vzory, mají pozitivní dopad na výsledky dospívajících v řadě akademických, sociálně-emocionálních a zdravotních oblastí (Deutsch et al., 2020).

Jakožto nejbohatší prostředí pro možnost vzniku přirozených mentorských vztahů je označována škola a místa volnočasových aktivit (Karcher et al., 2006). Studii v USA kontextu ukázaly, že přirozenými mentory mohou být příbuzní (nejsou tím však myšleny primárně pečující osoby, tedy rodiče), sousedé, učitelé, přátelé nebo někdo z náboženské komunity, který je důvěrníkem a obhájcem dospívajících (Schwartz et al., 2013; Spencer, 2007; Spencer et al., 2016; DuBois & Silverthorn, 2005a).

2.1.2. Charakteristiky přirozeného mentora

Mezi charakteristiky mentora ve studii Van Dam (2018) byl zařazen typ mentora, který byl rozdělen na:

- příbuzní (například širší rodina-babička, dědeček, teta, strýc starší sourozenec),
- nepříbuzní (například trenér/trenérka sportu, zaměstnavatel, spolupracovník, soused, kamarád, rodiče kamaráda),
- mentor s pomáhající profesí (například učitel, výchovný poradce, ministr/kněz/rabín, náboženský vůdce, lékař/terapeut).

Tyto jednotlivé charakteristiky pak mohou mít vliv na výsledky mentorského vztahu a také na jeho kvalitu. Například nepříbuzní mentoři mohou poskytovat lépe jiný druh sociální opory než příbuzní. Mohou poskytnout například jiný druh informace, než by byli schopni poskytnout příbuzní, kteří vyrůstají ve velice podobných podmínkách a vyznávají stejné hodnoty jako mentee. Také mohou mít přístup k odlišným příležitostem. Důvodem je, že lidé, se kterými je osoba úzce spojena, mívají stejné zdroje informací a přístupu (Hamilton et al. 2020). Nebo mohou někteří mentoři mít také větší předpoklady k vedení menteeho

a poskytování opory obecně (DuBois, Silverthorn, 2005a). Například učitelé a terapeuti mohou mít více zkušenost s poskytováním sociální opory.

V již zmíněné studii od Van Dam (2018) skutečně měly charakteristiky mentora vliv na výsledky dospívajících. V této studii byla nalezena poněkud větší velikosti účinku vztahu u mentorů s pomáhající profesí.

2.1.3. Přirozený mentorský vztah

Přirozené mentorské vztahy vznikají, jak je již z názvu patrné, přirozeně v již existujících sociálních sítích mladých. Na rozdíl od formálních mentoringových vztahů nejsou vytvořeny a mohou existovat bez jakéhokoliv přičinění nějaké třetí strany, jako jsou například různé mentoringové programy či organizace. Přirozené mentorské vztahy vyžadují pro svůj vznik a fungování méně struktury a jsou tedy dostupnější než formální mentoringové vztahy (Van Dam, 2018). Hamilton et. al (2020) navíc zmiňují, že většina vztahů typu mentoringu se vyskytuje přirozeně nebo neformálně, mimo mentorské programy.

Definice ohledně přirozeného mentorského vztahu se opět různí. Například může být přirozený mentorský vztah definován jako „vztah mezi osobou, která vytváří individuální rozvíjející vztah pro někoho druhého, kdo se v něm učí, a jež tento učeník definuje jako vztah, ve kterém má možnost osobního růstu“ (Bennets, 2003, s. 64) nebo také jako „důvěrné spojení dvou lidí, které napomáhá vzdělávání, formuje se přirozeně, je živoucí a může se objevit v jakémkoliv věku“ (Bennets, 2003, s. 64).

Některé definice jsou konkrétnější, co se týče specifčnosti charakteristik vztahu či pomoci, kterou vztah s mentorem nabízí, některé jsou otevřenější. Například Van Dam et al. (2018) zmiňuje ve své definici funkci mentorského vztahu jako způsobu, jak odrážet rizika spojená specificky s obdobím dospívání. Avšak i období vynořující se dospělosti v sobě skýtá určitá rizika a těžkosti, které je třeba překonat. Definice od Bennets (2003) naopak zmiňuje, že mentorský vztah je živoucí a může se objevit v jakémkoliv věku, tedy předpokládám i ve věku vynořující se dospělosti.

Podle DuBois a Karcher (2005b) mentor ve vztahu chráněnce provází a instruuje ho za účelem jeho rozvoje. Tento rozvoj může být velice všestranný. Rozvoj dítěte nebo dospívajícího může být psychosociální – sebedůvěra, sebeúcta, lepší komunikace

s lidmi atd., ale také může být instrumentální – pomoc při hledání zaměstnání, pomoc při psaní životopisu, získávání informací o vzdělávání a další pomoc v oblasti zaměstnanosti. Někteří autoři pak uvádějí věk mentora (většinou starší dospělí), jako důležitý aspekt mentorského vztahu.

Mentoring se objevuje v mnoha rozmanitých podobách a příkladech, jak může takový vztah probíhat a jaké může mít dopady. V práci se tedy využívá definice mentorského vztahu, kterou jsem vytvořila, jako: Pro účely této práce budeme na základě rešerše literatury používat následující definici mentorského vztahu:

Jedná se o blízké spojení dvou lidí, ve kterém zkušenější mentor předává své zkušenosti, hodnoty a pohled na svět méně zkušenému mentee. Ten se pak od mentora mnohému učí a inspiruje se od něj a rozvíjí sebe sama.

2.1.4. Charakteristiky přirozeného mentorského vztahu

Vzájemnost je důležitým aspektem vztahů s přirozenými mentory. Mentorské vztahy se vyznačují vzájemnou loajalitou a zájmem, v jehož centru je chráněnc, který se v něm má něčemu naučit. Jak zmiňuje Rhodes (2002), i přes fakt, že středem pozornosti ve vztahu je primárně prospívání chráněnce, je důležitá vzájemná loajalita a také vzájemný respekt.

Pro fungování vztahu je oboustranný pocit naplnění významný. Mentor musí být ve vztahu s mentee také spokojen a naplňován například poskytováním opory mentee. Vztah bez vzájemného respektu a celkové vzájemnosti i v jiných aspektech vztahu by nejen nemohl fungovat, ale pravděpodobně by v kontextu přirozené situace ani nevznikl. Nekvalitní přirozené mentorské vztahy se v sociálních sítích nevytvorí. (Více bude uvedeno v podkapitole věnované charakteristikám kvalitních přirozených mentorských vztahů).

V metaanalytické studii od Van Dam (2018) byly mezi charakteristiky mentorského vztahu zařazeny tyto kategorie:

- délka vztahu,
- typ opory,
- frekvence kontaktu mezi mentorem a mentee.

Vztahové charakteristiky zde uvedené neměly v této studii zmírňující účinek na výsledky dospívajících.

2.1.5. Charakteristiky kvalitních přirozených mentorských vztahů

Mentorské vztahy mohou u dospívajících sloužit různým účelům. Podle potřeb dospívajících se mohou nezbytné charakteristiky efektivních vztahů v oblasti mentoringu v různých kontextech nebo cílech lišit (Deutsch et al., 2020). Sdílená (odsouhlasená) definice kvality vztahu mezi mentorem a menteeem však stále chybí a posílila by naše chápání její role (Van Dam, 2018).

Nicméně dle již zmíněné meta-analytické přehledové studie Van Dam (2018), kde byla kromě vlivu přítomnosti mentora na výsledky dospívajících také zkoumána kvalita přirozeného mentorského vztahu, se ukázalo, že kvalita tohoto vztahu může zvýšit pozitivní výsledky přítomnosti mentora na dospívající. A je tedy důležitým prediktorem výsledků dospívajících. Kvalita vztahu se zde měla skládat ze tří dimenzí:

- sounáležitost (např. blízkost a důvěra mezi mladým člověkem a mentorem),
- sociální opora (např. míra emocionální, instrumentální a kognitivní podpory),
- podpora autonomie (např. pomoc mladým lidem věřit v jeho schopnost dosáhnout zamýšlených výsledků prostřednictvím naslouchání, modelování a budování důvěry ve schopnosti a úsilí svěřence).

Dále Van Dam (2018) uvádí, že podpurná přítomnost mentora, jevící se jako bezpečná základna a sounáležitost (např. blízkost a důvěra mezi mladým a mentorem) působící jako bezpečné útočiště, se zdá být důležitou dimenzí vztahu ovlivňující pozitivní rozvoj dospívajících.

Fakt, že je zde sociální opora kvalitativním znakem mentorského vztahu, je pro tuto práci zajímavý a důležitý. Sociální opora je i důležitým prvkem empirické části bakalářské práce.

Důvěra byla společným tématem, které se objevovalo v popisech mladých lidí při identifikování toho, co dělalo jejich vztah s významným druhým důležitým (Deutsch et al., 2020). Čas a prostor byl ve vztahu také důležitý, avšak důležité na něm bylo to, že se mentoři záměrně snažili udělat si čas a vytvořit prostor pro témata, která se netýkala jen primárního úkolu, který s menteeem měli. Například učitel ve škole, který byl mentorem jednoho z žáků, vytvářel záměrně prostor pro konverzaci nejen o škole, ale přesahující i do osobního běžného života menteeho. Umožnil mu tak probírat a svěřit se prakticky

s čímkoliv mentee chtěl. (Deutscha et al, 2020) Tudiž se dá říci, že určitá angažovanost ve vztahu ze strany mentora byla patrná a nezbytná.

Otázka času hraje v mentoringu svou určitou roli také podle Rhodes (2002). Vztahy mezi mentorem a menteeem mají tendenci se s časem prohlubovat. Je tedy důležité pohlížet na tento vztah i z pohledu kontinuity a motivace z obou stran reagovat na změny ve vztahu (Rhodes, 2002).

Na některých kvalitativních znacích vztahu se shodují autoři různých studií. Například jedná-li se o důvěru. Dle Rhodes (2002) je nezbytnou podmínkou efektivního vztahu to, že oba lidé zapojení do tohoto vztahu se cítí propojeni – je zde vzájemná důvěra a pocit, že je člověk chápán, oblíben a respektován. Bez určitého spojení je nepravděpodobné, že by někdy nastala dynamika, která činí mentorské vztahy efektivními. Jako jakýkoliv jiný blízký, důvěrný a chápající vztah se vyvíjí postupně a potřebuje čas. Délka trvání mentorského vztahu se tedy odráží na jejich kvalitě a efektivitě. „Aktivní ingrediencí“ dobrého mentorského vztahu je blízké, důvěryhodné spojení, ve kterém mohou osoby pociťovat bezpečí ve vyjadřování svých myšlenek a pocitů (Rhodes, 2002).

Ve studii Deutsch et al. (2020) byla důležitost času a prostoru při iniciaci a udržování přirozených mentorských vztahů zřejmá. Samotná přítomnost času a prostoru však nezaručuje vývoj přirozeného mentorského vztahu.

Neměli bychom zaměřovat fyzickou dostupnost dospělých se vztahovým přístupem k dospělým. Dospělí jsou přítomni v životech dospívajících v řadě prostředí, včetně škol, mimoškolních aktivit a náboženských kontextů, pracovních míst a rodinných sítí. A přestože všichni mladí mohou mít dospělé, kteří jsou jim k dispozici v některých nebo všech těchto prostředích, neznamená to, že mladí mají k těmto dospělým stejný přístup (Schwartz et al., 2016, citováno v Deutsch et al., 2020).

Například „u vysokoškolských studentů z rasově marginalizovaného prostředí na univerzitách je méně pravděpodobné, že osloví učitele a vytvoří si s nimi vztahy (Schwartz et al., 2016, citováno v Deutsch et al., 2020), přestože mají technicky stejnou dostupnost vztahů jako jejich ostatní vrstevníci. Dále například děti umístěné v péči státu se i v období stresu méně obraceli na dospělého, jelikož neměli vyvinutý blízký vztah k žádné

konkrétní pečující osobě (Bowlby, 1988). Takže i kdyby fyzicky mentoři k dispozici byli a měli by k nim přístup, je možné, že by pravděpodobně nevyhledali jejich oporu a pomoc.

Klíčové je spíše to, že dospělí a dospívající záměrně využívají sdílený čas a prostor k tomu, aby se zapojili do aktivit a rozhovorů, které vytvářejí a budují vztah. Kromě toho se zdá být důležitou součástí, aby dospělí vytvořili bezpečné a autentické prostory a pěstovali důvěru u dospívajících. Důležitá je tedy záměrnost a aktivnost jinými slovy také angažovanost.

2.2. Přínosy přirozených mentorských vztahů a přirozených mentorů

Mentorské vztahy nejsou oddělitelné od ostatních vztahů v životě menteeho, které ho také ovlivňují a podílí se na jeho vývoji (rodiče, učitelé, ostatní dospělí poskytující péči). Rodiče mají většinou velký vliv na dítě a jeho vývoj a není tedy možné přisuzovat příznivé výsledky pouze mentorům (Rhodes, 2002). Není výjimkou, že se v životech menteeho vyskytuje mnoho jiných osob poskytujících sociální oporu, je-li třeba. Nejsou-li přítomni dospělí, které by mohl mentee v případě potřeby požádat o pomoc, obrací se na své přátele (Rhodes, 2002). Je tedy komplikované určit, do jaké míry mají vliv tyto okolní vztahy na jedince a do jaké míry se jedná o výsledky spojené s přirozeným mentoringem.

Avšak mentoři mohou mít vliv na mnoho oblastí v životě menteeho, a na jeho celkovou pohodu (Brady et al., 2017). Za přirozený mentorský vztah je považován takový vztah, který dokáže zmírnit rizika spojená s přechody charakteristickými pro období dospívání (Van Dam et al., 2018). Jedním z přínosů přirozeného mentoringu je však pomoc menteeemu při překonávání rizik, kterým čelí při přechodu do dospělosti (Hurd, Zimmerman, 2010b). Přirozený mentoring může proto hrát velkou roli také v období vynořující se dospělosti, kdy s věkem přibývá i více povinností, zodpovědnosti, ale i svobody rozhodovat se. Vynořující se dospělí tak čelí mnoha změnám. Přejít z období dospívání do vynořující se dospělosti je považován za významné vývojové stadium v životě mladého jedince (Greeson, 2013). Vliv rodičů má tendenci slábnout a přístup ke zdrojům se může přesunout (Hurd, Zimmerman, 2010b). Život lidí do té doby v určitých aspektech stejný (povinná školní docházka) se od té doby naopak ubírá velice rozdílnou cestou. Zhruba jedna třetina vynořující se dospělých jde po střední škole studovat na vysokou školu a nastává pro ně období poloautonomie, kdy na sebe přebírají část zodpovědnosti nezávislého života, ale část stále přenechávají svým rodičům a jiným dospělým autoritám (Arnett, 2000). Nicméně

výzkum přirozeného mentoringu pro tuto věkovou skupinu a v českém kontextu dosud chybí.

Vynořující se dospělí se nevidí jako dospívající, ale také se nevnímají jako úplně dospělí. Zde je vidět subjektivita s jakou toto období popisují sami vynořující se dospělí a nejistota, která toto období provází. Je to fáze života, kdy člověk opouští období dospívání, ale ještě nedošel do bodu, kdy by se cítil být plně kompetentním mladým dospělým (Arnett, 2000). Tato situace může být plná stresujících změn a životních rozhodnutí, při kterých si nezkušený vynořující se dospělí nemusí vědět rady. (Viz níže podkapitola Resilience)

U dospívajících bylo zjištěno, že podpurný vztah s jedním stabilním a podporujícím dospělým je protektivním faktorem. (Werner, 1993; Werner & Smith, 1992; Werner & Smith, 1982) Ochranné faktory nejen přispívají k individuálním rozdílům v reakci na nepřízeň osudu v jakémkoli daném časovém okamžiku, ale přítomnost určitých ochranných faktorů také určuje pravděpodobnost výskytu dalších v určitém pozdějším okamžiku (Werner, 2005a).

Mezi přínosy mentoringu tedy patří například pomoc překonávat nepřízeň a vyrůst ve zdravé adaptivní dospělé tím, že může přispívat k jejich resilienci vůči rizikům, kterým jedinci čelí (Werner & Smith, 1992). U mladých, kteří mají dobré sociální vztahy, přirozený mentoring doplňuje a podporuje resilienci. U rizikových mladých pak může kompenzovat individuální rizika (Van Dam et al., 2018). To vše může mít podporující vliv na již zmíněnou resilienci (Zimmerman et al., 2005).

Může mít také vliv na snížení psychických problémů způsobených nějakým traumatem během dětství či dospívání (např. zkušenost se šikanou, špatný vztah s primárně pečující osobou aj.). Pokud si dítě prošlo podobným traumatem, může se k lidem a ke světu obecně stavět nedůvěřivě až nepřátelsky, (Drevon et al, 2018). Což může přinášet další zvýšenou psychickou zátěž v rámci fungování ve společnosti a v důsledku sníženou celkovou kvalitu života. Mentorský vztah s jistou bezpečnou vazbou s dospělým, který menteeho nezištně podporuje a záleží mu na jeho rozvoji, prospívání a spokojenosti, může tyto negativní zkušenosti z předchozího vztahu kompenzovat. Díky pozitivním interakcím, které menteeho podporují, dodávají mu odvalu, posilují jeho autonomii a rozvíjí jeho schopnosti, se ve vztahu vytváří důvěra a blízkost (Brumovská, 2017; Brumovská & Málková, 2020). Tato

kvalita vztahu poté menteeho dál v životě podpoří a umožní předchozí negativní zkušenosti kompenzovat (Simões et al.,2021).

Blízké a trvalé vztahy mohou mít jedinečnou schopnost ovlivnit sebevědomí dospívajících propojením se stabilním a podpůrným vztahem s pečující dospělou osobou, která není rodičem. Může tak vzniknout kontext, ve kterém mohou dospívající rozvíjet sebeúctu a důvěru ve své schopnosti (Schwartz et al., 2012).

Ukázalo se, že přítomnost kvalitního přirozeného mentorského vztahu měla větší vliv na sounáležitost, sociální oporu a podporu autonomie. Největším přínosem však byl sociálně-emocionální vývoj a akademické a odborné fungování (Van Dam et al., 2018). Meta-analytické studie od Van Dam (2018) posouvají chápání důležité role přirozeného mentoringu v životě dospívajících a podmínek, za nichž má větší dopad. Účinky přirozeného mentoringu na výsledky dospívajících byly relativně skromné, ale když byla vzata v úvahu kvalita vztahů, byly účinky mentoringu podstatně větší, zejména pro pozitivní sociálně-emocionální rozvoj. V některých případech účinky vysoce kvalitních přirozených mentorských vztahů převyšovaly mnohé, které byly hlášeny v metaanalýzách a přehledech o spojení mezi formálními mentorskými vztahy a výsledky dospívajících. Dále pak ukázaly, že pouhá přítomnost přirozeného mentora byla spojena s pozitivními výsledky dospívajících, s malou celkovou průměrnou velikostí účinku (Van Dam, 2018). Souvislost mezi kvalitou přirozeného mentorského vztahu (sounáležitost, sociální opora a podpora autonomie) a pozitivními výsledky dospívajících přinesla střední průměrnou velikost celkového účinku. Byly zjištěny malé až střední velikosti účinku pro souvislost mezi kvalitou přirozeného mentorského vztahu a sociálně-emocionálním vývojem, akademickým a profesním fungováním a psychosociálními problémy (Van Dam, 2018). Rizikový status (například dospívající matky, bezdomovci, dospívající v pěstounské péči a děti rodičů alkoholiků) kupodivu nezmiřnil vztah mezi přítomností ani kvalitou přirozených mentorských vztahů a výsledky dospívajících (Van Dam, 2018).

Mentori mají kromě jiného potenciál ovlivnit tři vývojové cesty jedince. V kontextu podpůrných vztahů mohou mentori ovlivnit socio-emocionální vývoj osoby tím, že například zlepši pohodu, sebevědomí a mezilidské dovednosti (Miranda-Chan et al., 2016; Rhodes 2005). Kromě toho mohou mentori kultivovat lepší kognitivní a akademické fungování poskytováním přímé instrukce, budováním dovedností kritického myšlení a posilováním akademického zapojení. Mentori mohou také podpořit vývoj osobnosti

mladého člověka tím, že mu nabízí vedení a slouží mu jako vzor (Miranda-Chan et al., 2016). Jak potvrzuje Rhodes (2005) socio-emocionální vývoj, kognitivní vývoj a rozvoj identity se překrývají a jsou reciproční. Nemusí se navzájem nezbytně vylučovat. Zlepšování kognitivních dovedností menteeho probíhá například pomocí dialogů a naslouchání mentora. Žádná z těchto změn se podle Rhodes (2002) nemůže objevit, dokud si mentor a protége nevytvoří mezi sebou emocionální pouto. (Viz podkapitola Charakteristiky kvalitních mentorských vztahů). Rhodes (2002) dále argumentuje, že mentor neslouží pouze jako vzor, ale také jako obhájce zájmů dospívajícího. Toto tvrzení je v souladu se Schwartz et al. (2013), která říká, že je mentor zároveň obhájcem zájmů menteeho.

Sociální učení mezi mentorem a chráněncem probíhá spontánně a může vést k pozitivním výsledkům dospívajících (Rhodes, 2005). Získávají lepší sociální a emoční dovednosti, díky čemuž snadněji navazují vztahy s ostatními (jak jejich vrstevníky, tak může zlepšovat i vztah v rodině např. s rodiči, sourozenci, širší rodinou). Díky neustálé vřelé a přijímající interakci s mentorem si může protége začít uvědomovat výhody, které skýtají blízké vztahy a více se otevřít lidem ve svém okolí (Rhodes, 2002). Posiluje se mu sebevědomí a díky tomu se zvyšuje jeho autonomie a celkový pocit pohody tzv. wellbeing (Brumovská & Seidlová Málková, 2010; Ryan, 1993; Van Dam et al., 2018).

Výsledky meta-analytické studie Van Dam (2018) naznačují, že přirození mentoři mohou hrát významnou roli v životě dospívajících v celé řadě kontextů a situací. Mentoři mohou pomoci dospívajícím s vytvořením strategií pro zvládání stresu a přispívají tedy k resilienci (Rhodes, 2002). Přirození mentoři, kteří jsou důvěryhodní a důslední, mohou pomoci dospívajícím cítit se jistější a otevřenější emocionální opoře, když čelí stresujícím událostem nebo chronickému protivenství (Rhodes et al., 2006).

2.2.1. Resilience

Výzkum resilience neboli lidské odolnosti prošel od konce 70. let 20. století značným vývojem (Masten, 2001; Goldstein & Brooks, 2006). Resilience typicky odkazuje na schopnost pozitivní adaptace jedinců v kontextu prožívání minulé či přítomné životní nepřízně (Wright a Masten, 2005). Koncept resilience je široký a má několik přístupů a variant.

Dříve se mělo za to, že resilience některých jedinců je důsledkem vrozené vlastnosti určitých lidí, které u ostatních chybí. Poté výzkumníci přišli s tím, že pramení ze základních systémů lidské adaptace (Goldstein, Brooks, 2006). Ann Masten (2001) pak poznamenává, že resilience nevychází ze vzácných a speciálních vlastností, ale z „každodenní magie obyčejných, normativních lidských zdrojů v myslích, mozcích a tělech dětí v jejich rodinách a vztazích a jejich komunitách“ (Masten, 2001).

V jednom z těchto přístupů lze na resilienci pohlížet jako na nástroj k vyrovnání či odrážení následků znevýhodnění a stresu způsobených okolními riziky. Další možností je pohlížet na ni jako na způsob jakým vytvořit i v běžné populaci schopnost „odolného myšlení“ (Brooks & Goldstein, 2001, citováno v Goldstein & Brooks, 2006, s. 3). V ideálním případě by děti schopné vyvinout si toto nastavení mysli byly schopné vyrovnat se lépe s každodenním stresem, výzvami, překážkami či zklamáním, a vrátit se zpět do stavu vyrovnanosti (Goldstein & Brooks, 2006). Resilience je jedním z několika konstruktů, jak ochránit nebo redukovat vulnerabilitu (křehkost, náchylnost, zranitelnost). V dnešní době není nikdo ušetřen tlaku a stresu, který na nás v běžném životě nejenom působí v našem vnímání, ale je na nás vyvíjen tlakem společností a jejich nároky. Děti nejsou vůči těmto faktorům okolí imunní. I ti, kteří nezažívají výraznou nepřízeň osudu nebo trauma, pocítují tlak a očekávání okolí (Goldstein & Brooks, 2006). Podpora resilience je tedy přínosná i pro běžnou populaci a je často spojována s pojmem přirozeného mentoringu jako jedna z výchozích teorií (Zimmerman et al., 2005). Přirozený mentoring může zároveň podpořit efektivitu terapie či jiné léčby a tím nepřímo přispět k rozvoji resilience (Van Dam, 2018).

Van Dam (2018) ve své studii zmiňuje, že rizikový status osob neměl významný vliv na výsledky přínosů mentoringu. Je tedy možné předpokládat, že je mentoring přínosný i pro obecnou populaci, nikoliv pouze vysoce rizikovou. Pro dospívající s nízkým rizikem může facilitace přirozených mentorských vztahů sloužit jako univerzální preventivní strategie, která jim může pomoci dosáhnout cílů, vyrovnat se s výzvami a orientovat se v jejich identitě (Van Dam et al., 2018).

Kořeny mentoringu sahají zpět k teorii citové vazby, která především tvrdí, že vytvoření si silného citového pouta k určitým osobám je základní charakteristikou lidské povahy, ale také následně předpokládá, že míra vulnerability (zranitelnosti) člověka vůči stresorům je silně ovlivněna vývojem a aktuálním stavem jeho intimních vztahů (Bowlby, 1988). Vytvoření kvalitního blízkého a bezpečného vztahu s mentorem, ve smyslu citové

vazby, tedy může být pro jedince prospěšné a ovlivňovat jej v různých oblastech jeho života. Dospívající s hluboko zakořeněnou nejistotou ohledně vztahů bývají náchylnější k sebekritice a úzkosti.

Předchozí studie ukázaly, že přirozené mentorské vztahy podporují pozitivní rozvoj dospívající a odrážejí rizika spojená s bouřlivými roky dospívání (Van Dam, 2018). Avšak rizika spojená se stresovými situacemi s sebou nepřinášejí pouze období dospívání, ale také období vynořující se dospělosti, kdy podpora ze strany rodičů má tendenci ustupovat do pozadí a rozvíjí se autonomie jednotlivce (Masten, 2004).

Resilience je spolu s kompetencí či empowermentem neboli posílením jedince součástí podpory zdravého stavu člověka (wellness) a její zkoumání s sebou přináší model, který se podílí na psychickém zdraví. Je předpokládáno, že se vytvoří zdravé osobní systémy okolí vedoucí k pozitivnímu rozvoji celkového pocitu pohody (wellbeingu) a snížení dysfunkcí (Cowen, 1991, citováno v Goldstein & Brooks, 2006, s. 4). Je tedy možné resilienci u jedince vyvinout a posílit a předejít tak následkům nepřízně nebo dokonce přispět k jeho celkovému pocitu pohody.

Životní události a rizikové faktory mohou zvýšit vulnerabilitu u dětí. Vnitřní dispozice a vnější zdroje (jako je například přítomnost přirozeného mentora) mohou posílit resilienci (Werner, 2005a). Tato rovnováha se může měnit a posouvat v různých fázích našeho života u každého pohlaví a je dána kulturním kontextem. Ve většině případů faktory, které zmírňovaly negativní důsledek nepřízně v dětství, byly prospěšné také pro děti, které žily v stabilních a bezpečných domovech, ale zvláště pak nabývají na důležitosti při zvýšení nepřízně. Nicméně tyto faktory se dají využít i v běžné, nerizikové populaci a posílit tím ještě více pozitivní vývoj a celkový pocit pohody v životě.

Cesty vedoucí k pozitivní adaptaci i přes nepřízeň osudu v dětství jsou komplexní. Spojitosti mezi jednotlivými dispozicemi a vnějšími zdroji podpory, které zvyšují kompetenci a snižují negativní řetězec důsledků, v přirozeném prostředí nebo strukturovaných intervenčních programech (Werner, 2005a), nejsou dosud do detailu v literatuře a výzkumu resilience ujasněny. Jedním typem intervencí, které cílí na posilování resilience u vulnerabilních skupin dospívajících a mladých dospělých, jsou i mentoringové programy po celé EU, USA včetně ČR. Avšak jak ukázala významná longitudinální studie resilience od Werner a Smith (1982), přirozený mentor byl zásadní v prospívání

znevýhodněných dětí při jejich sledování po 40 let a nelze tedy upřít významnost přirozeného mentoringu. (Werner & Smith, 1982). V návaznosti na tuto studii se intervence formálního mentoringu nyní snaží přínosy mentoringu v oblasti resilience dospívajících zprostředkovat prostřednictvím třetí strany, mentoringového programu.

Mnoho studií se zabývalo výhradně přínosy formálního mentoringu i přes narůstající zájem o studium přirozeného mentoringu (Van Dam, 2018) a většina studií na resilienci se zabývala středním dětstvím a dospívajícími. (Werner, 2005a). Avšak díky studii Arnett na Emerging Adulthood (2000) vyplývá, že i období vynořující se dospělosti je náročné vzhledem k přechodu ze středních škol na školy vysoké nebo do zaměstnání a měla by mu být věnována větší pozornost i z hlediska zkoumání přirozeného mentoringu. Greeson (2013) navíc říká, že přechod z období dospívání do vynořující se dospělosti je významným milníkem ve vývoji jedince. I zde by se tedy daly uplatnit výhody a podpora přirozeného mentoringu pod záštitou teorie resilience a s ní spojené sociální opory. Toto je v souladu s myšlenkou Masten (2004), že období přechodu do dospělosti může přinášet zvláštní rizika a příležitosti, jak naznačují výzkumy a teorie zaměřené na adaptaci ve vývoji.

Masten (2004) ve svém článku „Resources and resilience in the transition to adulthood: Continuity and change“ dále podotýká, že období vynořující se dospělosti definované Arnettem (2000) může být příležitostí ke změně životního směru a také, že dospělí bývají těmi, kteří vedou cestu k možnostem nebo usnadňují přístup k příležitostem. Účelem této studie bylo prozkoumat vzorce kontinuity a změny v adaptivním chování během přechodu do dospělosti. Dle analýzy se ukazuje značná kontinuita v kompetenci a resilienci, ale také předvídatelná změna. Úspěch ve vývojových úkolech vynořující se dospělosti mohl mít více zdrojů. Jedním z nich byly základní zdroje z dětství (IQ, kvalita rodičovství, socioekonomický status), druhým zdrojem pak byly adaptivní zdroje vynořující se dospělosti jako je například plánovitost/budoucí motivace, autonomie, podpora dospělých a schopnosti zvládat stres/vypořádat se se stresem. Adaptivní zdroje vynořující se dospělosti měly jedinečný prediktivní význam pro úspěšné přechody do dospělosti. I zde je tedy zmiňována opora dospělých jako jeden z podpůrných zdrojů, který je možno využít v kontextu resilience u vynořujících se dospělých.

Výsledky této studie také naznačují, že u jedinců, kterým se během přechodu do dospělosti razantně změnil stav z maladaptivního na odolný, mohly k této změně přispět právě zdroje, které hrály roli v načasování nebo příležitostech pro odolnost, jako je

plánovitost/budoucí motivace, autonomie a opora poskytovaná dospělými osobami mimo rodinu. Opora od dospělých významných osob se tedy zdá být jedním z ukazatelů, kteří předpovídají vznik resilience v období přechodu do dospělosti u těchto mladých lidí, kteří byli na počátku přechodu maladaptivní.

V závěru Masten (2004) konstatuje, že mnoho mladých lidí vyrůstajících v chronické nepřízni, si úspěšně razí cestu pod vedením dospělých a s řadou kognitivních dovedností a dalších adaptivních nástrojů. Lze tedy usuzovat, že vedení a poskytování sociální opory dospělých jednotlivců, může být pro mladé lidi významné i v období vynořující se dospělosti.

Nízká míra sociální opory je silně spojena s úrovní stresu, úzkostí, depresí, posttraumatickou stresovou poruchou a lékařskou morbiditou a mortalitou. Na druhé straně je dokázáno, že zvýšená dostupnost sociální opory v sociálních sítích jejich příjemců má ochranné a tlumivé účinky na duševní a fyzické zdraví (Southwick, 2005). Celkově vzato literatura o sociální opoře silně naznačuje, že intervence určené k obohacení sociálních sítí a emocionální podpory zvýší odolnost vůči stresu a sníží pravděpodobnost rozvoje stresem vyvolané deprese (Southwick, 2005).

Jedním z možných způsobů, jak posílit resilienci jedince je poskytování sociální opory (Brady & Dolan, 2012).

2.2.2. Sociální opora

Sociální opora může být definována jako „Chování, které pomáhá lidem, kteří procházejí stresovými životními okolnostmi, efektivně se vyrovnat s problémy, kterým čelí“ (Cutrona, 2000, s. 103). Sociální opora může být přímo relevantním řešením problému, jako je například poskytování rady, nabídka odvozu osoby k lékaři nebo zajištění potřebných zdrojů k vyřešení problému. Nebo může alespoň zmírňovat negativní pocity spojené s problémovou stresovou situací (Cutrona, 2000).

Sociální opora ze strany mentora se objevuje v některých studiích dokonce jako kvalitativní rys přirozeného mentorského vztahu. Jednou z takových studií byla metaanalytická přehledová studie od Van Dam et al. (2018), kde byl zkoumán vliv přítomnosti přirozeného mentora na výsledky dospívajících a dále také vliv kvality mentorského vztahu na výsledky dospívajících. Jednou z kvalitativních charakteristik

přirozeného mentorského vztahu byla právě sociální opora, která sestávala například z míry emocionální, instrumentální a kognitivní opory. V této studii bylo také zjištěno, že kvalitnější vztahy měly větší vliv na výsledky přirozeného mentoringu a že kvalita vztahu je důležitou součástí mentoringu obecně. Dá se tedy předpokládat, že sociální opora může v mentorském vztahu hrát významnou roli.

Některé druhy opory mohou pocházet skutečně jen z určitých zdrojů. Zdroj, který poskytuje sociální oporu, je pro nás významný. Nejefektivnější sociální opora je totiž ta, kterou nám poskytují osoby, s nimiž jsme spjati blízkým emocionálním poutem. Například Emocionální opora by nám nepomohla od každého, ale pouze od těch, jimž věříme, cítíme se s nimi příjemně a klademe určitou váhu jeho názorům a poskytnuté pomoci (Cutrona, 2000).

V těchto případech proto hrají důležitou roli přirození mentoři, významní dospělí, kteří jsou na základě blízkého, podporujícího a důvěrného vztahu s dospívajícím kvalitní sociální oporu schopni poskytovat.

Kdo je přirozeným mentorem mladých může v některých situacích hrát důležitou roli, také díky rozdílnému sociálnímu kapitálu, kterým daná osoba mentora disponuje a může poskytnout. Jiný druh sociálního kapitálu nabídne mentor, který je úzce spjat se světem a okolím menteeho a jiný druh poskytne mentor, který například pochází z jiných sociálních poměrů než mentee. Například mentor z širší rodiny menteeho může být skvělým mentorem, avšak na rozdíl od mentora mimo rodinu menteeho bude mít menší vliv na přístup svého chráněnce k novým informacím a příležitostem. Rodinní mentoři často disponují svazujícím sociálním kapitálem, tedy vlastnostmi, které je vzájemně s menteeem spojují, avšak menší mírou přemostujícího sociálního kapitálu, tedy vlastnostmi nebo příležitostmi, které se liší (Hamilton et al., 2020). Lze říci, že mohou rodinní mentoři v některých situacích poskytnou lepší emocionální oporu, jelikož mohou pocházet z podobných poměrů jako mentee a být si díky tomu bližší. Pocit blízkosti je pro poskytování emocionální opory nezbytný.

V kapitole Hamilton et al. (2020) byly popsány čtyři studie (z Brazílie, Chile, Irsko a USA). Ukázalo se, že existují rozdíly ve vnímání a významnosti některých aspektů mezi jednotlivými zeměmi a tedy kulturami. Dodávají, že mentoring a další intervence určené k uspokojení základních psychologických potřeb mladých lidí nejsou nutně přenosné. Každá

kultura uznává trochu jiné potřeby. Zjištění této studie naznačují, že sounáležitost a autonomie, i když jsou základními lidskými potřebami, spolu s kompetencemi mají různé významy v závislosti na sociální třídě mladých lidí a na jejich kulturním zázemí.

Literatura týkající se mentoringu však poskytuje jen málo vodítek ohledně povahy podpory poskytované dospělými v mentorských vztazích dospívajících. Zdá se tedy při nejmenším zajímavé podívat se na to, jak vnímají sociální oporu studenti prvních ročníků vysokých škol u nás v České republice.

Údaje ze studie irské verze Big Brothers Big Sisters osvětlují různé druhy opory, kterou mohou mentoři poskytnout. Čerpáním z hloubkové studie devíti úspěšných mentoringových párů z této irské verze BBBS se Bernadine Brady a Patrick Dolan snažili identifikovat charakteristické typy opory a zdůraznit zlepšení celkové pohody mladého člověka, které zmínili účastníci. V závěru této studie je konstatováno, že veškeré úvahy o účincích zmíněných typů sociální opory jsou založeny na výpovědích respondentů, tedy na pohledu subjektivního vnímání těmito účastníky. Nikoliv na formálních měřeních. Zjištění z těchto výpovědí se shodovala v některých stejných bodech ohledně přínosů. Chráněnci byli popisováni jako šťastnější a klidnější, více zapojení do vztahů a kontaktu s jinými lidmi a také sebevědomější. Výzkumníci zjistili, že jejich data a interpretace jsou v souladu s informacemi, které přinesli jiné studie. Pokud mají mentorské vztahy vzkvétat, potřebují častá, konzistentní a trvalá setkání – a prostor – otevřenost a schopnost reagovat na potřeby dospívajících (Hamilton et al., 2020).

V závěru výše zmíněné kapitoly Hamilton et al. (2020) poté autoři shrnují přínosy studie vedené Bernadine Brady a Pat Dolan, které podle nich pomáhají rozklíčovat povahu vysoce kvalitních vztahů mezi dospívajícími a dospělými a rozlišují základní koncept sociální opory do pěti typů: konkrétní, přátelská, emocionální, opora formou ocenění a opora formou poskytnutí rady. Jak vypadá kvalitní vztah mezi dospělým mentorem a mladým člověkem, zejména tím, jehož rodina má omezené prostředky, pomáhá vysvětlit právě tato typologie sociální opory. Například konkrétní a přátelský typ opory může být poskytnut ještě před vyvinutím úzkého a pevného vztahu mezi mentorem a mentem. Avšak tento čin poskytování opory může vést k vytvoření platformy pro osobnější typ opory, jakou je emocionální opora nebo také opora formou uznání.

Podle Cutrony (2000) je velice důležité zvolit správný typ sociální opory ve správnou chvíli. V anglické literatuře se užívá pojem *optimally-matched social support*, který lze přeložit jako optimálně přizpůsobená sociální opora. Pokud se daná situace dá řešit, je dobré, když bude menteemu poskytnuta například rada, jak se s touto situací vypořádat, nebo prostředky k jejímu vyřešení. Pokud se však v dané situaci nedá použít určitých prostředků, k jejímu vyřešení, například již zmíněné rady, nebo peněz, je dobré, pokud bude menteemu poskytnuta emocionální opora a projev účasti na situaci ze strany naslouchajícího tedy v tomto případě nejspíše mentora. Cutrona (2000) pak ve své kapitole zmiňuje, že emocionální opora byla vítána v mnoha situacích nehledě na dané okolnosti na rozdíl od informační opory/opory pomocí poskytnutím rady nebo informace.

2.2.2.1. Typy sociální opory

Existují určité typy sociální opory, které mohou mentoři svým chráněncům poskytnout. Typy sociální opory, které se vyskytují v mezilidských vztazích a jsou použity v této práci, byly čerpány a jsou popsány například v článku Brady et al. (2017) podle typů, které se vyskytovali v jejich studii ve vztazích jimi zkoumaných. Jsou tedy ilustrovány na jejich příkladech. Definice těchto typů jsou pak přejaté od různých autorů zabývajících se sociální oporou, jakými jsou například Cutrona & Russell (1990), Cutrona (2000), Wills (1991) a Cobb (1976). Těmito typy sociální opory tedy jsou: Konkrétní opora (také nazývaná hmatatelná, instrumentální nebo praktická opora), Přátelská opora (opora poskytováním si vzájemné společnosti), Emocionální opora, Opora formou uznání/ocenění a Opora poskytnutím rady/informace (Brady et al, 2017; Cutrona, 2000; Cutrona a Russell, 1990; Hamilton, 2020). Těmito kategoriemi byly seskupeny druhy opory popsány v rozhovorech v již zmíněné studii Brady et al. (2017).

V empirické části této práce se zabývám tematickou analýzou hloubkových rozhovorů a používám tedy tyto typy sociální opory jako částečnou osnovu k vyhledávání témat, a tedy důkazů o sociální opoře poskytované studentům jejich mentory či jinými způsoby/zdroji jakými tuto sociální oporu získávají či nahrazují.

Podle Cutrona (2000) můžeme dokonce nabídnout, že uděláme nebo poskytneme něco, co daná osoba potřebuje k vyřešení problému, jako je péče o děti na jeden den nebo půjčení peněz dané osobě. To se nazývá „hmotná opora“. Opora poskytnutím rady či informace i hmotná opora jsou pokusy pomoci jedinci překonat obtíže, které mu způsobují

tíseň. Společně je lze dle Cutrona považovat za „instrumentální oporu“. Instrumentální oporu pak také můžeme nazývat konkrétní oporou.

Konkrétní opora je definována jako poskytování praktických aktů pomoci. (Cutrona, 2000) zatímco Přátelská opora je definována jako „poskytování pocitu sociální sounáležitosti lidem“ (Wills, 1991, citováno v Brady et al., 2017, s. 268). V mentorských vztazích se tyto dva typy opory často prolínají. Mnoho rodičů v již zmíněné studii Brady et al. (2017) poznamenalo, že jejich dítě „nechodilo moc ven“ z mnoha různých důvodů. Buďto kvůli finanční situaci rodiny, nebo proto, že bylo dítě zkrátka plaché, a ne příliš společensky angažované. Jednou z nejzřejmějších forem podpory nabízené mentory v těchto vztazích byla přátelská opora skýtající jak mentorovu společnost, tak společnost dalších lidí ve chvíli, kdy Chráněnce mentor zapojil do různých jak individuálních, tak skupinových akcí mimo chráněncův domov. Vzal svého Chráněnce každý týden alespoň na pár hodin ven, aby spolu podnikly různé nové věci. Jak rodiče, tak mentoři, kteří popsali ve vztahu tento typ opory, nahlásili také žádoucí výsledky této poskytované opory. Byla jimi zvýšená sebejistota a získání nových vztahů v komunitě.

Mentoři často rozšiřovali sociální sítě menteeho tím, že jej seznamovali během svého společného času s lidmi a vytvářeli tak spojení s novými jedinci, kteří měli kapacitu nabídnout Chráněnci různé příležitosti (Brady et al., 2017). Tuto oporu lze chápat jako formu přemostovacího sociálního kapitálu (Hamilton et al, 2020).

Zjištění studie Brady et al. (2017) poukázala na to, že konkrétní a přátelskou oporu, bylo možné nabídnout, aniž by mezi mentorem a menteeem nutně existovalo úzké pouto. Tento typ opory, který v praxi těchto vztahů znamenal například to, že mentor vzal mladého člověka ven a seznámil jej s novými aktivitami a lidmi, byl evidentní v devíti zkoumaných vztazích. Zdálo se, že tato konkrétní a přátelská opora vedly k lepším pocitům spokojenosti mezi mladými lidmi (kteří se popisovali a byli popisováni rodiči jako „šťastní“ a „mající více času“). Kromě toho také působily jako základna, ze které by mohl být vztah dále rozvinut a vést ke vzniku emocionální opory, opory formou uznání a opory formou poskytování rady mezi mentorem a svěřencem.

Tato zjištění jsou v souladu s názorem Rhodes (2005), která ve své práci tvrdí, že jsou tyto aktivity kritické pro rozvoj vztahů a mohou vést k procesům vedoucím

k podstatnějším výsledkům pro mladé lidi, díky vytvoření si úzkého pouta ve vztahu. Důležitost blízkého spojení pro výsledky dospívajících je zmiňována napříč touto prací.

Brady et al. (2017) zmiňují perspektivu Keller (2007), že mentor může zprostředkovat přínos do sociálního kapitálu menteeho podporou vztahů s ostatními v komunitě. Ti se pak stanou obhájci mladého člověka. A také, že Keller naznačuje, že toto vystavení větší komunitě dospělých může pozitivně ovlivnit přechod mladého člověka do dospělosti. Tato informace je důležitá a zajímavá pro mou práci zkoumající sociální oporu v síti mladých vynořujících se dospělých.

Emocionální opora znamená „vyjádřit naši péči, empatii a obavy empatickým nasloucháním“ (Cutrona, 2000). Cobb (1976) zabývající se teorií sociální opory pak popsal emocionální oporu jako činy, které vedou člověka k přesvědčení, že je o něj pečováno. Emocionální opora měla ve zkoumaných vztazích mentoringu ve studii Brady et al. (2017) mnoho podob, včetně toho, že mentor naslouchal mladému člověku a vcítil se do něj. Empatie je důležitým atributem emocionální opory a byla patrná napříč mentorskými vztahy. Všichni mentoři odkazovali na rozhovory, které vedli se svým „malým“, jako na důležitou součást vztahu. Míra, s jakou se chráněnci svěřovali svým mentorům ohledně osobních otázek, byla v této studii různá. U některých lidí byla otevřenost patrná již od začátku, zatímco jiní počkali, až se vztah o něco více prohloubí. Někteří se dokonce svým mentorům s osobními problémy nesvěřovali v žádném okamžiku vztahu. Někteří mentoři podporovali svého svěřence v řešení emocí a problémů s chováním, což mu umožnilo efektivněji komunikovat s ostatními a vypořádat se s negativními situacemi jako je šikana. Matka jedné z respondentek popsala, jak pomohl mentor její dceři vypořádat se se šikanou spojením emocionální opory a opory formou rady. Výsledky této studie také přispívají k názoru, který vyjádřila Rhodes (2005), že mentoři mohou pomoci mladým lidem s vybudováním si osobních zdrojů a efektivnějším vypořádáním se s negativní zkušeností. Emocionální opora by měla být poskytována takovými způsoby, které odpovídají potřebám mladých lidí a stylu, jakým se vypořádávají s různými situacemi. Například některé dívky uvedené v rozhovorech ocenily, že mají s kým mluvit o stresu, který pociťují. Emocionální opora chlapců byla často o něco méně přímá na rozdíl od dívek. Jeden chlapec se například svému mentorovi několik měsíců nesvěřil, že se jeho rodiče rozešli. Nicméně díky důslednosti svého vztahu s mentorem se zdálo, že získal emocionální sílu se se situací vyrovnat.

Opora formou ocenění/uznání, kterou můžete osobu povzbudit tím, že vyjádříte svou víru v ně a v jejich dovednosti/schopnosti překonat nějakou těžkou situaci (Cutrona, 2000). Žádný z těchto dvou typů opory, tedy emocionální a opora formou uznání, neřeší problém, ale poskytuje útěchu. Díky času, který mentoři trávili se svými chráněnci, mohli mladí lidé pociťovat mentorův zájem o ně. K tomuto pocitu, že se o ně někdo zajímá, také přispěl fakt, že byly mentorem povzbuzování a chválení. Například z jednoho rozhovoru ve studii Brady et al. (2017) vyplynulo, že mentee pomohl svému mentorovi překonat strach z plavání. Jiný zase pomohl svému mentorovi naučit se nový sport. Za tyto činy se chráněncům dostalo od jejich mentorů uznání a pozitivní zpětné vazby.

Posledním typem opory identifikovaným v typologii Cutrona & Russella (1990) je „poradenská opora“, která se týká poskytování informací nebo vedení. Opora formou poskytnutí rady či informace se může projevit tak, že nabídneme oporu, která mnohem více přispívá přímo k řešení potíží způsobujících utrpení jednotlivce. Můžeme nabídnout rady, jak situaci řešit. Tato forma opory se nazývá „informační opora“ (Cutrona, 2000). Informační opora nebo také opora poskytováním rady je dalším identifikovaným typem vyskytujícím se v rozhovorech ve studii Brady et al. (2017). Mentoři v tomto druhu opory nabídli informace a vedení. Dle účastníků ve výzkumu je prý snazší nabídnout radu, když je možné ji přirozeně poradit v průběhu konverzace. Tedy ve vztahu, který je bližší a konverzace mezi dvěma účastníky vztahu je tedy plynulejší a poskytnutí rady méně direktivní. Příjemce rady se pak necítí být napomínán a vřeleji přijímá navrhou informaci.

3. EMPIRICKÁ ČÁST

3.1. Metodika výzkumu

Kapitola popisuje zvolené metody a postupy určené pro tento výzkum. Zároveň seznamuje čtenáře s výzkumným problémem a cílem výzkumu, s výběrem zkoumaného výzkumného souboru, etickými aspekty výzkumu a průběhem sběru dat. Pro práci byla zvolena metodologie a výzkumný design kvalitativního výzkumu a nasbíraná data byla vyhodnocena pomocí tematické analýzy.

3.1.1 Kvalitativní výzkum, výzkumný problém a výzkumná otázka

V praktické části této práce byla zvolena metoda kvalitativního výzkumu, která umožňuje zajít při zkoumání jednotlivých rozhovorů do hloubky, a tedy získat podrobnější popis respondentů o jejich prožívání dané problematiky přirozeného mentoringu. Kvalitativní metoda výzkumu je tedy vhodnou metodou pro tuto práci, jejímž cílem bylo zachytit subjektivní zkušenosti vysokoškolských studentů v prvním ročníku bakalářského studia vybraných státních vysokých škol s fenoménem přirozeného mentoringu v kontextu resilience a s ní spojené sociální opory a tím přispět k obohacení nepříliš velkého povědomí o tomto problému v České republice. Výzkumnou otázkou, na kterou tato bakalářská práce hledala odpověď bylo: *Jaké zdroje sociální opory využívají mladí (vynořující se) dospělí?*

3.1.2. Výběr participantů výzkumu

Participantů výzkumu byli vybráni na základě výběrové strategie účelového výběru a vzorek byl konstruován účelovým vzorkováním. Jelikož se tato práce zabývá zkušenostmi vysokoškolských studentů v prvním ročníku bakalářského studia na vybraných státních vysokých školách, byla nejprve určitá část účastníků výzkumu kontaktována prostřednictvím příspěvku vyvěšeného do vybraných skupinek pro první ročníky bakalářského studia roku 2021/2022 na sociální síti Facebook. Pro umístění tohoto příspěvku, který částečně informoval o mém výzkumu a obsahoval žádost o kontaktování mé osoby v případě zájmu o poskytnutí individuálního online rozhovoru přes MS Teams, bylo nutno, aby správce dané skupinky nejprve schválil mou žádost o přidání mého uživatelského účtu mezi účastníky této skupinky. Tímto krokem se značně eliminovalo množství studentů, které jsem mohla tímto prostřednictvím kontaktovat, jelikož ne všechny skupinky, kde jsem žádala o přidání, mou žádost schválili. Tímto postupem bylo tedy možné

dostat se jen do skupinek určitých škol. Těmito školami byla Univerzita Palackého v Olomouci, Česká zemědělská univerzita v Praze, Policejní akademie České republiky v Praze, Karlova univerzita v Praze, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Ostravská univerzita. Na základě příspěvku, který jsem vyvěsila v těchto skupinách, jsem byla kontaktována osobami ochotnými poskytnou mi online individuální rozhovor a tím jsem získala první část respondentů. Tato metoda sběru výzkumného souboru se ukázala být nedostatečnou pro můj výzkum, jelikož vzorek byl příliš malý. Byla tedy díky nutné sebereflexi v této práci rozšířena o druhý způsob sběru výzkumného souboru, který by jej rozšířil. V této druhé strategii jsem nejprve vytvořila online dotazník, který jsem opět vyvěsila na již zmíněné skupinky vybraných škol. Díky tomuto dotazníku jsem byla schopna získat druhou část respondentů. V tomto dotazníku byly otázky týkající se osob, které jsou vzorem či oporou daným respondentům dotazníku. Poslední otázkou v tomto dotazníku bylo, zda by respondenti dotazníku byli také ochotni poskytnout online individuální rozhovor na podobné téma a pokud ano, aby zanechali na sebe kontakt. Byli tedy vybráni Ti respondenti, kteří na sebe zanechali kontakt s tím, že jsou ochotni participovat v rozhovoru a splňovali kritérium toho, že studují prezenčně první ročník bakalářského studia. Tímto způsobem jsem byla schopna získat potřebnou druhou část respondentů k mé bakalářské práci.

3.1.3. Vzorek participantů výzkumu

Vzorek byl homogenní, co se týče pohlaví a fáze studia na vysoké škole, ve které se momentálně participantky nacházely. Všechny respondentky byly ženského pohlaví a byly to studentky prvního ročníku bakalářského studia na státních vysokých školách. Vzorek se lišil v místě odkud participantky pocházely a ve škole na kterou docházely. Dále se lišil tím, zda měly participantky v životě osobu mentora či nikoliv. (Viz Tabulka č. 1)

Tabulka č. 1 Přehledová tabulka vzorku participantů výzkumu

Pseudonym	Mentor	Pohlaví	Kraj odkud pochází	Vysoká škola	Ročník studia vysoké školy
Barbora	mentor – učitel	žena	Ústecký kraj	Škola č. 1	1.ročník bakalářského studia
Hanka	mentor-trenérka	žena	Středočeský kraj	Škola č. 2	1.ročník bakalářského studia
Kateřina	mentor-děda	žena	Hlavní město Praha	Škola č. 2	1.ročník bakalářského studia
Klára	mentor-sestra	žena	Hlavní město Praha	Škola č. 5	1.ročník bakalářského studia
Lada	žádný	žena	Středočeský kraj	Škola č. 4	1.ročník bakalářského studia
Lucie	žádný	žena	Olomoucký kraj	Škola č. 6	1.ročník bakalářského studia
Monika	mentor-sestra	žena	Ústecký kraj	Škola č. 1	1.ročník bakalářského studia
Nina	žádný	žena	Středočeský kraj	Škola č. 3	1.ročník bakalářského studia
Pavla	mentor-kolega z práce	žena	Pochází z Karlovarského kraje, nyní žije v kraji Hlavní město Praha	Škola č. 2	1.ročník bakalářského studia
Sandra	žádný	žena	Středočeský kraj	Škola č. 5	1.ročník bakalářského studia

3.1.4. Sběr dat

Můj výzkumný soubor se skládal z deseti polostrukturovaných hloubkových individuálních rozhovorů vedených online přes platformu MS Teams. Tato online forma rozhovoru byla zvolena na základě nepředvídatelnosti opatření spojených s COVID-19. Tímto způsobem jsem se ve své práci snažila předejít možným komplikacím, které by se mohli vyskytnout při snaze vést rozhovory osobně.

Tento rozhovor měl předem určená pouze některá témata, která byla zvolena k nahlédnutí tazatelky v průběhu rozhovoru, aby se zamezilo vynechání možných důležitých oblastí v rozhovoru.

Témata rozhovoru, která vytvářela tuto podpůrnou osnovu:

1. Téma – Studium na vysoké škole
  - Proč se respondent rozhodl jít na vysokou školu
  - Jak respondent zvládá přechod ze střední školy na vysokou
  - Zda respondenta v jeho studiu či rozhodnutí jít studovat na VŠ podporuje/podpořil
2. Téma - Zdroje sociální opory
3. Téma - Charakteristika přirozeného mentorského vztahu (pokud nějaký mají/měli)
  - Kdo je přirozeným mentorem respondenta
  - Čím je tato osoba v jeho/jejím životě významná
  - Jak tento vztah vznikl
  - Zda respondent vnímá nějaké přínosy
4. Téma – rodinné zázemí
  - Zda respondent pochází z úplné či neúplné rodiny
  - Jaký má vztah s rodiči

V průběhu rozhovoru však byla možnost se doptávat na doplňující otázky s ohledem na snahu zpracovat dané téma do hloubky. V průběhu tedy byla struktura rozhovoru dostatečně flexibilní. Zároveň tímto uvolněnějším typem rozhovoru, kdy jsem reagovala na potřeby respondenta, bylo mou snahou navázat s respondenty potřebnou příjemnou atmosféru, která by jim usnadnila tento rozhovor a byli tak schopni odpovídat co nejvíce otevřeně. Po udělení souhlasu respondenta byl pořízen videozáznam online rozhovoru.

3.1.5. Analýza dat

Poté byl rozhovor z video záznamu doslovně přepsán do textové podoby určené k následné analýze dat. Aby však byla zachována etika výzkumu, a tedy bezpečnost participantů, rozhovor byl při přepisu anonymizován. Jako metoda analýzy dat byla použita tematická analýza podle Braun a Clarke (2006), u které autorky vyzdvihují především její flexibilitu. Byl zvolen teoretický přístup v tematické analýze, kdy byla předem stanovena výzkumná otázka na základě prostudované literatury. Braun a Clarke (2006) rozdělují postup při analýze do šesti hlavních fází, přičemž proces analýzy není lineární, ale probíhá v hermeneutických cyklech, a proto se lze k jednotlivým krokům podle potřeby vracet:

1. FÁZE - seznámení se s daty: Seznámení se s daty probíhalo již během sběru dat a zároveň během následného pročitání a transkripce dat do Microsoft Word při přípravě dat pro analýzu

v CAQDAS (Počítačem podporovaný software pro kvalitativní analýzu dat). Následně byly v této fázi rozhovory v textové podobě importovány do programu QSR NVivo 12 a opětovně pročitány. Byly vytvářeny poznámky k jednotlivým částem rozhovorů a promyšleny možné počáteční kódy.

2. FÁZE - generování počátečních kódů: hledání významu ležícího pod sémantickým povrchem a opatření těchto pasáží kódy. Generování počátečních kódů probíhalo v této fázi tak, že každá část textu byla opatřena kódem. Tyto kódy byly kontrolovány v rámci dat v tom ohledu, zda správně reprezentují a evokují data přiřazená těmto kódům. Některé kódy byly pozmeněny. V žádném z těchto kroků však nebyly kódy považovány za finální.

3. FÁZE - hledání témat: přezkoumání kódů a jejich utřídění do potenciálních témat. V tomto kroku byly všechny kódy z jednotlivých rozhovorů zkopírovány a vloženy do složky, kde se dále s kódy pracovalo tím způsobem, že byly mezi sebou porovnávány a společné kódy pak utříděny do potenciálních témat.

4. FÁZE - přezkoumání témat: kontrola kvality vytvořených kódů a potenciálních témat. Je nutno znovu projít zjištěné poznatky. V této fázi se mohou potenciální témata měnit, vytváří se hranice mezi tématy. V tomto kroku byly opět některé kódy přejmenovány, sloučeny či naopak rozděleny na samostatné kódy. Došlo k vytvoření potenciálních témat zařazením kódů do těchto témat. Některá témata se během tohoto kroku analýzy stále měnila, vytvářely se hranice mezi nimi.

5. FÁZE - definování a pojmenování témat: definování témat na základě toho, o čem daná témata vypovídají. Určují se vzájemné vztahy mezi tématy a jejich postavení. Poté byla jednotlivá témata zkontrolována s obsaženými kódy a kódy byly zkontrolovány s daty, které reprezentovaly. Témata byla definována a vytvořily se vztahy mezi nimi.

6. FÁZE - výzkumná zpráva o výsledcích analýzy, tj. o finálních zjištěných tématech. Této části analýzy je v této práci věnována kapitola výsledků.

Od fáze č.1 seznámení se s daty až po fázi č. 5 definování a pojmenování témat byla analýza v mé práci realizována v softwaru QSR NVivo 12 pro usnadnění práce s daty a pro dosažení lepší přehlednosti, tedy v počítačem podporovaném softwaru pro kvalitativní analýzu dat.

3.1.6. Etika výzkumu

Potenciální participanti výzkumu byly nejprve informovány o tématu a účelu výzkumu a byly požádány o spoluúčast. Bylo jim předem sděleno, jakým způsobem bude rozhovor probíhat. Byli dotázáni, zda je možné, aby rozhovor nahrála za účelem následné transkripce a pokud souhlasili, bylo nahrávání rozhovoru spuštěno. Poté byl respondentům přečten informovaný souhlas, byli jim vysvětleny jednotlivé části informovaného souhlasu a byli požádáni potvrdit na nahrávku, pokud udělují svůj souhlas. V informovaném souhlasu byly informace o tom, komu rozhovor poskytují, na jaké téma, za jakým účelem jej poskytují a za jakým účelem je rozhovor nahráván. Bylo jim sděleno, že mají právo na ukončení rozhovoru v jakékoli jeho fázi a možnost vzít svůj souhlas zpět. Dále byli upozorněni, že jejich identita a identita ostatních osob zmíněných v jejich vyprávění bude uchována v anonymitě. Této anonymity bylo následně docíleno pozměněním všech křestních jmen a názvů měst či regionů.

3.1.7. Výsledky výzkumu

Kapitola je věnována výsledkům výzkumu provedeném pomocí tematické analýzy. Seznamuje se společnými tématy, která se objevovala v rámci všech rozhovorů a s jejich podtématy. Společným tématem byla Sociální opora a s ní spojené podtéma Zdroje sociální opory. Dále pak téma Rodinné zázemí.

3.1.1.1. Téma Sociální opora

Tématem, které se vyskytovalo v rámci všech rozhovorů byla Sociální opora. Každý z participantů měl ve svém okolí alespoň jednu osobu, na kterou spoléhal a která mu poskytovala sociální oporu. Většinou se však jednalo o více osob v sociálních sítích participantů, které poskytovaly sociální oporu a bylo možné jejich pomoci využít podle dané situace, ve které se participanté nacházeli.

Například Hanka vnímala sociální oporu ve svém životě ze strany mentorky jako významnou v tom smyslu, že bez jejího vedení by nejspíše skončila v životě špatně. Vedení, které Hance mentorka poskytla, bylo vnímáno participantkou jako velice přínosné celkově v oblasti jejího života. Zvláště pak v těžkém období, které prožívala.

„...tak jsem právě měla v životě člověka, který mě tak trochu vedl tím správným životním směrem, protože jsem si... nebo takhle... už to jako je docela delší doba, teď už ho teda úplně nemám, ale právě jsem si procházela takovým těžším životním obdobím a byla jsem ještě v relativně mladém věku a kdybych spadla, tak teďka tady asi nesesedím a spíš jsem někde zalezlá v nějakém černém koutě s nějakýma divnýma lidma. (smích)“ (Hanka, Rozhovor č. 1)

Toto téma Sociální opory představuje také podtémata Zdroje sociální opory, které účastníci využívají.

3.1.1.2. Téma Zdroje sociální opory

Sociální opora poskytovaná účastníkům přichází z různých zdrojů, je poněkud rozmanitá a tyto zdroje opory se mohou vzájemně prolínat. Mezi zdroje sociální opory účastníků v tomto výzkumu patřily mentoři (trenérka, učitel informatiky na střední škole, sestra, děda, kolega/kamarád z práce) a ostatní zdroje, kterými byli rodiče (matka, otec), prarodiče (babička), jiní příbuzní (teta), kamarádi, spolužáci, sourozenci (bratr, sestra, nevlastní sestra) nebo také partneři (přítel).

Mentoři tedy pocházeli z různých oblastí života účastníků jako je například školní prostředí, prostředí volnočasových aktivit, užší rodina, širší rodina a práce. Nehledě na prostředí, ve kterém se mentor a mentee seznámili, nebo ve kterém se pohybují, mentoři zasahovali do oblasti, která se netýká pouze tohoto prostředí a přesahovali jej. Podle účastníků poskytovali mentoři na rozdíl od ostatních zdrojů opory vedení. Vedení ze strany mentorů bylo velice významné. Účastníci jej sami popisovali jako součást jejich vztahu s mentorem a jako tu charakteristiku, kterou mentorovi přisuzují a která je významná a přínosná. V odpovědi na otázku, zda se s mentoringem setkali nebo zda mají o mentoringu nějaké povědomí, zaznělo vedení životem jako důležitý aspekt této představy o osobě mentora. Například jednalo-li se o mentorku trenérku, její sociální opora a vliv zasahovali mnohem dále než pouze do prostředí a času stráveného na tréninku. Stejně tak u mentora učitele bylo patrné, že se jeho vedení neuskutečňovalo pouze v rámci školy, ale i v jiných oblastech života menteeho.

Zdrojem opory u Barbory byl konkrétně mentor, kterým byl učitel informatiky na osmiletém gymnáziu. Popsala jej jako učitele, se kterým neměla nijak výrazný předmět,

avšak dá se říci, že v jejím životě hrál důležitou roli i mimo školní prostředí. Nebyl pro ni pouze kantorem. V jejich vztahu se objevoval aspekt vedení životem. Barbora konkrétně zmiňovala, že jí vedl k lásce k přírodě. Díky společně strávenému času na akcích, pořádaných mentorem, měli příležitost se poznat lépe a sblížit se.

„A on vlastně v tý škole se hodně zajímá obecně o děti, co tam chodí, že jako mu to není lhostejný, že se jako zajímá o to, koho učí, a o ty příběhy těch lidí a tak. Ale on organizuje eee... dětský tábory nebo dorostový... dorostový tábory a pořádá vandry. A obecně jako teda lidi směřuje svým způsobem do lesa a k přírodě, takže já... my jsme chodili vždycky do lesa, já jsem jezdila i na ty tábory, takže z tohohle důvodu je to on no.“
(Barbora, Rozhovor č. 2)

Mentor byl Barboře už od začátku sympatický, na rozdíl od jiných kantorů. Dále uvedla, že ve svém životě již jednu významnou učitelku měla, ale nepovažovala ji za mentora, i přes zmíněný vliv kantorky, který na ni v tu danou dobu prý měla. Tento vztah byl podle Barbory také blízký a vzájemný, ale byl formálnější. Na rozdíl od vztahu s mentorem si vykašly. Vztah s mentorem učitelem informatiky je popisován jako vztah na přátelské bázi, kdy mu může tykat. O té kantorce by tedy neřekla, že je mentor. Vedení z její strany nezmínila, ale oporu v dané situaci ano. Sama Barbora uvedla, že nepřikládala vztahu s ní takovou váhu jako vztahu s mentorem. Na rozdíl od vztahu s ní vztah s mentorem stále trvá.

Barbora učitele informatiky sama popsala jako mentora. Vztah s ním popsala jako specifický a vztah na úrovni kamarádství. Fakt že mohla mentorovi tykat pro ni byl zásadním zlomem ve vnímání vztahu a také to, že se zajímal o studenty, které učil. Díky tomu působil mentor jako někdo, s kým má bližší vztah. Způsob, jakým mentor vůči Barboře a okolí vystupoval, mělo tedy přímo vliv na vnímání jejich vztahu.

„On vlastně v tu chvíli řekl, že teď jsme na úrovni jako jeho kamarádi, že jsme v lese, protože vlastně trempové, co choděj do lesa, tak si taky říkaj, že jsou kamarádi a všichni si tykaj. Takže my jsme mu mohli tykat, takže postupem času on nejdřív byl učitel, pak už to byl jako takovej rádce právě a pak to byl na úrovni kamaráda a teď já ani nevím, jak bych ten vztah asi popsala, protože je to hodně specifický a hodně jako bych řekla, že to nejde úplně do podrobně popsat, ale jako postupně, asi až když jsem byla starší mi došlo, že to je člověk, kterému já bych mohla říct, že to je mentor, protože on kromě teda toho že nás učil nějakým

způsobem tý lásce k přírodě a ty jako zálesácký věci, tak se jako zajímal i o to, jaký jsme lidi.“ (Barbora, Rozhovor č. 2)

Angažovanost ze strany mentora byla také zmíněna v rozhovorech jako významná. Téma angažovanosti se objevilo v rozhovorech v různých podobách. Angažovanost ve snaze pomoci mentee, ale také angažovanost ve snaze pomoci lidem ve svém okolí celkově.

Barbora uvedla, že jí zájem mentora učitele o studenty, které učí, přišel sympatický. Zároveň pro ni byly důležité hodnoty mentora.

„Ale já bych řekla prostě že mi imponovaly ty jeho hodnoty, že jsem viděla, že se zajímá o lidi, že ho zajímá, jak ty lidi se mají, jak jako vlastně fungují. Že vždycky to bylo tak, že on třeba se snažil u těch lidí odhalit, když třeba nebyly šťastný a spokojený a třeba jako se zeptat a nějakým způsobem jim třeba pomoci.“ (Barbora, Rozhovor č. 2)

Hanka popisovala vztah s mentorkou trenérkou jako výhodný právě v aspektu angažovanosti, kdy v jejím životě působila i víc než jen jako trenérka. Dokázala jí tak pomoci v několika oblastech jejího života. Hanka zažívala na základní škole šikanu od spolužaček kvůli své úspěšnosti. Mentorka jí v tomto ohledu pomohla tím, že jí poskytovala radu a zároveň vyzdvihovala úspěchy, které Hanka má, oproti jejím spolužačkám, které jí záviděly. Díky tomu si Hanka uvědomila svou cenu a pomohlo jí to zvýšit sebevědomí. Lépe pak snášela toto období šikany, díky změně pohledu na danou situaci. Zároveň hrála mentorka trenérka vliv v oblasti vztahu s matkou. Matka přenášela svou frustraci na Hanku, což u ní zvýšilo míru stresu. To se projevovalo na Hance i v oblastech jako byl sport či škola. Trenérka v tomto ohledu pomohla tím, že poskytla oběma kontakt na odbornou pomoc. Hanka uvedla, že poté se vztah mezi nimi zlepšil. Díky vlivu mentorky překonala Hanka nedůvěru, vůči holkám v týmu a zlepšila tak její vztah s nimi. Mentorka u Hanky měla zvláště vliv na její resilience, Hanka popisuje, že se mentorka snažila o to, aby byla Hanka vůči stresu odolnější a zároveň průbojnější jak v kolektivu, tak v životě celkově.

„A hlavně bylo super, že to zároveň byl trenér a zároveň takovej „mentor“ v jednom, že přesně jsem jí měla i po té trenérské stránce, že mě dokázala přivést k tomu, abych vyhrávala ty závody. A zároveň mi pomáhala i v tom osobním životě, že mi pomáhala se

vypořádat třeba s těma pomluvama nebo se školou, s rodinou a vlastně celkově všechno, co mě trápilo.“ (Hanka, Rozhovor č. 1)

Angažovanost ze strany mentorky ve vztahu s Monikou ve snaze ji pomoci je Monikou velice oceňovaná. Díky ní zažívá pocity zábavy a nové zážitky.

„...vždycky to bylo dobrý a endorfíny a vždycky jsme se hlavně zasmály a prostě to, že mě nenechala sedět doma. Že já jsem taková, že já potřebuju prostě postrčit a i kdyby mě měla strkat asi až do konce života, tak se furt bude snažit.“ (Monika, Rozhovor č. 7)

Zdroji opory nebyli pouze mentoři, ale také rodinní příslušníci, kamarádi nebo spolužáci či partneři. Osoba mentora se v sociální síti participantů vyskytovala zároveň s dalšími zdroji. Ne každý však měl ve svém životě osobu mentora. Vliv jednotlivých zdrojů se lišil ve svých důsledcích. Osoby mentora měly vliv například na osobní růst participantů, resilienci, sebevědomí, celkovou spokojenost v životě a nepřímo také ovlivnily psychický stav. Dále se zde také objevila možnost přejímání hodnot a názorů od mentora a mentor sloužící jako vzor.

Barbora uvedla, že mentor přispěl k jejímu osobnímu růstu. Uvedla, že se díky němu naučila být sama sebou a že je v pořádku být hodným a dobrým člověkem, kterým chce být.

„Ale obecně mám pocit, že mě vlastně mentoroval k tomu bejt lepší obecně. Abych se líp chovala...“ (Barbora, Rozhovor č. 2)

Ostatní zdroje sociální opory poskytovali dle participantů na rozdíl od mentorů spíše sociální oporu v dané chvíli nebo poskytovali celkovou jistotu, avšak vliv této sociální opory se nepromítl vědomě podle reflexe participantů do jejich vývoje. Jedinou výjimkou byl psychický stav.

Mentoři dle participantů nepřímo přispěli k lepšímu psychickému stavu konkrétně u Moniky a Kateřiny. Kateřina popsala, že se zlepšil její fyzický i psychický zdravotní stav po tom, co se odstěhovala od rodičů a získala tak prostor ve kterém pociťovala klidné zázemí. K této možnosti se odstěhovat přispěl mentor děda, který na ni přepsal svůj byt z mládí, do kterého se přestěhovala. S rekonstrukcí bytu však pomáhala matka a její přítel. Zdroje, které tedy nepřímo přispěli k zlepšení psychického stavu, díky možnosti se odstěhovat, byli tedy nejen mentor, ale také matka a její přítel. Matka a její přítel přispěli

finančně a také se podíleli osobně na té rekonstrukci. Tudiž všechny tyto zdroje poskytly konkrétní oporu. Nicméně Kateřina tuto skutečnost uvedla spíše v souvislosti s přínosem osoby mentora. Ke špatnému psychickému a fyzickému stavu Kateřiny přispíval špatný vztah s otcem.

Monika trpěla depresemi v době dospívání, které připisovala souvislosti s tímto obdobím a brala je jako běžné. Když se její stav zhoršoval rozhodla se obrátit na mentorku sestru a svěřit se jí. Ta poskytla Monice radu, že by bylo nejlepší se svěřit také matce a vyhledat pomoc. Monika se rozhodla nejprve svěřit sestře mentorce, jelikož jí důvěřovala a věděla, že ji sestra podrží a nikomu to neřekne. Nebyla připravená přiznat, že by potřebovala odbornou pomoc. Fakt, že se mohla Monika svěřit poskytl úlevu. Matka reagovala empaticky a pomohla sehnat odbornou pomoc. Díky odborné pomoci došlo ke zlepšení psychického stavu. Také došlo ke zlepšení vztahu mezi Monikou a matkou a Monikou a sestrou. Díky zkušenosti s příznivou reakcí obou zdrojů opory, ve chvíli, kdy to Monika potřebovala. Monika se také naučila oběma zdrojům více svěřovat a efektivně tak využívat pomoci zdrojů ve svém okolí.

„To si do teď říkám, ještě že jsem to udělala, kdo ví, kam by to zašlo.“ (Monika, Rozhovor č. 7)

Mentorka Hanky viděla, že není Hanka v pořádku po psychické stránce, kromě emocionální opory, kterou jí poskytovala jí také přímo poskytla kontakt na odbornou pomoc. Díky této odborné pomoci se Hance ulevilo. Rozdíl mezi pomocí, kterou poskytovala mentorka a kterou poskytla tato odborná pomoc byl v tom, že dle Hanky se při této pomoci paní dostala až do problémů uložených v podvědomí. Využila této odborné pomoci dvakrát, dále už stačila prý jen opora trenérky.

„...ze mě spadl hrozně kámen, že jak jsem to vlastně řekla, svěřila jsem se s tím někomu, kdo to ze mě vyloženě dostal.“ (Hanka, Rozhovor č. 1)

U Kláry naopak kontakt na odbornou pomoc poskytla kamarádka, která sama docházela k psychologovi. Fakt, že mentorka docházela sama k psychologovi dle Kláry nepřispěl k tomu, že se nakonec sama rozhodla využít pomoc psychologa.

V rozhovorech bylo také možné zaznamenat vliv mentorů na vztahy v jejich okolí. Mentorka povzbuzovala Moniku, aby trávila čas s kamarády na gymnáziu i mimo školu. Díky tomu, že se Monika účastnila mimoškolních akcí se spolužáky, se jejich vztah utužil.

„Že i co se týče právě těch kamarádkých vztahů, tak si myslím, že díky ségře jsem lepší kamarádka teďko. S těma lidma, co se teďko bavíme.“ (Monika, Rozhovor č. 7)

Vliv mentorů se také projevil v oblasti resilience. Participanti popsali, že zvládají stres lépe, než dříve a dokáží si v některých situacích lépe poradit. Celkově bylo z rozhovoru s nimi patrné, že využívají příležitostí v životě, které se jim naskytou a sami se snaží vyhledávat různé příležitosti, jak v životě uspět. Také se zdá, že faktor lepšího zvládnutí stresu přispívá k celkové větší spokojenosti v životě. Participanti popsali přínos mentora jako psychickou odolnost. Zároveň však hráli v jejich životě svou roli i zkušenosti.

Hanka se cítila díky vedení mentorky psychicky odolnější. Což mělo vliv na její celkovou spokojenost v životě. Zvládnutí stresu se u ní zlepšilo.

„...taková jako psychicky odolná, že právě už jsem si všechno tolik nepřipouštěla a nedělala jsem si ze všeho takovou hlavu. No takže bych řekla, že jako v momentě, kdy se naše cesty v uvozovkách rozešly, tak jsem byla taková no...jak to říct, připravená do života. (smích)“ (Hanka, Rozhovor č. 1)

Také bylo z rozhovoru s ní patrné zvýšení sebevědomí a ambicí do budoucna. Popsala vliv mentorky zároveň s tím, že jí také ovlivnily zkušenosti, které měla se špatnou finanční situací rodičů. Také uvedla, že spoléhala na radu mentorky i díky tomu, že ji vnímala jako osobu se zkušenostmi.

„...jak jsem si prošla těmi zkušenostmi s rodiči a potom ještě jak mě právě vedla trenérka, tak si myslím, že i ona trochu napomohla tomu, že jsem se právě rozhodla si ten život vzít potom do vlastních rukou.“ (Hanka, Rozhovor č. 1)

U Pavly bylo stejně jako u Hanky patrné zvýšení sebevědomí, ambice do budoucna a také lepší zvládnutí stresu a snaha využít příležitostí. Vliv na sebevědomí u Pavly byl také patrný v části, kdy popisovala zlepšení vztahu s rodiči. Uvedla, že si je díky práci jistější v názorech a dokáže si za nimi stát i v debatě s otcem.

„Ale vlastně tady mi to dalo jako strašně moc. Já vlastně díky té práci, tím jak mě to naučilo mít to sebevědomí a vědět to, že vlastně komunikovat umím...“ (Pavla, Rozhovor č. 9)

Kromě vlivu mentora také zmínila zkušenosti jako faktor, který jí ovlivnil. Zkušenost se špatnou finanční situací rodičů Pavlu také ovlivnila. Rozhodla se najít si práci, která bude dobře placená.

„No když pak zpětně člověk vidí ty věci, že jsem mamku pět let skoro neviděla, protože byla furt v práci. Tak v tu chvíli jsem si říkala „to ne“ ... A už jsem to pocítovala takhle třeba v té šestý třídě jo, že to takhle prostě nechci.“ (Pavla, Rozhovor č. 9)

Zároveň kromě vlivu mentora zmiňovala opět zkušenosti, avšak tentokrát se současnou prací, ve které s mentorem oba dva pracují. Uváděla, že nejen vedení mentora, ale překonávání překážek ji dál posouvá a učí lépe zvládat stres.

„Dobrý je, že nás naučí v té práci i hodně překonávat ty překážky a neúspěchy...“ (Pavla, Rozhovor č. 9)

Vliv mentora však byl zvláště přínosný na začátku práce, kdy si nebyla Pavla jistá, zda tuto práci zvládne. Díky opoře a vedení mentora se v té práci prý udržela. Vedení mentora bylo v jejich vztahu významným tématem. Díky jeho vedení zmínila Pavla také vliv na její rozvoj samostatnosti v rámci práce.

„A původně mi je školil ten Michal a vychovával mi je tak jako vychovával mě. Ale teďko už si je můžu vychovávat já sama.“ (Pavla, Rozhovor č. 9)

V souvislosti s celkovou samostatností Pavly by se také dal uvést fakt, že cítila díky práci finanční nezávislost. Ta se dále promítla do vztahu s rodiči, kdy Pavla uvedla, že jim může oplácet jejich péči, jak vždycky chtěla. Zároveň cítila pocit naplnění, že někam v životě směřuje.

Určitá snaha o samostatnost byla patrná u vynořujících se dospělých participantů. Avšak zkušenosti okolních zdrojů okolí vyhledávali i nadále. Kateřina uvedla, že si občas nepřijde dospělá a vyhledává pomoc zkušenějších starších osob ve svém okolí.

„Sice jsem dospělá, ale potřebuju tady toho staršího, kterej mi bude tou oporou jako. Mám prostě pocit, že tomu rozumí víc.“ (Kateřina, Rozhovor č. 3)

U Lucie hráli zkušenosti také roli. Ta však uvedla, že ji role dospělého vyhovuje. I přesto zde v rozhovoru bylo zmíněno, že je opora zkušenějších osob v okolí důležitá. Pokud by šlo o situaci, kdy by potřebovala sehnat bydlení, spoléhala by prý na oporu matky, ale také kamarádky, která má již se zařizováním bydlení zkušenosti.

„Jo tak jako určitě ta pomoc je tam dobrá, protože škola nás nepřipraví moc na to, jak si třeba zařídit ty životní potřeby kromě peněz. A teď jak se to platí a to bydlení potom sehnat. Takže to je třeba fakt jako poradit se takhle s někým, kdo má tu zkušenost.“ (Lucie, Rozhovor č. 6)

Zkušenost hrála také roli pro Ninu. Zkušenosti rodičů jako odborníků mohla využít v rámci svého studia na vysoké škole. Nešlo zde o fakt, že to byli její rodiče, ale o to, že byli zkušenými odborníky v daném oboru.

Zdá se, že zkušenosti byly vyhledávány také u vrstevníků z oboru, jelikož rodiče například s vysokou školou zkušenosti neměli nebo nekonkrétně s oborem, který participant studoval. Tuto skutečnost uvedla jak Lucie, tak Monika.

"Já jsem v podstatě první z rodiny, kdo šel na vysokou školu, tak s tím nikdo moc zkušenosti nemá.“ (Lucie, Rozhovor č. 6)

Pro Moniku však bylo kromě zkušeností s oborem důležité i to, že jsou vrstevníci v podobné situaci. Tento fakt přispíval k pocitu, že v tom není sama. Strach ze samoty byl u Moniky velkým tématem. Obzvláště v souvislosti se školním prostředím. Pomáhalo jí tedy nejen vědomí, že vrstevníci mají zkušenosti přímo s tímto oborem, ale také opora ve formě pocitu sounáležitosti.

„Řeší prostě hlavně to stejný, co já, kór ty vrstevníci z mýho oboru, tak ty úplně. Ty přesně ví, co myslím.“ (Monika, Rozhovor č. 7)

Zkušenosti tedy celkově participant zmiňovali jako zásadní. A to jak ve vztahu s mentory, tak i s jinými zdroji sociální opory. Zkušenosti byly důležité i ve smyslu přijímání či vyhledávání opory ve svém okolí. Jak u mentorů, tak u ostatních

zdrojů opory byla zkušenost významným aspektem, ke kterému bylo přihlíženo při vyhledávání zdrojů opory v určitých situacích. Například při rozhodování, zda Monika osloví o pomoc se školou matku či vrstevníky z oboru, zdá se, že se přiklání spíše k pomoci vrstevníků z oboru i přesto, že matka vysokou školu vystudovanou má také. Obor, který Monika studuje, matka vystudovaný nemá. Participanti také snáze přijímali sociální oporu ve chvíli, kdy již měli kladnou zkušenost s oporou té dané osoby.

Sociální opora a pocit jistoty byl patrný z výpovědí participantů u všech zdrojů opory. Důvěra byla v tomto výzkumu zmiňována participanty v souvislosti s mentory. V případě, kdy byla důvěra zmíněna v souvislosti s jiným zdrojem opory, zmínila participantka, že nepocítovala důvěru vůči tomuto zdroji na rozdíl od mentora, kterému důvěřovala. Sandra nicméně popsala, že se svěřuje matce, protože ví, že ta ji neodsoudí. Také se jí svěřovala o všem, co se jí v životě dělo. Nezmínila tak důvěru vůči matce přímo, ale důvěra z toho vyplývá. Důvěra byla tedy důležitým aspektem podpůrné osoby, ať už se jednalo o mentora či jiný zdroj opory.

Ve chvíli, kdy participanti potřebovali oporu, byla reakce a poskytnutá sociální opora ze strany mentora důležitá. Jakmile se sociální opora mentora osvědčila, posílilo to důvěru v tento vztah jako zdroj sociální opory a participanti byli ochotni ji nadále přijímat a obraceli se na mentory s větší důvěrou a otevřeností. Monika zmínila, že empatická reakce a pomoc matky i sestry v situaci, kdy se svěřila se svými psychickými problémy, přispěla k tomu, že využívá opory svého okolí více.

„Ale teďko jakoby...díky tady tomu jsem se naučila, že se můžu svěřit, že si nemusím všechno nechávat pro sebe.“ (Monika, Rozhovor č. 7)

Hanka vnímala jistotu v mentorce, ale také v tetě, u které pocítovala klidné rodinné zázemí, které doma neměla.

„... přesně vždycky vim, že když jsem tam a mám nějaký problémy, tak můžu za ní přijít, můžu jí obejmout, můžu se jí se všim svěřit, ona mi vždycky pomůže.“ (Hanka, Rozhovor č. 7)

Klára vnímala jistotu v sestře mentorce, ale také věděla, že se může spolehnout na přítele. U mentorky uvedla, že ví, že tu pro ni vždy bude. Přítele po rozchodu označila za menší jistotu než předtím. I tak však uvedla, že ví, že se na něj může spolehnout. V tomto

případě hrála nejspíše roli blízkost mezi přítelem a Klárou a hloubka vztahu, ve kterém měla prostor se svěřovat s hlubšími pocity, než se svěřovala sestře mentorce.

„Ale jako beru to tak, že mě zná nejlíp a že prostě jako vim, že jako se na něj můžu spolehnout a že se vzájemně hodně známe a můžeme si říkat i nějaký hodně intimní věci...“
(Klára, Rozhovor č. 4)

Michal a celkově vztahy v práci vyvolávají v Pavle pocit jistoty, že se má na koho spolehnout.

„Ale v té práci mě to hrozně naučilo to, že tam prostě vim, že tam je to jako jak ta rodina. Že tam jsou to ty kamarádi, který tě nikdy nenechaj ve štychu...“ (Pavla, Rozhovor č. 9)

Zvláště pak uvedla, že hlavně mentor Michal, je ten, kdo je její největší jistota, ale také opora.

„...on je takovej ten můj, kterej mi vždycky pomůže. Kterýmu můžu zavolat ve dvanáct v noci a on by pro mě jel na kraj světa. Je tam hrozně velká ta podpora.“ (Pavla, Rozhovor č. 9)

U Barbory byla jako jistota v životě popsána hlavně babička. K pocitu jistoty u babičky přispělo klidné zázemí, které u ní cítila v době, kdy jej doma neměla. A také pocit, bezpodmínečné lásky ze strany babičky. Avšak dle rozhovoru s ní, se jeví učitel informatiky také jako někdo, v kom pociťuje Barbora jistotu a vůči komu vnímá pocit důvěry. Věděla, že když bude dělat maturitu z informatiky, tedy z předmětu, který mentor učí, že jí pomůže a vše potřebné vysvětlí. Svěřovala se mu se vztahem s přítelem. On jí na to řekl svůj názor, kterým se ne vždy řídila, avšak věděla, že za ním může přijít. Svěřovala se mu také s problémem ve vztahu s kamarádkou.

Vzájemnost vztahu se v rozhovorech objevila například ve formě vzájemné pomoci, ale také ve vnímání vzájemné důvěry. Byla patrná jak ve vztazích s mentory, tak ve vztazích s ostatními zdroji opory. Vzájemnost ve vztahu se také týká zájmu jednoho o druhého, zvláště pak ve vztahu s mentorem a menteeem.

Monika uvedla, že je nyní zároveň ona oporou sestře a sebe popisuje jako vyrovnanější. Dále zmínila, že už pouhý fakt, že jí může sestra zavolat a svěřit se a není na to

sama, poskytuje úlevu. Tato informace se objevuje v rozhovoru s Monikou opakovaně. Aspekt samoty na nějaký problém či situaci je pro Moniku velkým stresorem.

„A teďko vlastně s téma dětma je to taky takový psychicky zatěžující, takže spíš se mi teďko svěří ona s tou psychikou. Ted' jsem zase vyrovnanější já, takže jí to aspoň můžu vrátit. (smích)“ (Monika, Rozhovor č. 7)

Hanka poskytovala zároveň oporu matce i tetě. Matce půjčovala auto, které bylo její a sama jezdila vlakem. Také ulehčovala matce finančně tím, že si sama vydělávala. Tetě hlídala dceru.

Barbora oporou učiteli, jezdila na tábory jako vedoucí a hlídala mu párkrát děti. Vzájemná důvěra mezi nimi dle Barbory byla, proto jí požádal o hlídání.

„...člověk i má pocit, že mu to vrací i trochu tím, že na ten tábor jede dělat toho vedoucího, protože on ne vždycky s tou organizací má málo práce. Takže i v tomhle ohledu je to vlastně pomoc.“ (Barbora, Rozhovor č. 2)

V rozhovorech se dále ukázal faktor společné stráveného času jako zajímavý ukazatel. Ve chvíli, kdy mentoři trávily čas s participanty, mohl se mezi nimi vytvořit pocit důvěry, blízkosti a společně strávený čas jim poskytoval příležitost pro vedení.

Hanka si nejdříve s mentorkou nesesla. Mentorka na ni prý působila přísně. S postupem času, který spolu trávily na trénincích uvedla, že díky opoře a díky tomu, že mohla poznat jaká doopravdy je, se to změnilo. Mentorka pak trávila s Monikou čas i mimo dobu tréninku, aby jí poskytla prostor si s ní popovídat.

Barbora sama zmínila vývoj jejich vztahu v průběhu času. Sympatie prý ve vztahu byly od začátku, ale později se v jejich očích měnila role mentora.

„...takže postupem času on nejdřív byl učitel, pak už to byl jako takovej rádce právě a pak to byl na úrovni kamaráda a teď já ani nevím, jak bych ten vztah asi popsala, protože je to hodně specifický“ (Barbora, Rozhovor č. 2)

Kateřina zmínila, že vedení ze strany mentora dědy cítila odjakživa. Nicméně v tomto případě je to také nejspíš dáno tím, že jí znal od narození.

„...On byl vždycky takovej ten, kdo mě k něčemu vedl, kromě samozřejmě mamky nebo to jo...“ (Kateřina, Rozhovor č. 3)

3.1.1.3. Téma Rodinné zázemí

Rodinné zázemí se ukázalo být důležitým tématem napříč rozhovory. Ve všech případech bylo rodinné zázemí nějakým způsobem poznamenáno nebo byli poznamenány vztahy s rodiči. Rodiče byli rozvedení, odloučení, nebo jeden z rodičů neposkytoval roli rodiče tedy pečující osoby a zároveň opory v životě. Většinou šlo v tomto případě o otce, ale výjimečně také o matku.

V některém rodinném zázemí otec chyběl v životě participanta úplně, někde jej vídali, ale necítili sociální oporu, někde s nimi dokonce žili v jedné domácnosti, ale opora z jeho strany nefungovala. Někde byl naopak vztah s matkou horší než s otcem. To konkrétně z toho důvodu, že zklamala několikrát důvěru participantky svým chováním v rámci rodinného zázemí. Toto chování matky razantně změnilo vztah k ní a k otci. Participantka zmiňuje, že nyní spíše rozumí otci, i když vztah s ním je popisován jako bouřlivý. I přesto, že byli oba rodiče přítomni a žili v jedné domácnosti a rodinné zázemí nebylo tedy v tomto ohledu narušeno, poskytovali například dle participanta sociální oporu pouze v oblasti poskytování informací a rady, nikoliv však emocionální oblasti.

Napříč všemi rozhovory se tedy nedalo hovořit o klidném zázemí, jelikož jej participant popisovali spíše jako prostředí či situace, která je negativně ovlivnila. Přítomnost rodičů v životě participantů ještě neznamenal dobrý fungující a naplňující vztah s nimi nebo pocit opory a blízkosti z jejich strany. Všechny participantky v rozhovoru uvedly, že jejich rodinná situace je nebo někdy v minulosti byla psychicky náročná.

Barbora uvedla, že situace s rodiči jí také více než poznamenala na celý život.

„Řekla bych, že to mě taky více než ovlivnilo na celý život. Protože rodiče teda oni se nevzali, ale žili spolu šestnáct let a když mi bylo pět, tak šli vlastně od sebe.“ (Barbora, Rozhovor č. 2)

Kateřina měla špatný vztah s otcem. Spíše tedy popisuje, že tam vztah nebyl. Vztah s matkou však nebyl narušen. I tak díky tomu nevnímala rodinné zázemí jako klidné.

Lada popsala, že se na otce nedá spolehnout, i přesto, že byl přítomen v jedné domácnosti neposkytoval tedy již zmiňovanou sociální oporu.

Hanka se s otcem se vídá, vztah je mezi nimi v pořádku, ale otec bývá často v zahraničí, takže se vídají teď méně. Vztah nicméně popisuje jako dobrý. Vztah s matkou procházel určitými problémy, matka přenášela frustraci na Hanku a zároveň Hanka popsala, že měla matka smůlu na partnery a dokonce viděla, jak na ni partner křičí a vztahuje ruku. Na této události nejhůře vnímá fakt, že toho jako patnáctiletá holka vyla svědkem. Tyto události jí také ovlivnily dále v životě a pomohla jí s tímto prý odborná pomoc, na kterou jí dala kontakt mentorka.

Monika má rozvedené rodiče, bližší vztah má prý s matkou, i když s otcem je vztah také prý v pořádku, ale nebylo tomu tak i dříve. Hodně se prý změnil. Hanka popisovala rozvod jako těžké období pro všechny. Sestra i matka prý toto období nesly kvůli Monice statečně. Empatie, kterou tímto projevila matka i sestra vůči Monice, něco, za to je jim prý do teď vděčná.

Klára uvedla, že své rodiče nemusí, nemůže říct, že by měla svou mámu nějak ráda, zkazila prý důvěru mezi nimi, všechny participantky popsaly, jejich rodinná situace je nebo v minulosti byla psychicky náročná.

Pavla balancovala mezi dvěma naprosto odlišnými výchovnými způsoby rodičů, bylo pro ni psychicky náročné.

3.2. Diskuse

Hlavním tématem ve výsledcích výzkumu byla sociální opora. Toto téma se objevovalo napříč všemi rozhovory, a je tedy považováno za důležité v životech participantů. Samotní participanté pak popisovali několik zdrojů sociální opory vyskytující se v jejich sociálních sítích, které jim poskytují sociální oporu, a které ve svém životě využívají dle dané situace a potřeb. Tyto zdroje sociální opory se vzájemně prolínají. Zjištění se shoduje s myšlenou Rhodes (2002), která uvádí, že mentorské vztahy nejsou oddělitelné od ostatních vztahů v sociálních sítích jedinců.

Důležitým podtématem sociální opory jsou ve výsledcích výzkumu zdroje sociální opory. Participanté pak popisují sociální oporu ze strany mentora za velmi významnou

a přínosnou. Zmiňovali například, že díky sociální opoře mentora jsou nyní psychicky odolnější. Participanti, kteří neměli ve svém životě osobu mentora neuvědli, že by díky některým ostatním zdrojům sociální opory ve svém okolí byli psychicky odolnější či vyrovnanější. Zjištění v tomto výzkumu, že mentorský vztah měl vliv na resilienci menteeho, je v souladu s literaturou týkající se resilience (Werner a Smith z roku 1982, Werner, 2005).

Přirození mentoři dle participantů ve studii této bakalářské práce také hráli roli ve zlepšení psychického zdraví jedinců, a to více způsoby. Těmito způsoby bylo poskytnutí kontaktu, či rady svěřit se se svými problémy a vyhledat odbornou pomoc, ale také poskytnutí konkrétních prostředků, které participant uvedl, že přispěly ke zlepšení psychického stavu. Tato zjištění, že mohou podpůrné vztahy s mentory přispět, byť jen nepřímo, ke zlepšení psychického zdraví se shoduje s literaturou Southwick (2005), kde autor píše, že je dokázáno, že zvýšená dostupnost opory v sociálních sítích příjemců má ochranné účinky na duševní a fyzické zdraví. Dalo by se říci, že se také shoduje s předpokladem Cowen (1991 in: Goldstein a Brooks, 2006:6) že vytvoření zdravých osobních systémů okolí vede k pozitivnímu rozvoji celkového pocitu pohody. Výsledky tohoto výzkumu ohledně resilience a psychického zdraví by se dali také shrnout do argumentu Van Dam (2018), že přirozený mentoring může zároveň podpořit efektivitu terapie či jiné léčby a tím nepřímo přispět k rozvoji resilience.

Důležitým aspektem, který se objevoval ve vztazích se zdroji sociální opory participantů byla důvěra a jistota. Pocit jistoty byl patrný z výpovědí participantů u všech zdrojů sociální opory, avšak jak výsledky tohoto výzkumu uvádějí, vědomý pocit důvěry byl zmiňován respondenty pouze v souvislosti s mentory. V situaci, kdy byla důvěra respondentem zmíněna v souvislosti s jiným zdrojem sociální opory, uvedla participantka, že nepocítovala důvěru vůči tomuto zdroji na rozdíl od mentora, kterému důvěrovala. Sandra nicméně popsala, pocity důvěry vůči matce jinými slovy. Nezmínila tak důvěru vůči matce přímo, ale pocit důvěry z jejího popisu vyplývá. Důvěra byla tedy důležitým aspektem podpůrné osoby, ať už se jednalo o mentora či jiný zdroj sociální opory, stejně tak jako jistota.

Důvěra ve vztahu ve spojitosti s přirozeným mentoringem, která se tedy objevovala ve výsledcích tohoto výzkumu je dle Van Dam (2018) jedním z faktorů kvality mentorského vztahu. Podpůrná přítomnost mentora a důvěra se dle něj zdají být důležitou částí vztahu,

kteřá mŕže ovlivnit pozitivnŕ rozvoj dospŕvajŕcŕch. Dle Deutsch et al. (2020) byla dŕvŕra tŕm, co bylo dŕležitŕ ve vztahu s vŕznamnŕm druhŕm a ŕinilo jej tŕm vŕznamnŕm. Dŕle je dŕvŕra zmiŕnovŕna jako kvalitativnŕ znak takŕ dle Rhodes (2002) kdy tvrdŕ, ŕe je vzŕjemnŕ dŕvŕra nezbytnou souŕastŕ efektivnŕho vztahu. Spolu s pocitem dŕvŕry jako podmŕnkou efektivnŕho vztahu dŕle zmiŕnuje pocit, ŕe je ŕlovŕk chŕpŕn, oblŕben a respektovŕn.

Vzŕjemnost v dŕvŕře se vyskytuje i ve vŕsledcŕch tohoto vŕzkumu. Dalŕm faktorem vzŕjemnosti byla v tŕto studii zmiŕnovŕna reciprocita poskytované sociŕlnŕ opory. Ve vŕsledcŕch lze vidŕt, ŕe participanti rŕdŕ oplŕceli sociŕlnŕ oporu poskytovanou mentory ve chvíli, kdy se k tomu naskytlŕ pŕŕleŕitost. Avŕsak vzŕjemnŕ sociŕlnŕ opora fungovala i u jinŕch zdrojŕ sociŕlnŕ opory.

Œas a prostor ve vztahu je zmiŕnovŕn nŕkolika autory. Deutsch et al. (2020) uvŕdŕ, ŕe dŕležitŕ na ŕasu a prostoru ve vztahu je snaha udŕlat si ŕas a vytvoŕit prostor pro tŕmata, kteřŕ se netŕkajŕ pouze primŕrnŕho ŕkolu, kteřŕ s menteem mentor mŕ. Samotnŕ pŕŕtomnost ŕasu a prostoru dle nŕj nezaruŕuje vŕvoj pŕrozenŕho mentorskŕho vztahu.

Tuto snahu o zŕmŕrnŕ vytvoŕenŕ ŕasu a prostoru s menteem ze strany mentora shrnuji v pŕaci spŕe pod pojmem angaŕovanost ve vztahu. Z vŕsledkŕ ve studii v empirickŕ ŕasti pŕŕce vyplŕvŕ, ŕe dle participantŕ se mentoŕi angaŕovali i v jinŕch oblastech jejich ŕivota a pŕesahovali tak prostor ve kterŕm se poznali ŕi pohybovali. Snaha vytvoŕit ŕas a prostor pro diskuzi a vedenŕ ve vztahu byla tedy u mentorŕ v tŕto studii patrnŕ.

Otŕzka ŕasu je takŕ zmiŕnovŕna Rhodes (2002) jako dŕležitŕ souŕast vztahu, jelikoŕ se vztah s ŕasem prohlubuje a vyvŕjŕ. Toto tvrzenŕ se shoduje s vŕsledky uvedenŕmi v tŕto pŕaci.

Dalŕm aspektem souvisejŕcŕm s ŕasem a prostorem ve studii tŕto pŕŕce byla blŕzkost ve vztahu, kteřŕ se dle participantŕ skuteŕnŕ ŕasem vyvŕjela bŕhem chvil, kteřŕ spolu mentor a mentee trŕvili. Opŕt zde narŕŕime na dŕležitŕ prvek angaŕovanosti ve vztahu ve snaze trŕvit s menteem ŕas, ale takŕ ve snaze menteemu aktivnŕ poskytovat sociŕlnŕ oporu a tŕm posilovat pocit dŕvŕry a blŕzkosti. Pocit blŕzkosti byl participanty zmiŕnovŕn jako dŕležitŕ.

Literatura k vŕznamnosti pocitu blŕzkosti ve vztahu napŕŕklad uvŕdŕ, ŕe druh poskytované sociŕlnŕ opory se v zŕvislosti na tomto faktoru liŕŕ. Dle studie Brady et al. (2017) lze nŕkterŕ druh sociŕlnŕ opory poskytnout pŕed vyvinutŕm ŕzkŕho pouta s mentorem.

Tímto druhem sociální opory je například konkrétní a přátelská opora. Na rozdíl od toho však vytvoření pocitu blízkosti ve vztahu je pro poskytování emocionální opory zásadní. Rhodes (2002) pak uvádí, že „aktivní ingrediencí“ dobrého mentorského vztahu je blízké a důvěryhodné spojení. Díky tomu mohou osoby pociťovat bezpečí ve vyjadřování svých myšlenek a pocitů. Van Dam (2018) ve své studii uvádí sounáležitost, tedy vzájemné blízké a důvěrné spojení, jako kvalitativní znak přirozeného mentorského vztahu.

Pocit bezpečí vyjadřovat své myšlenky a pocity souvisel ve studii této práce také s reakcí, kterou mentee dostal od mentora ve chvíli, kdy se svěřil s něčím zásadním. Empatické reakce byly v tomto ohledu významné. Zkušenost s pozitivní zpětnou vazbou pak povzbuzovala respondenty, aby se nebály více svěřovat svým blízkým a prohlubovala tak pocity důvěry jak ve vztahu s mentorem, tak i s jinými zdroji sociální opory ve svém okolí. Tento přínos podporuje literatura, která říká, že díky neustálé vřelé a přijímající interakci s mentorem si může protége začít uvědomovat výhody, které skýtají blízké vztahy a více se otevřít lidem ve svém okolí (Rhodes, 2002).

Dále výsledky této studie uvádějí, že dle participantů sociální opora ze strany mentora také často vedla ke zlepšení vztahů s dalšími lidmi vyskytujícími se v jejich okolí, například s rodiči a kamarády. Tento poznatek podporuje také literatura, kde Rhodes (2002) tvrdí, že mentoři zlepšují sociální a emoční dovednosti mentee a to může vyústit v lepší vztahy s ostatními lidmi v jejich sociálních sítích. Tedy zlepšit vztah s jejich vrstevníky, ale také s rodinnými příslušníky.

Jako důležitý kontext života participantů bylo nakonec ve výsledcích studie uvedeno téma Rodinné zázemí, kde bylo shrnuto, v jakém prostředí participanté vyrůstali. Dospívání v rodinném zázemí participantů jimi bylo popsáno jako psychicky náročné. Uvedli, že mělo nebo dokonce má vliv na jejich život celkově. Mentoři měli vliv na vztah s rodiči a také na vnímání a vyrovnávání se s těžkostmi, které kvůli nestabilnímu zázemí participanté prožívali a popsali v rozhovorech. Vliv mentorů se tedy promítl i do této oblasti jejich života.

4. Závěr

Tato práce postihuje téma přirozeného mentoringu a zkušeností vysokoškolských studentů prvního ročníku bakalářského studia na státních vysokých školách s přirozeným mentoringem. A odpovídá na otázku: „Jaké zdroje sociální opory využívají mladí dospělí?“ Přispívá tak k rozšíření povědomí o zkušenosti vysokoškolských studentů s přirozeným mentoringem.

V teoretické části popisuje, co to je přirozený mentoring, přirozený mentor a přirozený mentorský vztah. Jaké jsou charakteristiky přirozeného mentora a přirozeného mentorského vztahu a také charakteristiky kvalitních přirozených mentorských vztahů. Dále je tato část věnována přínosům přirozených mentorských vztahů a přirozených mentorů, resilienci, sociální opoře a typům sociální opory.

Praktická část pomocí zvolené metody výzkumu, sběru dat a následné tematické analýzy prohlubuje znalosti o přirozeném mentoringu a jeho subjektivním vnímání jedinců ve vynořující se dospělosti a poukazuje na výsledky výzkumu a diskuzi výsledků v rámci nastudované literatury.

Literatura:

- Allen, T. D. (Ed.). (2010). *The Blackwell handbook of mentoring: A multiple perspectives approach* (paperback ed). Blackwell.
- Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.5.469>
- Banff International Conference on Behavioural Science, P., Ray DeV, Leadbeater, B. J. R., & McMahon, R. J. (Ed.). (2010). *Resilience in children, families, and communities: Linking context to practice and policy*. Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Barrera, M., & Bonds, D. (2005). Mentoring relationships and social support. In D. DuBois, & M. Karcher *Handbook of youth mentoring* (pp. 133-142). SAGE Publications, Inc., <https://dx.doi.org/10.4135/9781412976664.n9>
- Bennetts, C. (2003). Mentoring youth: Trend and tradition. *British Journal of Guidance & Counselling*, 31(1), 63–76. <https://doi.org/10.1080/0306988031000086170>
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1999). *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii věděni* (1. vydání-dotisk). Centrum pro studium demokracie a kultury. <https://docplayer.cz/42271037-Socialni-konstrukce-reality.html>
- Bowlby, J. (1988). *A secure base: Parent-child attachment and healthy human development*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1999). *Attachment and loss* (2nd ed). Basic Books.
- Brady, B., Dolan, P., & Canavan, J. (2017). ‘He told me to calm down and all that’: A qualitative study of forms of social support in youth mentoring relationships: Social support in youth mentoring relationships. *Child & Family Social Work*, 22(1), 266–274. <https://doi.org/10.1111/cfs.12235>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

- Brumovská, T., & Seidlová Málková, G. (2010). *Mentoring: Výchova k profesionálnímu dobrovolnictví* (Vyd. 1). Portál.
- Brumovská, T. (2017). *Initial motivation and its impact on quality and dynamics in formal youth mentoring relationships: A longitudinal qualitative study* [Doctoral dissertation, UNESCO Child and Family Research Centre]. National University of Ireland, Galway.
- Brumovská, T., & Málková, G. (2020). CHARACTERISTICS, QUALITY FEATURES AND DYNAMICS IN FORMAL YOUTH MENTORING RELATIONSHIPS: THE RHODES MODEL REVISITED. *Československá psychologie*, 64, 197.
- Cobb, S. (1976) Social support as a moderator of life stress. *Psychosomatic Medicine*, 38 (5), 300–313.
- Cutrona, C. E. (2000). Social Support Principles for strengthening Families: Messages from USA. In J. Canavan , P. Dolan , J. Pinkerton (Ed.), *Family Support. Directions from Diversity* (pp. 103-123). Jessica Kingsley Publishers Ltd., London, United Kingdom.
- Cutrona, C.E. & Russell, D.W. (1990) Type of social support and specific stress: toward a theory of optimal matching. In: B.R. Sarason, I.G. Sarason & G.R. Pierce (Ed.), *Social Support: An Interactional View*. John Wiley & Sons, New York.
- Deutsch, N. L., Mauer, V. A., Johnson, H. E., Grabowska, A. A., & Arbeit, M. R. (2020). “[My counselor] knows stuff about me, but [my natural mentor] actually knows me”: Distinguishing characteristics of youth’s natural mentoring relationships. *Children and Youth Services Review*, 111, 104879. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104879>
- Donlan, A. E., McDermott, E. R., & Zaff, J. F. (2017). Building relationships between mentors and youth: Development of the TRICS model. *Children and Youth Services Review*, 79, 385–398. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.06.044>

- Drevon, D. D., Kim, S. Y., & Fredrick, S. S. (2018). Natural Mentoring Relationships as a Protective Factor for Victims of Bullying. *Journal of School Violence, 17*(4), 405–416. <https://doi.org/10.1080/15388220.2017.1322520>
- DuBois, D. L., Holloway, B. E., Valentine, J. C., & Cooper, H. (2002). Effectiveness of Mentoring Programs for Youth: A Meta-Analytic Review. *American Journal of Community Psychology, 30*(2), 157–197. <https://doi.org/10.1023/A:1014628810714>
- DuBois, D. L., & Karcher, M. J. (Ed.). (2005a). *Handbook of youth mentoring*. Sage Publications.
- DuBois, D. L., & Karcher, M. J. (2005b). Youth Mentoring: Theory, Research, and Practice. In *Handbook of Youth Mentoring* (s. 2–12). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781412976664.n1>
- DuBois, D. L., & Karcher, M. J. (Ed.). (2014a). *Handbook of youth mentoring* (Second edition). SAGE.
- DuBois, D. L., & Karcher, M. J. (2014b). Youth Mentoring in Contemporary Perspective. In *Handbook of Youth Mentoring* (s. 3–14). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781412996907.n1>
- DuBois, D. L., & Neville, H. A. (1997). Youth mentoring: Investigation of relationship characteristics and perceived benefits. *Journal of Community Psychology, 25*(3), 227–234. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1520-6629\(199705\)25:3<227::AID-JCOP1>3.0.CO;2-T](https://doi.org/10.1002/(SICI)1520-6629(199705)25:3<227::AID-JCOP1>3.0.CO;2-T)
- DuBois, D. L., Portillo, N., Rhodes, J. E., Silverthorn, N., & Valentine, J. C. (2011). How Effective Are Mentoring Programs for Youth? A Systematic Assessment of the Evidence. *Psychological Science in the Public Interest, 12*(2), 57–91. <https://doi.org/10.1177/1529100611414806>
- DuBois, D. L., & Silverthorn, N. (2005a). Characteristics of Natural Mentoring Relationships and Adolescent Adjustment: Evidence from a National Study. *The Journal of Primary Prevention, 26*(2), 69–92. <https://doi.org/10.1007/s10935-005-1832-4>

- DuBois, D. L., & Silverthorn, N. (2005b). Natural Mentoring Relationships and Adolescent Health: Evidence From a National Study. *American Journal of Public Health, 95*(3), 518–524. <https://doi.org/10.2105/AJPH.2003.031476>
- Freedman, M. (1993). *The kindness of strangers: Adult mentors, urban youth, and the new voluntarism* (1st ed). Jossey-Bass.
- Goldstein, S., & Brooks, R. B. (Ed.). (2006). *Handbook of resilience in children*. Springer.
- Greeson, J. K. P. (2013). Foster Youth and the Transition to Adulthood: The Theoretical and Conceptual Basis for Natural Mentoring. *Emerging Adulthood, 1*(1), 40–51. <https://doi.org/10.1177/2167696812467780>
- Hagler, M. A., & Rhodes, J. E. (2018). The Long-Term Impact of Natural Mentoring Relationships: A Counterfactual Analysis. *American Journal of Community Psychology, 62*(1–2), 175–188. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12265>
- Hamilton, S. F., Hamilton, M. A., DuBois, D. L., Martínez, M. L., Cumsille, P., Brady, B., Dolan, P., Rodriguez, S. N., & Sellers, D. E. (2020). Youth–Adult Relationships as Assets for Youth. In M. H. Bornstein (Ed.), *Psychological Insights for Understanding COVID-19 and Families, Parents, and Children* (1. vyd., s. 131–156). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003136811-4>
- Hurd, N. M., & Zimmerman, M. A. (2010a). Natural Mentoring Relationships Among Adolescent Mothers: A Study of Resilience: NATURAL MENTORING RELATIONSHIPS AMONG ADOLESCENT MOTHERS. *Journal of Research on Adolescence, 20*(3), 789–809. <https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2010.00660.x>
- Hurd, N., & Zimmerman, M. (2010b). Natural Mentors, Mental Health, and Risk Behaviors: A Longitudinal Analysis of African American Adolescents Transitioning into Adulthood. *American Journal of Community Psychology, 46*(1–2), 36–48. <https://doi.org/10.1007/s10464-010-9325-x>
- Karcher, M. J., Nakkula, M. J., & Harris, J. (2005). Developmental Mentoring Match Characteristics: Correspondence between Mentors’ and Mentees’ Assessments of

- Relationship Quality. *The Journal of Primary Prevention*, 26(2), 93–110.
<https://doi.org/10.1007/s10935-005-1847-x>
- Karcher, M. J., Kuperminc, G., Portwood, S., Sipe, C., & Taylor, A. (2006). Mentoring programs: A framework to inform program development, research, and evaluation. *Journal of Community Psychology*, 34, 709–725. <https://doi.org/10.1002/jcop.20125>
- Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist*, 56(3), 227–238. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.227>
- Masten, A. S., Burt, K. B., Roisman, G. I., Obradovic, J., Long, J. D., & Tellegen, A. (2004). Resources and resilience in the transition to adulthood: Continuity and change. *Development and Psychopathology*, 16(04). <https://doi.org/10.1017/S0954579404040143>
- Miranda-Chan, T., Fruiht, V., Dubon, V., & Wray-Lake, L. (2016). The Functions and Longitudinal Outcomes of Adolescents' Naturally Occurring Mentorships. *American Journal of Community Psychology*, 57(1–2), 47–59. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12031>
- Pinkerton, J., & Dolan, P. (2007). Family support, social capital, resilience and adolescent coping. *Child & Family Social Work*, 12(3), 219–228. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2007.00497.x>
- Rhodes, J. E. (2002). *Stand by me: The risks and rewards of mentoring today's youth*. Harvard University Press.
- Rhodes, J. E. (2005). A model of youth mentoring. In D. L. DuBois, & M. J. Karcher (Eds.). *Handbook of youth mentoring* (pp. 30–43). SAGE
- Rhodes, J. E., Spencer, R., Keller, T. E., Liang, B., & Noam, G. (2006). A model for the influence of mentoring relationships on youth development. *Journal of Community Psychology*, 34(6), 691–707. <https://doi.org/10.1002/jcop.20124>
- Ryan, R. M. (1993). Agency and organization: Intrinsic motivation, autonomy, and the self in psychological development. In *Nebraska Symposium on Motivation, 1992: Developmental perspectives on motivation* (s. 1–56). University of Nebraska Press.

- Simões, F., Calheiros, M., & Alarcão M. M. (2021). Youth mentoring and multiple social support attunement: Contributions to understand youth social development and well-being. In O. Prieto-Flores & J. Feu (Ed.), *Mentoring Children and Young People for Social Inclusion Global Approaches to Empowerment* (1st ed., pp. 94-109). Routledge
- Schwartz, S. E. O., Lowe, S. R., & Rhodes, J. E. (2012). Mentoring Relationships and Adolescent Self-Esteem. *The Prevention Researcher*, *19*(2), 17–20.
- Schwartz, S. E. O., Rhodes, J. E., Spencer, R., & Grossman, J. B. (2013). Youth Initiated Mentoring: Investigating a New Approach to Working with Vulnerable Adolescents. *American Journal of Community Psychology*, *52*(1–2), 155–169. <https://doi.org/10.1007/s10464-013-9585-3>
- Southwick, S. M., Vythilingam, M., & Charney, D. S. (2005). The Psychobiology of Depression and Resilience to Stress: Implications for Prevention and Treatment. *Annual Review of Clinical Psychology*, *1*(1), 255–291. <https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.1.102803.143948>
- Spencer, R. (2007). Naturally occurring mentoring relationships involving youth. In T. D. Allen & L. T. Eby (Eds.), *The Blackwell handbook of mentoring: A multiple perspectives approach* (pp. 99–117). Blackwell Publishing.
- Spencer, R., Tugenberg, T., Ocean, M., Schwartz, S. E. O., & Rhodes, J. E. (2016). “Somebody Who Was on My Side”: A Qualitative Examination of Youth Initiated Mentoring. *Youth & Society*, *48*(3), 402–424. <https://doi.org/10.1177/0044118X13495053>
- Van Dam, L. (2018). *Who and what works in natural mentoring? A relational approach to improve the effectiveness of youth care* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Amsterdam

- Van Dam, L., Smit, D., Wildschut, B., Branje, S. J. T., Rhodes, J. E., Assink, M., & Stams, G. J. J. M. (2018). Does Natural Mentoring Matter? A Multilevel Meta-analysis on the Association Between Natural Mentoring and Youth Outcomes. *American Journal of Community Psychology*, 62(1–2), 203–220. <https://doi.org/10.1002/ajcp.12248>
- Výrost, J. (2019). Sociální psychologie osobnosti. In J. Výrost, I. Slaměník, E. Sollárová (Eds.), *Sociální psychologie: teorie, metody, aplikace* (s. 60-73). Grada.
- Werner, E. E. (1992). The children of Kauai: Resiliency and recovery in adolescence and adulthood. *Journal of Adolescent Health*, 13(4), 262–268. [https://doi.org/10.1016/1054-139X\(92\)90157-7](https://doi.org/10.1016/1054-139X(92)90157-7)
- Werner, E. E. (1993). Risk, resilience, and recovery: Perspectives from the Kauai Longitudinal Study. *Development and Psychopathology*, 5(4), 503–515. <https://doi.org/10.1017/S095457940000612X>
- Werner, E. E. (2005b). Resilience Research. In R. DeV. Peters, B. Leadbeater, & R. J. McMahon (Ed.), *Resilience in Children, Families, and Communities* (s. 3–11). Springer US. https://doi.org/10.1007/0-387-23824-7_1
- Werner, E. E. (2005a). What Can We Learn about Resilience from Large-Scale Longitudinal Studies? In S. Goldstein & R. B. Brooks (Ed.), *Handbook of Resilience in Children* (s. 91–105). Springer US. https://doi.org/10.1007/0-306-48572-9_7
- Werner, E. E., & Smith, R. S. (1992). *Overcoming the Odds: High Risk Children from Birth to Adulthood*. Cornell University Press. <https://doi.org/10.7591/9781501711992>
- Werner, E. E., & Smith, R. S., (1982). *Vulnerable but invincible: A study of resilient children*. McGraw-Hill
- Wills, T. A., (1991). Social support and interpersonal relationships. In C. Margaret (Ed.), *Pro-social behavior, review of personality and social psychology* (pp. 265–289). Sage.
- Wright, M. O., & Masten, A. S. (2005). Resilience Processes in Development. In S. Goldstein & R. B. Brooks (Ed.), *Handbook of Resilience in Children* (s. 17–37). Springer US. https://doi.org/10.1007/0-306-48572-9_2

Zimmerman, M. A., Bingenheimer, J. B., & Behrendt, D. E. (2005). Natural Mentoring Relationships. In *Handbook of Youth Mentoring* (s. 143–157). SAGE Publications, Inc. <https://doi.org/10.4135/9781412976664.n10>

Zimmerman, M. A., Bingenheimer, J. B., & Notaro, P. C. (2002). Natural Mentors and Adolescent Resiliency: A Study with Urban Youth. *American Journal of Community Psychology*, 30(2), 221–243. <https://doi.org/10.1023/A:1014632911622>

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1 Přehledová tabulka vzorku participantů výzkumu

PŘÍLOHY

Seznam příloh:

Rozhovor č. 1 Hanka

Rozhovor č. 2 Barbora

Rozhovor č. 3 Kateřina

Rozhovor č. 4 Klára

Rozhovor č. 5 Lada

Rozhovor č. 6 Lucie

Rozhovor č. 7 Monika

Rozhovor č. 8 Nina

Rozhovor č. 9 Pavla

Rozhovor č. 10 Sandra

Rozhovor č. 1 Hanka

A: Ty jsi tedy říkala, že už ses s mentoringem nebo nějakou významnou osobou ve svém životě setkala?

H: No tak jak jsem říkala, tak jsem právě měla v životě člověka, který mě tak trochu vedl tím správným životním směrem, protože jsem si... nebo takhle... už to jako je docela delší doba, teď už ho teda úplně nemám, ale právě jsem si procházela takovým těžším životním obdobím a byla jsem ještě v relativně mladém věku a kdybych spadla, tak teďka tady asi nesedím a spíš jsem někde zalezlá v nějakém černém koutě s nějakýma divnýma lidma. (smích)

A: A jak ses dostala vůbec k tomu mentorovi teda?

H: Eee ona to byla moje trenérka totiž. Byla to moje trenérka a ona byla taková že eee jak to říct eee... no prostě ona byla takovej anděl. Byla neskutečně pozitivní člověk pořád. I vlastně v době Corony, tak ona furt říkala jakože ať jsme hlavně zdraví, že je to v pohodě, že to prostě nic není. A byla pozitivní i když se to furt stupňovalo, zhoršovalo a tak dále. A furt byla pozitivní a furt nás nalad'ovala a takhle jsem se k ní vlastně dostala, když jsem přešla z klubu, protože já jsem dělala sportovní aerobik. Tak jsem přecházela z klubu do klubu a právě tam jsem na ní narazila a ze začátku jsem si s ní úplně na sto procent nerozuměla, protože mi přišla hrozně přísná. Ale potom jako jak jsem jí poznávala víc a poznávala jsem celkově ten kolektiv, tak ona byla taková jako já teda řeknu „moje třetí máma“. Protože já mám jednu mámu, druhou mámu беру jako tetu a ona byla taková moje třetí máma (smích) Takže takhle jsem jí brala a nevím no právě jsem se jí vždycky svěřovala s nějakými svými problémy a ona mi vždycky radila a byla to prostě taková moje dalo by se říct mentorka no. Trenérka a mentorka zároveň.

A: A ona ti teda většinou poskytovala nějakou emoční podporu? Nebo když jsi potřebovala nějakou informaci, tak ses jí šla třeba zeptat o nějakou radu?

H: I emoční i právě tu informaci, že kdykoliv jsem něco potřebovala tak jsem šla za ní no.

A: Aha. A to jste se tedy poznaly takhle náhodou v tom klubu?

H: Jojo, já jsem právě končila v jednom klubu, protože tam jsem se nepohodla s tím kolektivem a s trenérkou a prostě skončilo to blbě a chtěla jsem jít do klubu, kterej už má

nějaký výsledky. A právě ta trenérka tak má dceru a její dcera je mistryně světa takže... a ona jí sama vytrénovala, takže právě jsem říkala, že tam chci jít, že to je i kousek nebo tehdá to bylo kousek od mého bydliště. Takže jsem tam přešla no a takhle jsem jí poznala.

A: Jak dlouho už to je, co se nevidáte?

H: Ono takhle, já jak jsem nastoupila na vysokou, tak už jsem neměla tolik času tam dojíždět. Takže vlastně na vysokou jsem nastoupila teďka na konci září a viděli jsme se nějak v říjnu. Říjen/listopad teď nevim přesně. No ale od té doby no to je takový, že jsme spolu třeba občas si napíšeme, ale už tam nedocházím pravidelně. Měla jsem tréninky čtyřikrát týdně a teď už je nemam.

A: Jo jo. A předtím to trvalo jak dlouho tenhle váš vztah?

H: Eee do klubu jsem nastoupila rok 2015, takže dejme tomu, že tak těch prvních půl roku jsem se otrkávala. Bylo to přesně březen 2015 nebo duben 2015 a těch půl roku jsem se cca otrkávala a potom, když jsem začla poprvé závodit, to bylo 2016 na jaře, tak jsem vlastně poznala jak je to skvělejší člověk. Že i na těch závodech nás vždycky podržela, podpořila a když se nám třeba něco nepovedlo, tak to nebylo takový to, že by nás seřvala, jak to dělá každý trenér. Ale že prostě říkala „No tak příště se to povede“

A: To je život no.

H: To je život no. Někdy vyhraješ někdy prohraješ.

A: Takže ti přišlo, že vás hned nějak neodsoudí, že jí můžete věřit?

H: Jo jo jo

A: A kdy ses jí začala i svěřovat? Za jak dlouho to tak vyplynulo a čím to začalo?

H: No ono to začlo tím, že eee mně se rozvedli rodiče, když mi bylo na přelomu čtrnácti, patnácti. A já jsem potom žila jenom s mámou. Nebylo to proto, že by se rozvedli nějak ve špatným, ale táta je řidič kamionu, takže byl většinu času mimo a vracel se třeba jenom na víkendy. Takže jsem žila s mamkou. No a ona mamka vždycky když si našla nějakýho přítele, tak to nebyla zrovna úplně výhra a bohužel se stalo i to, že jsem byla já jakožto malá holka čtrnáctiletá, patnáctiletá svědkem toho, jak na ni vztahuje ruku, jak na ni křičí a přesto ona nic nedělala, ona prostě...

A: Chápu, člověk je takový paralyzovaný.

H: Byla bohužel ještě taková hloupá, že ho poslouchala a furt si říkala, že třeba když ho jako poslechne, tak to bude v pohodě. No nebylo. Ale nejhorší na tom všem bylo to, že já jsem byla vlastně všeho svědkem. Že já jsem u toho všeho byla. No a v ten moment se mi právě začalo prolínat moje taková jako pozdější puberta v těch patnácti, do toho tyhle problémy s mamkou a do toho jsem ještě sportovala, ale byla jsem na takovém pomezí, že jako už... už to úplně asi dělat nechci a spíš jsem pak chtěla spadnout. No a ona to právě ta trenérka viděla, protože já jsem byla řekla bych v té době docela šikovná a viděla, že už se prostě nesnažim, tak si mě vzala stranou no a začala si o tom se mnou povídat.

A: Hm hm. Takže jí zajímalo asi i co se ve tvém životě děje? Že to na tobě poznala?

H: Jo jo jo. A všechno to ze mě dostala a potom ještě ona spolupracovala s jednou paní...ona to asi není úplně psychologka, ale... to já nevím přesně co to bylo za povolání, ale prostě šla jsem tam a ona ze mě dokázala dostat prostě i problémy, co se mi staly třeba v dětství a měla jsem je prostě v takový tý jak se tomu říká...eee takový tý hluboký paměti.

A: Jako v podvědomí?

H: Jo podvědomí přesně tak podvědomí. A prostě jako nevnímala jsem je, ale vlastně bylo to něco, co mě pořád zevnitř ubíjelo. A potom ona hodně pracovala s čísly a... no nevím přesně co to bylo za povolání. Ale taky mi dost pomohla.

A: Jasně, takže se dá říct, že tě vlastně ta trenérka ještě nasměrovala nějakým směrem, kde by ti třeba mohli pomoci?

H: Jojo přesně tak. Dala mi na ni kontakt právě že ona tam posílala holky, když měly nějaký problém a já jsem hlavně měla problém ten, že se mnou jakmile někdo začal nějaký vážnější rozhovor, třeba o tom jakou chci mít budoucnost, jestli mám nějaký problémy, tak já jsem se hned rozbřečela.

A: Chápu.

H: Já jsem prostě u každého vážného rozhovoru brečela. Kdybychom se takhle sešly třeba čtyři roky zpátky, tak už bych tady dávno bulela. (smích)

A: Tomu rozumím. Mám to podobně. Vždycky si jenom vdychu říkám „hlavně nebreč, hlavně nebreč.“ (smích)

H: Přesně tak. (smích) A vždycky mám takový to „ježiš mě svědí čelo“ a utírám si potají slzy, aby to nikdo neviděl. (smích)

A: Přesně. Jenom teda připomínám, že kdyby ti jakýkoliv téma bylo nepříjemný, můžeš to v klidu říct a odskočíme od toho, jo?

H: Ne, ale tak teďka přeci jenom je to už... už mi je 20, takže teďka už to беру trochu jinak. A právě si myslím, že za tu dobu, co jsem s ní trávila, tak že to ze mě tak jako trochu dostala, že už mi to nedělá takovej problém o tom mluvit.

A: Dobře.

H: A naopak právě bych chtěla jako to dát třeba nějak vědět světu, aby prostě...

A: Prostě sdílet ten svůj příběh?

H: Jo. Protože znám hodně dětí, co právě vrcholově třeba sportovali a prostě to dělali jenom na základě toho, že měli problémy ve škole, problémy doma, problémy prostě s okolím a... a dopadlo to špatně.

A: Jo takhle. Tak jestli by ti nevadilo, já bych měla pár témat, na který bych se tě ráda zeptala. Jelikož se to týká zkušeností VŠ studentů, tak by mě jako první zajímalo, proč ses vlastně rozhodla jít na vysokou školu?

H: Proč si se rozhodla jít na vysokou školu? Tak to je úplně jednoduchý, protože eee já mám vystudovanou obchodku střední a mě už od střední hrozně moc baví účetnictví. Fakt divný, ale baví mě to, a tak bych se chtěla živit jako soukromá účetní. No a na to docela trochu potřebuju nějaký titul. (smích)

A: Je to tak. (smích)

H: Takže jsem si právě říkala, že kvůli tomu půjdu na vysokou, ale ono to... nebo takhle... já jsem šla z vícero důvodů. Šla jsem teda kvůli tomu titulu. To hlavně. A potom taky proto, že se mi hrozně líbí, když někdo povídal o svém vysokoškolském životě, co tam všechno zažíval a takovýhle věci a že tam mám i příbuzný, co tam našli svojí životní lásku. (smích)

A: Aha tak. (smích) Takže ses chtěla zamilovat a seznámit? (smích)

H: (smích) No jako takhle já teďka mam teda někoho zrovna a my jsme se poznali ještě před nástupem na školu, ale jako chodíme spolu na školu. Takže... poznali jsme se ještě před, ale jako jsme spolu na škole, takže by se to taky tak dalo říct.

A: A mělo to nějaký vliv na to kam jdeš nebo ne?

H: Ne ne ne, to už byla normálně podaná přihláška, dokonce už bylo i po zápise. My jsme se poznali vlastně měsíc, před tím, než začal zimní semestr.

A: To je dobré tedy. (smích)

H: No právě.

A: Dobře, takže chtěla jsi titul, protože víš, co chceš dělat. A k tomu tě někdo nějak navedl nebo jsi prostě sama zjistila, že tě tohle baví?

H: Eee mě účetnictví bavilo vždycky a taky to bylo proto, že jsem kdysi poznala člověka, kterej právě dělal celej život právě s... nebo byla to paní a celej život dělala soukromou účetní a když mi říkala, co všechno si vydělala nebo kolik si toho vydělá, tak ... (smích) Tak jsem si řekla, že to chci taky. (smích) No a to že vlastně ve čtyřiceti už pomalu odešla do důchodu, že už vlastně ani pracovat nemusela, tak jsem si říkala, že to je dobrý no, to by se mi taky líbilo no.

A: Tak když tě to baví, proč to nezkusit, že? (smích)

H: No právě.

A: Takže to tě inspirovalo?

H: No trošičku mě inspirovalo no.

A: A při tom vybírání školy ti někdo pomáhal nebo podporoval tě?

H: Takhle já jsem naštěstí v tomhle ohledu měla vždycky volnou ruku, že mě rodiče do ničeho moc netlačili. Řekli prostě co chceš, tam si jdi. Jenom prostě chtěli, aby to byla škola s nějakou úrovní. Takže já jsem si i tu obchodku vybrala sama a to mi vlastně byla vzorem moje nejstarší nevlastní sestra. (smích)

A: No?

H: Protože ona má vystudovanou stejnou střední, co já a vysokou má myslim že VŠE. A Tam jsem se hlásila, ale tam se mi moc nelíbil ten systém, takže jsem nakonec zvolila zemědělkou. Mám tam teďka kamarády a říkaj, že je to tam hrozný no. Takže jsem ráda, že jsem tam nakonec nešla.

A: A tušíš, v čem se jim to nelíbí?

H: Oni tam vlastě...oni mi vždycky říkali, že tam vlastně na tu zkoušku maj jenom jeden pokus, takže to musej dát hnedka na poprvé. Jako třeba takhle teďko v prváku jsme fungovali s kamarádama tak, že ten první pokus jsme brali jenom jako takovej, že se otkáme, jaký to je a na druhěj pokus to pujdeme dát už jako na sto procent. Mně se to teda vždycky povedlo na ten první, nevim jak, ale... (smích)

A: Tak to seš asi prostě šikovná...

H: No nevim teda jak, ale povedlo se to. Na tý VŠE to takhle nefunguje no. Tam je jenom jeden pokus a potom maj nějak jako ne kredity. Oni tam maj nějakěj jinej systém a vždycky se jim to odečítá nebo co.

A: A přijde ti, že zeměděлка je velký skok oproti té střední škole?

H: No pro mě to byl spíš skok v tom, že já jsem celej čtvrták měla online a vlastně půlku třetáku. A já jsem se moc na střední neučila, protože k maturitě, jelikož jsem se učila celý čtyři roky, tak k maturitě jsem se neučila skoro vůbec. A potom jako na tý vysoký už jsem se musela začít učit no, tak to bylo takový těžší potom pro mě.

A: A tu školu sis teda nakonec vybrala sama, že?

H: Jo tu školu jsem si vybrala sama no. To teda měla jsem právě kamarádku, která byla o ročník víc než já, ale taky jsme se poznaly na střední. A ona říkala, že jde na zeměděлку a já jsem si řekla, že mně by se to taky hodilo, když jsem si prošla ty obory co tam maj.

A: A to vyřizování ohledně nástupu sis dělala sama?

H: To jsem si dělala sama no.

A: A probírali jste s kamarády kam kdo jde?

H: Eee jo to jsme probíraly. To jsme probírali docela dost ve třídě. Ale to mě moc neovlivnilo. Já jsem si právě podávala přihlášku na vojenskou do [název města], na VŠE a na zeměděлку. No na tu vojenskou jsem si nakonec řekla, že asi nechci jít do [název města]. (smích) Na tu VŠE jsem nakonec vyřadila s tím, že tam mi nevyhovuje ten systém no. A asi vůbec, vlastně vůbec toho nelituju. Vyhovuje mi i ten kampus. Teďka jsem byla minulej tejden v Céčku, je to tam úplně nádherný.

A: A to, jak to funguje na těch dvou školách jsi věděla jak? To sis četla na stránkách?

H: Jojo to jsem si četla na stránkách a byla na těch online otevřených dveřích no.

A: A je pro tebe problém si na vysoký škole na něco zvyknout oproti střední?

H: Takhle, co mi dělá do teďka problém je to, že mě už na střední dělalo problém, ale i na základce, bylo udržet pozornost 45 minut, teď musím vydržet hodinu a půl. Takže to je pro mě asi největší skok, co zaznamenávám na sobě. Protože já jsme hrozně unavený člověk, já jsem furt unavená. Takže hodinu a půl dávat pozor je pro mě fakt těžký. A potom ty přednášky no. Mně totiž nevyhovuje, když někdo má přesně jenom svůj výklad, monolog a já jenom prostě sedím poslouchám a píšu. To mi fakt nevyhovuje. Když jsou aspoň ty cvičení, tak tam prostě aspoň nějak jako na nás se furt snaží komunikovat a tak no. Já teda nemám ráda, když se mě někdo ptá, ale aspoň komunikuje.

A: Jasně jasně. A celkově bys teda zhodnotila ten přechod ze střední na vysokou teda jak, jestli se můžu ptát?

H: Tak celkově jako ten přechod čekala jsem to horší, čekala jsem to asi horší. Ale reálně jediný, co mí tak náh jako...ne vadí...ale úplně nevyhovuje tak je ten čas no. To že je to dlouhý. Ale jinak bych řekla, že ten skok pro mě nebyl tak hrozný..

A: A ani před nástupem ses nějak nebála? Nebo až teď když vnímáš, že už je to v pohodě, tak tě to uklidnilo?

H: Eee tak já jsem první dva měsíce zimního semestru na tu školu vlastně úplně kašlala, protože přesně jak jsem byla zvyklá na to, že se nemusím učit. Tak dobrý dobrý, kašlu na to a najednou se blížil „deadline“ seminárek a já nic neměla. Takže tak no. (smích)

A: A s tou školou ti takhle někdo pomáhá třeba ze starších nebo to naopak probíráš s kamarádkami?

H: Eee pomáhá mi ta jedna kamarádka, co se s ní znám, ze střední. Tak ta má vlastně i stejnej obor.

A: A ta je ve starším ročníku?

H: Jojo ona je teďko ve druháku no. Tak ta mi dost pomáhá a potom mi pomáhá, co mám spolužáky, tak tam mám spolužačku, která je přesně takovej ten typ, že musí mít všechno nalajnovaný, všechno napsaný, všechno ví, všechno zná. Takže to se hodí. (smích)

A: Jasně, tak to se určitě hodí. (smích) A vnímáš jako nějakou výhodu to, že ta jedna kamarádka je třeba z toho staršího ročníku, takže už má trochu přehled na té škole?

H: Určitě, určitě to vnímám jako výhodu. Hodně mi radí, hodně mi radila s učiteli, který si vybrat a který ne a taky mi radí přesně jako jak se připravit ke zkoušce, poslala mi i materiály a takhle no. Bez ní bych byla asi trošku ztracená no. Nebo teda ne asi úplně ztracená, ale měla bych to těžší.

A: Jasně, asi by ten přechod nebyl tak plynulý, že?

H: No.

A: A celkově v tom studiu tě někdo podporuje? Když se ti něco povede nebo naopak nepovede?

H: Jo tak to jdu vždycky za mamkou. (smích) Jakmile zjistila, že jsem dala všechny zkoušky na první pokus, tak ona úplně jásala radostí. Ona věděla, že já jsem se na ty zkoušky upřímně vůbec nepřipravovala, že jsem to tam šla jen zkusit, že si to jen vyzkouším a naučím se na druhý pokus. A vždycky to vyšlo. (smích)

A: A s tou trenérkou si ještě píšete alespoň nebo už to tedy úplně ustalo?

H: Eee jak kdy, už to není tak moc častý, že třeba spíš se zeptám, jak se má a jak se daří, protože teďko v týmu se udělaly hodně velký změny holek. Hodně holek odešlo a zase přišly nějaký úplně malinký, který já vůbec neznám. Takže už to není takový jako že bych se s ní hodně scházela, ale jako občas si napíšem no, občas.

A: A chybí ti to?

H: No mě abych se přiznala tak mi občas chybí ty její kafička...s ní, protože my jsme vždycky šly spolu do kavárny a ona byla milovnice kafe. A jak jsme každých půl roku jezdily na soustředění, tak pokaždý jsme šly do nějaký kavárny a ona vždycky zhodnotila to kafe. Jako jestli je dobrý nebo jestli je hnusný, jestli je moc silný nebo moc sladký no. (smích) A pamatuju si, že bez kafe nešla na trénink. Takže to bylo taky vtipný. No a... jako občas mi to chybí musím říct, protože přeci jenom zachránila mě. Dostala mě z takových těch...nechci být úplně sprostá, takže bych řekla špatnejch časů no...

A: Takže máš pocit, že ti to trochu chybí? Máš takový nějaký pocit prázdna?

H: No. A hlavně je mi i trošku líto, že eee jak byla karanténa, tak já jsem... takhle oni vlastně povolily tréninky v době, kdy já jsem se učila na maturitu. Takže já jsem na tréninky nechodila. Když nad tím takhle zpětně přemýšlím, tak je mi to vlastně trošku líto, že jsem to

tam tak ukončila a vlastně ani jsem se s ní pořádně nedomluvila, spíš jsem jí jenom prostě řekla, že se omlouvám, že už to nebudu stíhat, takže už nebudu závodit. No a tak no.

A: Hm hm. A mrzí tě trošku, že jsi teda přišla o tu podporu nebo takhle o blízkýho člověka?

H: No to mi docela vadí. Ale ono teďka jak už jsem starší a už si většinou věci tolik nepřipouštím, tak už je to lepší no. Že já když jsem byla malá, tak já když si ze mě někdo udělal srandu a myslel to fakt jako ze srandy, tak já jsem to ale brala hrozně osobně. Než jsem právě třeba pochopila ten humor těch lidí.

A: Jasně, že jsi to neuměla úplně filtrovat?

H: No. Přesně tak.

A: A myslíš, že ti ten vztah pomohl zocelit se nějakým způsobem?

H: Jo určitě mi to pomohlo, určitě mi to pomohlo. Hlavně potom jakmile jsem nastoupila na střední, tak tam...prostě já jsem holka z vesnice a holka z vesnice tam nastoupila na střední do [název města]. Tak si to asi umíš představit, jaký to bylo. Vůbec jsem tam ty lidi nezvládala psychicky. (smích) Takže to mi s tím hodně pomáhala ona no. Že mi vždycky právě radila, že jakou třeba, jako ona měla střední, jakou střední měla její dcera. A když já jsem měla nějaký trable s těma lidma, tak jsem právě chodila za ní nebo i za mamkou jsem chodila. No a to mi radily no. Že vždycky hlavně bejt sám sebou a nesnažit se jako za každou cenu zapadnout do party.

A: Ještě bych se tě ráda zeptala, ohledně té trenérky ty jsi vlastně už nějak popsala, proč pro tebe zrovna ona byla tak významná? Jestli to bylo hlavně kvůli té podpoře?

H: No vlastně díky tý podpoře. A vlastně díky celkovému tomu jejímu přístupu k životu. Protože ona přesně, když jakmile přišla do místnosti, tak z ní úplně srčelo, že takový to, že má radost ze života, že jí vlastně nic neskolí. A ona už nebyla úplně nejmladší, už jí bylo přes padesát, nevím teda teďko přesně kolik, už si to nepamatuju tolik. Ale ona prostě už nebyla nejmladší, ale bylo vidět prostě, že i když zažila něco za ten svůj život, tak že si z toho vlastně nedělala vůbec trable. Že ona byla taková vitální, sportovně založená a že vždycky když jsme byly na soustředění, tak chodila ráno běhat s náma, což jsem docela čuměla.

A: A dá se říct, že tě to inspirovalo, že jí jen tak něco nezaskočí?

H: Eee to taky to taky. Aaa taky hlavně mě to inspirovalo v tom, že jsem si řekla vlastně, že chci bejt eee v tom starším věku stejná jako ona. Že si nebudu dělat starosti z nějakých

blbostí a budu si prostě jenom užívat ten zbytek života, že vlastně když nejde o život tak jde o...

A: Takže myslíš, že ti to pomohlo i snížit nějak míru stresu nebo tak?

H: Jo jo přesně tak. Přesně tak, protože já jsem byla hodně hodně stresující se člověk. Jako že fakt hodně.

A: Chápu. (smích)

H: A ona přesně byla vždycky taková ta ať tu školu tolik neřeším, že prostě, že jako, že třeba u maturity nikoho nezajímá jaký jsem měla známky, ale hlavně, že jí mám. A já jsem tu maturitu strašně řešila, hrozně jsem se z toho stresovala, i když jsem se vlastně vůbec neučila, hrozně jsem se z toho stresovala. (smích) Já mam totiž takovou blbou vlastnost, že všechno nechávám na poslední chvíli. A vždycky jsem si říkala, že každou otázku si prostě zpracuju na papír, elektronicky, vytisknu, zvýrazním, všechno bude dokonalý no samozřejmě jsem to neudělala. Udělala jsem to takhle jenom asi u pěti otázek a pak už jsem skončila. (smích)

A: (smích) V tomhle tě naprosto chápu. A dá se říct, že tě třeba i uklidňovala nějaká ta její energie nebo jak to říct?

H: Uklidňovalo a taky když jsem byla v její přítomnosti, tak jsem většinou na tyhle svoje problémy zapomněla úplně.

A: Aha, takže nějaká spíš pozitivní nálada panovala?

H: (smích) Jo přesně tak, přesně tak.

A: Takže to byl takový únik z těch stresových situací, co se ti děly?

H: Jo jo jo no. My ještě jak jsme měly takovou malou tělocvičnu, tak tam to bylo vždycky takový, že jakmile jsme vlastně tam přišly, tak já jsem si vždycky představila, jak kdybych úplně unikla z reality. Že ta realita života momentálního...nevím, jak to teď říct...tak úplně jsem zapomněla na to, že za tejdén mám nějakou důležitou zkoušku třeba.

A: Takže jste byli v takový bublinec? (smích)

H: No přesně tak. (smích)

A: A trvalo to i třeba potom, co jsi odešla, tenhle pocit, že je ti fajn?

H: Eee já bych řekla, že právě v ten moment, jak jsem odešla, tak už jsem díky ní byla taková, jak to říct, psychicky jako vycvičená. Psychicky vycvičená, taková jako psychicky odolná, že právě už jsem si všechno tolik nepřipouštěla a nedělala jsem si ze všeho takovou hlavu. No takže bych řekla, že jako v momentě, kdy se naše cesty v uvozovkách rozešly, tak jsem byla taková no...jak to říct, připravená do života. (smích)

A: Připravená vykročit? (smích)

H: No.

A: A máš pocit, že to tak ještě trvá, nebo že to malinko odeznělo?

H: Ne to ne. To určitě ne. To já si právě myslím, že mě to docela i vycvičilo za ty roky, že už si... nevim, že už si prostě nedělám hlavu z takových blbostí, že třeba po mně v práci chtějí věci, který nejsou v mym popisu práce.

A: Jo tak, nejsi z toho tak překvapená?

H: No... spíš jako jsem na ně našťvaná a říkám si, že to jako není moje povinnost v uvozovkách, tak si z toho nedělám takovou hlavu, že to třeba nestíhám do „deadlinu“.

A: Jasně. Takže jako „jo udělám to, ale dejte mi na to prostor“?

H: No přesně tak.

A: A můžu se zeptat, co máš za brigádu?

H: Jo jo, já dělám účetní.

A: Tak to je skvělý, to už si rovnou takhle děláš praxi?

H: No já abych si pak právě nemusela platit nějaký extra drahý kurzy, tak jsem si řekla, že si najdu nějakou brigádu právě už jako účetní no takže.

A: To zní skvěle. A co tě k tomu pohlo, aby sis zvládla sehnat brigádu?

H: Eee to většinou takhle. To většinou už je spíš z mí strany. Protože eee jak to říct eee po tom, co začla korona, tak mamka šla s platem dost dolů. A my zrovna vlastně čtrnáct dní před tím, než vyhlásili karanténu, tak jsme si koupily byt družstevní a mamka si vzala půjčku na vybavení domácnosti. (smích)

A: Aha.

H: Takže. (smích) Takže to bylo takový trošku horší období a já mám v plánu se na jaře stěhovat do [název města] no. Takže jsem se snažila si najít ještě jako co nejvíc příjmu jako co budu zvládat při škole. Díky bohu dělám to, co mě baví a zároveň mi to vydělává.

A: A zároveň máš praxe.

H: No.

A: A do [název města] se stěhuješ, protože máš daleko tu školu nebo i z nějakých jiných důvodů?

H: No má to hodně důvodů. Největší důvod je asi ten, že už mě nebaví dojíždět, protože já v [název města] mám školu, mám tam práci, mám tam koníčky, mám tam kamarády, mám tam vlastně úplně všechno. Aaa takže no... A třeba teďka se mi stává, že třeba v pondělí jsem jela [název města]-[název města], [název města]-[název města], [název města]-[název města]. A takhle cestuju sem tam sem tam a všechno jedu tím vlakem, protože auto sice mám, ale dávám ho jakoby mamce, aby mohla jet od práce, protože já se bez auta, já to bez auta přežiju, ale ona úplně do té práce to má trošku horší no.

A: Jasně. Tak to máš asi potom složitý s tím časem vid'?

H: No ona ta jedna jízda. ta jízda zabere asi necelou hod'ku no, takže to je docela potom žrout času no.

A: Hm hm. A ty jsi říkala ještě, že máš v [název města] i koníčky. To se věnuješ čemu, když už to není ten aerobik?

H: Já dělám roztleskávačku. (smích)

A: Aha. (smích)

H: Dělám roztleskávačku no a to mi vlastně taky vydělává no, protože chodíme na ty akce a máme je normálně proplacený.

A: To je zajímavý. A to je taky nějaká brigáda?

H: Jo jo taky brigáda. To byl vždycky můj dětskej sen roztleskávat. Tak se mi to splnilo. A já jsem ještě taková malá a hubená, tak jsem většinou ještě ta, co jí vyhazujou do vzduchu.

A: Takže se proletíš.

H: Malá, hubená, ohebná, takže dělám asi všechno. Moc mě to baví. Jsem ráda, že ten aerobik že já jsem to závodění pak už nezvládala spíš po tý psychický stránce, protože ty holky šly hrozně nahoru a já už jsem měla docela zdravotní problémy, takže to už... už jsem ty závody úplně neviděla. Takže jsem ráda, že jsem začla dělat ty roztleskávačky, kdy není to takovej dril, nejsou tréninky čtyřikrát týdně. Ale zároveň si myslím, že tak nějak si udržuju tu fyzičku, udržuju si postavu a abych se furt nějak hejbala, že jenom nesedím doma.

A: Hm hm. Mě by ještě zajímalo, jestli vlastně po tom, co to trošičku opadlo s tou tvou trenérkou, což se prostě časem stává, když se rozejdou ty cesty. Tak mě napadlo, jestli jsi potom poznala i třeba někoho podobného jako ona? Nebo už ani nevyhledáváš přítomnost někoho takového?

H: Já teďka přemýšlím. Jako někdo, kdo by mi pomáhal nějak v tom životě uspět?

A: Třeba takto.

H: ... tak to jsem asi úplně nepoznala, protože jak jsem říkala, já už jsem byla taková, že už si myslím, že jsem jako jak to říct „vycvičená“ psychicky. (smích) To je asi blby slovo, ale...

A: Takže asi zvládáš to prostě sama. Mně se na to asi líbí slovo taková zocelená, dalo by se to použít?

H: No ano zocelená no. A teďka když to, když mám jakoby nějaký problém nebo tak, tak teda už se jedná o rodinnýho příbuznýho, ale chodím hodně za sestrou. Protože mám dvě starší sestry. Jednu vlastní jednu, jednu nevlastní a právě ta nevlastní, ta úplně nejstarší, tak ta je můj vzor po tý studijní stránce, že vlastně ona má inženýra a ta prostřední dalo by se říct, tak ta je takovej můj soukromej deníček no.

A: Takže jedné se svěřuješ primárně s pocity a druhé se třeba můžeš zeptat na nějakou informaci nebo třeba radu, když potřebuješ?

H: Jo jo jo. Chodím za ní docela často, protože ona dělá taky účetní. (smích) Takže mi radí i po tý pracovní stránce i po tý studijní stránce no a tak no.

A: A ta prostřední sestra, jak říkáš?

H: Tak ta prostřední sestra, tam je to spíš takový víc soukromý. Že když mám třeba problém s kluky nebo kamarády nebo třeba když jsem měla nějaký neshody s mamkou, tak jsem šla za ní. Protože ona už s náma nebydlí, bydlí už s přítelem.

A: A s tou jste si věkově blíží?

H: Jo to jo. Ta je starší o čtyři roky. A ta starší je o hodně starší. Tý je přes třicet.

A: Takže u té asi pak spoléháš na nějaké životní zkušenosti?

H: Jo Jo Jo.

A: Tak to je super, že si máš takhle kam jít pro radu.

H: Jo to jo no. Na druhou stranu si říkám, že asi každéj takový štěstí na tu rodinu nemá. Že i právě potom, co se rodiče rozvedli, tak si díky bohu nedělali nějaký naschvály, že to byl jako klidnej rozvod, abychom to neodnesly my děti, Takže musím říct, že i s tím tátou mám dobrý eee dobrý vztahy, vlastně i s mámou, se sestrama a celkově s rodinou.

A: A vídáš se s tátou?

H: Eee vídám se, ale on furt dělá v tom [název státu], takže...takže se vrátí třeba na víkend, tak když můžu, tak za nim jdu, ale bohužel, jak už jsem většinou v práci nebo ve škole, tak za nim jdu, když mám chvíli no.

A: A chybí ti to rodinný zázemí trochu?

H: Tak samozřejmě, že mi to chybí. Včera jsem zrovna navrhovala, jestli se nechce máma přestěhovat do [název města] se mnou. (smích) Že bych jí tam vzala s sebou, že bysme tady ten byt pronajímaly třeba a že by do práce dojížděla. A ona jako říkala, že by asi i klidně šla tak... (smích) Jako já bych nějakéj malinkej byteček zvládla i sama, ale přeci jenom já jí tady nechci nechat samotnou. Ona sice má přítele, ale furt je to tam takový na vážkách a nechci, aby tady doma zůstala sama, že právě chci odejít až v momentě, kdy budu vědět, že tady má jako nějakou oporu nebo někoho s kým může trávit čas.

A: Takže to vypadá, že spíš trošku jsi oporou ty mamce?

H: No to asi taky no. (smích) V jednom momentu se to asi zlomilo a jsem spíš já oporou jí no. (smích)

A: To se občas stává.

H: No to jo.

A: Mě by ještě zajímalo, zda sis našla nějaké kamarády na té vysoké škole? Tam máš teda tu kamarádku z vyššího ročníku, pak máš nějakou tu spolužačku, kterou jsi znala už od střední, je to tak?

H: Eee my jsme se znaly, protože my jsme chodily na základku... teda takhle... v jednom městě byly dvě základky, já jsem chodila na jednu a ona chodila na druhou, ale jsme jako stejnej ročník a právě jsme se potkávaly potom v tanečních. Ne že bysme se úplně bavily, ale jako znaly jsme se od vidění a tak. No a potom jsme zjistily, že nás na ČZU přiřadili do stejnej studijní skupiny. Takže jsme se spolu začaly hodně bavit, a právě jsme si začly i hodně rozumět no.

A: Aha aha. Je to pro tebe milejší, když znáš někoho, kdo už je ti známý, když jdeš do novýho prostředí?

H: Jo jo.

A: Nebo zvládáš nový prostředí dobře?

H: Eee jako já jsem vždycky ze začátku taková stydlivá, ale já se vždycky snažim najít nějaký kamarády, takže jsem většinou taková, že třeba náhodně někoho oslovim. Když si třeba vedle někoho sednu a je mi trošku sympatickej, tak se ho snažim oslovit, třeba nevim... třeba se ho zeptám, jestli tomu rozumí. (smích) Jako to já dřív oslovování lidí u mě to dřív vůbec nehrozilo. Já jsem prostě, já jsem byla řekla bych asi silnej introvert, že prostě chci pryč od lidí, nemám ráda lidí, mám ráda samotu, nerada někoho oslovuju. (smích)

A: Jasně. (smích) Já bych se chtěla ještě jednou vrátit trošku k tomu přínosu toho vztahu s tvou trenérkou. Ty jsi říkala, že ti přijde, že tě to zocelilo?

H: Hm hm jo.

A: A myslíš, že ti ten vztah i poskytl nějakou radu, kterou ses pak v životě řídila? Třeba ohledně té školy? Nebo to už tě směřoval pak někdo jiný?

H: No ona mi celkově dala takovou tu radu do života, že prostě...přesně o nic nejde a že ať se vždycky snažim v lidech najít to dobrý. Ať jako když potkám, protože já jsem se takhle...já jsem si na základce prošla šikanou a ona to věděla. A to na mě potom hodně zapůsobilo i na tý psychice, že jsem vůbec nevěřila lidem, vůbec jsem nevěřila lidem a to u mě docela přetrvává i do teď, že se jako málo komu svěřim.

A: To věřím, že to asi úplně nezmizí. Že to v člověku trochu zůstane, ale dá se to asi různými způsoby zvládat, což se ti asi povedlo si myslím.

H: No... Takže ona mi spíš dala do života takovýto, že eee...přesně hledat prostě v lidech to dobrý v nich, nemyslet si hned o nich to špatný. V tom že nejde prostě o nic, jakože nedělat si z ničeho starosti. Eee spíš se...jako spíš ať žijeme, než přežíváme.

A: Hm hm. A myslíš, že ti poskytla třeba i nějakou konstruktivní radu? Že třeba když ses z něčeho hodně stresovala, tak ona na tom dokázala najít to logický? Že se na to podívala a řekla třeba „hele o nic nejde, vždyť máš ještě dva pokusy“ nebo tak něco? To mi vlastně připomíná to, jak jsi říkala s tou maturitou, že ti řekla „prosím tě v klidu, stejně nikoho nebude zajímat, jaký si měla známky, důležitý je, když to dáš“.

H: Jo jo přesně tak.

A: A to ti taky pomáhalo? Tady ten jiný pohled takového toho klidného myšlení?

H: Jo to mi... no to mi hodně pomáhalo. To mi hodně pomáhalo. Protože...já jsem prostě byla hrozně úplně vystresovaná. Teďka když na to tak vzpomínám, tak vůbec nechápu, proč jsem taková byla. (smích)

A: A jak jsi tedy zvládala ty soutěže?

H: Právě že už tehda moc nezvládala, protože já jsem měla půl roku pauzu, protože já jsem měla eee... měla jsem problémy se zádoma. Takže jsem si dávala půl roku pauzu od závodění. A potom, co jsem se vrátila, tak eee...už to bylo prostě takový, že jsem se spíš jako netěšila na ty závody, než abych se zase těšila.

A: Takže tím, jak si z toho režimu vypadla, tak bylo pro tebe takový těžší se navrátit do toho stresovějšího období?

H: No těžší se navrátit přesně tak a teď jak si zmínila to stresový období, tak mi to úplně připomnělo důležitou věc. Protože potom, co jsem s ní měla několik důležitých rozhovorů, že jo na téma stres, škola, bolesti a takovýchle věci, tak já jsem došla vlastně k tomu, že zdrojem všech mých problémů je stres... Takže já jsem se snažila vyhýbat všem stresovým situacím. Což se jako úplně nedá. Ale mně se to docela třeba i chvíli dařilo, ale právě potom třeba přišly ty závody a z těch závodů jsem byla dost vystresovaná. Potom přišly přijímačky, z těch jsem byla taky dost vystresovaná. Takže ale snažila jsem se vyhýbat všem stresověj

situacím. No ale přesně potom když nějaká přišla, tak já jsem to vůbec nezvládala, vůbec. Ale naštěstí se to nějak ucelilo a teď už se to snažím nějak vyrovnávat.

A: A myslíš, že v tom zvládání stresu ti třeba ona opravdu pomohla?

H: Řekla bych, že ano.

A: Že to období, kdy ty jsi třeba byla vystresovaná z věcí, to ještě trval váš vztah?

H: Jo jo to ještě trval náš vztah.

A: A po pár těch rozhovorech s ní sis uvědomila, že to jde zvládat i jinak? Nebo jak to bylo?

H: No eee takhle ona vlastně to byl jeden rozhovor, to jsme si byly po delší době sednout právě na kafe zrovna a tam jsem si s ní o tom vždycky popovídala. A jak jsem jí viděla, to bylo totiž po delší době, co jsem jí viděla, to bylo po karanténě, tak eee... mi zase připomněla takový to, že... proč se vůbec lidi stresují jako? Že to nemá vůbec cenu, že proč se člověk stresuje, když mu to nedává, nedává žádnéj přínos.

A: Hm hm. No stejně tak si člověk tou situací musí projít, takže prostě...

H: No musí si jí projít, ale nemusím si jí tolik připouštět.

A: Právě.

H: Tak to jsem si uvědomila že jo, na tom sezení s ní no. A potom taky když mi vyprávěla, třeba, že nebo takhle, že právě v rodině se jim stalo něco, že... byl přesně člověk, kterej vypadal, že je zdravěj, že bude žít ještě dlouho no a potom se stala taková blbá věc a už byl na pomezí života a smrti. (úsměv) Tak v ten moment si člověk uvědomí, že jsou horší věci no. Než tady nějaká blbá maturita.

A: A myslíš, že ti pomohlo i to, že jsi na ní viděla, že se to dá zvládat i jinak? Bez stresu?

H: Jo to mi hodně pomohlo. V tom mi byla vzorem a pomáhalo mi to hlavně přesně v té době, jak byla prostě ta Korona, tak ona si z toho nic nedělala. Ona byla furt taková jako v pohodě. A všichni tady byli vystresovaný, že nikam nemůžou, že nic nemůžou a ona jako furt „no tak co, tak prostě si užívám tady čas v rodině“ a takhle.

A: Tak to zní jako hodně pozitivní člověk, že si z něj člověk asi vezme nějakěj příklad. To asi ani jinak nejde ne?

H: No nejde no. (smích) Že já jsem třeba vlastně než jsem jí poznala, tak jsem neměla ráda takový ty sluníčkáře. Ty co přišli všichni, že „Hahaha všechno je pozitivní, jsme prostě“ nevím jak to říct...“všechno je skvělý...všechno je úžasný.“ Já jsem takový lidi úplně nenáviděla. Úplně nenáviděla. (smích) Ale mě totiž hrozně vadilo, že na nich bylo vidět, že to jako přehrávaj a nemyslej to vážně. Že to vlastně furt jenom říkali, furt to říkali, ale jako žádný činy nebyly.

A: Jasně. Mně přijde, že ta trenérka bere věci sice pozitivně, má na ně pozitivní náhled, ale zároveň je bere konstruktivně a kriticky. Že je schopna říct „Chápu, tahle situace není ideální, ale proč se na to nepodívat takhle“. Že není takovej ten sluníčkář. Chápu to správně?

H: Jo jo přesně. Že se dokáže na situaci podívat z jinýho úhlu.

A: Jasně. My už jsme toho hodně probraly, ale zajímalo by mě, když se ti teda něco povede ve škole, tak jdeš za mamkou, vid'?

H: Jo jo

A: A i když se ti něco nepovede?

H: Přesně, i když se mi něco povede i nepovede, tak jdu většinou za ní. A ona mi jenom řekne, že když se mi to nepovede, tak mi řekne jenom prostě „no tak...“ takhle, když mám ještě pokus, tak mi řekne „no tak příště.“ (smích) a když nemám pokus no tak řekne „no tak je to tvoje blbost no. Tak si to zopakujš“. (smích)

A: A ta starší kamarádka tě nějak podporuje? Říkala jsi, že od ní máš i nějaké materiály.

H: Jo jo jo. To jsem za ní taky vždycky...nebo teda ne po všech zkouškách, ale teďko na jednu zkoušku v zimním semestru, teďka nevím která to byla...jo to byla matika. Tak na tu matiku, když jsem to dopsala, tak jsem ji psala „hele to je v háji to nemám“ a ona v ten den měla taky zkouška, takže mi taky psala „ty jo hele v klidu, já tu zkoušku taky úplně zvorala, vůbec jí nemám.“ no a potom já za dva a ona za jedna. (smích) Vůbec jsme to ani jedna nepochopily, jak se nám to povedlo, ale bylo to takový že jsme se navzájem podržely a potom na konci sdílely tu radost. (smích)

A: Jo to se vždycky hodí, když v tom člověk není sám. Mě by ještě zajímalo, jak jsi říkala, že má mamka horší vztahy s partnery. To ještě trvá tahle situace?

H: No takhle, teď to taky není ideální, ale teďka jak už jsem starší, tak já už si většinou neberu servítky a říkam jim to oběma naráz, co si o jejich vztahu myslím, protože přeci

jenom jsem dcera jednoho z nich a druhýho беру prostě jako otčíma normálně. Takže jim to narovinu řeknu, jako co si o nich myslím. A oni většinou na mě jenom tak jako čuměj a říkaj si „co si to ta naše holka dovolila?“. (smích) No ale jako není to ideální. Není to ideální, právě i z toho důvodu jsem jí i nabízela to stěhování do [název města].

A: Aha takhle. A s nájmem bys to zvládala?

H: Já vim, že táta jak pracuje právě v tom [název státu], tak já dostávám [přídavné jméno státu] přídavky dokud studuju. A ty nejsou malý. Což je taky takovej malinkatej důvod, proč jsem šla na vysokou, že dokud studuju, tak je dostávám. A právě díky tomu vim, že ty přídavky by pokryly celej můj nájem. A co si vydělám z brigád by bylo čistě moje. Což taky není úplně málo.

A: Tak to je skvělý, že máš tyhle možnosti. A jak to plánuješ po tom studiu?

H: No tak to už, já totiž už třeba během vysoký chci začít podnikat. Rozjet si to účetnictví. Třeba jen po známých. Ale přesně chci takový to jeden známej říkal a tamten tamtomu říkal a všichni by se pak nahrnuli ke mně. (smích) A já už bych během tý vysoký měla nějaký klienty a měla bych už po škole nějakěj svůj stabilní příjem.

A: To je skvělý. To se ti budou hodit i ty praxe teď vid'?' To jsi šikulka. Tak to ti přeju, aby ti to všechno vyšlo.

H: Děkuju moc, já totiž jsem nikdy takovýhle ambice neměla. Nikdy jsem si neříkala, že chci třeba sama podnikat nebo tak, ale ono spíš takový to, jak si člověk prošel nějakými těmi životními období a když vim, čím si prošli rodiče, jak sháněli každou korunu, abychom měli vůbec na jídlo nebo že kolikrát jsme neměli ani na nájem.

A: A to ani taťka, když říkáš, že dělá v [název státu]?

H: No ono když ještě rodiče byli svoji, tak my jsme bydleli na vesnici ve velkym baráku, byl to bývalý statek a bylo to hodně nákladný a ještě do toho měli rodiče hypotéku. A ještě, když jsem byla maličká, tak rodiče naletěli lichvářům. Což jim docela dalo hodně velkou pecku do života no. Takže po tom, co jsem si zažila tady ty v uvozovkách pády a vzestupy rodičů a potom jak jsem žila jenom s mamkou, tak kolik toho mamka zažila. Tak si říkám, že to chci úplně jinak no. Chci nejdřív zabezpečit sebe, svojí rodinu, a potom chci aby moji rodiče dožili důstojný stáří, takže bych chtěla mít do budoucna nějakěj barák, kterej bude

dvougenerační, aby prostě v té jedné části bydlela máma, nevím jestli i táta, že by se to ještě nějak rozdělilo. Ale že pokud by jako oba skončili sami, tak aby ještě nějak hezky dožili.

A: Máš to hezky naplánovaný. Tak to ti držím palce.

H: Moc děkuju. Naplánovaný to mám dobře, ještě aby to vyšlo no.

A: Já bych se ještě zase vrátila k těm přínosům. To jsi říkala, že se cítíš taková odolnější vůči tomu stresu, ale i třeba, že se dokážeš na věci podívat trochu jiným pohledem a asi to i jinak vyhodnotit?

H: Hm hm. A taky mi to přesně dalo to, že jak jsem si prošla těmi zkušenostmi s rodiči a potom ještě jak mě právě vedla trenérka, tak si myslím, že i ona trochu napomohla tomu, že jsem se právě rozhodla si ten život vzít potom do vlastních rukou.

A: Takže nespolehat, jak se to nějak samo vyvrbí, ale vzít ten osud do vlastních rukou?

H: Přesně tak.

A: A tyhle všechny změny v tobě se děly během toho vztahu?

H: Jo. Samozřejmě bylo pár věcí, který jsem si uvědomila až potom později. Jako celý to jako zase navazovalo na sebe, že prostě že potom to člověkovu dojde i věkem.

A: A uvedla bys nějaký příklad?

H: No...tak teďko když přemýšlím...eee třeba teďka když nad tím tak přemýšlím, tak třeba jak jsem dělala všechno na poslední chvíli a několikrát se mi to vymstilo. Tak právě ona mi to taky říkala, ať nenechávám všechno na poslední chvíli. Ale to bylo tehdy ještě na střední, tak vždycky jsem si vzpomněla na její slova, na slova mámy, na slova kamarádů... „Ať to nenechávám na poslední chvíli“. (smích)

A: Že se ten stres se pak akorát stupňuje, že?

H: Jo jo jo. A přesně když to nenechám na poslední chvíli, tak se vyhnu jedné stresové situaci.

A: Jojo. A to jsi se teda hecla sama a tohle si na sobě změnila?

H: Jojo tohle jsem změnila. Nebo teda snažím se o to aspoň.

A: A to až potom zpětně?

H: No to začalo nějak jak se blížila půlka toho semestru, jak se blížili ty „deadliny“ a já jsem měla všechno na poslední chvíli, tak nějak v té době jsme si zrovna volaly, tak jsem jí to říkala a ona mi říkala takový to „ No já jsem ti to říkala, že to nemáš všechno nechávat na poslední chvíli.“ a pak jsme si volaly s kamarádkou a ona „ No já jsem ti to říkala, že to nemáš nechávat na poslední chvíli“ (smích)

A: A to byla ta kamarádka, co má vždycky všechno nalajnovaný?

H: Jo jo přesně tak přesně tak. To se jí to povídá no. (smích) Ale paradox je, že jí chybí jedna zkouška. Takže jde teď v létě. Takže je to docela smutný, že já jsem na to tak kašlala, ale všechno jsem to dala no. (smích)

A: Aha. Jak jste vlastně trávily čas s tou trenérkou. Vidaly jste se i mimo ty tréninky?

H: Na trénincích i mimo, že třeba když poznala, že mám nějaký problém, tak mi třeba zavolala den před tréninkem nebo třeba v ten den, ale ráno, ať prostě přijdu dřív, že si pokecáme, že si někam zajdeme, půjdeme na procházku. Že nás brala i mimo tu dobu tréninku, že si nás brala, že jsme zašly třeba na zmrzku v létě, že to tolik neřešila.

A: A to vás šlo víc, nebo že se věnovala víc lidem, ale individuálně?

H: Eee občas jsme měly akce, že jsme šly jako tým, ale občas jsme měly nebo takhle...ona totiž, takovejhle přístup neměla úplně ke všem. To ne, že by byla na některý zlá, to vůbec, ale že eee byly prostě holky, který byly takový třeba trošku arogantní, nebo takový namyšlený a myslely si, že jsou prostě královny světa. Tak ona se k nim chovala tak, jak oni se chovaly k ní. Nebo takhle, když poznala, že takovej ten hodnej kamarádskej přístup nefunguje, tak začla říkat narovinu, že ať si tolik nemyslej, že jako královny nejsou, že tohleto a támhleto kazej a že pokud budou mít furt nosánek nahoru, tak to nikam nedotáhnou.

A: Takže po nich chtěla prostě trochu pokory?

H: Jo přesně tak. A já jsem byla taková, že jsem si jako většinou všechno nechávala líbit, absolutně jsem neměla vostrý lokty, ale absolutně vůbec. Prostě jsem si nechávala všechno líbit nechala jsem si tzv. kádit na hlavu. A ona to právě chtěla změnit ve mně. Takže já jsem s ní chodila na takový ty posezení docela často.

A: Takže si asi nebyla jediná, které se takhle věnovala, ale nevěnovala se všem?

H: Přesně tak, asi jsem nebo teda určitě jsem nebyla jediná, ale nevěnovala se takhle všem. Musím říct, že se všema měla snahu, se všema měla snahu, vždycky se snažila dát vždycky

nějakou šanci úplně všem. Nebyla taková, že by je hned začala házet do pytle, ale prostě, když ty holky byly takový, že jí ještě opovrhovaly tak ... Furt to byla trenérka, takže furt je musela nějakým způsobem zkrotit. Když jsem řekla, že to byla taková naše třetí máma, tak ona nás tak i vychovávala. Byly jsme tím plnej holek tak...

A: Takže takový telátka vid? (smích)

H: No právě. (smích)

A: Takže měla jsi pocit, že jste si blízky?

H: Jo.

A: Nepociťovala jsi nějak, že by se věnovala jiným a že by to byl problém?

H: Ne to vůbec. Ona vždycky, jakmile cejtla, že je někde problém, tak se to snažila vždycky individuálně s tím člověkem vyřešit. Jako nebyla jsem jediná, která tam měla osobní problémy. Byly jsme tam třeba zrovna dvě. A ona se vždycky snažila nás samostatně vzít nějak stranou a promluvit si o tom s náma.

A: Jasně, takže byla taková empatická?

H: Jo jo přesně tak. (smích) To jsem ale nikdy nepochopila, že jak ona věděla, třeba jakmile nás bolela nějaká část těla, tak ona většinou věděla od jakýho psychickýho problému se ta bolest tý daný části odvíjí. Že já jsem měla často problémy s tříslý a ona už tak nějak věděla, že mám doma problém s rodinou. Tak to jsem tak jako koukala. A potom mi to právě potvrdili, i když jsem byla u tý pani, kam mě potom poslala. Tak tam taky přesně ze mě dostala i takový ty věci, co jsem ani nevěděla, že si pamatuju.

A: A chodíš tam nějak pravidelně?

H: Byla jsem tam jenom dvakrát. Byla jsem tam jednou, to jsem jí tam probulela hodinu, vlastně jsem skoro nic neřikala, ale furt jsem jenom brečela. A podruhé to jsem tam teda taky brečela, ale už jsem toho víc řekla.

A: A potom už si nešla z jakého důvodu?

H: No tak takhle... tam bylo blbý to, že ta paní si účtovala tisícovku za schůzku a my jsme na tom finančně furt nebyly úplně dobře, takže jsme tam pak nešly z těch finančních důvodů a hlavně už většinou jsem neměla tolik věcí, se kterejma bych potřebovala hodně jako

pomoc. Nebo teda spíš s takovýma věcmi v podvědomí, že ona to ze mě během těch dvou schůzí docela dost vytáhla. A pak už jsem to většinou vyřešila třeba s trenérkou.

A: A cítila jsi se třeba líp to řešit s tou trenérkou, než s tou paní, nebo ti to nevadilo?

H: Vlastně mi to ani nevadilo, protože ono když jsem to s ní řešila, tak ono ze mě spadl hrozně kámen, že jak jsem to vlastně řekla, svěřila jsem se s tím někomu, kdo to ze mě vyloženě dostal. O tomhle třeba ani ta trenérka vědět nemohla, to byly prostě věci, který... ta paní na to byla specializovaná a ona se těma otázkama dopracovala až někam mně hluboko do hlavy, až to ze mě celý bouchlo, ale v tu chvíli ze mě spadl hrozně velkej kámen. Že jsem měla takový uvolnění krásný a jsem docela ráda, že jsem tam byla, protože mi to fakt dost pomohlo.

A: Chápu. A ta trenérka na to přišla, tak že na tobě viděla, že jsi šikovná jsi říkala, ale že se už tolik třeba nesnažíš vid'? Nebo jak to začalo?

H: Přesně tak, já jsem do toho klubu přešla poměrně už starší, už mi vlastně tehdá bylo třináct myslím. A ono většinou, když se přechází z klubu do klubu, tak pokud ta holka není vyloženě už vycvičená nebo nemá nějak extra velkej talent, tak v tom starším věku přecházet a znovu začít v jinym klubu je v mé kategorii docela těžký. No a já jsem závodila, já jsem dělala komerční aerobik, což je skupina a má to většinou nějaký příběh. A právě, když jsem přešla do toho druhýho klubu k tý trenérce, tak tam se specializuje na sportovní, a to jsou převážně jednotlivci. Občas dua občas tria, ale převážně jednotlivci, že já jsem jela ty jednotlivce. No ale jelikož jsem neměla základy toho sportovního aerobiku, tak ve mně většinou jako moc šancí se nedávalo, ale ona potom viděla, že jako šikovná jsem, proto jsem začla další sezónu závodit, ale potom taky viděla i to, že u mě z ničeho nic začly vznikat ty zdravotní problémy, začala jsem bejt prostě taková, že jsem si všechno nechávala líbit, byla jsem prostě hrozně tichá, stydlivá a ona to na mě tak nějak poznávala a vždycky za mnou přišla a popovídaly jsme si. A už to začlo.

A: A ty jsi teda ze začátku taková úplně nebyla?

H: Eee jako já jsem byla vždycky tichá. Já jsme nikdy nebyla taková, že bych přesně navazovala kontakt nebo tak, ale ono jde na člověkovu poznat, když třeba se mu nepovede nějaký cvik, tak většinou to ze sebe jenom oklepu a jdu, ale mně když se potom nepovedl cvik, tak jsem se většinou hned rozbřečela. Furt jsem brečela a ono to není normální, když

člověk furt brečí. No takže s tím to asi začlo no. Že to na mě začala tak jako pociťovat no, že se asi něco děje. Sice jsem vyhrávala závody ale...

A: Ale bylo to pro tebe asi hodně těžký vid'?

H: No bylo to hodně těžký no. A ona to vlastně ta první sezóna, co jsem vyhrávala, já totiž tu první sezónu, co jsem začla závodit jsem hodně vyhrávala. Vyhrávala jsem každé závod. No a vlastně v té době byla i ta šikana na té základce. A na té základce to vzniklo z toho, že přesně jsem byla dejme tomu byla jsem hezká, kluci mě měli rádi, byla jsem prostě úspěšná, měla jsem hezkou postavu, byla jsem chytrá byla jsem šikovná ve škole, měla jsem dobré známky. Celej život se naštěstí docela dobře učim. Takže prostě se mi všechno tak nějak dařilo a vlastně nikde nebyl problém, ale problém byl v tom, že děvčata z mé třídy mi začly závidět.

A: No ono se vždycky něco najde.

H: Tam to nebylo tak, že by mě nějak mlátili nebo tak, ale tam to byla spíš hodně ta psychická stránka.

A: Jasně. Taky jsem si něčím podobným prošla. A ty jsi teda říkala, že si trenérku poznala od svých třinácti zhruba a do kolika že ten vztah tak nějak trval?

H: Jako do kdy jsem v tom klubu byla?

A: No kdy jsi teda třeba skončila?

H: No v devatenácti.

A: Jasně, děkuju.

H: No nastoupila jsem ve třinácti a ve čtrnácti jsem poprvé závodila.

A: A na té střední už ta šikana nebyla?

H: Jo tam to bylo v pohodě, tam spíš měli ty lidi takovej svůj humor a já jsem na to nebyla zvyklá a brala jsem si to hodně osobně, ale potom, když jsem poznala, že se tak vlastně chovaj ke všem, tak jsem si říkala, že to asi nemyslej přímo na mě.

A: Že jsi nevěděla, co za tím máš hledat, co tím myslí?

H: Jo Jo Jo. No ale vtipný je, že přesně tady s těma lidma, co jsem vlastně nechápala ten jejich humor, jedu zejtra na hory no.

A: Takže tě to zocelilo a už v tom jedeš taky?

H: Přesně tak.

A: Tak to jsem ráda, že se ti to takhle vyvedlo v tom životě. Mě by ještě zajímalo ty jsi vyplňovala v dotazníku, že tě podporuje trochu i teta anebo i sestra. Tak jestli bys o tom mohla něco říct?

H: Hm hm, tak já začnu třeba tou tetou. Ona vlastně mamka má šest sourozenců. Ona je nejmladší ta teta. Dohromady z těch sedmi dětí, tak je nejmladší. A ona byla taková, že vlastně když jsme byly malé, tak nám vždycky vyprávěla, jak nás přebalovala, jak se o nás starala. A já tak nějak v sobě si to pamatuju, protože eee vlastně moji prarodiče, jak z máminý, tak tátový strany nás nikdy moc nepřijali. Vlastně z tátový strany nás vůbec nepřijali a z máminý strany tam bylo takový, že babička měla všechno tak nějak na párku. (smích)

A: A jak to myslíš, že vás jako děti nepřijali? Tomu moc nerozumím.

H: No z té tátový strany on totiž táta měl manželku, se kterou má vlastně tu mojí nejstarší sestru a potom, co se s ní táta rozvedl, tak oni nepřijali mojí mámu a tím pádem nepřijali ani její děti. Takže všechny děti dostali na Vánoce autíčka, baráčky, panenky a my jsme s mojí vlastní sestrou dostaly utěrku.

A: A jak jste to vnímaly jako děti?

H: No právě byly jsme děti, takže to pro nás vlastně nic neznamenalo, teďka kdybych dostala utěrky, tak si je schovám do nového bydlení. Ale jako osmiletá holčička jsem moc nepochopila, k čemu my jsou utěrky.

A: A myslíš, že už jsi to tehdy nějak pociťovala, že ti to bylo líto, nebo jsi to v tu dobu nechápala, co se ti tím snaží naznačit?

H: Eee takhle, to že nás nepřijali nám vlastně došlo až časem. Ona nám to pak mamka i narovinu řekla.

A: Ty děti si ty náznaky asi přeberou po svém no.

H: No já když jsem byla malá, tak jsem spíš jako nechápala, proč jako já jsem nedostala taky panenku nebo domeček pro Barbienky. No a potom časem mi to tak nějak docházelo. Že všechny děti kolem dostávaly vlastně všechno a já se svojí vlastní sestrou jsme nedostávaly

nic. No a potom když jsme se dozvíдалy, co všechno vlastně udělaly, že třeba babička, když měla na hlídání mojí starší sestru, když jí byly dva roky, to nám vyprávěla právě ta vlastně ta nevlastní sestra nám to vyprávěla, protože ta většinou držela s náma. Neměla důvod jet nějak proti nám, tak právě nám vyprávěla, že babička jednou když hlídala tu mojí vlastní sestru, tak ona brečela, nedala se jako nějak utišit, tak s ní třískla prostě do postýlky. Vyloženě s ní třískla. A že k ní potom běžela ta nevlastní sestra a pak i sestřenka, ony byly stejně starý, tak právě pak tam běžely, jestli je v pořádku no.

A: To je hrozný, když se to odráží na dětech.

H: No a potom, když jsem byla starší, tak už jsem věděla, že nás prostě nemaj tolik rádi, tak už jsem si to tolik nepřipouštěla. Vlastně, když nad tím tak zpětně přemýšlím, tak jsem jim snad nikdy nedala dárek k Vánocům...

A: Alespoň že se to netýká úplně té nejbližší rodiny, myslím tím třeba rodičů. Chápu, že když se jedná o prarodiče, musí to být i tak traumatizující, ale asi se to myslím dá nějak přejít líp, než kdyby šlo přímo o rodiče. A z té strany od mámy teda?

H: No a z máminy strany, tam spíš byla babička jak to říct...taková veselá žena. (smích) Přece jenom měla sedm dětí. Nebo takhle eee skoro každý měla s jiným chlapem, takže to bylo takový že tam spíš... jako teďka když se s ní vídáme, tak nás má ráda. Jako často za ní chodíme. Vlastně babička a ta teta bydlej na [název regionu]. Bydlej ve stejný vesnici, bydlej pár baráku od sebe. A když jedu třeba za tou tetou, tak taky babička hned volá, kdy se za ní stavíme. Když jsme byly malý, tak jsme jí byly tak nějak v uvozovkách jedno. Ale potom právě, přeci jenom měla hodně svých dětí a hodně dětí jí docela zklamalo, že nevim no... že třeba já se ségrou jsme byly takový šikovný, že každá jsme dělaly nějaký sport. Nebo ona teda tancovala, já jsem sportovala a byly jsme úspěšný v tom co děláme, takže spíš jsme jí dělaly trošku i radost. A teďka jak jsme starší, tak jsme jedny z mála, který si tak jako dokážeme samy poradit v tom životě.

A: Aha. No ze sedmi dětí...asi záleží jakou tu pozornost je pak ten rodič schopnej ti věnovat. Potom se to asi odráží generačně dál no.

H: Právě.

A: A chtěla bys ty neúspěchy u vás v rodině už nějak změnit, aby to nepokračoval generačně dál?

H: No chtěla bych už to nějak zlomit no...protože právě někteří ty máminý sourozenci tak nechci bejt jako nějaká hnusná, ale jsou prostě sociálně...jsou ze sociálně slabší vrstvy. A nebudem to asi rozebírat eee jednoduše je nenavštěvuju, neviděla jsme je už bůh ví jak dlouho a asi potom ani nějak netoužim, takže tak. Ale to jsou přesně takový ty lidi, co si za to v uvozovkách můžou sami. Že si jako nenechali poradit nebo tak.

A: Že se nesnažili? Že to vzdali?

H: Přesně tak. No a teď mi došlo, že jsem nějak odskočila od tý tety.

A: To máš pravdu. Tak můžeme zase zpět k tetě?

H: No takže vlastně jsem skončila...jo že nás hlídala, že nás přebalovala. Ona asi taky v životě neměla hodně štěstí, ona má silnější postavu a jako prvního manžela si vzala tyrana... A on to byl přesně takovej ten manipulátor, že přesně seš moje nejlepší, seš moje úžasná, seš prostě neúžasnější na světě. Po tom bum bum bum facka facka facka, teta chtěla odejít, tak on jí zase nakecal nějaký blbosti, tak zase zůstala a zase se to takhle opakovalo. Až nakonec jí to teda došlo a rozvedla se s ním, ale tak to je teda vedlejší, ale šlo vlastně o to, že ona si taky tím životem vlastně neprošla úplně růžově. Takže ona na tom byla nějak podobně jako mamka akorát s tím rozdílem, že teda ona má teďko úžasnýho chlapa, má tři nádherný holčičky. A právě z toho důvodu tam vždycky za nima ráda jedu na tu [název regionu], protože vždycky oni třeba oni si vůbec nepouštěj zprávy. Oni si vůbec nepouštěj zprávy a jak tady třeba jsme byly zvyklý koukat na zprávy každěj den a tam vlastně si je nepustili, tak já jsem vlastně nepocítovala žádněj stres. Že já jsem tam vlastně byla v době Covidu a oni si tam vůbec nepouštěli ty zprávy, nepouštěli si rádio, nekoukali na denní přírůstky a mě tam bylo tak dobře. Tak jsem si tam odpočinula od všeho prostě, učení od přesně nějakých špatnejch zpráv. Od něčeho jako od denních problému, od toho, že musím vydělávat peníze nebo něco takovýho. (smích) Že tam prostě tam ten člověk, to je že to je přesně taky. Teta, která si prostě prošla hrozně moc věcma, i když rozhodně teďko na tom nejsou finančně nějak suprově, ale přesně je taková, že si hlavně váží toho, že má tři zdravý holčičky. Zdravýho manžela, milujícího manžela hlavně. To je u nás ty jo výjimečný milující manžel no. (smích) A váží si prostě toho, co má a když má něco na víc, tak jenom to jako bere, že se jí třeba něco povedlo, ale nebere to jako že by to extra potřebovala. Jako že by třeba extra potřebovala každěj rok jezdit na dovolenou. To třeba vůbec nejezděj. A právě teďko jsme zavedly to, že si vždycky holčičky berem na prázdniny, aby aspoň něco zažily. Já tam jedu na prázdniny nebo jezdívala, když jsem ještě prázdniny měla. (smích)

A: Takže teď se trochu staráš i ty vid'?' Že posíláš dál tu péči?

H: No přesně tak a ona teta hlavně dlouho dlouho nemohla otěhotnět a jejich první dceruška vznikla v momentě, nebo takhle já jsem tam totiž byla na prázdninách a ono zrovna bylo takový jako byla bouřka a já jsem se v té době bála bouřky, takže jsem spala s nima v ložnici. A ono když se to potom dopočítávalo zpětně, tak jejich první dcerka vznikla v ten den, kdy jsem s nima spala v ložnici. (smích) Takže já o tom nevím, já jsem nevěděla o tom, že tam něco jako vedle mě něco prováděj.

A: Tak to možná bylo předtím, než jsi přišla, že se bojíš ne?

H: Ne ne ne já jsem tam s nima spala od začátku a ona mi to teta potom říkala narovinu. Já jsem jako spala vedle na matraci ne s nima na posteli. (smích) A ona mi potom říkala narovinu, že ta jejich první dcerka vznikla v den, kdy jsem s nima spala. (smích) Že potom, jak se to dopočítává přesně na dny nebo plus mínus dva, tak to vychází na ten den. (smích) No to vznikla první dcerka. Druhá vznikla, že jsem sice nespala s nima v ložnici, ale spala jsem tam jako v tom baráku. No a třetí ta už našťestí vznikla úplně mimo ale...(smích) To už jsem tam nebyla. (smích) Ale bylo to takový hezký, že se dlouho snažili o miminko, nešlo to a potom jsem přijela na prázdniny a bum a bylo to. (smích)

A: Tak doufám, že jsi tam pak chvíli nejela, aby jich taky neměli sedm. (smích)

H: (smích) No jezdila jsem tam furt, ale našťestí ty tři po tom třetím si řekli, že už to stačí, takže po tom třetím to už ustalo, ale právě k té první... k té první právě ona jak furt trávila čas s mámou, protože babička sice eee jakože s její mámou jakože s tetou, babička totiž moc nehlídala a ona teta neměla moc nikoho na hlídání, takže jsem tam jezdila já a hodně jsem jí hlídala, takže mi ta holčička hrozně moc přirostla k srdci. Jakože je to sestřenka, ale že tenkrát jsem chtěla, že když byly křtiny, tak jsem chtěla, abych byla její kmotra, ale ještě mi nebylo osmnáct, takže jsme nemohla. No a ona teď má takovou kmotru, která se o ní zrovna moc nestará, takže...

A: Aha.

H: No takže tak no. Ale právě jsem k ní měla hrozně moc velký citový pouto, a právě ke všem tam mám velký citový pouto. Že fakt jako kdybych nebyla dospělá a něco by se mi stalo... nebo takhle něco by se stalo mí mace, tak bych prostě chtěla jít jako za tou tetou no. Asi by s tím souhlasil i ten táta, že on jak jezdí do té ciziny, tak bych asi nešla úplně k němu. Ségra ta...ta sotva žila svůj život i když už byla dospělá, tak ještě ten svůj život úplně

neovládala. No takže asi kdybych...naštěstí se to nestalo...tak kdyby něco, tak určitě bych chtěla jít za ní no. Sice je to na [název regionu], ale asi bych to nějak přežila.

A: Takže cítíš, že bys tam měla takový to rodinný zázemí a tu lásku?

H: Přesně tak, přesně vždycky vim, že když jsem tam a mám nějaký problémy, tak můžu za ní přijít, můžu jí obejmout, můžu se jí se všim svěřit, ona mi vždycky pomůže. Vlastně ona mě učí i vařit, protože přesně jak oni nemaj tolik financí, ale dokáže uvařit pro pět hladových krků. Takže to je úplně boží. Takže mě přesně učí vařit velký porce za málo peněz.

A: Mě trošku připadá, že to tam máš jako takovou oázu klidu, jako jsi říkala, že si měla i s tou trenérkou vlastně v té místnosti. Dá se to tak říct?

H: Jo jo já jako je pravda, že když jsem měla nějaký těžký období, vlastně jsem tam jela před maturitou, takže jsem tam právě jela a úplně to ze mě celý odpadlo, že i když jsem se měla učit otázky, tak jsem se na to úplně vykašlala a vlastně jsem tam jenom relaxovala. A to mi dost pomohlo.

A: A je možný, že když měla mamka ty problémový vztahy, že tam třeba cítíš to teplo domova u tety?

H: Jo je to tak. Je to tak no. Mamka má smůlu na partnery no.

A: No a chtěla bys ještě říct něco k té tetě nebo už třeba k té ségře?

H: Eee k té tetě mě už asi nenapadá nic, co bych mohla říct. Je to něco jako moje druhá mamka no. A k té sestře...

A: Promiň, a to se bavíme teď o té vlastní?

H: Jo jo o té vlastní. K té nevlastní jako mám jí ráda, ale nemám k ní až takový citový pouto jako k té vlastní no. Ta nevlastní mi třeba občas radí ohledně tý práce nebo mi radila ohledně tý školy. No ale ta vlastní tak tam je to spíš takový že, ona totiž je přesnej opak mě. Ona měla hnusnou pubertu jako fakt hodně hnusnou. A když jsem byla malá, tak jsem přeci jenom nechápala, proč to dělá. No a já jsem vlastně pubertu potom neměla skoro vůbec. Nebo jako v tom pubertálním věku, kdy by správně měla bejt, tak já jsem jí neměla, protože jsem na ní neměla čas. (smích) Ale právě... no takhle prostě ona když byla v tom svém věku, tak já jsem se právě snažila jí aspoň pochopit a snažila jsem se jí prostě radit, jak komunikovat s mámou. Byla jsem sice desetiletý piskle, ale nějak jsem se jí snažila pomoc, aby si s mámou nezhoršila ten vztah.

A: Takže jsi byla takový prostředník dá se říct?

H: Jo. No a ona potom to samý dělala se mnou. Já jsem jako, ne že bych byla vyloženě hnusná, ale spíš jsem jako odsekávala. Ale ono to bylo i z toho důvodu, že mamka v té době zažívala ty svoje problémy, tak byla trochu hnusná na mě. A já jsem jí to trošku vracela. A jako je mi to i líto, když si na to tak jako vzpomenu. A my jsme si to potom i vyříkaly, takže to potom mezi náma už bylo v pohodě a ona mi potom i vlastně říkala, jak se k ní mám chovat, abych si ten vztah s ní ještě nezhoršila. Že se na to musím zkusit dívat z té druhý vlastně její stránky z té máminý, co vlastně ona prožívá. A potom, když jsme byly vlastně starší a začly takový ty první lásky, tak ségra byla vlastně jedinej člověk, za kterým jsem chodila. S tím že mi nějaký kluk zlomil srdíčko, tak ona byla jediná a vždycky mi poradila, co mám dělat, vždycky mě podržela a vlastně potom, když jsme byly starší a stávaly se takový ty horší věci, tak jsem za ní prostě vždycky šla a ona mi vždycky poradila. Vždycky mě podržela. A je to takovej můj tajnej deníček, že když potřebuju, aby mě někde kryla, tak ona mě potom kryje. Že třeba když řeknu, že jsem tam a přitom jsem jinde, tak ona řekne, že jsem na tom prvním místě.

A: Takže se můžeš spolehnout, že tě neodsoudí a neřekne to na tebe?

H: Jo přesně tak, protože my jsme tak trochu docela stejný no, že úplně jako ani jedna z nás nemá úplně stoprocentně čistý svědomí. Na rovinu, každá jsme si něčím prošly, ale řekla bych, že právě tohle nás stmeluje, že se snažíme bejt jako lepší a lepší a rozumnější a rozumnější. Takže vlastně vždycky se té druhý snažíme poradit, co pro to udělat.

A: Takže si občas dokážete i něco vymluvit?

H: Jo přesně tak.

A: A jste si povahově podobný?

H: No ono se u ní dělí období před Koronou a po Koroně. Ona vlastně kvůli Koroně přišla o práci. Před tím byla taková extravertní a všude jí bylo slyšet. Že ona byla vždycky taková ta, co jela ty bomby do těch lidí, prostě přesně pravej opak mě. Byla taková drsná, takže každý si myslel, že si vždycky v životě sama poradí. Pak ale přišla Korona a teď vlastně jí hodně pomáhá přítel po té finanční stránce a ona je teď taková tichá, taková introvertní. Ale to před tím vůbec nebyla. A ono jí to hodně poznamenalo, jak jí furt někdo říká najdi si práci a ono to tak úplně nejde. Nikde jí nevzali, tak jí to tak poznamenalo, že se z ní stal člověk opačněj, než byla. Takže je tichá, je radši sama, má prostě takový introvertní sklony,

nerada s lidma komunikuje. Takže jak se to v ní takhle zlomilo, tak já bych řekla, že nás to ještě víc sblížilo. Protože my jsme si začly bejt hrozně blízko, a právě já jsem jí radila s tou vlastně její životní situací, protože jak jsem studovala tu ekonomickou školu, tak jsem věděla s tou živností a tak. Tak jsem jí spíš doporučila, ať si to dá jako vedlejší tu živnost a ať si prostě najde normálně hlavní pracovní poměr. Takže tady to nás docela sblížilo a řekla bych, že...no teď nevím, co jsem chtěla říct...

A: A dá se říct, že teď trochu kryješ záda ty jí?

H: Jo jo teď jsem spíš kryla záda já jí no. Že prostě my jsme takový, že si prostě zachraňujeme zadky navzájem. Takže ona je taky pro mě takovej anděl strážnej. Nevím no, že potom, čím si prošla, tak si úplně neumím představit, že bych se na ní po něčem zlobila, že by udělala nějakou blbost a já bych se s ní přestala bavit. Že to si vůbec nedovedu představit.

A: A to čím si prošla myslíš to zaměstnání nebo...

H: No ona totiž taky měla takový ty problémy se zaměstnáním, měla problémy s rodiči, měla problémy se školou, ona totiž propadávala, chodila za školu a dělala samý špatný věci právě. (smích)

A: Myslíš, že mělo vliv to nestabilní zázemí?

H: No to taky.

A: Mě by ještě jenom zajímalo, ty jsi teda chodila na střední, to byla teda ta obchodka a tu obchodku sis vlastně vybrala jak?

H: Eee já jsem byla na „school pragensis“ a já jsem už tak nějak věděla, že mě od začátku bavila matika a matiku jsem si spojovala s ekonomikou jako každej na základce. Takže jsem prostě věděla, že chci jít na ekonomku už od začátku. No a právě ta nevlastní ségra, tak ta vystudovala tu samou obchodku a já jsme po tom tu obchodku našla i na tom school pragensis, tak jsem tam poslouchala toho kluka, co tam byl, tak mi o ní povídal. A tak jsem si říkala, že by to byla docela dobrá škola. Že je i na dobrým místě a že mě tehdy...já jsem si tehdy naivně myslela, že mi nebude vadit ranní vstávání no teda extrémně mi vadilo. (smích) Tam se totiž začínalo už v sedm třicet. Jako aspoň jsme končili ve dvě. To je v pohodě a pak jsem to proklínala. Takže tuhle školu jsem si zvolila hlavně na základě toho, že tam chodila ta starší ségra nevlastní a docela se mi i líbila.

A: Chápu. Takže to ses rozhodla sama, ale malinko po vzoru té ségry?

H: Jo jo.

A: A tu vysokou si teda taky rozhodla sama?

H: Jo jo.

A: Mě právě zajímalo, jak vlastně jsi říkala, že začala ta dráha toho účetnictví? To bylo spíš z tvojí strany?

H: To účetnictví to už bylo spíš z mojí iniciativy. Když si snažím vzpomenout na tu časovou osu. Tak mě vlastně ve druháku začalo účetnictví. A potom chvíli na to jsem potkala tu pani, co dělala tu účetní a jak mě zaujalo to, kolik si vydělává, tak jsem se tomu věnovala a docela mi to i šlo a pak za mnou vlastně chodili i spolužáci ať jim nějak radím a jak jsem měla furt z testů jedničky, tak to zaujalo i tu učitelku, tak mě často vyvolávala, často mě nějak chválila, dávala můj test jako příklad, tak to v tobě nějak vyvolá lásku k tomu předmětu, já jsem to tak třeba i měla. Že když mě v nějakym předmětu někdo vychvaloval, tak mi to k tomu předmětu tu lásku vyvolalo. Bavilo mě furt a furt a furt a mám certifikát EBCL, jestli víš, jak to vypadá...

A: Ne ne, ale jestli ho někde máš, tak se klidně pochlub.

H: Jo jo. Tady ho mám.

A: Teda. To vypadá skvěle. Dobrý.

H: Takže na ten jsem pyšná.

A: A že to nevisí na stěně?

H: No mám to v rámečku, ale ještě jsem to nepověsila. Já jsem už jako malá chtěla dělat něco, co mi bude hodně vydělávat, už jako malá jsem myslela na peníze. (smích)

A: A mohla bys ještě nějak vyjmenovat nějaký charakteristiky té trenérky, který tě třeba přivedly k tomu, že ses zrovna jí svěřila?

H: Eee jo... tak určitě bych řekla ochota, potom celkově ten její přístup, že nikdy nikým neopovrhovala, každému dala šanci. Eee potom to, že celkově to byl hrozně hodnej člověk, ale fakt neskutečně hodnej člověk. Eee potom to, že ona byla taková jako že na svůj věk měla takové mladé chování, že se nám tím dokázala hodně přiblížit. A že to byla prostě

taková ta taková ta opora. Milá zlatá, hodná, pozitivní, ochotná, spolehlivá a teď mě napadlo trpělivá, byla hodně trpělivá.

A: A trpělivá v jakém smyslu? Že tě vždycky vyslechne? Nebo že ti všechno vysvětlí?

H: Eee no trpělivá v tom, že mě třeba i vyslechne a že mě třeba když zrovna na někoho jsme, stalo se párkrát že jsme třeba zlobily, tak prostě s náma měla tu trpělivost, že to s náma hned nevzdávala. A byla taková hodně přátelská, že se snažila bavit s každým. Taková sympatická. A milovala sluníčko. Že třeba když jsme byly v kavárně a seděly jsme venku, tak ona vzala ten stoleček a přesunula ho na sluníčko. Což bych si asi úplně nedovolila.

A: Takže si to uměla udělat hezký a nestyděla se?

H: Jo. Nestyděla se vůbec.

A: Takže jsi i viděla, že má kuráž?

H: Jo. Protože já bych si asi v kavárně jen tak nepřesunula stoleček se židlí, abych seděla na sluníčku.

A: To naprosto chápu. Možná, kdyby to bylo o kousek. A celkově kdybys mohla nějak popsat charakteristiky toho vašeho vztahu?

H: No prostě jsme si byly blízky, byla jsem k ní otevřená a v momentě, kdy jsem poznala, že mi dokáže poradit, tak jsem se jí otevřela ještě víc a jak jsem říkala, byla to prostě taková moje třetí mamča.

A: Jasně, takže ve chvíli, kdy jsi zjistila, že když ti dá nějakou radu, že to funguje, tak o to víc sis pro tu radu šla?

H: Jo přesně tak. Přesně tak. A hlavně bylo super, že to zároveň byl trenér a zároveň takovej „mentor“ v jednom, že přesně jsem jí měla i po tý trenérský stránce, že mě dokázala přivést k tomu, abych vyhrávala ty závody. A zároveň mi pomáhala i v tom osobním životě, že mi pomáhala se vypořádat třeba s těma pomluvama nebo se školou, s rodinou a vlastně celkově všechno, co mě trápilo.

A: A s tou šikanou, jestli ti nevádí o tom ještě mluvit, ti třeba pomohla jakým způsobem?

H: S tou šikanou to mi spíš pomohla tak, že tam mi řekla, já jsem jí jako neřekla, že jsem přímo šikanovaná, ale že jsem se jí jako svěřovala, že nemám kamarády, že mě nemaj rádi, protože jsem začala vyhrávat a ona mi řekla „co jako oni dokázali v životě, co o ni dokázali

v životě, proč bych si měla jejich pomluvy brát nějak k srdci“. Oni vlastně nedokázali vůbec nic, jediný co dokázali tak na mě furt něco slepičit a to bylo vlastně všechno, co uměli. Jako jo možná, se taky dobře učily, ale neměly v životě žádný úspěch ve sportu eee holky jako co se týče... nechci bejt teda nějaká povrchní nebo namyšlená, ale co se týče krásy tak taky úplně neoplývaly, takže tak, takže tam byla čistá závist, takže proč bych si měla jejich závist brát k srdci. A mně to v tu dobu tak nějak docvaklo. Jako chvíli mi trvalo, než jsem se z toho dostala, ale myslím si, že mi dost pomohla no.

A: A myslíš si, že to bylo tím, že ti to řekl konkrétně tenhle daný člověk, který pro tebe byl významný? Jako ta mentorka nebo teda trenérka?

H: Jako kdyby mi to řekla třeba jenom kamarádka, tak bych to asi tolik nepřijala. Když mi to vlastně řekla ona, tak to bylo takový úplně jako jiný. Hlavně to je i člověk se zkušenostmi, takže asi ví, o čem mluví.

A: Tak je fajn, že jsi měla takový únik. Že jsi věděla, že není jenom ta škola, že jsi měla i to tancování a věděla jsi, že jsi v tom sakra dobrá.

H: No já jsem se v té době taky bavila s partou, která už vlastně padala k cigaretám, k chlastání a takhle a já se obávám, že kdybych nesportovala, tak bych k tomu spadla s nima. A díky tomu, že jsem sportovala, díky tomu, že mě ta trenérka vedla k nějakému životnímu stylu, tak mě to vlastně zachránilo. Mně bylo vždycky extrémně líto tu fyzičku a tu snahu zahodit. Vždycky třeba když to začínalo, že si koupili Frisco, tak jsem si lokla a mě to chutnalo, ale vždycky jsem si říkala, ježiš, co by na to řekla, co když mi to zhorší formu a fyzičku. Anebo když okolo mě kouřili a já jsem sice byla jenom pasivní kuřák, tak jsem se hrozně bála, že mi to ovlivní fyzičku, že to neudýchám potom.

A: Takže jsi stála vždycky kus od nich? (smích)

H: Jo jo. (smích)

A: A myslíš, že jsi měla třeba tendenci k tomu sklouznout?

H: Jo jako tendence jsem měla. I ta holka s tý party, tehdá kamarádka, teď to kamarádka není, tak mi vždycky říkala, že tím, že furt sportuju, tak mi utíká dětství před očima a tehdá jsem s ní hrozně souhlasila. A měla jsem chuť s tím skončit a furt s nima lítat venku a takhle a na druhou stranu jsem ráda, že jsem to neudělala. Protože když nad tím tak zpětně přemýšlím, tak já jsem měla úžasný dětství bez toho. Já jako to že jsem nekouřila a nechlastala v patnácti na ulici mi vlastně vůbec nevadí.

A: Jasně, pro ní tohle tehdy bylo „cool“. A ty jsi byla v uvozovkách divná.

H: No přesně.

A: A máš teda pocit, že kvůli té kamarádce jsi občas měla ten blbej pocit z toho?

H: Jo tehdá jsem měla určitě takovej blbej pocit z toho. Ale nikdy jsem kvůli tomu trénink nezatáhla. Někdy jsem třeba nešla, protože jsem byla unavená nebo se mi tam fakt vyloženě nechtělo. Ale že bych dala přednost kamarádům před tréninkem, to ne. A už vůbec ne se školou, to jsem naštěstí nikdy nezatáhla. Ale časem jsem kvůli tomu do party nezapadala, takže jsem tam pak prostě neměla co dělat, ale jako vůbec toho nelituju.

A: No tak tehdy to asi muselo mít velký vliv, ale tak jsem ráda, že toho nelituješ. Jinak teda už asi nevím, na co bych se dál ptala. Ty druhy opory jsme asi řešili, že ti poskytovala jak emoční oporu...

H: jojo

A: ...tak i tu informační...

H: Jojo to taky.

A: A poskytla ti třeba nějakou radu, jak s lidma komunikovat? Když jsi se svěřila, že třeba nemáš kamarády. Nebo zlepšilo se něco u tebe v komunikaci s lidma?

H: No ona mi spíš jako říkala, ať se vyhýbám lidem, který mi za to nestojí. Že takový lidi v životě potřebovat nebudu nebo k životu potřebovat nebudu. No a ona mi vždycky opakovala, ať mám ostrý lokty. Opakovala mi to ať v osobním životě, tak i v sestavě, protože já vždycky, když jsem jela sestavu, tak jsem to jela jako taková víla a tam musím bejt taková jako drsná. No takže to pro mě platilo úplně ve všem. No a... spíš mi asi prostě radila v tom, že ať si hlídám lidi, kterým na mě záleží, který mě maj rádi a snažej se mi pomoc a lidi, co za mnou přijdou jenom proto, že jim vychází pětka z matiky a chtěj si to vylepšit na čtyřku. Tak najednou hrajou velký kamarády a přitom kamarádi nejsou, tak ať se na ně prostě vykvajznu.

A: Jasně.

H: A to já jsem bohužel takhle naivní byla, že za mnou vždycky právě takhle přišli a já jsem si říkala, že se to asi teda zlepšilo a potom to začlo znova.

A: A tohle období to byla teda ta základka?

H: Jo jo, to byla ta základka no. Ta střední to bylo jenom o tom pochopit jejich humor. Takže střední už byla v pohodě.

A: Ještě jsem se chtěla zeptat, jestli ten vztah s tvou trenérkou měl vliv i na vztahy v tvém okolí, jestli je to třeba zlepšilo nebo zhoršilo? Třeba s rodičema nebo s kamarádama?

H: Eee tak určitě to zlepšilo vztah s mamkou, protože já jsem si teď vzpomněla, že my jsme jednou měly totiž společný sezení, že jsem tam byla já, trenérka a máma. Ježiš to bylo hrozný. (smích) Protože to zrovna bylo, že jsme měly nějaký problémy a ono se to na mě podepisovalo i na těch trénincích a všude to bylo vidět. Takže určitě to zlepšilo ten vztah s mámou. Potom to taky vylepšilo to, že jak jsem byla hodně nedůvěřivá, tak jsem trochu nedůvěřovala ani těm holkám v týmu, že jsem se tak jako stranila. Že jsem tam tu partu tak jako rozdělovala a ona mě prostě usvědčila v tom, že se jich nemám bát, že tam to není slepičinec, že ty holky mě přijmou, ale prostě oni viděj, že já se snažim stranit. Tak ačkoliv za mnou choděj, tak já se furt straním a že už je to asi přestává bavit, což jsem jako pochopila. A to mi vlastně i ona řekla, že se jich jako určitě nemám stranit, že tam ty holky jsou v pohodě.

A: Jasně, že si staviš takovou zbytečnou bariéru. A jak si říkala, že to zlepšilo ty vztahy s tou mamkou, čím myslíš, že to bylo nebo jak se ten vztah zlepšil?

H: No protože mezi náma byl problém ten, že ona jak mamka měla ty svoje osobní problémy a ségra ta byla v pubertálním věku, takže ta šla úplně mimo a ona má kolegyni, která byla strašně vychloubačná. A oni jsou jako z bohatší vrstvy a mamku to jako mrzelo a jediný, čím se mohla vychloubat jsem byla já. Jenomže to byla zrovna doba, kdy se mi zrovna moc nedařilo ani v tom sportu, ani v tý škole tolik no a jak se nemohla vychloubat, tak vlastně na ní bylo vidět, že ona mě do něčeho hrozně tlačí. Že ona mě nikdy netlačila do učení nebo tak, ale že prostě najednou mě hrozně tlačila, že chce abych ty úspěchy měla. A jakmile jsem nebyla první nebo jsem neměla medaili, tak to byla katastrofa. To byl úplně konec světa. A ona to potom viděla i ta trenérka, že na každých závodech, se máma mračí a já jsem vystresovaná.

A: Takže mamka byla frustrovaná a přenášela to na tebe, ale tím ten výkon kvůli tomu stresu byl horší?

H: Jo přesně tak. Hrozně velké tlak. Ale ono se to zlomilo v moment, kdy jsme byly na sezení s tou trenérkou a pak jsme šly obě spolu s mamkou k té paní. Že u ní byla mamka i

já. Já tam byla první a podruhé když jsem tam byla, tak tam šla taky. Každá zvlášť teda. Abychom se mohly stoprocentně svěřit.

Rozhovor č. 2 Barbora

A: Moje bakalářka je tedy na téma přirozený mentoring, mě by zajímalo, jestli ti to téma něco říká?

B: No asi si pod tím umím něco představit, ale konkrétně, že bych to studovala nebo něco konkrétně četla, tak to ne.

A: Hm hm a můžu se zeptat, co si pod tím tedy představíš?

B: Eee... no přirozený mentoring, já si představím, že to je nějak jako... přirozeně mě napadne slovo rodič, protože člověk když vyrůstá nebo obecně když jako žije, tak má kolem sebe lidi, který ho nějak ovlivňují a myslím si, že mentor je člověk, kterej může jiného člověka...může mu ukazovat nějaký směr nebo smýšlení, názory s tím že, na mě jako to působí a já vlastně v tom člověku toho mentora vidím a že vlastně chci přijímat ty jeho rady a postoje a názory a jakoby pomoc v té mojí cestě nějaký. Nevím, jestli je to úplně smysluplný a srozumitelný, jak to říkám.

A: Jo, děkuju. Ty jsi v tom dotazníku vyplňovala nejčastěji koho kromě rodičů?

B: No já už si to teda upřímně moc nepamatuju, ale vim, že určitě jsem tam uváděla učitele ze střední. Učitele ze střední si myslím a pak myslím, že tam mám babičku, ale nejsem si jistá.

A: Jo, děkuju. Určitě mě zaujalo to, že jsi zmiňovala toho učitele. A ten byl tedy ze střední?

B: Eee jo ten byl ze střední, já jsem chodila na osmiletý gymnázium tady v [název města], kde žiju. A tam jsem teda byla od šestý třídy do maturity. No takže je to vlastně učitel ze základky až ze střední. S tím, že eee... jsem s nim neměla úplně jako výraznej předmět. My jsme ho měli na informatiku. Která snad tuším v nějakých ročnících ani nebyla, ale když jsme měli, tak jsme měli jeho na tu informatiku. A on vlastně v té škole se hodně zajímá obecně o děti, co tam chodí, že jako mu to není lhostejný, že se jako zajímá o to, koho učí, a o ty příběhy těch lidí a tak. Ale on organizuje eee... dětský tábory nebo dorostový... dorostový tábory a pořádá vandry. A obecně jako teda lidi směřuje svým způsobem do lesa a k přírodě, takže já... my jsme chodili vždycky do lesa, já jsem jezdila i na ty tábory, takže z tohohle důvodu je to on no.

A: A čím to takhle vzniklo, že sis k němu našla takový vztah, jestli to tak můžu říct? Protože asi tam byla nějaká zpětná vazba, ne?

B: No on je hodně jako specifickéj člověk. Já bych řekla skoro, že je to člověk, kterého člověk buď miluje anebo úplně jako nenávidí. Že buď ho ty lidi v tý škole fakt měli rádi a jezdili na ty akce a byly fakt takový jeho skalní fanoušci anebo fakt jako ne, ale eee... bylo to daný tím, že my když jsme jezdili na ty tábory a do toho lesa, tak on eee... my jsme mu tykaly. On vlastně v tu chvíli řekl, že teď jsme na úrovni jako jeho kamarádi, že jsme v lese, protože vlastně trempové, co choděj do lesa, tak si taky říkaj, že jsou kamarádi a všichni si tykaj. Takže my jsme mu mohli tykat, takže postupem času on nejdřív byl učitel, pak už to byl jako takovej rádce právě a pak to byl na úrovni kamaráda a teď já ani nevím, jak bych ten vztah asi popsala, protože je to hodně specifický a hodně jako bych řekla, že to nejde úplně do podrobná pospat, ale jako postupně, asi až když jsem byla starší mi došlo, že to je člověk, kterému já bych mohla říct, že to je mentor, protože on kromě teda toho že nás učil nějakým způsobem tý lásce k přírodě a ty jako zálesácký věci, tak se jako zajímal i o to, jaký jsme lidi. A já jsem třeba nevím... v osmé třídě, když mi bylo třináct, čtrnáct, patnáct, tak já jsem jako výrazná osobnost, já jsem extrovert, ale zároveň jsem se prezentovala stylem, že jsem měla takovou jak kdyby masku drsnáka a on jako on to jako vnímal a já jsem třeba uměla bejt hodně drzá, a hodně někdy třeba i zlá v situacích kdy on vnímal, že to je zbytečný a on jakoby mi svým způsobem ukazoval teda jakoby i tu mojí druhou stránku a vlastně mě jako naučil a ukázal mi to, jak bejt člověkem, kterým bych chtěla bejt.

A: Takže trošku i to, že to jde i jinak?

B: No no no.

A: A myslíš, že jsi třeba měla dřív problém se otevřít lidem a že ti tohle trošku pomohlo?

B: To si zase nemyslim. Já jako obecně mám lidi ráda, nikdy jsem nebyla jako...takhle já jsem stydlivej typ v určitých situacích, ale jinak jsem extrovert a mám ráda spoustu jako lidí a nevadí mi se s lidmi bavit i takhle, proto jsem to vlastně přijala, protože mi to přijde úplně v pohodě. Takže jako já jsem asi neměla problém se otevřít, spíš jsem měla potřebu hrát nějakou roli, abych nějakým způsobem působila na ty lidi a aby mě lidi, aby pro lidi nebylo tak snadný mě prokouknout a vidět hned jaká já jsem. Že jsem jako hrála roli pro lidi, u kterých jsme nechtěla, aby věděli, jaká doopravdy jsem. Ono je to takový složitý i popsat, ono je to takový složitý i pochopit vlastně, proč jsem to tak dělala. Ale obecně mám pocit, že mě vlastně mentoroval k tomu bejt lepší obecně. Abych se líp chovala a jako já nevím, já jsem byla takovej lempl a drzá a samý poznámky a ředitelský důtky a takovýhle. A jako

vlastně mě učil i takovým způsobem, že někdy je lepší držet hubu a krok, když to tak řeknu. A to no. Jako fakt je to těžký definovat přesně. Aby jako to bylo pochopeno tak, jak to je.

A: Aha. A zdá se ti, že to třeba teda mělo vliv na vztahy kolem tebe?

B: Myslím si, že obecně, že mi to hodně pomohlo dospět a že mi to pomohlo v komunikaci s lidma v tom ohledu, že ne vždycky je nutný, abych se těm lidem zalíbila a aby mě měli rádi. A že vlastně je i trochu privilegium to, bejt takovej jakej člověk je, aniž by ho to zajímalo, kdo co si o něm myslí a...eee...jako prezentovat se tak jakej člověk je, ať se jim to líbí nebo nelíbí.

A: Takže svým způsobem být sama sebou?

B: Jo.

A: Takže spíš ti to trošku pomohlo i najít sama sebe?

B: No řekla bych, že jo, protože jsem hrála vlastně takovýho toho drsňáka a pak mi jako došlo... Takhle já čím víc jsem se snažila tak chovat nebo hrát tu roli, tak jsem se tím trochu stávala. A on právě se snažil mi ukázat, že není špatný bejt vlastně hodnej a dobrej člověk, když to tak řeknu. A že vlastně to je to hezký bejt ten hodnej a dobrej člověk. Myslet na ostatní, nebýt sobec. Protože já jsem teda byla taky dost sobecká bych řekla. Že já jsem takový to odbobí vzdoru, kdy mi bylo těch patnáct, drzá jsem byla, nezodpovědná a právě i sobecká. A já si myslím, že on jako hodně mě navedl na tu cestu tý nesobeckosti a že je vlastně hrozně super mít rád lidi a pomáhat jim a myslet na ně třeba dřív než na sebe.

A: Takže celkově nějaký osobní růst a zlepšení té komunikace?

B: Jo jo.

A: Takže to mělo vliv jak na tvůj pohled na sebe, tak i na tvoje okolí?

B: Hm hm.

A: Mě by teda ještě zajímalo, ty jsi říkala, že vás pak jezdila celá parta? Že vás bylo víc spolužáků?

B: Jo. To nebyly spolužáci ale, bylo to právě napříč věkem. On to nabízel jako eee...právě od šestý třídy do toho čtvrtáku libovolně kdo chtěl jezdit a bylo to prostě vyloženě akce, že jsme jezdili spát do lesa se spacákama s krosnama. Sbalili jsme se a vlastně jsme prostě teda

spali v přírodě. A lidi to byli různý věkový kategorie od tý šestý třídy do toho čtvrtáku s tím, že někdy se to rozpúlilo, že mladší a starší byli odděleně. Ale jinak napříč kategoriemi.

A: Takže ti lidi se sháněli na tý škole, kam jsi chodila?

B: No a někdy se stalo, že třeba když měl někdo kamaráda na jiný škole, tak se zeptal, jestli je možnost a to a v tu chvíli kdy nebyl naplněnej počet, tak se mohli brát i jakoby cizí děti z jiný školy, že jsou to třeba kamarádi někoho, kdo jezdí a tak.

A: Tak to je dobrý. A čím to vzniklo, že jsi na to kývla?

B: To můžu říct, to si pamatuju úplně přesně, podle mě na tohle teda nikdy nezapomenu. Ale jsem přišla z obyčejný základky šla jsem na to gymnázium a jak jsem říkala, tak jsme ho měli na tu informatiku a my jsme ho měli právě od září na informatiku a někdy v lednu, jako v pololetí, on právě přišel do hodiny informatiky s tím, že má teda jako dětskej letní tábor a začal nám ukazovat fotky jak to jako vypadá a jak to bude zhruba probíhat a jako co on zmínil hned jako na začátek je, že to je bez telefonů, že si s sebou nesmíme vzít jakoukoliv elektroniku, bez mp3, bez telefonů, bez ničeho, prostě fakt jenom příroda a to. A mě to hrozně jako zaujalo, protože teda nějaký sympatie vůči němu jsem měla už od začátku, protože jsou učitelé, který jsou sympatický a který nejsou sympatický, který nám jsou bliž, který nejsou. Tak jako mně on vždycky byl sympatickej a když to takhle jako odprezentoval, že to je bez těch mobilů a že to je do přírody, tak jsem si říkala, že to je úplně super, že mi to přijde super, že bez mobilů, že mi to zní jako fajn, a tak jsem svý nejlepší kamarádce říkala hele jedem. Kupodivu, takhle ta kamarádka je taková bych řekla trošku konzervativnější, ale v tu dobu se to nějak seběhlo, že jsme se prostě sebraly a v létě jsme na ten tábor odjely no. A pak už se to rozjelo a chodily jsme vlastně na všechny akce tady toho učitele. A ještě když byly ty vandry do přírody, tak to byl většinou víkend nebo když byly prodloužený víkendy nebo jarní prázdniny, tak to bylo vždycky tady v těch termínech. Pak když to bylo přes zimu, tak to některý rodiče se třeba báli pouštět děti, takže když jsme jezdili přes zimu, tak jsme jezdili na jednu noc. A pak právě dělal akce ještě pro děti, který právě nebyly na tohle a tím, že byl učitel informatiky, tak ještě pořádal tzv. Lan párty. Tam se hrálo celej den, celej večer, co se bylo ve škole tak se hrály počítačový hry. Counterstrike, Minecraft nebo takovýchle věci. Takže to bylo udělaný hezky, že se hrálo vždycky úsek třicet minut se hrálo a pak byla vždycky přestávka taky půl hodiny a mezitím jsme si povídali. A potom, když se večer dohrály hry, tak jsme po tmě hráli po celý škole na schovku. To bylo super, to jsme zbožňovali nebo jsme měli přístup do tělocvičny, takže jsme mohli nějaký

náradí, prostě nějaký kravinky tam dělat. Takže to bylo jako fakt super no. Pak ještě organizoval filmovou noc, že jsme si mohli v učebnách na dataprojektorech pouštět filmy a seriály. A pak ještě dělal jednodenní výlety. Že jsme se o víkendu ráno sebrali, jeli jsme někam pryč, tam jsme celý den výletili v přírodě, pak jsme se vrátili večer. Pak ještě byly výlety, že jsme jeli přes den někam a večer jsme se vrátili a spali jsme ve škole. Takže akce tohoto typu.

A: A to se dohadovalo v nějaký skupince nebo přímo s tím učitelem?

B: Eee on vymyslel akci a ve chvíli kdy jí vymyslel, tak si vytvořil přihlášku a dětem, který věděl, že jezdeč, tak...nejdřív nabízel ve třídách, ale pak se udělal už takovej okruh dětí o kterých věděl, že jako jo a některý který ne, takže rozdal přihlášky no. Nebo pak když jsme byli ve třetíku ve čtvrtáku, tak ve chvíli, kdy jsme byli plnoletý a už to nebylo o přihláškách, tak teďko to děláme i tak, že si napíšeme do messengeru „Nezajdem do lesa?“ A jdeme jenom jako parta lidí, co jsme už plnoletý a co jsme třeba už z té školy odešly a jdeme do lesa. Tak teď už je to na týdletý normální přátelský bázi.

A: Takže to ještě trvá?

B: Jo jo trvá, zrovna teďko o víkendu máme v plánu jít.

A: A můžu se zeptat jaké například charakteristiky ti na něm tedy byly sympatické, protože jsi říkala, že už jsi od začátku nějaké sympatie cítila?

B: Hm hm to je taky...to je taky...jako já na to ráda odpovím, ale je to taky takový, že se člověk musí zamyslet, než jako to pořádně řekne, protože... on je, on je hodně hodně zvláštní člověk bych řekla... a v těch hodinách je takovej, že svým způsobem je taky jako oprsklej, drzej. Že jako si dovolí třeba víc, než jinej učitel a že se nebojí si třeba do někoho rejpnout. Já bych řekl, že to není nikdy tak, aby to dítě narušil, ale jako že se nebojí si rejpnout nebo mít takový komentáře typu, který ostatní učitele si jako nedovolej. Takže mě bavilo, že byl nějakým způsobem oprsklej. Třeba já si pamatuju jeden den, jsem do školy přišla, úplně shodou náhod jsem měla růžový manšestráky a přišla jsem v růžovejch džínách, v růžovym tričku, v růžový mikině a k tomu jsem měla čelenku s růžovou mašličkou a on si pak ze mě třeba měsíc dělal srandu, že jsem Barbie. Takže třeba takhle...takhle si jako dělal různý srandy. A vim, že mi to imponovalo, že vlastně prostě jsme si pak dělali srandy, že pak člověk jako měl šanci pálit jako vlastně zpátky na něj. Musel to teda držet v nějakých mezích, ale bylo to takový pošťuchování bych řekla. No a jaký on je člověk. No řekla bych

že... je nesobeckej, že hodně se stará o ostatní lidi kolem sebe. A vim, že mě vždycky fascinovalo, že on je přesně takovej ten typ člověka, co má vysoký IQ, že prostě matematik. On učí matematiku a informatiku, takže to je prostě takovej... brejličky, nerdík na jednu stranu, ale nadruhou stranu má hrozně vyvinutý to sociální citění a jako dokáže hodně lidi prokouknout a bavit se s nima a přijde mi, že to je takový neobvyklý, že člověk má nadání v těchle dvou směrech navzájem a ještě tak jako do hloubky. Takže vim, že to mi přišlo vždycky hodně zajímavý na něm.

A: Takže asi i nějaká empatie?

B: Určitě. Rozhodně no.

A: A dá se říct, že ti byl vzorem v tomhle?

B: Myslim si, že určitě. Já si myslim obecně, že jsem hodně emaptickej člověk, nemyslim si, že by to o mně každej řekl, že to dám jako hned najevo, ale takhle sama o sobě vim, že hodně empatická jsem a že jsem přesně takovej ten typ člověka, že co je dojemný, tak u toho brečí. A film, kde se něco děje, tak hrozný no. Takže jako určitě. Určitě ta empatie a že právě on vlastně byl vzorem i tím, kdo mi vlastně vysvětloval to v tu chvíli, kdy jsem byla sobecká, že to jako není ta úplně nejlepší cesta. Takže určitě no.

A: Že ti ukázal, že empatie není něco, za co se máš stydět?

B: Taky taky bych řekla, že určitě. A vlastně ještě bych teda podotkla k těm svejm vlastnostem, ještě kromě toho, že jsem teda byla jako sobecká, tak si myslim, že jsem jako měla takový sklony k tomu jako bejt manipulátor. Že jsem jako byla taková jako vyčůraná, že jsem byla manipulátor a on byl právě takovej, že to jako prokouk a že to viděl a on mi to říkal, že jsem prostě manipulátor. A já si teda o něm myslim, že on je taky manipulátor, ale už to umí používat jako vědomě. A jako nějakym způsobem. Kdežto já jsem to dělala často nevědomě. Takže mě naučil i vlastně poznat a pochopit, kdy já jako s někym manipuluju. Že to taky není vždycky cesta. Takže tak no.

A: A že on to asi nedělá vždy ve svůj prospěch tu manipulaci?

B: No no rozhodně.

A: No a dá se říct, že se mezi váma vytvořilo teda blízké pouto díky tady těm vlastnostem a díky tomu, jaký on je?

B: No já myslím, že z mé strany určitě, že když jsem byla v tom věku toho dospívání, kdy mi bylo těch patnáct, šestnáct, že to bylo jako hodně silný z mé strany, že jsem jako cejtla nějakým způsobem, že on je jako opora. Že jako není to rodič, ale zároveň není to úplně kamarád, bylo to takový bylo to na takový úrovni, kdy to bylo fajn a já jsem teda v tu dobu měla svůj první vztah, kterej nebyl úplně to pravý vořechový. Tak vim, že on byl ten, s kým jsem to hodně řešila. Jak co mam dělat a jak se cejtim a to. A že on se jako snažil, to se mi líbilo, že to nebylo tak, že on by mi, že by mi dal radu a řekl udělej to takhle, ale že mi, že se mi snažil nastínit, jako ať dělám jak já myslím, ale třeba jako trochu nastínil nějak jako tu situaci z jeho pohledu. Ale nikdy to nebylo tak jako, radim ti udělat tohle. Že takhle to nebylo.

A: Jako že ti na to dal svůj zkušenější názor a ty sis z toho mohla nebo nemusela něco vzít?

B: Jo jo, ale nebylo to nikdy tak, že hele udělej to takhle. Že prostě dávám ti tuhle radu, to ne. Vždycky to bylo takový jako takový...

A: Ale v podstatě jsi čerpala z jeho zkušeností, ale nebylo to takové direktivní?

B: No jo jo. Že jsem jako vnímala a poslouchala to, že jestli mu to přijde fajn a nebo nepřijde a jakej on na to má názor a brala jsem to jako v potaz. A vim, že jako pro mě ten jeho názor měl váhu, takže proto jsem se ho i ptala. Ale zase musím říct, že ne vždycky jsem se tím řídila. Že prostě když jsem vlastně s tím klukem než jsme pak spolu začali chodit, když jsme se jako vlastně jenom vídali, tak vim, že jsem to tady tomu učiteli, že jsem mu to řekla nebo napsala a že on vlastně jako řekl, že mu to nepřijde...protože my jsme měli mezi sebou věkovej rozdíl a že vlastně mi dal najevo, že třeba mu to nepřijde úplně fajn. Ale zase jako jsem si to nebrala v tomhle ohledu. Ale názor to pro mě byl cennej, takže tak.

A: A víš, proč zrovna jeho názor byl pro tebe tak cennej?

B: No protože mi vždycky přišel jako hrozně chytrej člověk, on prostě pro mě byl jako ukázka chytrýho člověka, co má dobře nastavený hodnoty. A takže asi pro to no.

A: Hm hm. Takže ti přišel jako takovej vzor, kterým by ses mohla inspirovat, protože ti jeho názory byly blížký?

B: Jo určitě.

A: Jasně. Zeptám se jenom jak dlouho trvá ten váš vztah vlastně. Jestli teda od těch patnácti do teď?

B: No vlastně ještě dřív bych řekla. Já nevím, kolik mi bylo v šestý třídě, ale já si myslím tak od těch dvanácti, třinácti no. A do teď bych řekla, že jo. Teď už je to samozřejmě úplně něco jinýho, protože chodím jinam do školy a to, takže ten kontakt samozřejmě není tak intenzivní. Protože takhle to bylo na denní bázi, že ve škole jsme se potkávali na chodbě a byly ty hodiny a byly ty akce, takže to bylo poměrně že to jako bylo udržovaný, že jsme se jako vídali. Ale tím, že jako on je učitel a přece jenom já jsem byla student, tak to není tak, že bysme šli jako na kafe. To ne. Že takhle jdeme do toho lesa jednou za čas. Ale jako ten kontakt je menší. Ale řekla bych, že jako to trvá, jinak bych řekla, že jako do teď trvá vlastně.

A: Jasně, že ještě teď bys mohla napsat třeba o nějakou radu?

B: Jo to určitě. Určitě. A já jsem ještě vlastně zapoměla říct, že na ten dětskej tábor, co on teda pořádá, tak jezdím teď jako vedoucí. Takže vlastně pokračuju dál, neopustila jsem to a takhle do lesa právě jdeme jako občas. Ale přes léto ten tábor.

A: A myslíš, že tě inspiroval k tomu se stát vedoucí, nebo to byl tvůj nápad?

B: Tak ono to byl takovej přirozenej vývoj. My, když už jsme na ten tábor jezdili jako účastníci, poprvé nám bylo těch dvanáct, když jsme jeli a naposled, když jsem mohla jet jako účastník, tak mi bylo osmnáct. A pak už jsem na to byla stará. Takže vlastně už zhruba od těch patnácti, kdy jsem věděla, že přijde doba, kdy budu stará na to abych jela, tak už se řešilo, jako jestli budu moct jezdit dál a jak to bude, a vlastně se to prolomilo tím, že bych teda mohla začít jezdit jako vedoucí no.

A: A ty už jsi měla nějaký schopnosti a vlastnosti, abys mohla dělat vedoucí nebo myslíš, že jsi to okoukala na těch táborech?

B: Eee no úplně jsem neměla. Já teda jsem jenom tak abych jako podotkla vlastně ještě jsem na UJEPu a studuju pedagogickou fakultu a chtěla bych dělat ve školce. Takže já jako od jakživa mám ráda děti a on to teda i jako ví, že já jsem to vždycky o sobě i říkala, když jsme byli v tý škole a to. Takže jsem vždycky měla ráda děti. No a vedoucí jsem teda nedělala nikdy předtím, ale řekla bych, že mám k dětem takovej přirozenej jako nějaký cit. A vlastně vim, že jsem tady tomu učiteli hlídala jsem jim děti doma u nich. Hlídala jsem mu a jeho manželce děti jednou nebo dvakrát.

A: A jak se taková situace naskytne?

B: No oni jsou oba učitelé a rodinu maj komplikovaně. A teď jak byl covid, tak měli nějak nařízenou karanténu a on ten jejich syn už byl negativní, on tu koronu ani neměl. On byl

dvakrát negativní, ale oni už nemohli zůstat doma, tím jak byli učitelé, ale neměli, koho hlídat. Tak prostě oslovil plnoletý holky ze školy, který věděl, že dělají pedagogickou a taky k nám má nějakou důvěru, protože nás zná od těch dvanácti. Takže tak.

A: Takže je to nějak vzájemný asi?

B: Jo jo, řekla bych, že jo.

A: Tak to je dobrý, že si takhle umí říct o pomoc. Máš pocit, že mu to trochu vracíš?

B: Jo jo jo to jo. To určitě. A ono vlastně člověk i má pocit, že mu to vrátí i trochu tím, že na ten tábor jede dělat toho vedoucího, protože on ne vždycky s tou organizací má málo práce. Takže i v tomhle ohledu je to vlastně pomoc.

A: A proč jsi vlastně šla na tu školu nebo proč jsi šla obecně na vysokou?

B: No na vysokou jsem šla, protože střední vzdělání mám gymnázium. Tím pádem jako s gymnáziem dá se něco dělat, ale ne moc. Takže dopředu bylo jasné, že moje cesta povede někde na vysokou. S tím, že jsem nevěděla, ale říkala jsem si, že asi něco s těma dětma. Mně by asi nevadilo ani dělat prvostupňovou učitelku. Ale neumím si představit, že zase jdu studovat pět let. Pro mě je to dlouhá doba. A tím, že já mám ráda děti, tak já bych i svoje vlastní děti chtěla mít poměrně brzo, že jako nechci začít vlastně, když to řeknu blbě, žít až po pěti letech vysoký. A zase nevnímám, že by v mejch silách bylo studovat, pracovat, děti mít. Tak to už by na mě bylo zase asi moc. A hlavně si myslím, že to prvostupňový, že už by bylo i jako těžší to studium, ty předměty a že jako už bych s tím měla větší problém. Takže jsem si říkala nakonec, že ta mateřská školka, že to bude něco pro mě. Protože jako děti mám ráda, některý lidi mi říkají, že na to mám i trpělivost. Tak jsem si říkala, že to asi bude ta moje cesta.

A: A s tím zařizováním ohledně přijetí na školu ti někdo pomáhal?

B: Ne ne vůbec, já jsem si všechno dělala sama s tím že...eee... jsem jako šla konkrétně na UJEP z jednoho konkrétního důvodu a to proto, že bydlím 20 minut autem. Nebyla jsem ten typ člověka, až takovýho...vlastně je to trochu zvláštní, já bych řekla, že mám smysl pro dobrodružství, ale asi ne v tom ohledu, že bych se sebrala a kvůli studiu šla žít jinam. Takže vlastně jsem nechtěla jako jít nebo... Kdybych asi měla nějaký obor, kterej by tu nebyl, tak bych nad tím uvažovala, ale tím, že jsme věděla, že tu je tak... tak jsem šla sem.

A: Tak ono je asi velký rozhodnutí být někde na koleji nebo dojíždět?

B: No právě no. Shodou okolností ta moje kamarádka šla studovat na kolej, takže svým způsobem jí obdivuju. Pak jsem teda vnímala, že jí jako se to hrozně líbilo a to, tak jsem si říkala, že jí to na jednu stranu možná trochu závidim, takovej ten život tam vysokoškolskej. Kdežto takhle já dojíždím a vlastně si žiju jako furt dál ten svůj svět a život tady. Takže jako na jednu stranu mi to přijde fajn na druhou stranu zase jako jsem neměla tu potřebu no. Takže jsem volila přirozeně jako co mi přišlo, že bych jako ráda dělala. A obor tu byl, takže jsem šla, co nejbliž no.

A: Takže taková schůdná cesta. A jaký pro tebe byl ten přechod ze střední na vysokou, bylo to nějakým způsobem těžké?

B: No to je taky zajímavá otázka. Protože vim, že některý učitele se nás právě ptali jako jak se cejtíme, jestli se nám nebude stýskat a to a i ten právě tady ten pan učitel se jako ptal, jestli jak se cejtíme, když už vlastně tam nepatříme. A takhle to jako podal přímo. Tak jsem jako říkala, že vlastně ani to tak nevnímam, že jako vim, že s tou školou v nějakym kontaktu budu vždycky skrze něj, vlastně skrze tady ty akce nebo ten tábor a i skrze to, že je to přímo tady a i moje sestřenice tam chodí a jako znám vlastně ty děti, co tam chodí a i ty učitele. Takže jsem si nepřišla, že by to bylo navždy sbohem a že už bych vlastně jako, že by to nějak přerušilo můj vztah k tý škole nebo něco podobnýho. To mi vůbec nepřišlo. No a vysoká... takhle... není to tak osobní no. Není to tak osobní. Je tam určitej odstup, už je to takový jako větší. Ale jako já jsem zatím spokojená, musím říct, že mě to překvapilo a že jako je to fajn.

A: A baví tě to nebo je tam nějakým způsobem těžké si zvyknout na ten režim vysoké školy?

B: Eee neřekla bych. Já bych řekla, že právě si to sedlo úplně v pohodě. Já jsem se bála, jak to bude vypada, jestli to bude těžký a zkouškový a takový a musím říct, že jako úplně v pohodě. Že tím jak jako bydlím kousek, tak jako dobrý. Jako rozvrh by mohl bejt občas lepší, ale tím, že jako dojíždím tím autem, mám svoje auto a můžu jezdit, tak je to v pohodě.

A: A nějaký stresy ze seznámení se na té škole to jsi neměla?

B: To jsem neměla, protože jedna moje kamarádka z gymplu, co se mnou chodila do řídy, tak jsme šli spolu na ten stejnej obor. Takže jsme ve stejný třídě, takže jakoby spolu to tam jedeme.

A: Tak to je skvělý. A myslíš, že ti to trošku pomáhá, že tam máš takhle někoho?

B: No jako myslím si, že na jednu stranu určitě, na druhou stranu jako tak neutrálně bych řekla.

A: Tak aspoň to máš s kým řešit nebo sdílet ne?

B: Jo jako to jo. Ale tak máme i kamarádky, co jsme si tam s holkama sedly a že jsou v pohodě, takže vnímám i to, že kdyby tam se mnou ta kámoška nebyla, že se dám dohromady s těma jinejma kamarádkama a že by to taky jako šlo.

A: A znáš se tam s někým třeba ze staršího ročníku?

B: No znám, ale holky, co chodily taky semka na gympl do [název města] a vlastně znám už z gymplu, co tam choděj akorát na jinej obor, co s náma taky chodí do lesa ta jedna moje kámoška a to. Ale vyloženě někoho cizího úplně jako tam poznala to ne. Ale já to asi tak nějak ani nevyhledávám. Nemám nějakou potřebu, takže asi i proto.

A: Ty holky, co jsi říkala teda jsou na jiným oboru? Takže ty ti se školou moc neporadí?

B: No tak zas jako pomoc s nějakým zápisem to jo, to mi jako poradí a když potřebuju nějaký obecný informace, tak to určitě. Ale tím, že ta kamarádka je sice na jiným oboru, ale taky na pedagogický fakultě, tak třeba nevím předměty jako úvod do pedagogiky nebo úvod do psychologie, tak v těch mi může radit, už mi i poslala nějaký materiály, takže jako v pohodě.

A: No mě ještě zajímá, komu se třeba svěříš, když se ti v tý škole teda něco povede nebo nepovede?

B: No jako co se týče konkrétně školy, tak to bych řekla, že vyloženě jako to řeším s tou kámoškou, co tam chodíme společně a jako i s těma jinejma spolužačkama, možná svému příteli řeknu úspěch neúspěch. Táta se akorát zeptá zvládla nezvládla. Jako jinak bych neřekla, že se nějak svěřuju. Je pravda, že já jsem takovej člověk, co není moc jako materialista, když to tak řeknu. Že nejsem typ člověka, co by se unášel úspěchama neúspěchama ze školy. Že když se mi to povede mam radost, že to nemusím dělat znova, ale když se mi to nepovede tak si řeknu hm což, tak další pokus.

A: A můžu se zeptat, ty jsi z úplný rodiny nebo jak to máš s rodiči?

B: No to je taky hodně zajímavý téma. Řekla bych, že to mě taky více než ovlivnilo na celý život. Protože rodiče teda oni se nevzali, ale žili spolu šestnáct let a když mi bylo pět, tak šli vlastně od sebe. Takže z neúplný.

A: Jasně. No ono tohle s tím mým tématem souvisí, takže kdyby ti bylo nějak nepříjemný o tom mluvit, tak řekni a změním téma.

B: Ne v pohodě.

A: A vídáš se s oběma rodičema?

B: Jo vídám se s oběma úplně jako v klidu. Teďko tím, že jsem dostala i vlastní auto, tak už je to i jednodušší. Takže všechno bych řekla, že dobrý. Že se vídám s oběma.

A: A byl ten vztah s oběma rodiči od začátku dobrý nebo tam byly trošičku peripetie?

B: No takhle ono je to dost neobvyklý, ale já jsem jakoby žila s tátou. Já jsem nežila s mámou, co šli od sebe, ale s tátou. Ale s mamkou jsem vždycky v kontaktu byla, ale řekla bych, že ten náš vztah nějakým způsobem se utužil a upevnil, až když mi třeba bylo šestnáct, sedmnáct že vlastně jsem jako začla chápat v jaký pozici jako ona ty roky taky byla. Takže mám pocit, že co se týče to, tak poslední čtyři roky je to fakt pecka s mamkou. Ale že do té doby to bylo takový hodně složitý. Protože pro ní to bylo taky dost bolavý, tím že jsem byla u toho táty a ne u ní. A myslím si, že tam byl takovej jako trošku šum v tom, že já jsem jako byla ještě mladá, tak jsem úplně nebyla jako schopná chápat to její stanovisko a ona zas nechápala to moje. Si myslím, že jako nějaký šum tam byl. Ale řekla bych, že poslední čtyři roky fakt jako super.

A: A myslíš, že ten vztah s mentorem na tohle měl nějaký vliv?

B: To si zase asi jako nemyslím. Myslím si, že on mě hodně ovlivnil jako mě, jaký já jsem charakter a jaký já jsem člověk, ale nemyslím si, že by to zasáhlo do tohohle ohledu. Protože v tu dobu, kdy já jsem vlastně začla chodit na ten gympl do té šestý třídy, tak už mi bylo těch dvanáct nebo třináct. A to už pro mě v tu dobu bylo svým způsobem nějak jako zahojený. Že to nebylo to centrum toho řešení, že v tu dobu už to bylo pro mě vyřešený. Už jsem jako neřešila kde, co, jak, s kým.

A: Že s tou mamkou jsi říkala, že fungujete až od pozdějšího roku...

B: No to jo. To ne, my jsme se jako vídaly, normálně jsme spolu vycházely, ale řekla bych, že jako mamka s dcerou si pořádně rozumíme až tak ty poslední čtyři roky no.

A: Aha. A k tomu si myslíš, že jsi prostě nějak dospěla věkem?

B: Jo to si myslím, že jako ten čas, že to jako došlo do toho.

A: Jasně. Mě by ještě zajímalo, jestli se s tím učitelem vídáte nějak na pravidelný bázi i teď? Nebo díky tomu, že děláš tu vedoucí, tak nějak v kontaktu jste?

B: Jo já bych neřekla, že to je pravidelný, ale řekla bych, že se vídáme nepravidelně, ale poměrně často. Že se třeba vidíme já nevím. Přemýšlím, jak bych dala přímo časovej údaj. Ale řekla bych že tak jednou do měsíce se vidíme.

A: A stačí ti to nebo je ti líto, že se nevidáte častěji? Protože už nechodíš na tu školu...

B: Já si myslím, že to je takovej přirozenej vývoj. Že to je jako normální, že by možná bylo trochu divný, kdybych na tom tak jako visela a potřebovala to nějak. Že bych na tom nějak strádala. Já si vždycky vážím toho času strávenýho jako s nim. Ať je to teda v tom lese nebo ve škole, když se děje nějaká akce nebo to. Tak jako to určitě. Vážím si toho času. Vážím si ho víc, když je ho míň. Ale zase bych to nevnímala tak, že bych na to tlačila, že bych potřebovala jako častěji.

A: A bylo to tak od začátku, co si odešla z té školy, že ti to přišlo tak nějak přirozený?

B: No my jsme kolem té maturity loni touhle dobou, když začala ta příprava na tu maturitu, tak já jsem teda dělala maturitu z informatiky, protože jsem věděla, že když nebudu chápat a nebudu vědět, tak on mi vždycky jako poradí. Ale zase jako ono to zní, aby to nezavánělo nějakým nadřováním nebo to, tak to se nikdy nedělo.

A: Ne, tak to samozřejmě neberu.

B: No tak jsou lidi, který do toho maj potřebu nějak šťourat. Ale ne ale tím, že jsem věděla, že vždycky poradí, pomůže, takže jsem dělala u něj ten předmět. Takže kolem té maturity jsme jako hodně komunikovali. Co se týče tady toho. A tím, že byl zákaz vycházení, tak my jsme vlastně v té izolaci chodili do toho lesa, protože vlastně v lese nikdo nečekal, jestli jako jdeme a testy a to. Takže to jsme teda chodili pravidelně. To jsme chodili třeba každý dva tejdny určitě kolem té maturity. Pak po maturitě o prázdninách to utichlo, to byl tábor akorát. A po táboře na podzim jsme právě bych řekla taky ještě chodili. Takže přes všední dny to jsme komunikovali ohledně té maturity. A pak o víkendu to jsme chodili...to bylo úplně mimo tu maturitu. To jsme chodili jako vypustit celý tohle dění toho světa, jak bylo. Takže počty nakažených a tak.

A: A to vás teda bylo víc, co jste chodili?

B: No to jsme byli třeba čtyři, pět. To jsme chodili třeba já, můj přítel, moje nejlepší kamarádka, on a pak ještě nějaký lidi třeba.

A: Aha. Mě by ještě zajímalo, jestli tě teda podporoval i nějak emočně? Třeba v tom, co se dělo doma?

B: No já jakoby chápu, jak to myslíš, ale je pravda, že v tu dobu se u nás doma nic blbýho nedělo. Právě jak jsem říkala ono nějakým způsobem už to bylo zahojený a neměla jsem nějak psychicky potřebu to řešit. Takže to pro mě bylo vyřešený, to jsem moc neřešila. Ale právě jako co jsem řešila, tak v tu dobu ten svůj první vztah, a to bylo hrozný. Bylo to hrozný, tak to jsem s ním hodně řešila a to mi hodně pomohl. A pak vim, že snad jednou jsem s ním řešila mojí sestřenicí, protože tam mi přišlo jako mmm... že má málo pozornosti ze strany rodičů, že to tam moc nefunguje, tak to vim, že jsem se mu svěřila, že mě to trápí, ale že s tím nemám pořádně co dělat. Takže v tomhle ohledu asi jo, ale já jsem doma jako nikdy... jako v době, kdy šli rodiče od sebe tak to jako bylo zajímavý hodně (ironie). Ale to mi bylo těch pět, šest, sedm, kdy to bylo nejvíc vyhrocený období, ale v době kdy jsem nastoupila na ten gympl už to bylo jako vlastně dobrý, takže to jsem s ním neřešila no. Takže tak no.

A: A tu situaci v rodině myslíš, že jsi teda vstřebala nějak sama?

B: No sama... Já vždycky... vždycky... No ono je to zajímavý, ale já bych řekla, že tím, že ty rodiče šli od sebe v mezech pěti... tak já vždycky říkám, že u všech, když to řeknu normálních dětí nebo u dětí, co vyrůstaly v úplný rodině, tak jsou ty dva hlavní...eee...tak jsou rodiče vždycky táta a máma jako ty se nejvíc podílej na tý výchově. A já jako si myslím, že u mě to tak jako nebylo. Že asi do těch pěti asi jo, ale pak když jako vlastně šli od sebe, tak si myslím, že jsem měla hodně takových výchovných vlivů a tím, že rodiče byli od sebe, tak to bylo trochu oslabený ten rodičovskej vliv. Ale jako celkově bych řekla, že mě jako člověka jako v tu dobu dvanáctiletý. třináctiletý dítě, tak mě hodně k tý výchově přispěli jako máma, táta, to jako jo, ale řekla bych, že trošku oslabeněji než jinde za normálního chodu. Pak určitě moje babička. Ta jako hodně. Ta bych řekla, že do hodně velký míry. Do dneška my jsme v hodně úzkym kontaktu a babička jako je to hodně upevněný. A pak právě hodně lidí ze školy. Tady ten učitel... pak jsem měla ještě jednu učitelku s kterou si myslím, že jsem víc řešila rodinný věci, než s tímhle tím jako učitelem. A... pak ještě jeden učitel ze školy, ale to jako míň, to bylo spíš takový, že mi byl hrozně sympatickej, hodnej člověk a to bylo spíš takový pozorování, že s tím jsem jako nevedla přímo konverzace, ale že to bylo spíš takový, že jsem jako věděla, že mi hodně imponuje tím, jakej je. No a v době kdy se to

dělo, kdy mi bylo těch šest, sedm, osm, tak v tu dobu to hodně řešila učitelka z té základky, ale to já jako ze svého pohledu nevnímám jako nějakýho mentora nebo někoho koho bych tolik oceňovala. Jako tehdy to mělo vliv, ale už si to tolik nepamatuju a vim, že zase ten člověk mě tolik jako neoslovil. Takže tak no.

A: Jasně. A chtěla bys něco říct o té babičce nebo učitelce na tom gymplu?

B: No tak k babičce porádně nevim, co bych řekla k babičce, ale babička byl takovej můj asi bych řekla přístav, protože mamka s tátou tam samozřejmě probíhaly takový jako svým způsobem jako boje, že oba dva mě chtěli na své straně. A i přesto, že se to nemá dělat, mělo to na mě hodně velkej vliv. Oni na sebe jako nenadávali, ale tak potichu se mnou oba manipulovali bych řekla ve svůj prospěch. A babička byla jakoby takovej ten přístav, kde vlastně ona po mně nechtěla názor, u koho bych chtěla bejt víc a koho mám radši a koho chci vidět spíš, ale babička byla prostě taková, že to brala normálně, že jsem věděla, že si nemusim nic vybírat a nemusim jako dokazovat nějakou lásku. Ale že to bylo takový přirozený a v pohodě. No a babička...my se od malička my se jako hrozně často vídáme, že minimálně jednou týdně jsem tam vždycky spala a jsme v denním kontaktu. Takže to asi k babičce.

A: A z její strany vnímáš nějaký vliv na svoji osobu?

B: No řekla bych, že rozhodně a velkej, ale nevim, jestli bych ho uměla nějak definovat jako přesně jakých se to týká vlastností. Prostě vim, že babička je taky hrozně hodná a pro ostatní by se rozdala. Ale nevim přesně no.

A: A chodíš si k ní třeba taky pro radu nebo svěřit se?

B: Jo tak obecně bych řekla, že svěřit se, že třeba když mě něco namíchne, tak jí zavolám a řeknu jí, co mě naštválo a to, takže jako v některých ohledech určitě.

A: A cítíš spíš tu emoční oporu z její strany nebo nějakou radu a nějaký názor?

B: Já teď asi nevim, já teď asi nevim, jak bych odpověděla. Babička je prostě...babička je taková jistota. Je to fakt ten přístav, ta jistota, že vim, že ať se děje, co se děje, že za mnou vždycky bude stát a vždycky mě bude bych řekla bezpodmínečně milovat. Bez ohledu na cokoliv vlastně.

A: Takže víš, že tu pro tebe bude?

B: Jo jo, prostě taková jistota, jistota, přístav.

A: Jasně. A ta učitelka?

B: Jo tak ta učitelka, tam jako ty kontakty už ochably, že nejsme už v kontaktu. Jako zpětně k ní furt mám nějakou úctu a vim, ale je pravda, že už si to nepamatuju asi tolik, ale vim, že s ní jsem rozebírala tu rodinu. A já už si fakt asi nevzpomenu konkrétně na jaký téma. Ale vim, že jsem si s ní hodně povídala a taky jsem k ní vzhlížela, protože byla hrozně chytrá. Hrozně sečtělá. Podle mě neznám knížku, kterou ona nečetla. To byla češtinářka a jako taková taky hodně výraznej člověk a jako prostě jsem k ní vzhlížela, taky to svým způsobem byl takovej vzor, byla taková eee organizovaná a sečtělá. Takže to...a mluvila jsem s ní hodně o tý rodině, ale už jako si to nepamatuju přesně o čem a jak.

A: A tam ten pocit blízkosti teda nebyl takový jako s tím druhým učitelem nebo teda s tou babičkou?

B: No...jako...my jsme se měly navzájem hodně rádi, že jako vim, že ty sympatie byly oboustranný, že prostě jsme si byly sympatický jako lidi a zajímaly jsme se o sebe v tu dobu, ale ono i tím, že šla pak na mateřskou a ona je [název města] a já jsem [název města], tak pak to tak jako ochablo. Ale vim, že kdybychom se potkaly, tak se rádi uvidíme. A v tu dobu to bylo taky, taky jsme si byly hodně blízky bych řekla, skoro až jako s tím učitelem, ale s tím učitelem to bylo asi takový intenzivnější, protože i to tykání no. Tady ta paní učitelka s tou jsme si vykaly a tam bylo jako asi víc úcty, víc úcty k ní a než jakoby k němu.

A: Takže takový formální odstup?

B: No no svým způsobem jo.

A: Jasně, jasně. Mně ještě napadá, jestli jsi byla třeba dřív z některých věcí víc ve stresu nebo si vždycky byla takový pozitivní člověk a prostě ses ničeho moc nebála?

B: Hm ty jo...to nevim no... myslim si, že jsem teď jako rozhodne taková klidnější, že se asi míň z některých věcí stresuju, ale...nevim no nevim. Tak ono já jsem asi nikdy neměla moc věcí, co by mě měly stresovat. Že jsem jako neměla podněty, který by mě vyloženě měly nějakým způsobem stresovat.

A: Takže i základní školu jsi zvládala v pohodě?

B: Takhle já jsem do tý šestý třídy nebo já bych řekla, že zhruba do sedmé třídy, já jsem neměla jako vůbec problém ve škole. Já jsem se teda nikdy neučila. Já bych řekla, že nejsem studijní typ. Já se neumim učit bych řekla. Já se jako nadrtim na poslední chvíli, když mi

teče do bot, ale nejsem takovej ten studijní typ jako poctivců, co začne kdy má. Já jsem spíš ten typ člověka, co se nestresuje, co je mu to jedno a pak ve chvíli kdy je nějaký problém, tak prostě jde a vyřeší ho. Prostě se naučím, vyřeším to. V osmé třídě jsem podle mě měla tak čtyři čtyřky na vysvědčení, že to táta na mě hodně koukal, co se to děje. Říkám „hm“ a jako nějak hluboce mě to nezasáhlo. Já jsem nikdy nebyla ten typ člověka, kterej by strávil svůj čas tím, že se jako bude učit. Měla jsem prostě lepší věci na práci, takže jsem se učila to, co bylo nezbytný, abych prošla, ale víc ne. Ale pak jsem se hecla a v devátý třídě jsem měla vyznamenání. Takže jsem to jako hecla a všichni „no vidíš, že nejsi hloupá, že seš jenom líná.“ a já jenom takže teď jsem vám to všem ukázala a zas můžu se vrátit do svejch starejch kolejí (smích). Prvák byl neutrální, to bych řekla že jsem neměla ani bůh ví jak hezký ani bůh ví jak špatný známky. Ve druháku jsme dělala dva reparáty, to byl zase úpadek. Protože ve druháku jsme spadly s kámoškou bych řekla do takový deprese, že jsme zjistily, že jsme měly jít jinam, že jsme neměly zůstat na gymplu, že je vlastně pozdě přestoupit. Že nás to v tý škole nebaví, že chceme chodit na školu jenom nezbytně dlouhou dobu, co je potřeba, tím pádem jsme jako věděli, že to je cesta do záhuby, protože po gymplu budeme muset na vysokou. Jenže jsme byly ve druháku a nechtěly jsme začít znova od prváku jinde. Takže jsme spadly do takový všeobecný depky (smích). Jsme seděly vždycky ve škole na chodbě takhle v kapucách, jsme vypadaly jak dva bezdomovci. (smích) No a nějak jsme jako neřešily, takže jsme obě dělaly reparáty. Ale úplně v pohodě, nebylo to nějak těžký, prostě jsme se naučil, udělaly jsme to. Já bych řekla, že hodně řeším lidi a vztahy s lidma a jak to máme mezi sebou s těma lidma a tak, to řeším hodně. Ale jak říkám, já si přijdu že jsem takovej nematerialista. Já mám prostě ty priority jinde a škola a známky pro mě není priorita. Pro mě je priorita to jako přejít, abych to jako zvládla a mohla postoupit dál, ale není pro mě priorita vyjít s dobrejma známka.

A: A dá se říct, že jste s tím učitelem teda řešili spíš tu emoční rovinu a ty vztahy, spíš než tu školu?

B: No je pravda, že on jako měl taky takový nějaký jako snahy mě teda navést k tomu, že by nebylo špatný asi se zlepšit v tý škole, ale tak já jsem ty priority měla prostě svoje. A to no...ale jako řekla bych, že určitě na tý emoční no spíš.

A: Takže se dá říct, že ne ve všem ses od něj inspirovala? Že pro tebe prostě ta daná situace nebyla tak důležitá, takže sis tu radu prostě nebrala k srdci?

B: Jo jo no.

A: A kromě toho jednoho vztahu s tím klukem, jak jsi prožívala hůř a svěřovala ses, bylo ještě něco podobného, s čím by ses mu také svěřila?

B: Mmm...jako asi určitě, myslím si jako že jo, ale asi si teď nevybavím konkrétní situaci. Jo vim, že jsem měla nějakou krizi s tou nejlepší kamarádkou, tak to vim, že jsem s ním taky jako nějak řešila. A... jako teďko si nevybavím konkrétně.

A: A ta rada teda třeba probíhala tím stylem, že ti řekl svůj názor a ty sis řekla něco na tom bude nebo jak?

B: No jako vždycky mi řekl svůj názor svůj postoj, co on si myslí a třeba mi poradil jako...“zamysli se nad tímhle“, nebo „zkus pozorovat tohle“ a pak ať se vlastně rozhodnu sama. Ale jako takhle bych řekla no.

A: Takže i nějaké funkční způsoby chování dejme tomu? Jak vyřešit nějaký situace třeba co se týče těch vztahů?

B: No no, asi jo. Asi jo.

A: Jasně. No a ty vlastnosti, proč ti vlastně on přišel sympatickej jsme víceméně řekly?

B: No asi jo. Já teď přemýšlím, ještě jak bych to definovala no. Ale já bych řekla prostě že mi imponovaly ty jeho hodnoty, že jsem viděla, že se zajímá o lidi, že ho zajímá, jak ty lidi se mají, jak jako vlastně fungují. Že vždycky to bylo tak, že on třeba se snažil u těch lidí odhalit, když třeba nebyly šťastný a spokojený a třeba jako se zeptat a nějakým způsobem jim třeba pomoci. Takže mi imponoval třeba svezima hodnotama, tím jak jako nebyl sobeckej, že vždycky přemýšlel a myslel na ostatní a jako že mě vlastně vedl nějakým způsobem k tomu, abych jako já teda jakoby byla taky dobrá. On vždycky říkal, já jsem totiž jak jsem měla nějakou tu svojí roli a masku, tak já jsem právě hrála takovou jako nedostupnou, málo empatickou, sobeckou bych řekla, manipulativní a on jak kdyby mi pomohl, on vždycky říkal, že jako mám ten potenciál být jako dobřej, hodnej člověk. Ono to zní takhle skoro až vtipně, když řeknu dobřej, hodnej člověk, ale jako to... A vlastně třeba konverzace, rozhovory a řešením různých situací mě vlastně jako dovedl k tomu se nad sebou zamyslet a pochopit teda vlastně co, jako jak on to myslí a jaká vlastně můžu být no.

A: Takže nějaký nadhled jiný osoby a zkušenější osoby?

B: Hm hm.

A: A ty jsi v sobě nějak vnímala, že jsi spíš empatickej člověk?

B: Ale no to jo. Já jako nevim, jak bych to přesně definovala, jako já jsem nebyla zlá třeba na lidi, který jsem měla ráda a to, ale měla jsem jako takovej jako asi odstup k ostatním lidem a on právě říkal, že jsem byla takovej manipulátor, že třeba jsem jako...jsem jako s těma lidma komunikovala tak jako kdybych byla nadřazená nebo nevim jak to mám popsat přesně. Ale to jako nebylo. Ale já jsem jako...mě to bylo příjemný se tak chovat v tu dobu. Bylo mi to prostě jako příjemný a přišla jsem si prostě jako drsně. Nebo přišla jsem si tak jako dobře na jednu stranu. Ale on říkal, že to vlastně hraju a že to tak není doopravdy a já vždycky že ne, že určitě ne, ale jako nějakou tou cestou se to pak uzavřelo a vim, že jako teď jsem jiná no.

A: To zní zajímavě. Mě by ještě asi zajímalo, proč jsi vlastně takovou masku měla, ale to už se asi k tomu nedobereme vid'?" Proč jsi měla potřebu si od cizích lidí držet odstup...

B: No já nevim, jestli to nebylo třeba ovlivněný tím, co se teda vlastně dělo mezi tou mamkou a tím tátou, tím že já jsem se musela nějakým způsobem se obrnit a nebrat si tolik a nevnímat jakoby ty poznámky mezi. Protože to bylo prostě období kdy to bylo „A proč chceš bejt tam“ a „proč seš takhle. A přijdeš?“ a takový. A že jako to byl tlak, takže vlastně jsem pak měla jako trochu guláš, takže bylo namístě se obrnit a jako vlastně jet si svoje. Takže to možná třeba to, jestli to ve mně nastavilo nějakým pak způsobem takhle.

A: Je to možný. Děti jsou hodně empatický, tak v některých chvílích je to asi potřeba se obrnit.

B: No já si myslím, že to bylo takový, že jsem se tak jako obrnila a právě jsem byla takovej trochu sobeček a že jsem pak tak vlastně i působila. A já jsem se hlavně na ty lidi tak i snažila působit. Já jsem jako chtěla, aby oni mě vnímali jako prostě to... Asi jsem chtěla i trochu uznání tím. Tím jak jsem se snažila k nim tak jako chovat a to... Nebo jsem je třeba i chtěla podle mě odehnat i nějakým způsobem. Že jako jsem si prostě pár lidí, který jako... ke kterým jsem se chovala hezky, věděla jsem, že je mám ráda, uměla jsem jim dát najevo, že je mám ráda. A pak byli lidi, který mi byli jedno a já jsem jim to dala najevo. Dala jsem jim to najevo, vlastně jako dost necitlivě třeba a jako byla jsem vlastně se sebou spokojená, že jsem to takhle udělala a bylo mi jedno, jestli jim to je příjemný nebo není.

A: A byla jsi v tu dobu s tím ve finále spokojená, jak to vyznělo, nebo ti to nebylo jedno?

B: No myslím si, že mi to nebylo jedno úplně. Myslím si, že ne. Že jsem nad tím pak třeba i přemýšlela zpětně.

A: Ale tak nějak to byl standard, že jsi se tak vždycky zachovala a pak jsi přemýšlela, jestli to nebylo moc?

B: Hm, hm. Jo to jo. To mám pocit, že jsem hodně reagovala i impulzivně. Že jsem byla taková impulzivní, že když mě něco naštvalo, tak jsem prostě to dala jasně najevo, jasně jsem hned na to zareagovala, někdy i drze a pak jsem si zpětně říkala „aaa tak to úplně nee.“ že to jako bylo moc, že to třeba nebylo ani potřeba a to no.

A: Přijde mi, že máš teď takovou větší rozvahu a nadhled nad situacemi...

B: ...Myslím si, že určitě. A myslím si, že právě k tomu mě nějakým způsobem dovedl i on.

A: Jasně. No a ještě by mě zajímalo, jestli už teda vlastně víš, co bys chtěla dělat po tý škole? Nebo teda tím, že studuješ pedagogickou, tak je to asi jasný vid', co budeš dělat?

B: No chtěla bych jít do školky mezi děti.

A: A od kdy jsi to věděla a jak jsi na to tedy přišla?

B: Já jsem to hrozně dlouho neřešila, já jsem nevěděla. Tím že jsem nevěděla, tak jsem i zůstala na tom osmiletém gymnasiu, že jsem jako neodešla v devátý třídě. A neřešila jsem to právě vůbec a jako prostor na to to řešit vlastně přišel až třeták, čtvrták. Takže až v tom čtvrtáku. A vlastně jsem si uvědomila, že bych... Já jsem hodně přemýšlela nad tím že si neumím představit obecně jít kamkoliv do práce, že prostě je to takový nepředstavitelný z té školy ta představa a to... No takže jsem nad tím přemýšlela a říkala, jsme si, že v tom školství by se mi líbilo asi, že to zní fajn a hezky. No a tím, že mám ráda děti. Já mam teda ráda i větší děti, ale nejvíc mám rada asi ty majínky a ono i tou složitostí té školy to tak vyplynulo no. Ale vztah k dětem jako kladnej mám odjakživa. Protože oba dva moji rodiče maj jako hrozně pozitivní vztah k dětem. Oba rodiče moje milujou děti a to bych řekla, že mám hodně po nich. A vlastně, když mi bylo deset... no takhle eee...já mám dva bráchy a jednomu bráchovi je teď patnáct. Takže to právě mi bylo těch pět, šest, kdy se jako on vlastně narodil, takže vlastně to jsem byla taková pečovatelka, že jsem jako se o něj hodně starala. A já jsem za celej ten život jsem vždycky po těch pěti, deseti letech měla vždycky nějakýho novýho malýho to... čerta v rodině. Takže bych řekla že i proto mam k těm dětem... že jsem s nima trávila i hodně času, takhle v rámci rodiny. Takže jako vztah k dětem odjakživa.

A: Hm hm. A co dělají tví rodiče? Mají vysokou školu?

B: Eeee... ne ne rodiče nemaj ani jeden vysokou školu a ani nedělaj v oboru s dětma, to ne. Táta má firmu jako řidič, nebo nevim, jak bych to pospala a mamka dělá v gastronomii no. Takže jako vůbec to a vysokou školu nemá ani jeden.

A: A takovým směrem jsi jít nechtěla?

B: No to jako ani ne to...No jako třeba mamku ta práce baví, táta mám pocit, že to dělá spíš z té povinnosti, že to tak prostě je. Ale jako já nejsem typ člověka, kterej by pro sebe potřeboval vysokou školu. Jako tím, že rodiče jí neměli, tak oba rodiče si jako přáli, abych jí měla a jako jsou rádi, že chodím. Ale jako pro mě to vzdělání právě říkám pro mě to nikdy nebyla priorita. A já jako mám obecně ze svého pohledu... jako tak teď dělám tuhle školu, abych mohla dělat tu práci, co chci. Chodím do školy, abych pak mohla jít do práce a měla peníze. Ale tak jako logicky vlastně bych mohla jít už po gymplu do práce a mít peníze, ale je to práce, která by mě nebavila a já vim, že to bych prostě asi jako nedala. Takže pak přišla ta myšlenka toho, že půjdu na vysokou, abych mohla dělat práci, kterou jako snesu (smích). Kterou jako budu moct dělat a budu jí moct dělat ráda a z toho jako budu mít ty peníze, ale jinak jako pro mě to studium nikdy nebyl, že bych to někdy dělala, aby si někdo řekl, že mam vysokou. To mě je úplně jedno, jestli mam základku, vysokou nebo co. To jako pro mě u lidí to pro mě nehraje vůbec jako žádnou roli.

A: Ale tak to má asi hodně lidí, ne?

B: Tak jako mám třeba kamarádku, co si neumí představit, že by neměla jako titul. Já jako mě to je třeba jedno, já nemusím bejt bakalář, magistr, já nemusím bejt nic, mně to nevádí. Ale mám kamarádkou, která prostě to jako já si myslím, že to jako dělá z nějakýho pocitu, že to potřebuje, že potřebuje nějaký uznání. Ale tak to je asi tím, jak ona to má v rodině nastavený. A jak znám její mamku, tak že to je asi nějaký očekávání a to...Ale jako tak spousta lidí si udělá, mě přijde, že je hodně oborů, kde stačí bakalář, na tu práci, ale stejně ty lidi jdou a udělaj si magistra a doktorát a tak. Řekla bych, že hodně lidí si na tom svým titulu dneska zakládá. Obzvlášť teďko v tom prostředí té vysoký školy.

A: Jo tak to asi jo. Na vysoký škole to bývá. Asi je to teď takový standard mít bakaláře.

B: No právě právě. Proto říkám, že mně je právě jedno, kdo co má. A právě ještě se k tomu vrátím, že jak ses zeptala, jestli maj moji rodiče vysokou školu...

A: No...?

B: ...tak v tu chvíli jsem se...to je první otázka u který jsem se zacejtila trošku jako nepříjemně vlastně.

A: Je to mě mrzí, promiň.

B: Ne to je v pohodě, to já odpovím v klidu, ale že právě jsem se zamyslela nad tou odpovědí. Ale že právě mi přijde, že hodně lidí má tohle očekávání ohledně toho bakaláře a v tu chvíli jsme si říkala, co na to říct.

A: Jasně. Já jsme se spíš ptala, že se já setkávám s tím, že rodiče třeba vysokou nemaj a jsou právě rádi, že to dítě jde. A myslím si, že se dřív na ty tituly tolik nejelo. Že až teď je ten standard toho bakaláře...

B: No právě. Já si na vzdělání absolutně nepotrpím a mám jako priority jinde no.

A: Já to mám podobně. Tak jo, moc ti děkuju za rozhovor. A ještě jednou se omlouvám, za tu nepříjemnou otázku na konec.

B: No já taky děkuju. Bylo to zajímavé se nad těma otázkama i zamyslet. A v pohodě, jak říkám v klidu na to odpovím.

Rozhovor č . 3 Kateřina

A: Proč jsi se rozhodla jít studovat na vysokou školu?

K: No tak... bylo to vlastně tak, že rodiče a babička s dědou mě k tomu vlastně tak trošku jako popostrčili dá se říct. Nicméně já jsem se nejprve rozhodla po maturitě jít na VŠE, na ekonomku, no nicméně mi to úplně nevyhovovalo, tak jak jsem si myslela a bylo to vlastně z důvodu, že já jsem nevěděla, co chci. Takže jsem šla tak trochu s davem, protože všichni moji spolužáci šli na ekonomku no tak jsem šla taky a nepřemejšlela jsem o tom, co vlastně chci a nechci.

A: Takže se dá říct, že tě ovlivnili spolužáci z tvé školy?

K: Tak nějak no. Všichni šli na ekonomku a takže jsem to nějak neřešila a šla jsem taky. No nicméně už po měsíci mi došlo, že to jako to není úplně to, co bych chtěla. Vůbec mě to nebavilo a vůbec mi to nic neříkalo. Takže vlastně tam jsem skončila.

A: Jasně. A nevyhovovalo ti to spíš z důvodu, že to byla konkrétně ekonomka nebo celkově styl výuky té vysoké školy ti nevyhovoval?

K: Jako asi spíš to, že to byla ekonomka. Prostě tenhle ten okruh mě nějak jako vůbec nic neříká, prostě matika a tyhle ty všechny věci, tak prostě úplně to bylo celý špatně prostě.

A: A bylo podle tebe těžší se i uzpůsobit té výuce vysoké školy?

K: Jo to určitě taky. Tam prostě to bylo úplně o něčem jiným a prostě i cizí lidi, tam nemáš třídu jako takovou, ale prostě na každým předmětu máš někoho úplně jinýho a prostě je to takový....

A: Takže je asi i těžší se nějak seznámit a socializovat s vrstevníky?

K: Jo, určitě no.

A: A myslíš, že pokud bys tam našla někoho, s kým by ses o tom mohla pobavit nebo pokud bys tam našla někoho zkušenějšího, kdo už by byl třeba ve vyšším ročníku a uměl by ti poradit, jak asi zvládnout tuhle školu, myslíš, že by ti to nějakým způsobem pomohlo?

K: Možná jo, ale... upřímně asi stejně by mě to úplně nebavilo tohle no. Ale určitě by bylo jednodušší mít někoho, kdo to tam zná a vysvětlí ti prostě co a jak. Takhle to bylo takový, že seš tam prostě sám a nevíš co vůbec. Seš zmatenej a...

A: A myslíš, že by ti pomohl spíš někdo starší a zkušenější už z té školy nebo by ti spíš vyhovovalo, kdyby to byl tvůj vrstevník z té stejné třídy, který by to prožíval s tebou a prostě byste se o tom radili? Nebo kdyby to byl někdo, kdo už ti umí rovnou poradit s tím, že už si tím prošel?

K: No asi spíš někdo z vyššího ročníku, kdo už je tam nějak jako zajetej, protože můj vrstevník si myslím, že na tom bude asi stejně jako já no.

A: Tomu rozumím. No a pak ses tedy rozhodla přejít na jinou školu?

K: Jo jo jo pak jsem se vlastně rozhodla, že půjdu na ČZU, takže teď jsem v prváku na ČZU.

A: Aha. A šla jsi z VŠE rovnou na ČZU? Nebo ten přechod nebyl tak plynulý?

K: No mezitím vlastně já jsem ještě teda chvilku pracovala eee...nicméně pak jsem měla zdravotní problémy a tak, takže jsem musela jít na neschopenku.

A: A bylo pro tebe těžké najednou skončit se školou a zařadit se do pracovního procesu?

K: Jako ani ne ty jo. Pořád mi to přišlo takový přirozenější než na té VŠE. Prostě i ten kolektiv v té práci byl celkem v pohodě, ale pak ze zdravotních důvodů to šlo jako fakt z kopce dost a prostě...

A: Takže se dá říct, že pro tebe svým způsobem byl důležitý i ten kolektiv, který sis tam našla?

K: Jo, určite no.

A: A pak jsi šla tedy na ČZU?

K: Ano.

A: A tam už jsi znala někoho, kdo vlastně šel s tebou na tu ČZU nebo ses rozhodla sama tam jít?

K: To bylo jako sama od sebe. Jako samozřejmě nějaký spolužáci ze střední tam taky šli. Ale na ekonomku, já jsem se rozhodla jít na agro. Takže... to bylo jako sama za sebe, protože jsem si tak nějak jako postupem času uvědomila, že vlastně bych chtěla dělat něco se zvířatama no.

A: A zkontaktovala ses s těma spolužákama ze střední, co už byli na té škole?

K: Ne ne.

A: A byl někdo v tomhle období, kdo by ti pomáhal nebo tě podporoval? Nebo měla jsi někoho, komu by ses vlastně svěřila s tím vším?

K: Tak určitě přítel mě hodně podporoval. Ten vlastně jako jedinej věděl, že na tý VŠE to prostě jako je úplně špatně celý. A potom teda to na mě poznala i mamka, že jako prostě tam jako nepatřím. A na tu ČZU jsem se vlastně přihlásila tak jako na tajňačku trošku, protože jsem nechtěla zase dělat haló, že jsem se přihlásila na školu a kdybych se tam náhodou nedostala, tak aby z toho nebyli zklamaný nebo to... Takže jsem jim to oznámila vlastně až když už jsem byla přijatá.

A: A měli z toho radost?

K: Jo jo jo měli no. Byli rádi.

A: A komu jsi to řekla jako první?

K: No úplně jako první eee...no vlastně teda přítel to věděl a potom jsem to volala hned mamce a potom zbytku rodiny no.

A: A měl z toho někdo extrémní radost, že ses dostala opět na vysokou školu?

K: Tak určitě mamka a potom teda hodně děda no.

A: A děda ten se nějak vyjadřoval k tomu, že jsi odešla z VŠE předtím? Nebo bylo těžké mu to říct?

K: Tak jako trošku jsem se bála, protože z jejich strany vlastně byl takovej ten trošku nátlak jako abych šla na vejšku, takže jsem si říkala, co mi na to řeknou, ale byli jako celkem v pohodě. Nikdo mi neřek jako "Ježiš marja, proč si odešla?", takže nechali mě bejt a nevrtili do mě.

A: Jestli teda nevádí, tak se ještě zeptám, jestli jsi z úplný rodiny nebo jestli se vídáš nějak s oběma rodiči, s mámou i s tátou?

K: Jo vídáme, ale... no z úplný rodiny jako...no...samozřejmě ten vztah mám mnohem lepší s mamkou, jako s tátou tam ten vztah bohužel moc není.

A: A je třeba někdo jiný, kdo by ti trošku nahrazoval tu figuru otce?

K: Eee... no vlastně hodně ten děda, tam mam jakoby takovej ten mužskej vzor.

A: A v čem vnímáš, že ti děda třeba tak jako pomáhá teda?

K: No hodně mi pomáhal teda se školou jako vlastně i na střední nebo to... kdykoliv jsem měla nějak prostě problém, tak jsem zavolala jemu a vždycky mi pomohl. Jako i v různých životních situacích mi pomáhá.

A: A na tý vysoký škole nebo během toho přechodu z té střední školy na vysokou školu, hrál v tom děda nějakou roli nebo ses s ním o tom moc nebavila?

K: Asi jsem to moc nerozebírala s nikým. Jako jak říkám, mě to prostě nějak nepřišlo jako nějaký velkej rozdíl. Teda když mám porovnat tu střední školu a potom teď tu ČZU. To je celkem v pohodě ten přechod.

A: Takže se ti to zdálo hladší, než ten přechod na VŠE?

K: Jo to určitě.

A: Dobře. Jestli se můžu ještě vrátit zpátky k tomu dědovi. Proč myslíš, že zrovna děda je pro tebe ten významný? Jakým způsobem tě například on teda podporuje? Říkala jsi, že ti pomáhal se školou na střední...

K: No tak jak jsem říkala bohužel s tím tátou ten vztah takovej nikdy nebyl a myslím si že ani nikdy nebude a děda vlastně...on jakoby nemá svoje děti, ale mě měl od malička od miminka vlastně a prostě taky mi přijde, že jsem prostě taková jako „jeho holčička“ prostě jak to má bejt prostě s tátou, ale s tátou to není.

A: Takže taková trošku rodičovská figura?

K: Jo asi tak bych to řekla, takže on je takovej ten můj mužskej vzor.

A: Takže se dá říct, že když občas potřebuješ s něčím poradit, tak jdeš spíš asi za tím dědou? Když se to týká něčeho, s čím ti mamka nebo třeba přítel asi úplně neporadí?

K: Jo určitě no.

A: A jak často se vídáš s dědou?

K: Tak různě no. Nevím...těba třikrát do měsíce.

A: Takže to není nějak extrémně častý kontakt, ale voláte si třeba?

K: Není no. Ale jo spíš si voláme no. Vidíme se třeba tak třikrát do měsíce, ale jako hodně si voláme no.

A: A to volání je třeba jak často, jestli bys to dokázala říct?

K: No minimálně jednou tejdne určitě... Když jim jednou tejdne nezavolám, tak to je zle úplně. (Smích)

A: A máš pocit, že od určitého věku tíhneš víc k tomu dědovi? Jestli už je to třeba od základky nebo jestli jsi schopná to nějak určit?

K: Ty jo to ani...nevím...

A: Nebo jestli to prostě tak nějak odjakživa takhle pro tebe bylo?

K: Asi jo. Asi tak nějak vždycky no...

A: Takže jsi tak nějak vždycky vnímala tu podporu? Že mu třeba hodně záleželo, co se děje ve tvém životě nebo jak dopadneš ve škole?

K: Jo jo to určitě. On byl vždycky takovej ten, kdo mě k něčemu vedl, kromě samozřejmě mamky nebo to jo...

A: A pomáhá ti i v nějakých „dospěláckých“ věcech, když třeba něco nevíš? I věci, který se úplně netýkají školy?

K: Jo určitě. Třeba jako co se týče bydlení tak to taky. Když něco potřebuju.

A: Ještě by mě zajímalo, když se s dědou vídáte, jak trávíte společný čas? Chápu, že ty hovory jsou asi v duchu „co se kde stalo“, ale když teda jste s dědou, tak jak trávíte ten čas?

K: Tak většinou jezdíme my k nim na návštěvu, takže většinou takový to kafičkování a bavení se u stolu a to no. Nebo třeba na oběd, na grilovačku.

A: A podnikali jste dřív třeba i nějaké aktivity?

K: Tak já jsem s nima dřív jezdila hodně na dovolenou vždycky. Buď na hory nebo třeba k moři, tak to mě vždycky brali. Ale teď jak už jsou starší, tak je to samozřejmě jiný.

A: Jasně. Já bych se ještě na chvíli vrátila k tomu tématu škola. Podařilo se ti najít nějakou skupinku na ČZU, i když je to teď možná těžší s online výukou?

K: No já jsem byla na seznamováku, ale tam jsem se seznámila akorát s jednou holkou, která se mnou vlastně je na oboru, ale ono záleží, jak si člověk navolí ty cviky. Já je mám pak třeba v jiný den než ona. I když některý jsme si snažily navolit společně potom no. Chvíli jsme měly výuku presenčně, ale teď je to zase stejně převážně jen online. Naštěstí jsme si

alespoň na ČZU vytvořili skupinku na messengeru, tam se dávají věci, co kdo má, různé soubory, otázky, materiály a rady...

A: Jasně. Takže když něco nevíš ohledně školy, tak píšeš tam?

K: Jo jo, přesně tak.

A: A na té VŠE myslíš, že ti nesedl jen ten obor nebo i ten typ lidí, co tam chodí?

K: No tak já jsem tam moc lidí jako ani nepoznala nebo jsem si s nikým moc nesesdla. Jak to byl i krátký čas a já jako introvert jsem se nedokázala s nikým moc sblížit. Ale byla tam třeba jedna holka, co jí strašně bavily daně. A já jsem teda v tom úplně neviděla tuhle vášeň takže... (smích) Kdežto tady na ČZU tam všichni milujeme zvířata...takže tam se máme aspoň o čem bavit no.

A: Jasně. A z tvé rodiny má někdo vysokou školu?

K: Ne, nemá. Maximálně maturitu. Asi proto byli taky tak nadšení, že konečně první člověk z rodiny bude mít vejšku, ale nevím, proč oni nešli. Asi byla prostě jen jiná doba no nevím.

A: Ale tak ty jsi říkala, že tě stejně asi spíš ovlivnilo to okolí těch vrstevníků...

K: Asi spíš jo no.

A: A je ještě někdo mimo rodinu, kdo by tě ovlivnil během toho přechodu ze střední školy na vysokou školu?

K: Asi spíš jedině ti spolužáci na té škole. Ale nikdo jiný mě nenapadá.

A: Dobře. Když teď opustíme téma té školy. Zajímalo by mě, co se pro tebe změnilo po střední škole? Například, zda ses odstěhovala od rodičů? Pokud ano, jaké to pro tebe bylo?

K: Jo jo jo, odstěhovala jsem se od rodičů, pak se ke mně nastěhoval přítel. No nicméně kdyby nebylo dědy, tak asi do teďka nebydlíme, protože jako ta situace s tím bydlením je docela taková jako blbá pro ty mladý lidi. A já vlastně mám byt po dědovi, že mi ho jako přenechal prostě.

A: A s tím přišel sám děda, že by ti ho přenechal?

K: No jako vlastně to bylo v podstatě tak no. Nebo jako já jsem se chtěla odstěhovat a bylo to takový to, že jsme se vlastně jako s mámou ptaly, jakože jestli třeba by bylo možný, že bych tady jako chvíli byla nebo to... A on se toho vlastně tak chytnul, že vlastně ten byt na

mě prostě přepsal už potom po nějaký době. On bydlí s babičkou a tohle byl jeho byt z mládí, kterej měl několik nájemníků a potom byl dlouho prázdný ten byt a byl teda jakože nezrekonstruovaný, takže jsme potom dělali rekonstrukci a všechno tady.

A: A v tom ti pomáhal kdo?

K: Tak s rekonstrukcí určitě hlavně mamka teda no. Jak finančně, tak potom i vlastně vybírání různých věcí a takhle a její přítel nám s tím pomáhal.

A: A děda se nějakým způsobem toho účastnil nebo to končilo přepsáním toho bytu?

K: Přepsal na mě byt. No a kdykoliv jsem něco potřebovala tady jako pomoci, tak jsem se na něj taky mohla obrátit. A vlastně do dneška ho vždycky prosím, aby se mnou šel jako na schůzi družstva. (smích)

A: Asi je to pro něj snazší, protože tu ty lidi trochu zná?

K: No právě. On se s nima zná, vlastně i s tou předsedkyní a prostě já jakoby jak tomu moc nerozumím, že jo prostě o čem se mluví vždycky na těch schůzích a tyhle ty různé věci. A abych neodhlasovala nějakou blbost, tak prostě vždycky chci, aby ten děda tady se mnou byl. Jednak to tady zná, ví co tady bylo nebylo, jak to tady funguje. A nechci odhlasovat něco, co by se mu úplně nelíbilo, přeci jen jsem pořád vděčná, že nám to tu přenechal. Hlavně mám pořád pocit, že jako s sebou potřebuju tu dospělou osobu. Sice jsem dospělá, ale potřebuju tady toho staršího, kterej mi bude tou oporou jako. Mám prostě pocit, že tomu rozumí víc.

A: A když ti děda ten byt přenechal a pak se to tu rekonstruovalo, angažoval se nějak aspoň emocionálně do toho?

K: Tak on si z toho vždycky dělal srandu „Vy jste mi to tady celý předělali“ tak to si dělal samozřejmě srandu. (smích) Ale samozřejmě byl rád jako. Hlavně... tak on to taky prostě ví, že jako já vztah třeba s tím tátou nemám a že prostě... se to možná trochu podepisuje i na tom zdravotním stavu prostě, že když jsem bydlela u rodičů, tak to bylo takový...eh no jak bych to řekla...prostě psychicky náročný asi bych to řekla tak nějak. A od té doby, co jsem odtamtad pryč tak prostě je to takový... mam prostě tady svoje hnízdečko a... celkově se to projevuje na mojí psychice a náladě. Je to takový klidnější a mám svůj prostor.

A: Tak to měl asi děda radost, když mohl takhle k tomu dopomoci?

K: To určitě no. Fakt říkám, on mě bere jako svojí holčičku a prostě vždycky mi pomůže. Fakt jako ať už nějak finančně nebo s čímkoliv prostě...fakt myslím si, že mu můžu říct cokoliv a vždycky prostě tu pro mě bude jako...

A: Takže dá se říct, že cítíš ten zájem?

K: To určitě, to určitě. (smích) Jo tak člověk to vidí i vlastně...jak to mám říct no... že prostě oni tě třeba k něcemu, nechci říct, že nutěj, ale prostě říkaj ti „udělej to takhle nebo takhle“, že ti jako takhle raděj. A když jsem byla ještě mladší, tak mi to přišlo prostě jako takový peskování, „ježiš marja dejte mi všichni pokoj“ a prostě...já to vim nejlíp (smích). Ale prostě s postupem času dáš na ty jejich rady a vidíš, že prostě jako ti chtěj tímhle tím pomoc a člověk je rád, že k tomu někdo má něco co říct.

A: Kdyby to měl člověk asi všechno rozhodovat sám, bylo by to náročnější?

K: No přesně. Samozřejmě je tu názor mámy, pak je tu názor dědy, pak je tu názor přítele a člověk si to pak dá všechno dohromady a něco z toho vznikne. (Smích)

A: Takže máš pocit, že ta opora tak nějak přichází asi z různých míst? Že to není jen děda?

K: Jo jako myslím si, že tady je spousta lidí. Celkově jako rodina si myslím, že mě hodně drží nad vodou tak jako celkově. A potom samozřejmě přítel a i spoustu jako lidí úplně jako mimo, jako kamarádi a tak no.

A: Takže asi nějaká témata spíš probíráš s vrstevníky?

K: Jo jo určitě. Tak samozřejmě nebudu s dědou probírat jako nějaký...(smích) nevim. Prostě nějaký temata by byly mimo.

A: Chápu. Je tam přeci jen určitý mezigenerační rozdíl.

K: No.

A: Já bych si to ještě ráda shrnula. Jak bys tedy celkově hodnotila, jaký pro tebe byl tedy přechod ze střední?

K: Jo to bylo...to bylo jako docela v pohodě, nebo teda když budu porovnávat samozřejmě tu střední a ČZU...jako tu VŠE bych úplně vypustila prostě. (smích) Ale jako fakt jak vždycky prostě všichni říkaj, že prostě ten přechod „je úplně šilenej a že prostě se z toho úplně zblázněj a že toho maj nad hlavu prostě“ tak...fakt mi to nepřišlo prostě. Asi i tím, že

mě to jako fakt zajímá ten obor a baví mě to a i s těma lidma v tý třídě jsem si sedla úplně suprově, tak prostě to je takový jako v pohodě.

A: A myslíš, že celkově tomu přispělo i to vlastní bydlení? Že máš své zázemí?

K: No tak to určitě. Jo určitě, protože mám tady vlastně klid. Jako tam u rodičů vlastně jsem měla pokoj ještě s bráchou mladším. Takže fakt netuším, jak bych to jako zvládala prostě tohle všechno, kdybych měla pokoj s nim jako. To bych se z toho asi zbláznila teda upřímně jako. (smích)

A: Takže máš pocit, že to zázemí hraje určitě roli?

K: Jo prostě máš tady klid, máš tady celý den volníčko, co potřebuješ to si tady uděláš. Je to mnohem pohodovější. (smích)

A: A nemáš problém si organizovat to studium? Protože přeci jen na té vysoké škole už nad tebou vyloženě nestojí taková ta pomyslná kontrola. Na střední se přeci jen hlídá docházka a tak podobně.

K: Já jakoby, co se týče školy tak jsem vždycky byla taková jako hrozně ambiciózní. Že prostě, když to řeknu blbě, tak jsem byla trošku egoista a prostě musela jsem bejt ta nejlepší. Měla jsem takovou tu potřebu prostě bejt jako... nevím prostě dostávat jedničky... jako na veřejce už jsem si dala trošku jako laťku níž, protože si říkám, že prostě to je úplně mimo můj obor, já jsem z hotelovky, takže prostě jsem v životě biologii neměla a takovýhle věci, tak si říkám tak jako budu se samozřejmě snažit, ale jako prostě holt asi nebudu nejlepší samozřejmě no (smích).

A: A myslíš, že to je nějaký tvůj vnitřní hnací motor nebo zároveň chceš, aby rodiče byli pyšný?

K: To ne, jako fakt je to prostě ve mně, že já prostě chci mít fakt dobré známky chci mít dobrý průměr a tak nějak si říkám, že bych se i tady chtěla snažit třeba o stýpko.

A: Jasně. A tušíš nějak, co budeš dělat potom po škole?

K: Upřímně... vůbec nevím, co chci dělat. Nevěděla jsem to na střední a nevím to ani teď. Jenom prostě vim, že chci dělat něco jako se zvířatama. Prostě chci mít ten kontakt s těma zvířatama. Ale vůbec nevím prostě jako kde, co, to... doufám, že jako než vyjdu z tý veřejky, tak že to jako vědět budu jo ale (smích), zatím prostě je to ...zatím mě to děsí spíš no.

A: A myslíš si, že to třeba vnímaj tvý vrstevníci nějak podobně?

K: Jako některý jo a některý maj třeba už jasno no. Takže když už vědí, tak si myslim, že je to snazší no. I když otázka je, jestli jim to pak jako vyjde.

A: A myslíš si, že by ti pomohlo, kdybys měla ve svém okolí někoho z toho tvého oboru, kdo by tě uměl někam nasměrovat?

K: No...tak určitě by mi pomohlo jako nějaký... jak to říct, když by prostě mi někdo řekl nebo ukázal prostě jaký všechny jsou možnosti z tohodle oboru, protože... já vůbec netuším, kam všude můžu jít. Jako vim, můžu jít do ZOO, ale to se mi moc nechce právě. To je taková ta poslední možnost.

A: A tu Zoo ti někdo navrhl?

K: To jako vim, že tam lidi prostě choděj. Ale zase na druhou stranu do ZOO když chceš jít pracovat, tak nepotřebuješ vejšku no. Takže kvůli tomu tam úplně jako nechodim no. Ale prostě bylo by dobrý vědět o možnostech, kam prostě po tý škole jít jako víš co. Přijde mi to zatím takový nejasný. Ani nevím jako, kde to mam zjišťovat. Jako máš spoustu organizací, který se zaměřujou třeba na ochranu těch zvířat nebo na ochranu celkově přírody, ale já to prostě neznám no... Vůbec nevím, kam bych mohla jít. A když by tu byl někdo, kdo by mi to třeba ukázal, vysvětlil, co jak se tam dělá, tak třeba by mi to pomohlo se rozhodnout, co bych jako chtěla dělat no.

A: Jasně. Že by to bylo takové snazší?

K: No to určitě.

A: A vnímáš to jako určitou svobodu, že si můžeš vybrat po té škole, co budeš dělat nebo je to pro tebe spíš tápání?

K: No tak pro mě je to spíš takový jako, že mě to fakt jako děsí no. Že nevím, co prostě bude nebo nebude. Nebo ještě v týhle situaci s Covidem že jo, jestli vůbec seženu práci, která by mě fakt bavila a jak bude placená a tak no.

A: Takže tě momentálně hodně zajímá to téma tvé budoucnosti?

K: To ano, jen mám občas pocit, že mě ještě neopustila ani puberta no, že jako nejsem připravená na ten dospěláckej život prostě. (smích)

A: Jasně, chápu. Ještě mě napadlo, je ti třeba děda v něčem vzorem?

K: Jo tak jako určitě. Já jsem na něm vždycky obdivovala to, kolik se toho dokázal sám naučit a s čím si dokázal poradit. On mi vlastně radil třeba na základce i v angličtině, když jsem něco nevěděla. My jsme na základce teda neměli ájnu nic moc, ale jako prostě že i v tomhle mi dokázal poradit, i když se to učil jen sám. No a hodně mi třeba radil s matematikou a tak. Tak to jsem na něm taky dost obdivovala nebo i do teď obdivuju.

A: Dobře. Děkuji.

Rozhovor č. 4 Klára

A: Zeptám se, jestli ses s mentoringem už někdy setkala nebo jestli ti to něco říká?

K: No jako slyšela jsem to, ale nikdo mi přesně nikdy nevysvětlil jako význam toho, ale jako to slovo znám.

A: A můžu se zeptat, co si pod tím představíš?

K: No já jsem si vždycky pod tím představovala že mentor je prostě nějaký člověk, kterej někoho jako nějakým způsobem určitým vede, nějak ho jako prostě provází něčím, takže jako asi takhle nějak si jako představuju mentoring.

A: Hm hm a myslíš, že bys měla nějakou takovou osobu ve svém životě?

K: Tak já jsem si do nedávna myslela, že úplně ne, ale teď už jako fakt na každým druhým kroku, co dělám, tak si to u té osoby vždycky kontroluju, takže asi jako teď už určitě. (smích)

A: A kdo by to pro tebe byl, jestli se můžu zeptat?

K: Ségra.

A: Ségra. Jasně. Já bych se tě na začátek zeptala, na jakou chodíš školu?

K: No na FHS UK.

A: Aha. Tak to jsme na stejné fakultě.

K: Jo? tak to je super. (smích)

A: Tak to je dobré tedy. (smích) A proč ses rozhodla jít zrovna na tuhle školu?

K: No ježiš. (smích) To se mi vždycky strašně nechce odpovídat, ale jakoby... (smích) ona to byla taková blbá náhoda v uvozovkách, že já jsem jako prostě si říkala, jo tak teď tu maturitu mám, tak jako co teď. No tak já to prostě někam zkusím a já jsem byla vždycky takovej jako hrozně jako humanitní člověk, jenže já mam jako maturitu z informačních technologií a fakt jsem jako trpěla tím. Tak jsem si prostě říkala, že teď už si tu školu užiju. Že si najdu nějaký ten humanitní směr, co se mi jako bude líbit. A říkala jsem si, že by mě vzali na Karlovku to asi úplně nehrozí, ale tak jako ze srandy to zkusíme, že tam napíšu ty testy a to. A teď jsem si tak seděla v kavárně o nějakou tu dobu později a přišlo mi, že mě přijali. A já: „Co? Opravdu? Jako já?“. No takže jsem to jenom jako zkusila, nehrotila jsem to a ono to jako vyšlo no. Takže jsem jako měla pak fakt radost no.

A: A dala sis přihlášku na víc školy?

K: Ne ne. Já jsem si právě říkala, že když tahle ta nevyjde, tak že jako teda půjdu pracovat no. Protože já jsem chtěla jít na veterinu do [název města] a to jsem si nějak jako zvrhla z důvodu, že nejsem úplně chemicky biologickéj typ. A nechtěla jsem prostě bejt jako tak daleko úplně. A ta [název města] je tady jako kousek, tak to bylo takový jako lepší. Ale měla jsem radost, že mě vzali a fakt jako teď už jsem spokojená.

A: Takže se ti líbí na té škole?

K: No jako... občas si říkám, že jsem na to až moc lina, protože jak je to hodně takový, že si to můžeš udělat podle sebe, tak je to takový, že se do toho někdy fakt jako strašně nutím, ale když už se do toho donutím, tak mě to baví. Baví mě tam chodit a přijde mi to zajímavý.

A: A bylo pro tebe těžký si zvyknout na ten vysokoškolský styl výuky?

K: Hm... vůbec, myslím si, že mi právě přišla úplně skvělá oproti mé předchozí škole, protože tam prostě učili fakt jako samý zastaralý učitelé a zastaralejma způsobama. A prostě byla to hrozně příjemná změna, takže jako super, ale bylo těžký jako zvyknout si na to, že tě do toho fakt jako nebude nikdo už kopat no. Že musíš jako sama se k tomu odhodlávat. Není tam nikdo, kdo tě vodí za ručičku, takže si to musíš hlídat sama a když to prostě pokazíš, tak to pokazíš sobě no.

A: A bylo to pro tebe těžký nebo tě to spíš motivovalo?

K: No jako jak se to vezme já právě... jsem ze začátku měla takovou tu chuť jako do toho a teď když už jí prostě jako úplně nemám, tak když se nedonutím já, tak mě donutí ten přítel. Protože to je strašně přesvědčivej člověk, takže když já už jako nemůžu, tak tady někdo je, kdo mě do toho dokope no.

A: A našla sis tam nějaký kamarády?

K: No to mě třeba právě překvapilo, že já jak nejsem na koleji, tak jako nepotkáváš tolik lidí, když máš s každým jako jinej předmět a takhle. A potkala jsem tam třeba jako spoustu lidí a všichni s kterejma jsem se zatím bavila, tak mi sedli nebo jako mám je ráda, ale je to takový, že si prostě napíšeš jenom kvůli škole, vidíš se jenom kvůli škole a když s tím člověkem už nemáš ten předmět, tak už se třeba nepotkáte. Takže jako jedinej člověk, co mi tak nějak víc zůstal, tak byla jedna holčina. A ta pak přemýšlela, že potom odejde, takže to už bylo úplně mimo. Ale jako potkala jsem míň lidí, než jsem čekala no.

A: A vyhovovalo by ti víc, kdybys měla nějakou osobu, se kterou bys to mohla prožívat společně?

K: No určitě tohle je třeba to, co bych uvítala víc, tak jako to bylo na té střední, že tam si ten kolektiv znala víc, jak byl takovej užší, takže určitě bych někoho takovýho uvítala no.

A: A když se ti něco povede nebo nepovede a nevíš si rady, tak koho se nejčastěji ptáš, když se to týká školy?

K: No tak vzhledem k tomu, že moje ségra tu vysokou školu má, tak většinou jako jí, ale pak jsem taky poznala jednu holčinu, o který jsem se pak dozvěděla, že je starší než já. Tak je to vždycky takový, že přijdu a ptám se jí, jak to v tom prváku dělali nebo koho si tam mám zaškrtnout a takhle. Takže ta je taková, že mi vždycky tu pomocnou ruku podá.

A: Takže máš někoho z vyššího ročníku, u koho se můžeš informovat?

K: No nějak tak. Nebo chodit brečet a tak podobně. (smích)

A: Tak to je dobrý. (smích) Takže když se ti něco nepovede nebo povede, tak jdeš za ní?

K: No takhle, když něco nevím, tak jdu za tou slečnou, ale když něco se mi povede, tak já mám reálně takovej svůj okruh lidí, kterejm vždycky píšu. A to je nejlepší kamarádka, přítel a ségra. Takže to vždycky rozesílám tak nějak hromadně. A třeba i jako přítelovu mamku mám strašně ráda, takže ty taky vždycky vykecám půlku věcí, co se mi za ten den stalo.

A: A když bys nešla na tu vysokou školu, tak jakou že jsi plánovala tu práci?

K: No mě to právě strašně zachránilo, protože já jsem byla úplně mimo... Protože já nechci dělat to, z čeho mám maturitu. Prostě nechci, nenávidím to, neumím to, nesnáším to. Tak jsem si právě pak říkala, že něco jako toho lehčího typu, že když teda mám ty informační technologie, tak třeba jako nějakou kancelářskou nějakou takovouhle jako lehčí práci, že by to šlo. Ale jako nebyla jsem si tím jistá, nechtěla jsem a jako kdyby mi tohle nevyšlo, tak vůbec nevím, co bych dělala. Docela mi to vytrhlo trn z paty.

A: A ty jsi říkala, že jsi tu školu jenom tak zkusila. Byl někdo, kdo tě inspiroval, že konkrétně tuhle školu?

K: No někoho vyloženě se zkušenostma jsem neznala, ale mě právě přišlo celkově, že já jsem byla na té letní škole, na dni otevřených dveří, tak to na mě působilo příjemně. A

vyloženě jako nějaký doporučení nebo takhle jsem nedostala. Prostě jsem si vyjela humanitní obory v [název města] a vyjelo mi tohle no.

A: Takže sis to zjišťovala sama a podle toho, co se ti líbilo, tak jsi to šla zkusit...

K: Hm hm.

A: A ségra v tomhle hrála nějakou roli, že jsi vůbec na vysokou šla, když říkáš, že třeba ona ji vystudovanou má?

K: Jo, určitě, samozřejmě. Poněvadž já jsem měla vždycky doma takovej pocit, že když jí nebudu mít taky, tak budu strašně špatná. A já nevím, proč ten pocit mám, jako mě třeba vyloženě rodiče nikdy do toho netahali, vždycky to bylo takový, že jako jak budu chtít já. Ale prostě furt jsem z toho měla pocit, že jak tu vysokou školu nebudu mít, tak to bude prostě špatně, že jí prostě musím mít. A když už jí teda má ona, tak já to přece zvládnou taky. (smích)
Takže asi tak nějak. (smích)

A: Takže taková soutěživost spíš?

K: No jako z její strany určitě ne, ale já jsem s ní od mala měla nějakou potřebu s ní soutěžit, přitom jako ona o tom chudák ani nevěděla. Ale jako nějak tak to srovnávám no.

A: A ségra je starší?

K: Starší no o deset let.

A: Takže ses snažila nějak prosadit?

K: No hlavně rodiče, „proč nemůže bejt víc jako ona. A jí to jde a tobě to nejde.“ Takže tak no.

A: Aha. A ty jsi říkala, že ten přechod ze střední školy na vysokou ti úplně nedělal problém, že by tě to nějak stresovalo?

K: Eee no nejdřív jako jo, ale z toho důvodu, že já jsem občas antisociální občas vůbec. Střídá se mi to, že nejdřív mám spíš strach z těch novejších lidí a že to je něco nového, ale když jsem to pak viděla, tak nějak extra ne. Ale spíš jsem se hodně bála, že by byla ta online výuka a to mě stresovalo strašně. Bez toho to bylo jako asi v pohodě. Ta online výuka mi na tý střední nešla, měla jsem z toho takový traumata, že mi něco nešlo a teď ten učitel čekal, až já to řeknu a přijde mi, že tě ty lidi víc poslouchaj takhle v tom rozhovoru, když zapneš ten mikrofon a mluvíš, než když si vezmeš stranou toho učitele ve třídě a tutláš to tam s nim.

A přišlo mi, že jsem se na tu výuku nedokázala soustředit, nenaučila jsem se nic. Takže jsem se bála, že už od začátku nebudu vědět o co jde no, když to přijde na tý vejšce.

A: Takže sis představovala, že ta výuka bude těžší a že online bez nějakého dohledu by to bylo horší?

K: Já si myslím, že jako určitě, protože já prostě potřebuju k vnímání ten jako lidskej kontakt nebo bejt tam. A třeba i když si teď pouštím přednášky online, tak já třeba z hodinový přednášky mám tři, protože si to furt vracim na zpátek, protože vim, že jsem přestala vnímat že jo. Takže asi tak no.

A: A ve tvém studiu, tě někdo podporuje, že by tě třeba vyloženě povzbuzoval? Ty říkáš, že když se ti něco povede, tak že se svěřuješ tomu svému okruhu lidí. Ale jestli tě někdo vyloženě podporuje?

K: No tak oni tak nějak jako všichni kolem mě jsou vždycky jako „ty jsi šikovná“ třeba moje máma, to úplně nesnáším, má takový to šišláni „ježiš marja, ty seš šikovná holčička“ a já úplně aaa...(nepříjemné zachvění) ale jakoby v tomhle asi nejvíc ten přítel no. Že mi třeba s něčím pomůže nebo i když třeba něco nevím, tak mu řeknu „hele a nechceš se mi na to podívat? Nechceš mi s tím pomoc tady?“ Anebo sám se mě ptá, kolik už mám hotovejch úkolů a tak.

A: Takže tě trošku hlídá?

K: No jako on má to v popisu práce no. (smích) Je tak nějak zvyklej no.

A: A on je starší než ty?

K: Ne. (smích) On je můj spolužák ze střední a jako nejlepší kamarád dřív. (smích)

A: Aha. A když bys třeba měla říct, co přispělo k tomu, že jste se se ségrou sblížily?

K: No tak jako obecně já jsem si právě vždycky myslela, že je jako strašnej nepřítel a ona jako nikdy nebyla a nikdy to nedělala ona sama za sebe, ale spíš prostě ty rodiče vždycky z ní, že mi jí jako vždycky předhazovali a ona to úplně nevěděla. Takže pak nevěděla, proč ji třeba nemám ráda. A já úplně jako z nějakýho důvodu úplně svoje rodiče nemusim. Proto taky bydlim tady kousek od tý [název města], nebydlim s nima. A asi to nás prostě sblížilo, že když to máš doma blbý, tak jako nejbližší člověk je ta ségra, že vždycky tam jako byla, vždycky mi pomohla a máš takovou tu jistotu, že ona tam vždycky bude no. Takže asi to prostředí doma. Že to je vždycky takový společný stěžování „hele kdybys věděla, co ta

máma zase udělala.“. (smích) Je to takový hezký to mít komu říct, protože když to chce říct třeba tomu příteli, tak ten už to nechce slyšet po padesátý pátý že jo.

A: A myslíš, že to je tím, že to prožíváte obě stejně, protože jste v tom obě vyrůstaly?

K: Hm asi jo. Určitě.

A: A vy jste z úplný rodiny nebo neúplný?

K: No u nás je to takový úsměvný. My jsme vyrůstaly s tátou i s mámou, ale jakoby táta není táta ani jedný z nás biologicky, ale třeba tak do patnácti let jsme to ani jedna nevěděly, zjistily jsme to až v těch patnácti, ale v podstatě svým způsobem jsme takhle tu úplnou rodinu měly. Ale já jsem pak chtěla poznat toho svého biologickýho tátu a moje mamka se s nim začla jako znova bavit a začal ten jejich vztah jako od znova. Takže se prostě přestěhovala a furt se stěhovala tam a sem prostě od jednoho táty k druhýmu tátovi, takže to jako bylo fakt jako psychicky náročný a hodněkrát mě prostě jako podrazila, zradila a už jsem jí pak prostě nevěřila. Takže svým způsobem dneska už jako ani nemůžu třeba říct úplně moc, že jí mám jako nějak ráda. protože prostě to fakt jako hodně zkasila no.

A: Bylo pro tebe těžký se v tom pak vyznat?

K: Hm to taky, ale hlavně já si právě myslím, že to jako zkasilo všechnu tu důvěru právě co tam byla, všechno to budování a prostě jako nevím no.

A: A ze strany otce, co tě vychovával nebo toho biologickýho otce, tak jste si nějak blížký?

K: No tak já když jsem toho biologickýho poznala, tak jsem z toho samozřejmě byla nadšená, jak jsme si podobný bla bla bla a pak právě i u těch jako jeho rozchodů s tou mojí mámou mě prostě jako taky zklamal, řekla jsem si, že takovýho člověka v životě nechci a úplně jsem ho jako odstříhla, takže jako nějak nemám zájem. A jako s tátou fakt jako pro mě teda jako tátou, když mě teda vychoval, tak jako to vždycky bylo takový jako bouřlivý, on je taková jako taky jako vzpurná povaha, že jako jednou je v pohodě, pak se zase jako naštvě a křičí, takže jako jak kdy. Ale svým způsobem ho mam ráda, jako v pohodě asi za mě.

A: Takže vyloženě blížký si s rodičema nejste, ale tat'ku vnímáš jako bližší osobu než tu mamku?

K: No jako úplně bližší ne, ale jako mě přijde, že po tady těch všech událostech, že se jako ta mamka strašně změnila, takže si s ní nerozumím a jsou jako situace, kdy tomu tátovi jako rozumím víc a kdy si s nim mám víc co říct no.

A: Takže spolu dokážete vyjít lépe než s tou mamkou?

K: No většinou.

A: A ty teda bydlíš u přítele, jestli to dobře chápu?

K: Hm Hm.

A: A se ségrou se vídáte jak často?

K: No píšeme si třeba každý den jako hodně, to určitě, protože já jsem vždycky taková, že když se něco stane, musím to hned napsat, já jsem takovej otravněj člověk hrozně. (smích) Ale jako už třeba tak třikrát tejdně se vídáme. Dřív jsme se viděly třeba tak jednou za měsíc, ale právě pak po tom rozchodu, jak tady pro mě byla, tak jsem si říkala, že jsem jí dost zanedbávala a že bych jí měla věnovat víc toho svého času. Takže teď třeba jako třikrát tejdne v pohodě.

A: A když říkáš po tom rozchodu, to myslíš ty rodiče nebo?

K: Ne po tom mym, po tom mym. To je asi tak dva měsíce zpátky no.

A: A teď už je to zase v pořádku?

K: No ona to byla jako z velkí části moje chyba, takže jako jo no. Já jsem pak tak jako přišla, odkecala jsem si to svoje, jak já to cejtím, on si odkecal svoje, jak to cejtí a bylo to takový taky úsměvný no.

A: Takže se to v tobě nějak nahromadilo a pak to vyvrcholilo?

K: Hm ono to spíš bylo fakt jako takový spontánní, protože já jsem byla taková jako agresivní v tu dobu a ten přítel vstal, řekl, že se rozchází a ja jsem koukala no. A pak jsme se čtrnáct dní navzájem ignorovali, pak jsem dostala dlouhou zprávu, co ho trápilo a proč se v tom vztahu necejtí, tak jsem pak řekla, že si pujdem promluvit a on mi řekl, co by v tom vztahu chtěl on, co bych chtěla já. A potom to bylo takový „No ale já tě mám jako rád, tak proč tady ještě sedíme a nejedeme domu.“ že jo. (smích) Takže asi takhle nějak no.

A: Jasně, já se omlouvám za ty dotazy, ale ty vztahy kolem nás s tím tématem prostě souvisí.

K: Jasně. Mně to ani nějak nevadí, když to je k něčemu.

A: A když se vídáte se ségrou, tak co třeba podnikáte?

K: No tak ona je taková jako, právě že my jsme doma v rodině nikdy neměly žádný akce, výlety, tak je vidět, že nám to oběma chybí, takže vždycky nějaký výlet, kino, nějaká příroda a takhle. A ona má teda už pětiletý dítě, takže já musím bejt na každým kroužku, na každým recitálu, na každým divadle, na každé akci, aby měla komu zamávat.

A: A kdo většinou ty akce vymýšlí?

K: Mmm tak většinou asi ségra, protože hlavně ona to i přizpůsobuje tomu, že kolikrát když jdeme do toho kina, tak jdeme na dětskou pohádku, protože jde s náma i ta moje neteř, ale kolikrát to bývá i tak napůl, že já jsem jí dala lístky do divadla a ona řekla, že teda půjdeme společně. Takže tak půl napůl no.

A: Mě by zajímalo, jestli na sobě pozoruješ nějaký změny, jestli seš si třeba v něčem jistější od doby, co jste si bližší se ségrou?

K: No určitě ve spoustě věcech, hlavně teď si říkám za tu poslední dobu ve strašně spoustě věcech. Hlavně i v těch vztahových věcech, poněvadž mně se líbí jakéj ona má vztah se svým manželem, takže prostě když jako v mym vztahu se něco děje a já prostě nevím, jestli jako dělám správně, nebo jestli jsem se zrovna zachovala správně, tak si to prostě ověřím, zeptám se. A že jsou prostě takový věci, že třeba mě už naučila, že já nevím...já vim, že to bude teď znít hrozně a uplně se stydím to říct, ale že třeba když mi ten kluk dlouho neodepíše, tak já uplně už mám v hlavě scénáře, jestli se něco stalo a prostě pět hodin sedím, koukám na ten messenger a on mi pak prostě po pěti hodinách napíše něco „jo těším se, až spolu půjdeme do kina, mám tě rád“ nebo něco a jí si vždycky oddychnu. Tak mě naučila takhle nejančit a nedělat si furt takovýhle nějaký scénáře, který se ani třeba nestanou. Takže v určitých způsobech jo, hlavně s tím zklidněním no.

A: Takže se dá říct, že tě drží trochu nohama na zemi?

K: Hm hm určitě. Ona je taková hodně jako realistická, takže to je prostě vždycky že já přijdu a brečím a ona mi řekne „ale neřvi prosim tě“ a nějak tě tak jako propleská slovně a jde to no. (smích)

A: Takže dá se říct, že z její strany cítíš emoční oporu?

K: Jo.

A: A dá se říct, že v něčem slouží i jako tvůj vzor?

K: Jo tak to určitě. Já jsem jí vždycky měla asi jako ve všem jako vzor, vždycky když byly takový ty práce na základce jako „popiš, kdo je tvůj vzor nebo koho máš nejradši“ a takhle. Takže v devadesáti procentech to byla ona no. Ten obdiv tam byl vždycky no.

A: Dá se říct, že jsi celkově taková teď víc vyklidněná?

K: Jo, já jsem hlavně vždycky měla takový přehnaný maximalizovaný očekávání si myslím, že jsem chtěla vždycky všechno co nejvíc a hned a teď a to už se taky jako trochu zmírnilo no.

A: Aha. A tyhle svoje očekávání jsi třeba konzultovala s tou ségrou a vyšel z toho nějaký takový zlatý střed?

K: Určitě. Protože já jsem z toho bejvala vždycky hrozně špatná a my v tomhle máme obě podobnou povahu. že když se jí něco dřív nepovedlo, jak bylo nalajnovaný, tak to taky vybuchla, tak prostě mě taky naučila takový věci, jako že jsou otázky, na který nebudeš mít vždycky odpověď a nebude to vždycky tak jak ty bys chtěla. A pak jako hlavně kvůli té rodinný situaci jsem chodila k psychologovi a ten mi taky říkal, že to nebude prostě vždycky tak, jak chci já úplně vždycky podle mě že jo.

A: A k tomu psychologovi jsi chodila jak dlouho?

K: No teďko to bude už asi rok a já už jako nevím, jestli docházím nebo nedocházím, protože už mi přijde, jako že tak už není potřeba to probírat, protože to už není psychickýho rázu, ale že se tak přirozeně nějak vyvíjíš a máš nějaký očekávání, pak to nějak dopadne nedopadne, ty se pak naučíš s tím nějak pracovat, tak už mi nepřijde, že to je věc, kterou potřebuješ konzultovat s psychologem, ale že ty sama se vyvíjíš. Takže jako nevím, jestli přijdu, ale zatím to v kalendáři ještě mám.

A: A přijde ti, že jsi vůči nějakým věcem odolnější?

K: Jako ne úplně odolnější, ale už jako vím, co s tím mám dělat, když to přijde no.

A: Takže ty jsi neměla nikdy úplně problém, že by tě něco stresovalo, ale spíš jsi reagovala na události ve větší míře?

K: No tak já jsem tam hlavně začala chodit, protože já jsem reagovala na spoustu věcí přehnaně, promítala jsem si to jako v něčem jiným, že jsem fakt jako reagovala fakt jako úplně nevím... praštěně. A nedokázala jsem s jakoukoliv emocií pracovat a snést jí, takže se to promítalo dost špatně. Takže jako asi tak no.

A: Takže tě trochu i ten psycholog naučil s emocema pracovat?

K: Jo určitě, protože když já jako pak právě nevím, co s tím mám dělat, tak se to jako zhoršuje, zhoršuje a stupňuje se to takhle no.

A: A v tom hrála ta ségra nějakou podporující roli?

K: No tak jako ona věděla, že docházím, protože ona sama i jako kvůli té rodinné situaci dřív chodila hodně často a pak to se mnou třeba i konzultovala, jestli o tom chci mluvit jako co jsme si říkali. Takže jako podpora tam byla. Ale jako právě ten hlavní problém, kvůli čemu jsem tam chodila tak fakt asi ani ona nevěděla. A asi do teď ho neví, ale když už jsem jí něco řekla, tak mě jako podporovala. Ale asi jsem kromě přítele nešla za nikým, proč jsem tam šla původně no.

A: Hm hm. Takže až takový blízký informace spíš sděluješ tomu příteli?

K: No spíš jak z jaký strany, jak v čem. Třeba celkově máš takový ty věci, který vim, že on úplně jako nerad slyší nebo to nerad rozebírá, tak třeba tu mojí rodinnou situaci, protože on tu mojí rodinu nemá rád, tak prostě víš, že to úplně neslyší rád, tak je jasný, že s tím jdeš asi spíš za ségrou. Ale pak právě takovýhle témata jako takový fakt jako nepříjemný, třeba jako co se mi dřív stalo, nebo prostě jak jako psychicky reaguju na nějaký věci, tak to většinou jako jemu.

A: Jasně. Takže asi záleží na situaci? Co se týče emocí, tak záleží, čeho se to týká a co se týče rady nebo informace?

K: No já jsem spíš taková, že když potom fakt tu nějakou radu potřebuju, tak se ptám i víc lidí a udělám si pak podle toho nějaký svůj názor nebo svůj postup. Ale právě že mi vždycky jako přijde, že ségra má tu správnou radu prostě z nějakýho důvodu, nebo že v podstatě ta její mi vždycky sedí, tak jako většinou i za ní no. Ale hlavně ona má i s tím přítelem podobnou povahu, takže se většinou tak doplňují, že mi odpoví to samý.

A: Jasně. Takže se dá říct, že tomu přikládáš větší váhu než jiným radám?

K: Určitě.

A: A víš, čím to je, že ona má podle tebe vždycky nejlepší radu?

K: No nevím, prostě z nějakýho důvodu, jak ona je fakt takovej jako racionální člověk, tak mi to prostě vždycky přijde jako fakt jako nejrozumnější to řešení. A hlavně mně prostě jako

vždycky strašně přijde, že máloco se jí v životě pokazí. Že prostě ona mi samozřejmě vždycky řekne, že to vůbec není pravda, že to tak vidím jenom já, ale že mi vždycky přijde, že udělá všechno správně. A snad nikdy jsem jí neviděla udělat úplně nějakou fatální chybu jako třeba u těch rodičů milionkrát. Takže jako právě proto no, protože vidím, že u ní to funguje, tak si říkám, že by to třeba fungovalo i u mě.

A: Takže máš většinou pocit, že ví, co a jak udělat a že by tě to mohlo inspirovat?

K: Hm určitě. (smích) Že jako vim, že když mi dá tu svojí radu, tak jako že to nemůže bejt špatný. (smích)

A: A myslíš, že je to tím, že už se ti to i několikrát osvědčilo?

K: Jo určitě právě jako hodněkrát no.

A: A ty jsi říkala, že se ti líbilo, jak se k sobě chovají s tím partnerem. Tak je i tohle do budoucna pro tebe nějaký vzor?

K: No jako strašnej. (smích) Ale ono hlavně teda ono je vtipný, že jak já se snažím vyrovnat jí, tak já právě kolikrát mám pocit, že se jí snažím vyrovnat i v tomhle. (smích) A oni jsou spolu prostě s tím manželem, prostě začali spolu chodit ve třinácti a chodili spolu sedmáct let a pak se vzali. Takže taková romantika. A pak teda když já mam nějaký problém a třeba řeknu, že přítel udělal něco špatně, že mi to třeba ublížilo a ona pak řekne „no kdybys věděla, co udělal ten můj manžel tenkrát.“ tak si vždycky prostě říkám, že i my dva máme nějakou naději, i když to třeba prostě vždycky jako nějak strašně pokazíme.

A: Takže vnímáš, jak kdyby ty cizí vztahy byly bez problému?

K: Hm hm. Ono mě právě pak vždycky uklidní, když zjistím, že i ty její vztahy maj problémy, ale že i tak se to posunulo až tam, kde jsou teď. Tak právě říkám, dodává mi to naději nějakou.

A: A přijde ti, že je ségra taková vyrovnanější a že tě to svým způsobem uklidňuje?

K: Jo to určitě, já si myslím že právě jako je hodně vyrovnaněj člověk, protože na tom strašně dlouho i pracovala, takže určitě. A říkám si, když ona to zvládla, tak já přece taky. (smích) Já si právě vždycky říkám, že když to vidím u kohokoliv druhýho, tak proč bych to nezvládla taky.

A: Tak to zní jako že máš takový hnací motor?

K: No...to jsi mě spíš dneska chytla v dobrej den. (smích) Nemám to tak vždycky, mám to tak podle nálady a vzhledem k tomu, že jsme hodně náladovej člověk tak... já jako jsme schopná ti jeden den prostě říct, že jako jo, že to pujde a druhej den nic nemá smysl a... (smích)

A: A ty jsi říkala předtím, že teď zkoušíš i věci, kterých se třeba trochu bojíš, tak myslíš že to je nějaká cesta pro tebe?

K: No...já právě se tím snažím totiž, protože já jsem si jako udělala tenhle semestr hodně volnej rozvrh si myslím a mám jako spoustu volnýho času. A já když mám pak jako spoustu volnýho času, tak mě to jako z nějakýho důvodu ubíjí právě kvůli těm mejm sebedestruktivním myšlenkám kolikrát, že jako se stane něco, co se nikdy nestane, takže prostě se snažím vyplnit ten čas. Takže to je spíš takový „hele tak tohle zkusíš, buď se nějak zabavíš a bude to zajímavý nebo budeš sedět doma na zadku a užírat se sama sebou.“ to přece nikoho nebaví že jo.

A: Takže se snažíš najít nějakou motivaci k tomu nějak se zabavit?

K: Hm. Určitě.

A: A v tom ti někdo pomohl, co se týče té motivace? Že tě k tomu tak jako popostrčil?

K: (Smích) No já jsem totiž asi čtrnáct dní zpátky dostala krásnou romantickou větu, poněvadž jako on přítel není úplně jako romantik, jako svým způsobem on je spíš jako hodně divnej. (smích) Ale prostě jako přijela jsem a on mi říká: „Hm nenapadlo tě, že máš spoustu volnýho času? Furt děláš nějaký kraviny, ale abys dělala něco užitečnýho, napadla tě třeba brigáda?“ a já jsem jako koukala.

A: Takže takhle jako přímočaře.

K: No tohle má právě taky společný s tou ségrou, že on právě jako mluví narovinu, ale já teda vzhledem k tomu, v čem jsem vyrůstala, tak já mám prostě ráda, že mluví na rovinu. A třeba kdyby tohle řekl mojí mámě, tak moje máma se složí, jak jí to strašně ublížilo a tak. Ale mně to prostě nic neudělá, protože to беру jako informaci že jo. I když jako samozřejmě tam padla jako poznámka, že já přijedu domů a už poslouchám takovýhle řeči, to jsem si samozřejmě neodpustila. Ale právě to jako on vznesl tak jako nějak „hele co třeba takhle něco dělat nebo to, třeba i mezi náma to potom bude lepší“ a takhle. Tak pak samozřejmě zas píšu ségře, ségra mi na to řekne, že na tom něco bude a takhle. Takže takhle si to postupně ověřuju, tak jsem se do toho prostě dala no.

A: Takže dá se říct, že ti dva umí být nohama na zemi?

K: Jo asi tak, přesně.

A: A pomohla ti někdy ségra, i když sis třeba něco vyřizovala? Například ohledně školy nebo celkově?

K: Hm tak tyhle věci si už dělám sama, protože zas jako nemám ráda, třeba když má máma dítě a má třeba syna a tomu synovi je dvacet pět a ona za něj furt všechno dělá. To úplně nesnáším. A právě jsem takhle vychovaná nebyla, takže už nějakou dobu všechno sama. Ale třeba potom, když je nějaká ta krizová situace, třeba při tom našem rozchodu s přítelem, tak jsem taky napsala ségře a ona „hele kde seš, dojedu pro tebe“ a tak, takže tady pak pro mě je, přijede a postará se, když je potřeba.

A: Takže máš v ní takovou jistotu?

K: Jo to určitě.

A: Takže spíš vnímáš takovou tu oporu na emoční úrovni a ty informace si sháníš ráda sama?

K: Jo to bych řekla, že asi spíš jo no. Že si věci některý ráda vyřídím sama. Jsou teda jako věci, kdy teda fakt jako vždycky potřebuju toho druhýho. Ale jako pak jsou věci, kdy prostě jako chci bejt sama za sebe, takže se snažim to udělat co nejvíc sama, pokud to jde a pak se právě i cejtim jako dobře, když pak jako přijdu a „to jsem si zařídila sama“ a poplácám se po ramínku a dobrý. (smích)

A: A máš na to pak zpětnou vazbu od někoho?

K: Jo tak třeba od mámy hodně jo. Tam umeješ po sobě hrníček a vychválí tě do nebes. To jako na tohle je hodně no. Pak mi to asi zůstalo do dneška, že když mě přítel nepochválí čtrnácti větama a nebude o tom deset minut mluvit, tak jsme naštvaná. (smích)

A: Nepřijde ti to jako dostatečné ocenění? (smích)

K: Jo. On vždycky jako „dobrý, seš šikovná“ a já vždycky no ještě mluv mluv (smích)

A: A uměla bys teda uvést příklad těch věcí, u kterých jsi říkala, že někoho potřebuješ?

K: No tak vždycky jsou to třeba jako...fakt jako dřív to občas bejvaly fakt maličkosti, že třeba když se něčeho bojím, že je to nový třeba, nezvládnou to sama, tak samozřejmě jdu za oběma. Za přítelem i za ségrou jako jdu, že jsem nervózní a že se bojím a chci tam slyšet nějaký takový to jako, že to bude dobrý nebo takhle. Ale jak říkám, jsou to většinou třeba

nový věci, který neznam a do kterých se pouštím a už hodím to svoje spontánní rozhodnutí, tak i když jsem se ujistila, že jo dobrý, zkusím to, tak prostě furt tam je takový to „a co když ne, co když to bude blbý“, tak furt tam potřebuju takový to ujištění, že to blbý nebude.

A: Takže se chceš třeba ujistit u někoho, kdo to vidí racionálně?

k: Hm jo. Já vždycky potřebuju k tomu ten jako logickéj podklad, protože když mi vždycky někdo řekne že „bude to dobrý“ jenom pro to, že to tak cejtíš, tak na mě to nefunguje a potřebuju takovej ten logickéj podklad, že proč se to stalo takhle a tak no. Takový ověření a jistotu toho, že ten člověk ví, o čem mluví.

A: Jasně, chápu. A ještě jenom pro ověření, jak jsem se ptala, jak dlouho jste si se ségrou blízké, tak to jsi říkala, že bylo po tom rozchodu, nebo už předtím?

K: No jako i předtím jsme si byly bližší, ale jako po tom rozchodu právě jako víc, že jsme se začly i jako víc fyzicky vídat a takhle. Ale jako už i jako předtím jsme si začly bejt jako bližší no. Právě jak se odstěhovala a já jsem na to v tý rodině byla sama, tak jsem samozřejmě šla vždycky za ní, že ať mi jako pomůže, že jsem na to sama.

A: A to ti bylo kolik?

K: No těch patnáct nějak tak.

A: A ségra je teda o deset let starší, že?

K: Jo jo.

A: A myslíš, že vás sblížilo i to, že třeba už nebyla teda doma a mohla mít už jinej náhled na tu situaci doma?

K: Jo tak ona právě jak začala bydlet delší dobu sama beze mě nebo bez tý naší rodiny, tak jsem pak dostala takovej dlouhej omluvnej email, že se asi ne vždycky chovala dobře jako ségra. Tak to bylo takový hezký, že jsme navzájem uznaly, že ne vždycky jsme se chovaly uplně dobře no. A právě pak když se něco stalo, tak mě nenapadl lepší člověk než ona. A ona pak taky říkala, že je třeba jako často sama, že jako ty kamarádky, takhle který jako má, že jí třeba uplně tak jako nerozuměj nebo takle. Takže jsme na to konto rozvedly docela konverzaci a ona na to pak naspala ten dlouhej email no.

A: A co byl takovej ten popud toho, že jste si takhle sedly a popovídaly?

K: No tak mě pak přišlo, že v určitý fázi jsme každá byly tak svým způsobem sama a hledaly jsme si k sobě někoho druhýho, kdo by nám jako rozuměl nějak jinak než ten přítel nebo takhle. A asi to tak v tom momentě tak vplynulo, že jsme ani jedna někoho neměly, tak jsme se tak vzájemně jako našly no. (smích)

A: A myslíš, že na to měla vliv i ta terapie, co ségra chodila, jak jsi říkala?

K: Jo tak ona, když pak měla z toho nějaký poznatky, jak třeba pracovat s těma rodinejma situacema, tak mi to pak předávala nebo se mi snažila říkat, co ona zjistila a jak se k tomu dopracovala. Takže tak nějak no.

A: Takže už tehdy se ti snažila předávat ty informace, co se dozvěděla?

K: Hm hm jo. Nějak se to snažila aplikovat i na náš vztah si myslím. Takže jo.

A: A co vlastně přesvědčilo tebe, že jsi šla na tu terapii?

K: No já jsem tenkrát měla nějaký už nějaký větší problémy sama se sebou a odráželo se to na tom vztahu s partnerem. Protože vim, že ho to trápilo a on mi to navrhl kdysi a já že nechci. A pak jsem byla na nějaký akci a byla tam kamarádka, tak jsme se bavily a ona mi o tom začala vyprávět a že tam chodí taky a že by to mohlo bejt fajn. Tak jsme se vzájemně svěřily a dala mi kontakt na někoho dokonce, takže jsem tam pak napsala a odhodlala jsem se no.

A: Jasně. Takže přispěla kamarádka. A dá se říct, že je přítel taková jistota?

K: No já jsem si právě vždycky myslela, že je strašná jistota, ale po tom rozchodu už jsem si to nemyslela, protože jsem si vždycky říkala, že se to přece nemůže stát a ono se to stalo, tak to byl pro mě docela velkej šok, že to jistota není. Ale jako беру to tak, že mě zná nejlíp a že prostě jako vim, že jako se na něj můžu spolehnout a že se vzájemně hodně známe a můžeme si říkat i nějaký hodně intimní věci, ale někdy v některých věcech to nevidim jako výhodu, protože zase jsme spolu zažili i ty nehezký věci no. Takže za tím hezkým je i spoustu toho zlého no.

A: Tak to je asi v každém vztahu.

K: Hm, беру to vždycky jako úspěch, když takhle něco společně zvládneme a je to dobrý.

A: A dá se říct, že se časem zlepšila komunikace mezi váma?

K: No myslím si, že se to začíná tak nějak dospívat ten vztah no. Že když už se tak nějak hádáš, tak se nehádáš o kravinkách nebo takhle. Nebo už na sebe nerveš, ale v klidu si sedneš, vyřikáš si to a tak no. Ale já si zas třeba myslím, že byla lepší dřív než teď, ale zas dřív to prostě bylo, že si fakt jako komunikovala o všem a řešila si jako každou kravinu a teď je to takový, že už fakt se musí něco stát a řeší se to důležitý a ne ty prkotiny okolo.

A: A to vnímáš jako pozitivní nebo negativní posun?

K: Tak mě třeba jako ta nekomunikace hodně jako vadí a jako mám s tím často problém, ale zase když řeknu, že mi něco vadí nebo se svěřím, že by se něco mohlo změnit, tak je dost vstřícněj k tomu se jako snažit s tím jako něco udělat no. Takže jako vadí mi to, ale nechávám ho pracovat se sebou.

A: A když ségra ještě bydlela s váma, tak pocítovala jsi z její strany už tehdy nějakou empatii vůči tobě?

K: Hm...tak to si jako nějak moc nemyslím, protože jak jsme si nebyly prostě úplně ještě tak blízky, tak ona spoustu věcí nevěděla, takže se do toho nemohla nějak vcítovat nebo radit nebo takhle. A pak právě, když jsme si spoustu věcí jako napsaly nebo svěřily, tak vždycky byla jakože „ježiš to jsem vůbec nevěděla.“

A: Hm hm. A dá se říct, že se ti ulevilo, když jste se takhle sblížily se ségrou víc?

K: Jo určitě. Já mám hlavně hrozně ráda, když si to ty lidi můžou říct a vyřikaj si to a už máš takovej ten čistej stůl, než když máš prostě někoho, kdo jako víš, že tam máš nějaký problém, něco ti vadí nebo bys chtěla něco řešit a prostě jako neřekneš nic. Nebo prostě s tím člověkem to nemůžeš úplně rozebrat. Takže jako mám ráda, že když mám nějaký problém, tak vim, že za ní můžu přijít a mluvit o tom a říct i to, co se jí třeba nebude líbit nebo obráceně no. Ona je taky hodně komunikativní na týhle úrovni.

A: A myslíš, že celkově se i tvoje vztahy s ostatníma lidma nějak zlepšily? Že například víš, jak s nimi komunikovat?

K: No já si myslím, že asi jo, ale zase je to těžký v tom, že každěj člověk s nim máš jako individuální vztah a musíš k němu individuálně přistupovat a já bych si třeba přála, aby to s každým bylo tak lehký jako s tou ségrou. Že bych šla a mohla s nim takhle narovinu mluvit, ale jako ne s každým to jde no. Takže já si pak myslím, že záleží individuálně na tom vztahu.

A: A když jste měly se ségrou teda najednou vztah, kde ta komunikace fungovala a viděla jsi, že to tak jde, dalo se to aplikovat třeba na ten vztah s rodičema nebo s přítelem?

K: S těma rodičema absolutně ne. (smích) Tam ta komunikace nefunguje, a hlavně tam je problém ta komunikace i v jejich vztahu, tak pak i ve vztahu k ostatním lidem. Vim, že maj problémy s komunikací velký. Takže jako ségra mě to naučila spíš tak jako obecně pro všechny. Takže mi to spíš pomůže v těch ostatních kruzích všude jinde, takže si vlastně myslím, že nejenom do toho vztahu s přítelem, ale i do těch jiných vztahů se to hodně jako promítlo no. Akorát v těch rodinej to evidentně furt nejde.

A: Jasně. To záleží i na těch lidech. Myslíš, že bys vlastníma slovy dokázala shrnout, nějaký vlastnosti ségry, díky kterým je ti zrovna ona oporou? Nebo proč těm jejím radám přiřkládáš větší váhu?

K: Tak kromě toho emočního pouta, co s ní mám tak já mám třeba fakt ráda to, že má velkou píli. Že prostě když se rozhodne, že něco udělá, tak že to teda tak bude a udělá pro to všechno, takže mi přijde ta její cílevědomost úplně jako fakt skvělá, a i tím ze sebe dělá inspirativního člověka. A taky mám právě hlavně jako ráda, že já nejsem úplně flegmatik, já jsem jako spíš takovej choleric a ona je taková jako hodně flegmatická a je to takový jako uklidňující, takový jako dává ti to takovej jako „v pohodě“ pocit. Taky takový to jako srovnání s těma věcmi a ne se ze všeho úplně vždycky jako zbláznit, tak i to se mi líbí. A pak teda takový to, že z ní vyzáruje taková ta velká jistota, že prostě víš, že tam ten člověk je a že tam je schopná bejt. Takže asi fakt tohle jsou za mě ty silný vlastnosti.

A: A kdybys měla podobným způsobem popsat ten váš vztah? Čím je třeba ten vztah významný?

K: Tak asi jako ta nenáročnost toho vztahu. To že prostě málokdy řešíš něco špatného nebo málo kdy ti něco vadí a prostě fakt taková ta nenáročnost toho, že vždycky můžeš říct to, co si rovnou myslíš a nemusíš se na nic ohlížet nebo se něčeho bát, jestli to takhle vezme nebo nevezme, takže asi jako to, jak je ta komunikace jednoduchá, jak se nemusíš úplně tím zabývat nebo trápit, jak to ten druhý vezme nebo nevezme. A taky hlavně ta upřímnost, protože pro mě to znamená hodně. A úplně jako ne, že bych nedokázala pochopit nějaký jako milosrdný lži, ale úplně jako nemám ráda, když mi lidi lžou, takže asi to. Protože si myslím, že mi nikdy v životě nelhala, takže to se mi na tom vztahu taky líbí.

A: Jasně. Jestli to můžu shrnout, takže ta důvěra a otevřenost je pro tebe v tom vztahu důležitá?

K: Hm hm.

A: A potom i to, že si rozumíte? Že to, co řekneš ten člověk vnímá podobně a chápete se?

K: Asi taky.

A: A říkala jsi, že máš občas pocit, že už s něčím otravuješ, že už třeba ten přítel slyšel něco po nekolikátý. Tak takový pocity s tou ségrou nemáš?

K: No tak my jsme se o tom jako třeba hodněkrát bavili, protože on jako není úplně zlej, ale taky není úplně empatickej nebo jak kdy, taky na to musí mít náladu. A on mi třeba i řekl, když jsme se o tom bavili, tak on mi třeba i řekl, že jako jeho ne, že by to nezajímalo, ale jeho zajímám já a ne ta rodina. A když už je to o té rodině, tak k tomu má odpor že jo. A hlavně mi bylo tenkrát řečeno, že jak neví, o co jde, nevyrůstal v tom, nemá k tomu nějakou tu vazbu, tak prostě kolikrát ani neví, co má říct. Že on by si to i rád třeba poslechl, ale nemá mi na to dát jakou zpětnou vazbu, když tomu nemůže rozumět tak jako ta ségra že jo. A ta ségra je fakt schopná, tím že jí to nějak ovlivňuje, tak se o tom hodně dlouho bavit nebo hodně do podrobnů a to si myslím, že by on jako úplně nezvládl asi.

A: Aha. Takže vnímáš nějakou angažovanost ze strany ségry, když o tom mluvíš, že jí to opravdu zajímá?

K: Tak jako hlavně tam je i to společný, že ono jí to taky dost ovlivňuje, takže jako jsme v tom svým způsobem spolu, takže jako pak máme tu společnou řeč o tom no.

A: Takže je to takové autentické?

K: Hm.

A: Ty jsi říkala, že už to, jak jste si teda dřív sedly a popovídaly si, co a jak cítíte, že už to byl začátek lepší komunikace?

K: No už tehdy, s těma rodičema se o tom nedalo bavit, takže tohle byla taková příjemná změna, že ona přišla a mohla si v pohodě mluvit. Takže za mě to byla jako příjemná změna.

A: A dá se říct, že ten čas se ségrou vnímáš jako takovou oázu klidu, když to tak řeknu?

K: Jo určitě, hlavně obzvlášť jako teď, protože právě pak třeba když u mě jako došlo k tomu rozchodu, tak já jsem nebyla úplně v pohodě a ona si mě tam prostě vzala k sobě domů a

jako dělala mi tam jídlo, mluvila se mnou o tom, snažila se mě nějak zabavit. Takže jako byla fakt takovej ten klidnej přístav, že když už nemáš kam, tak prostě jdeš tam no. Takže mě i trošku odtrhla od toho, co mě trápilo a od toho stresu.

A: Chápu. A ty jsi říkala, že už má malou holčičku. Jaký vztah máš k té holčičce?

K: No to je takový trošku složitější. Poněvadž já nemám ráda děti...jako fakt jako prostě...nenávid' mě, ale nemám. A bylo to pro mě jako takový těžký si k ní nějak ten vztah najít, protože když se narodila, tak mě bylo nějakých čtrnáct takže jsem taky jednak žárlila, že se o ní zajímala celá rodina. A jednak jako jak s těma dětma neumím pracovat nebo jim jako moc nerozumím, tak to taky bylo strašně těžký. A jako za pět let jsme se dostaly k tomu, že už běží s obejmútim a pusinkou, tak je to jako v pohodě. Ale dřív to bylo jako takový těžký. A hlavně zase třeba u toho rozchodu ona mi strašně pomohla, protože jak nevěděla, co se děje nebo to nějak neřešila, tak tě prostě taky vždycky nějak zabaví, nebo prostě vidí něco jinak, rozveselí tě to a takhle. Takže si myslím, že mi taky ohromně pomohla, protože to dítě tě nenechá prostě ve tvých myšlenkách, jak furt něčím do tebe jede. Takže zase musím říct, že třeba mi to docela změnilo pohled na děti, že už nejsou tak strašný, furt je teda nechci, ale už nejsou tak strašný. (smích)

A: Já to mám stejně. Taky se nerozplývám nad dětma jako každý. Mě právě zajímalo, jaký to mělo vliv, že ta ségra měla dítě.

K: No tak hlavně jsem to musela nějak jako víc vykomunikovat ten vztah, protože já jsem jako pak třeba měla problém s tím, že já jsem tam chtěla jenom tu svojí ségru a nebyla tam prostě vždycky jenom ta moje ségra. Byly tam spolu hodně a teď já jsem taky chtěla jako prostě chvíli, kdy se nebavilo o dětech a už ty společný témata taky jako byly těžší, protože já si jako ve dvaceti letech asi s ní úplně nemám co říct o dětech že jo. Tak jako pak byla zase vážná konverzace, že bych chtěla nějaký čas jenom s ní, kdybych taky mohla cejtít, že kromě toho, že je máma, tak je taky ségra. A taky jako pak si najdeš i nějaký nový způsob komunikace, takže se pak taky naučíš, co říkat a co neříkat.

A: Takže se dal najít i nějaký společný čas jenom se ségrou?

K: Jo a hlavně mě potom i ten společnej čas ve třech přestal vadit, že dřív mi to prostě vyloženě vadilo. Ale pak jak je ta neteř i větší, tak si jde třeba sama hrát nebo prostě dá ti ten prostor. A nebo prostě pak mě to naučilo i zvyknout si na to, že prostě ona k ní patří a jako bude tam že jo. To je jedna z těch věcí, co nebude vždycky tak, jak chci já.

A: A myslíš, že v tom teda hrála roli i nějak ta žárlivost?

K: Hm tak to fakt jako asi když jsem byla mladší těch čtrnácti, patnácti let, pak mě to nějak jako přešlo. Už jsem si nepřišla jako to její druhý dítě, ale fakt jako ta teta že jo. (smích) A fakt jako ona se zvládne věnovat i mě i jí naráz, takže když to vidíš, že to funguje, tak se nemáš proč bát že jo.

A: A myslíš, že proto, že máš toho přítele a ségru jako takovou jistotu, kterou si v rodině neměla, že už některý situace zvládáš líp?

K: Hm no tak jsou třeba problémy, kdy si řekneš, že to je v pohodě, že víš že to zvládneš, že víš, jak to zvládnout. Ale pak jsou třeba ty problémy s tou rodinou, který se neustále opakují a to mě jako paralyzuje vždycky no. Že jak to má na tebe ten emoční dopad, tak tě to paralyzuje nějakým způsobem vždycky no.

A: Hm. Takže když je to hodně emočně silné, tak to zvládáš hůř i teď?

K: No když se mě to právě jako takhle nějak týká nebo ta rodina nebo něco takhle tak jako jo no, často. Že to je takový, že si prostě člověk řekne, jak tě to samý může trápit do nekonečna, ale prostě vždycky tě to nějak jako vezme no.

Rozhovor č. 5 Lada

A: Proč ses rozhodla jít na vysokou školu?

L: Haha možná jsem si měla vyžádat ty otázky dopředu. (smích) Hmm... dobrá otázka. Tak jako to asi vícero důvodů. Já jsem chodila na střední na Helichovku a pracovala jsem tam s papírem. Tak zrovna třeba ten můj obor byl fajn v tom, že jsem ho rozšířila o ten další materiál, šla jsem studovat kámen. Tím pádem jsem i měla vlastní iniciativu tam jít z tohoto důvodu, protože mě to zajímalo, a protože to na střední nebylo. Respektive bylo, ale někde na severu Čech že jo. Takže nějaký Kamenický Šenov a Nový Bor a když jsem šla na střední, tak jsem o tom vůbec neuvažovala. Tam mě vlastně posunula až ta střední, takže jako to byl asi ten důvod, že jsem chtěla v tom oboru pokračovat a zároveň jsem chtěla zkusit jako jinej materiál v tomhle tom ohledu a jak je to restaurování takový specifický, tak ani nebylo zas tolik na výběr že jo. Takže tak. A druhak si myslím, že určitě je to nějakej jako tlak společnosti... (smích). To jako rozhodně, že já bych se třeba i s tím spokojila, ale tím jak jako zaměstnavatel ti dá víc výhod a tabulkově skočíš a líp se na tebe dívaj lidi, tak jako asi to taky jako no. Ale myslím si, že je to tak vyrovnaný, že to úplně nehrálo roli, já bych šla studovat cokoliv jenom abych jako...no...poskočila.

A: Takže ten obor jsi preferovala spíš kvůli tomu, co jsi měla na té střední, ale na vysokou bys šla tak i tak?

L: Hm hm, je to tak.

A: A nikdo v tvém okolí na to vliv neměl? Nebo to byl prostě spíš takový ten obecně přijímaný názor, že se v dnešní době po střední chodí na vysokou?

L: Tak jako spíš si myslím, že tady doma na to koukali tak jako, že „Když jsem měla dobrý známky, tak by to byla škoda.“ Ale jako kdybych jí neměla, tak se asi nic nestane, protože zase jako... ne že bysme byla rodina inženýrů, že každěj by měl otitulováno před a za jménem, takže asi tak no. (smích)

A: Jasně...(smích). A myslíš, že tě nějak ovlivnili i lidi z té střední?

L: Stoprocentně. Stoprocentně, protože, tak nějak se s tím počítalo. Všichni až na jednu někam šli a ta byla ta jediná výjimka. Ne že by to bylo naopak, že by prostě šli hned po střední makat a někdo náhodou šel na vejšku, ale právě že jenom jedna prostě se rozhodla, že nepůjde a všichni se tak jako divili. Takže se počítalo s tím, že každěj někam půjde a tím jak tam byla ještě sekce fotografů, tak ty všichni šli někam na UMPRUM a na FAMU a tyhle

ty jako prestižní školy, takže pak jsme se rozprchli. Takže jako no určitě to na to vliv mělo i tím, že na té základce to bylo prostě úplně jiná sociální vrstva že jo, tak když jsme přišli na tu střední tak... jo...nikdo tě nešíkanoval, všichni byli jako v uvozovkách eee... na úrovni nebo prostě jako bylo to úplně něco jiného no.

A: Jasně. Takže tam se to asi tak nějak tradovalo, že je standard chodit po střední na vysokou?

L: Hm Hm. Myslím si, že jako ta střední byla kvalitní sama o sobě a často se k ní teď vracím, že fůru jako věci čerpám z ní zpětně. Třeba i víc než z té vejšky jo... Takže... tam bylo kvalitní tak nějak všechno a považovalo se teda za jako logický, logická návaznost ta vejška no.

A: A na té střední škole jsi zvládala to učivo?

L: Jako myslím si, že zvládala, ale bylo to teda brutální, protože tam jsme měli strašně moc těch praxí, takže jsem se... takže jako měli jsme do šesti, pak než jsem se dokodrcala domů na [název města] a ráno zase to samý. A právě že Helichovka že jo je vyhlášená tím, že jede tyhle ty dlouhý ty, takže jsme měli od 7:30 a že si to nějak prostě předchází roky i odhlasovali ti studenti. Že radši teda přijdou dřív, než aby tam strašili do sedmi do osmi.

A: Takže se dá říct, že jsi byla docela zvyklá na přísnější režim, ne?

L: Jo, no to určitě. Já jako kudy chodím, tam říkám, že Helichovka byla prostě dril. Že jo tam jsme měli na knižní vazbu jednu, která byla takovýho vojenskýho ražení (smích)... takže ta prostě fakt to bylo tak, že každá nevyužitá minuta pro ní byla ztracená minuta, takže ta nás jako hodně to... A pak jsme přišli někam na praxi a tam prostě nám řekli „no tak si dejte teď dvě hodky pauzu na oběd“ a my jsme úplně čuměli, protože tam to bylo fakt jako minutu po minutě a tady nám dali takovýho času úplně jako zbytečně víc co využitý. No takže Helichovka byla fakt jako no takovej odrazovej úplně mmm... drsnej můstek... (smích)

A: Takže když jsi pak přešla na tu vysokou, tak to pro tebe nebylo těžké? Nebo byl pro tebe ten styl té výuky nějak těžší, než sis na to zvykla?

L: Myslím si, že horší byla určitě střední, že ta vejška byla tím...nevím jestli tím pádem nebo sama o sobě, ale bylo to jako...snesitelný no. Nepocítovala jsem, že by to byla nějaká výrazná změna no. Ale uvidíme.

A: A co se týče seznamování s novými lidma, seznamuje se ti tam dobře?

L: Jo jo...tam nějak hraje roli to, že nejsme prostě velká skupina o šedesáti lidech, který seděj samostatně v posluchárně, ale že jsme fakt třeba po těch třeba deseti a takhle trávíme hodně času společně. Na praxe jsme jeli třeba čtyři ve vlaku společně, takže tím se to jako utužilo dost, i kdyby nechtělo. A s těma ostatníma máme taky společný části a tak no, takže ...nebo pak němčinu mám i s jinejma oborama, takže tam nás zase spojuje to, že každéj je napříč z něčeho jinýho, tak si máme o čem povídat na tý němčině, kterou si každéj volitelně vybere no.

A: Přijde mi, že jsi asi byla hodně zvyklá z té střední, takže to vypadá, že přechod na vysokou zvládáš dobře. Vyhovuje ti, že si na vysoké kombinuješ a dohlížíš na učení sama?

L: Jo, ale nevim, kdybys si měla úplně sestavovat ten rozvrh sama, tak jako to dělaj všichni, tak to by mi asi vadilo no.

A: Takže ty máš už hodně věcí daných?

L: Tam je to tak, že jak máme nějakou tu praxi ve [název města] a nějaké večerní kurzy na AVU, tak nám to prostě sestavují oni.

A: Aha aha.

L: A můžeš si doházet do volných míst nějaký ty volitelný předměty.

A: Aha. A ty musíte mít nebo můžete mít?

L: Můžeme, to jsem chtěla němčinu a ruštinu. (smích)

A: Takže se dá říct, že ti tenhle svým způsobem předepsaný způsob výuky vyhovuje?

L: Určitě, zdá se mi to lehčí než Helichovka a určitě než farmacie, na které jsem předtím rok byla.

A: Aha, takže jsi byla předtím ještě na jiné škole? A chtěla bys o tom něco říct?

L: Tam to byl šok. Ne ani tak co se toho rozvrhu týče, ale všeho ostatního. Prostředí, kolej a dojíždění, nikdo známej, žádná jako známá věc tam poblíž a hlavně jako šíleně těžký to učení no.

A: Aha a myslíš, že kdybys tam měla někoho třeba ze staršího ročníku, koho bys tam znala, tak že by ti to nějak usnadnilo? Že by ses tam měla koho třeba poptat nebo s kým se o tom pobavit?

L: Stopto, stopro. Já jsem tam sice měla spolužačku ze základky, že jsme se takhle tam zase sešly. Byly jsme i na stejný koleji, ale každá jsme byla v jiný skupině a jak to bylo taky takový hodně náročný, nahuštěný, tak jsme se viděly prostě třeba jednou za víkend...teda jednou za měsíc o víkendu, když jsme tam zrovna zůstaly. A jako jo no pomohlo to, ale...

A: A ta byla ve stejném ročníku jako ty? Takže jakoby ve stejné třídě?

L: Hm Hm. Jenom prostě tam bylo nevim...deset skupin, takže ona byla v jiný no.

A: Takže to ti tolik nepomohlo?

L: No trochu ano, ale tolik jsme se neviděly, takže úplně něco závratného to nebylo.

A: Myslíš, že by ti třeba pomohlo, kdybys tam znala někoho, kdo už je třeba ve vyšším ročníku?

L: Hm Hm...to máš pravdu, to je dobrý to, že tady na tý vejšce že jo, na VŠCHT jsou ty holky od nás že jo, zase ze střední, ale tím jak jsem ztratila ten rok, tak jsou o rok výš a hodně se bavíme co a jak o tý škole, takže to si myslím, že mi taky dodává takovej klid. Že jako oni jsou takový...hm... jak to popsat...jakože víš, že když to daly ony, tak to dáš taky (smích)...

A: Jasně jasně. Dá se říct teda taková emoční opora a zároveň, že ti můžou dát nějaký informace?

L: Přesně přesně. A myslím si, že to asi chybělo na tý farmacii hodně taky no.

A: A holky se nějak zpětně zajímají, jak jsi třeba dala tu zkoušku a tak?

L: Jo tak jako... hm... bavily jsme se o tom, protože se potkáváme na chodbách. Ale že by sme se nějak vyhledávaly, že bych jim hned psala, to zase ne. To jsem psala kamarádce. (smích)

A: Ale je to aspoň taková vzpruha dá se říct?

L: Jo jo jo.

A: A obecně, když bys měla říct, za kým jdeš třeba pro radu?

L: Hm jo... určitě... Google...(smích)...

A: (smích)

L: No já přemýšlím. Hm...

A: Může to být asi i víc lidí. Za kým prostě třeba jdeš, když nevíš něco, co musí člověk řešit jako dospělý?

L: Jo tak to bych určitě řekla že...tak asi určitě ta máma. Tak jako obecně nějaký ne úplně konkrétní věci, teď mě nic nenapadá, na čem bych to třeba dokreslila, ale tak asi i babička. Taky je tam můžu zahrnout. A sestra taky, ta se zase pohybuje třeba v jinym okruhu lidí a zase zná to z jiný strany, takže tu taky. Pak jsou tu třeba nějaký odbornější věci, takže právě z tý vejšky mám třeba kamaráda Miloše na kovy jo... takovýhle blbosti, takže když je potřeba, třeba něco takovýho, když se mi naskytne nějaká věc, kterou potřebuju jako z toho... tvůrčího světa využít, tak jako na něj můžu se taky obrátit. On dělá to samý zase jako z druhý strany a sklo, tak to je zas kamarád Václav občas. No a teď jako bych řekla, že s tím jak mám teď brigádu na odběrným místě covidu, tak že jsem se tam dostala do sféry zdravotnických věcí, takže jsou tam právě buď zdravotní sestry nebo přímo medicí nebo prostě jako... z tohohle prostředí. Takže jsem získala díky tomu i jako jinej rozhled. A vždycky když si tam povídáme, tak dokážou poradit jako s fůrou věcí tady z tohohle jako...prostředí.

A: Aha aha. A kdybychom se bavili o nějakém budoucím zaměstnání, tak měla by ses například na koho obrátit? Že by ti třeba poradil, co zkusit, nebo dal na někoho kontakt?

L: Hm... tam určitě jo. Tak to můžu zase zmínit mámu nebo třeba přítelovu mámu, ta je zase taky z nemocnice, takže ta jako už takhle byť jsem si našla na stránkách [název zdravotnického zařízení] eee...ten inzerát, tak jako mě prostě podpořila v tom, že prostě řekla „jo to určitě zkus, protože tam teď berou všechny“ nebo prostě něco takovýho. Něco v tom smyslu, že „joo stojí to za to a i kdyby ne, tak já se zkusim sama zeptat.“ no. Takže takhle a pak jsou to teda dvě holky tady z té brigády z covidu. Dvě konkrétně Amálie a Karolína. A musím zmínit toho Luboše, kterej je takovej hodně sdílnej, otevřenej, takže na toho se zas můžeš obrátit, když tě bolí ucho třeba (smích)...

A: A to je teda taky nějaký medik?

L: Jo jo jo, to je medik. Ale to je takovej jako hodně ambiciózní medik no. Choděj tam různý medicí a jsou to takový ty drtiči, co se to našrotěj a jdou pryč. A on je takovej, že objíždí stáže a má věci navíc a natáčí videa a podobně.

A: A dá se říct, že tě tahle parta tak nějak motivuje?

L: Motivujou a hlavně uklidňují. Třeba jsem se ho ptala na nějakou bouličku za uchem a nejdřív si ze mě dělal srandu, že jsem hypochondr, tak jsme se smáli a říkala jsem mu, aby uklidnil mé hypochondrické stavy. (smích) Ale pak mi to normálně vysvětlil. Takže tím mě uklidnil, vysvětlil a tak no... Takže jako můžu se třeba zeptat, když mě něco zajímá a oni mi to hezky a dopodrobna vysvětlí.

A: Takže se dá říct, že máš ve svém okolí spíš víc osob, ze kterých „čerpáš“ když to tak mám říct? Že to není třeba jen jedna osoba?

L: Jo jo. Ale asi bych to tak do teďka neměla, kdybych nezačala jako úplně náhodou pracovat tady na tom Covidu no, kde bych k nim jako jinak nepřišla. Takže tam si myslím, že jako je výhoda, když třeba zkoušíš různé brigády. Různé prostředí.

A: Takže se dá říct, že ti to tvé okolí pomáhá tak nějak celkově, ne jenom co se týče školy?

L: Jo jo určitě. Teď třeba spíš řešíme bydlení s přítelem. Takže bych zmínila třeba jeho mamku, která se taky snaží najít nějaký východisko a snaží se nás podporovat a hledat nějakou tu cestu a vyptává se, jestli někdo neví o nějakém podnájmu někde a tak. Takže určitě jo, určitě bych jí taky zmínila.

A: Takže vyhledáváš rady dospělých ve svém okolí?

L: Neustále. Neustále vyhledávám nějaký rady. (Smích)

A: Jasně, tak po střední člověk neřeší jen školu, ale spoustu dalších věcí. A ty zatím bydlíš u rodičů nebo s přítelem v podnájmu tedy?

L: No teď za poslední tři čtvrtě rok bydlíme v podstatě v podnájmu. To se jako změnilo.

A: A vnímáš díky tomu nějakou další změnu ve svém životě?

L: No... asi bych řekla, že to má vliv na školu a na práci, ale v tom smyslu, že nemusím trávit řadu času na cestách. Že to stěhování je teď blíž tady k těm... záležitostem. Zároveň jako je to asi svobodnější v tom, že můžu přijít, kdy potřebuju večer a nikoho tím neomezuju, neotravuju. Na druhou stranu se člověk sám musí zařídit, aby měl co jíst a tak, což doma se vždycky něco našlo, takže to je trochu jiný. Takže já si myslím, že dopad to asi má, ale nejsem si jistá, jestli úplně bych řekla, že stoprocentně dobře. Třeba doma jsem jako víc v klidu, protože si zase můžu dělat jiné věci. Nebo jsem doma trochu svobodnější než s tím přítelem. Protože v tom podnájmu jsme v malém bytě není moc kam zalézt a tak je teď ten režim takovej monotónní přes ty večery. Zatímco doma si skočím do dílny něco udělat, když

potřebuju něco na počítači, tak si ho zapnu a nemusím myslet na to, jak teda strávím ten čas. Jestli teda jako nedělám nějaký věci, který bych teda mohla udělat jindy, když je teda potřebuju dělat. Takže z tohohle hlediska nemůžu říct, že bych si úplně oddychla tím. Ale zase když už bydlím jenom s přítelem, tak je to jednodušší v tom, že se domlouváš už jenom s tou jednou osobou a jak říkám, přijdeš si kdy chceš a tak. Ale úplně, že bych si nějak úplně oddychla se říct asi nedá.

A: A jsi z úplné rodiny nebo ne, jestli se můžu zeptat?

L: No...jak se to vezme. Jako jsem z úplné rodiny...bydlím nebo bydlela jsem v podstatě s mámou i s tátou, se sestrou a o patro výš v domě i babička, ale... s tátou se úplně vyjít nedá. Nemáme spolu zrovna dobrej vztah. Spíš skoro vůbec. Nemůžu se na něj spolehnout v ničem a úplně teda nefunguje jako klasická role otce. Jestli to stačí říct takhle obecně.

A: Jasně. A s mamkou a ostatníma doma máš dobrý vztah?

L: Jo jo. Jak jsem říkala, za mamkou můžu jít prakticky kdykoliv, za ségrou taky i za babičkou, když se něco děje. Jen s tím tátou je to dost složitý.

A: A máš někoho, za kým třeba jdeš, když potřebuješ řešit nějaký věci, který bys normálně řešila s tátou?

L: V podstatě tady nikdo takovej není. V nějaký bližší rodině vůbec. Děda...dědu už nemám žádnýho a když byl, tak jsem ještě nepotřebovala nic takovýho řešit že jo tak... bylo mi sedmnáct nebo kolik, když umřel takže eee... tím to opadáva. Žádnej jako strejda...nebo žádnej jako...z tý užší rodiny to není...no a myslím si, že to hodně nahrazuje přítel no. Víš? Že tam hraje roli asi nějak...že to je asi nějak psychoanalyticky zacyklený a tak asi.

A: Jasně. A přijde ti, že to, že nemáš úplné zázemí tě nějak celkově v životě ovlivňuje?

L: Stoprocentně. Stoprocentně to jako pociťuju, že když máš prostě už tu pevnou jistotu z tý rodiny, tak pak tě třeba nevykoleje takový věci nebo prostě nemáš potřebu je nějak řešit. Kdežto já mám pak pocit, že všechno musím okamžitě vyřešit a že je to v háji a že prostě jako...víš...že prostě se to hroutí a nemám jako úplně o co se teda jako opřít no.

A: Jasně. A řekla bys, že jsi spíš zvyklá spoléhat na sebe, než na někoho vnějšího?

L: Jo jo jo jo... ale...hm... zas musím teda říct toho přítele, kterej teda tuhle roli asi teda zaplnil, že... tam to tak jako funguje, že když fakt jako potřebuju, nebo i když potřebuju podpořit nějak jako mentálně, tak je tu pro mě a dokáže mě uklidnit a je takovej můj pevnej

jistej bod no. On tu situaci prostě dokáže tak nějak zhodnotit, a to mi prostě pomůže a je to lepší no.

A: Aha. Chápu. A pokud by se to netýkalo přímo emocionální opory?

L: No teď mě tak napadá, že když si to tak zhodnotím, tak takový ty objektivní věci, kdy potřebuju nějaký jasný rozřešení hned nebo prostě jako uklidnění, že takhle to je, tahle to není, takový ty fakt objektivní věci, tak na to mám prostě toho přítele. A takový ty subjektivní rozebíračky a pitvání se ve věcech to je kamarádka a sestra (smích). Takže tyhle dvě asi. Protože když jsem támhle řešila něco...kdy jsem měla průšvih a nevěděla jak z toho psychicky ven, tak jsem volala kamarádce a byla to taková moje psychická podpora v tu danou jako kritickou chvíli.

A: A ještě se raději zeptám, přijde ti, že tvůj přítel zastává i trochu tu roli dospělého ve tvém životě? Prostě třeba tu oporu ze strany otce, kterou říkáš, že necítíš?

L: Ano, to bych řekla, že stoprocentně souhlasím. Minimálně teda z té mé stránky to tak je no. Je fakt, že když prostě potřebuju někdy nějakou radu dospělého člověka, tak s tím jdu třeba právě za ním. Občas si nevím rady s nějakýma jako „dospělýma věcmá“ a pak se obracím na něj no. Protože na toho otce moc nemůžu. Třeba i co se týče toho budoucího bydlení, tak to z velké části řeší přítel no. Nebo prostě když jsem z něčeho hodně rozhozená, tak mě prostě dokáže tak nějak uklidnit, prostě má na to chladnější hlavu a vidí to tak jako s odstupem a mě to pak dokáže hodně pomoci no.

A: A přijdeš si taková jistější, když se máš na koho obrátit?

L: Jo jako určitě. Jak říkám, tak mi hodně pomohl ten okruh lidí z brigády. Prostě je to zase úplně jiný prostředí, jiný kontakty a člověk se dozví hodně informací. A taky mě celkem dokážou tak nějak uklidnit. A člověk i vidí, jak zas jiný lidi řeší různé situace a tak no.

Rozhovor č. 6 Lucie

A: Já bych se tě ráda zeptala, kam jsi šla na školu?

L: No tak jsem na Palackého univerzitě na fakultě právnické no. (smích)

A: Na právnické jo?

L: No ale ve veřejné správě právo no. Jako chtěla jsem na to pětileté, ale bohužel no.

A: Tak jakékoliv právní vzdělání se asi hodí.

L: Jo to asi jo.

A: A proč jsi se rozhodla jít zrovna na tuhle školu?

L: No tak jakože podle dnů otevřených dveří, tam jakože mi to přišlo jako nejlepší ten přístup a celkově. A navíc je to i jako nejbliž, co tak jako vim no.

A: Takže ses rozhodovala i podle bydliště?

L: Jo a potom i podle zhruba životních situací, že někdy když to bylo prostě tady jako takové napjaté, tak samozřejmě nejvíc jsem chtěla do [název města]. (smích) No potom v [název města], tam byl úplně jiná program, tam jsem místo práva šla na sociologii. No ale nakonec s tou kvalitou té výuky a celkově s tím přístupem jsem nejlepší vzala [název města].

A: A ty ses dostala na víc škol?

L: Jo.

A: A zůstala jsi teda nakonec na UPOLu?

L: Jojo.

A: A nakolik ses dostala škol?

L: No na tři ze čtyř no.

A: A proč vlastně teda nakonec UPOL?

L: No, jakože hlavně byla i třeba ta cesta, je to jenom dvě hodiny vlakem, kdežto do [název města] by to bylo sedm. No a jako nevím no...prostě se mi to tam tak jakože zalíbilo, že to je též jedna z těch prestižnějších vysokých škol, univerzit v republice, tak jsem si řekla, že jo, proč ne.

A: Takže i ten styl výuky ti vyhovuje?

L: Jo jo jo.

A: A pomáhal ti někdo s výběrem těch škol nebo jsi sama věděla kam bys chtěla?

L: No jakože ptala jsem se různě, že jsem říkala mamce, že též chcu do [název města] mít ten klid a všechno a mamka zase že [název města] je super a todle to, potom kámoška šla potom též do [název města], tak se mě jako ptala, říkám tak tam bych byla zase aspoň s ní a takhle. No a potom už to bylo mezi [název města] a [název města] a nakonec jsem se rozhodla pro [název města]. Ale jakože ptala jsem se, že co by jako třeba bylo lepší a tak. Ale tak jsem spokojená s výběrem.

A: Hm hm. A ovlivnili tě i nějak spolužáci v tomhle?

L: Hmm vůbec, ne. Jako spíš s kámoškama, ale s ostatníma ne. To jsem vůbec nevěděla, kam ostatní šli nebo tak. Takže ani nevím, na které jsou škole. Ale potom s kámoškama jsme se bavily, kam bychom šly. Nebo spíš, co bychom tak chtěly dělat. Ne kam půjdeme, ale co bychom chtěly dělat.

A: A to byly kamarádky ze střední?

L: Jo ze střední. Takže tři jsou v [název města] a s jednou jsme jakože i na stejné koleji. Ne na pokoji, ale stejná kolej. Takže aspoň to no. Jsme se potkaly až tam.

A: Takže jsi na koleji na UPOLu?

L: Jo jo.

A: Vyhovuje ti to, že jsi na koleji? Není pro tebe těžší být mimo domov?

L: Ne není, úplně jakože člověk si tam potom nějak zvykne, je to tam takové útulné bych řekla, takže to člověku tolik nevadí. I když jako teďka jsem spíš doma než ve škole, abych řekla pravdu, protože ten rozvrh mám strašně, prostě prázdný bych řekla, takže mám i hodně volného času a to no. Jako spokojená tam jsem, i spolubydlíci nejsou nějak extra velký problém...sice tam něco jakože bylo, ale myslím, že dobrý.

A: S někým sis nesedla?

L: No...byla taková potyčka malá. (smích) Jakože ty dvě, protože jsme na pokoji tři, tak ony jsou kámošky a spolužačky, ony mají ten stejný program a předměty stejné, takže je to takové nevyvážené bohužel. No a... tak tam též jsem byla sama proti něma dvoum no.

A: To je vždycky nepříjemný, když je na to člověk sám.

L: Hm no.

A: A ty tam nemáš žádné známé nebo už ses seznámila s někým?

L: No tak mám tam tu kámošku z té střední, ale ta je též jakoby potom v jiné části té [název města] skrz toho, co studuje. A potom ještě jsem tam potkala holku, se kterou jsme byly na zápise společně v [název města], ale ta je též většinou doma, takže se maximálně vidíme dvakrát do týdne no.

A: Aha, takže na kolejích seš víc sama, ale ve škole se nějak setkáváte s tou holčinou, co jsi potkala na zápise?

L: Jo jo aspoň to no.

A: A myslíš, že by ti vyhovovalo víc, kdybys tam měla víc známých?

L: Určitě. To by bylo takové dobré no.

A: Nebo myslíš, že by ti vyhovovalo, kdybys tam znala i někoho staršího, kdo je třeba ve vyšším ročníku a mohla by ses ho na něco zeptat?

L: Určitě by mi to nevadilo, spíš bych byla ráda no.

A: Jasně. A když takhle potřebuješ třeba poradit nebo pomoci tak za kým jdeš?

L: No vlastně my máme skupinu na Facebooku a tam občas si napíšeme, třeba když potřebujem s něčím pomoc nebo poradit tak tam no. A pak když něco, jakože to nechci řešit přes všechny, aby si nemysleli třeba že sem blbá, tak potom spolužačce no. (smích) Takže tak no. A třeba se hodí, když tam má člověk nějaké známé kámoše, se kterými může jít po škole ven nebo do toho klubu a takhle no. Zaplnit ten čas.

A: A to ti trošku chybí?

L: No jo jo.

A: To chápu. A přišlo ti třeba těžký si zvyknout na ten styl výuky?

L: No je toho mnohem míň, než jsem byla zvyklá. Že ve čtvrtek mám prostě pět hodin pauzu před další hodinou, ale jakože nemám s tím problém, ale upřímně mi to vadí, že toho mám málo no.

A: Jasně. Takže naopak jsi to čekala složitější a těžší, ale nemáš toho moc?

L: Jo. Hm.

A: A ty jsi měla nějakou těžší střední školu, že jsi tak zvyklá mít toho víc?

L: No tak byla jsem jakože na gymplu normálně. Nebylo to jako úplně těžké, ale to je ten problém, že tam toho bylo jakože hodně předmětů různých no. Taký všeobecný no.

A: Jasně, takže ti přišlo, že tam bylo od každého něco, kdežto tady jak je to zaměřené, tak je toho míň?

L: Jo.

A: A vy máte i online výuku?

L: Jo právě že jsme teď spíš doma no. Pro letošek mi už škola skončila, zkoušky mám až v lednu no a třeba nějaké ty větší přednášky, kde bývá přes sto lidí, tak už býváme a musíme je mít online. Někteří učitelé nebo profesori na to už jako v podstatě kašlou, taktéž dají nahrávku nebo prostě to udělají online taky. Semináře... ty možná některé ještě prezenčně jsou, třeba ve čtvrtek jsem byla ve škole jenom kvůli jedné hodině, jsem musela do školy. No a vlastně tak no. Teďko už to je spíš mi přijde online než prezenčně.

A: A myslíš, že toho máte málo i proto, že to je online? Že kdyby to bylo prezenčně, že by toho bylo víc?

L: No určitě by to bylo takové živější a pro ty studenty zajímavější si myslím. Takový ten pocit prostě fakt ta vysoká škola. Prostě tohle je takové omezující a člověk prostě má takovou no...školu z domu no.

A: Jasně. Že nejsi vtažená do takového toho života na vysoké škole, takhle ti to připadá, že tam ani nejsi?

L: No právě no.

A: A je takové těžší se seznámit takhle online?

L: To je mi taky líto vlastně, protože tak to nejde a skrz toho psaní hm nevím nevím no. Já mám kámoše, který je teďka ve třetáku, že dělá bakaláře v [název města] a on to vlastně též měl takové od prváku, že vlastně v březnu už to měli online, takže tam též moc těch lidí ani nezná no.

A: A snáz se asi ptá, když už tam znáš ty lidi a máš tam nějaký kamarády vid'?

L: Jo jo no.

A: Ta online výuka to je docela nepříjemná situace.

L: No právě no. Je to takové o ničem no.

A: A celkově hodnotíš ten přechod ze střední na tu vysokou docela kladně?

L: Jo jo jo.

A: Není to pro tebe nějaké těžké jsi říkala...I tě to baví ten obor?

L: Jako jo, tak není složitý a celkem i zajímavý některé ty věci. Třeba se těším, až budu mít v druháku právo s životním prostředím nebo tak nějak. Takže třeba to mě zajímá přímo. Nebo i soukromé je zajímavé a tak. Jakože přímo se nebudu v tom moct angažovat, jakože plně, což je mi líto, ale aspoň jakože něco no. Takové povědomí.

A: A ty už i přímo víš, co bys po škole chtěla dělat?

L: No vím, že vlastně od září chci jít jakoby na jinou výšku, protože jsem o prázdninách zjistila, co bych tak chtěla v životě dělat a co mě baví. Ale zase, když už jsem tady, tak by se to mohlo dát nějak spojit. Že tohle bych si dělala jako kombinovaně a tam bych byla presenčně, potom toho bude víc. A tak nějak dělat dvě školy zároveň no. Tak uvidíme no.

A: Takže by ti vyhovovalo být takhle vytíženější?

L: Jo určitě. Já jsem jakože na to zvyklá a neumím asi tak moc nakládat s časem nebo spíš nemám co dělat. Člověk je tam v takovém velkém městě nemám tam s kým kam zajít a sem tam jakože brouzdat hm to nevím no.

A: A komu se třeba ozveš, když máš takhle čas nebo máš nějaké kroužky?

L: No tam vlastně ne e. Šla jsem se tam jednou projít do toho parku kousek od školy a... jako že třeba jsem si tam vzala malování a tak. Tak vlastně si tam většinou hledím svého no a tak.

A: A vídáš se třeba s lidma ze střední?

L: No s nima moc v kontaktu nejsem, bo každá má svoje. A jak tak nějak si s nikým v podstatě nepíšu, občas zavolám mamce no.... Jinak třeba poslouchám písničky u toho a potom jakože kreslím nebo tak. Takže se tak nějak zaměstnám. Občas potom něco do té školy udělat, že je to nutné a tak no.

A: Takže spíš tak sama za sebe jo?

L: Jo jo jo.

A: A můžu se teda zeptat, co je teda ta druhá škola, když jsi zjistila, co by tě bavilo dělat?

L: Lesnická v [název města]. (smích)

A: Jo v [název města]? No tak to zní taky dobře. A můžu se zeptat, co tě tam vede?

L: No láska k přírodě asi tak bych to řekla, protože my tady bydlíme v [název hor], tak kopce to je prostě pro mě domov. A takhle nějak se v tom orientovat, chodit tam, poznávat to, mě to přijde strašně zajímavé a hodně mě to láká no.

A: A tušíš, co bys potom mohla dělat?

L: No...tak jakože potom bych mohla třeba jít na magistra že a být inženýr a vlastně potom třeba pracovat v té nějaké lesní správě, tam třeba chodit po tom lese a zkoumat nějaké ty problémy, co tam jsou a potom psát jak vyřešit problém, který tam je. Anebo potom spravovat to nějaké území, které tam je jako revírník. Potom se dostat na vyšší pozice a tak.

A: Jasně. A máš někoho, u koho by ses takhle inspirovala?

L: Mmm... jakože... mám známé, kteří vlastně pracují pro Lesy ČR a chodí po tom lese a všechno, ale... jako nijak extra je jako nevidám, viděla jsem je zatím dvakrát. A jinak jakože takhle neznám nikoho, kdo by se v tom angažoval víc.

A: A jak jsi teda na to přišla zrovna na tuhle fakultu?

L: No už vlastně jak jsem si vybírala ty výšky loni, tak jakože jsem tak přemýšlela, že to zní zajímavě a jako předtím jsem přemýšlela, že bych šla třeba na myslivce nebo tak nějak jako pro ty Lesy, protože oni tam mají i tu brigádu pro studenty a tak. Takže tak jsem dostala asi to první povědomí o tomhle tom. No... ale jako jak se rozdávaly ty přihlášky, tak jsem to probírala s mamkou a já jsem jako jí to moc nechtěla říkat, že bych chtěla jít zrovna tam,

protože zase by to bylo jakože „jak se užíš“ a takhle. No a potom jsem jí to vlastně říkala, to už bylo pozdě, protože už jsem nemohla poslat přihlášky, takže po prázdninách, že jako vim, co by mě tak bavilo a ona to bylo zase „proč si to neudělala, já jsem ti říkala, pošli si přihlášek kolik chceš“ jakože to to no. (smích)

A: Takže ti přišlo, že by se to nesetkalo s úspěchem?

L: Jo jo. Ale tak nějak jakože jsem to zjistila, sic pozdě, takže jakože rok „v čudu“ dejme tomu i když ne úplně, ale tak jakože aspoň vím. Což je super, schválně kvůli toho jsem šla na gympl, abych měla další čtyři roky navíc...no a dozvěděla jsem se to stejně až potom takže jako... (smích)

A: Jo tak to asi bývá, člověk si pořád říká, že už bude vědět a pak to nějak přijde. A máš i nějakou aktivitu mimo školu třeba nějaký kroužky?

L: No tak jakože kreslím, že maluju. Potom občas si přečtu nějakou tu knížku, která mě zrovna zajímá, často poslouchám písničky nebo sleduju videa. A když můžu, tak jdu prostě na kopce se projít. (smích) Takže turistiku mám strašně ráda no. A cestování.

A: Aha. Mě by ještě zajímalo, jestli máš ve svém životě nějakou osobu, která by ti pomáhala nebo byla tvým vzorem?

L: No určitě mamku.

A: Jasně a kromě mamky náhodou?

L: Kdo by mě tak inspiroval...

A: Nebo komu se třeba svěřuješ nebo když si nevíš rady, tak za kým jdeš? Protože hodně věcí si člověk řeší sám, ale když už nevíš, tak za kým jdeš?

L: No kámoška jedna jo. Takže ta. Vlastně to byla moje bývalá spolužačka ze základky. A jsme se letos někdy v únoru zase jakože daly nějak dohromady. Jsme si psaly, potom jsme se šly spolu ožrat a... (smích) A jako nějak jsme se daly zpátky do řeči. Tak si píšu teďko s ní, když třeba potřebuju něco vyřešit nebo mě něco trápí. Ona pak napíše mě a třeba se setkáme a tak. Takže se jí i tak svěřuju s problémy, které mám takže to...

A: Takže taková emocionální opora?

L: Jo jo.

A: A ona je stejně stará jako ty?

L: Jo.

A: Jasně. No a tu školu jste spolu probíraly nějak?

L: No ono to vlastně bylo už potom, co jsem měla odeslané ty přihlášky. Takže ne. Ale pak jsme se daly dohromady. Jsme se neviděly tři roky a potom jsme se nějak jako to, takže jako dobrý.

A: A vídáte se nějak pravidelně?

L: No jak nám to vyjde, protože ona už pracuje a je v [název města], tak je to takové že složitější, bo ona má i ty směny různě. Takže jak mámě chuť a jak nám to vyjde, tak se jako domluvíme.

A: Jasně. Ty jsi z úplné rodiny, jestli se můžu zeptat?

L: Eee já mám rozvedené rodiče a bydlím s mamkou.

A: A s taťkou se vídáte?

L: Vůbec ne.

A: Jasně. Ptám se proto, že to s tím tématem souvisí. Když třeba potřebuješ něco s čím mamka nepomůže, tak máš za kým jít, když se s tátou nevidáte?

L: No tak třeba z rodiny je to fakt asi jenom mamka. No a... z kámošů vlastně, tak ta jedna kámoška a potom mám ještě jednoho kamaráda. Ale tomu víceméně říkám podobné věci jako té kámošce, akorát je to takový ten pohled toho kluka zase, takže to mám aspoň s obou stran. Ale jinak takové nějaké věci bych spíš řekla, že si tak jako řeším sama.

A: Hm hm. A máš třeba nějakou brigádu?

L: Jojo.

A: A jak jsi sehnala tu brigádu, pomáhal ti někdo?

L: Tak já jsem chtěla prve v [název města], tak jsem jakože hledala na Facebooku na těch stránkách, ale jako nikde nic, psala jsem tam na některé. Někteří mi neodepsali, potom jim nevyhovovala třeba moje doba, kdy mám volno. Nebo potom tam třeba hledali chlapy že...to tam neměli napsané... No a vlastně tak říkám dobré tak kašlu na to. No a teď vlastně jak jsem víc doma než v té škole. Tak vlastně mám ráda strašně metal. A tady je kousek metal shop a tak jsme tam šly, protože jsem si chtěla vyzkoušet jednu bundu...

A: Jako s mamkou jste tam šly nebo s kým?

L: Jo jo s mamkou a já jsem říkala tak mamce, že by mě to bavilo tam prodávat nebo jakože pracovat, protože ta hudba a to prostředí, prostě to je to, co mám ráda. A mamka se tak zeptala té prodavačky, jestli nehledaj brigádníka a oni že vlastně i jo, že před Vánoci toho mají hodně. Takže jsem tam šla hned na druhý den a úplně jsem tam spokojená fakt. Dneska jsem tam byla do dvanácti a fakt super.

A: A tam sis sedla s tou partou?

L: No tak jako... občas si jako něco řekneme nebo tak jo, pobavíme se, ale na takové ty dlouhodobější kontakty to nevidím, protože přeci jen jsem tam nejmladší že jo, ostatní už jsou tam prostě maminy. Takže... jako... nemáme si toho tolik co říct, protože se tam baví o práci, o manželích, o dětech, tak je to takové že no... (smích)

A: Tak to chápu. (smích) A kdybys ještě měla říct něco o tom kamarádovi?

L: No tak vlastně my jsme se poznali přes jednu tady kámošku a on měl v tu dobu takové jakože strašně zlomené srdce bych řekla. A on strašně dlouho se z toho nemohl dostat a já jsem též měla takové svoje období blbé, tak jsme se začali tak bavit a on se zpovídal mě a občas i já. Takže se občas bavíme, ptáme se sebe na rady, jakože já jeho on mě a tak, co jakože dělat. Hlavně v těch vztahových bych řekla okruzích.

A: Takže taková emocionální opora?

L: Jo jo jo.

A: A co se týče třeba školy a té práce, tak to jdeš spíš za mamkou?

L: Jo hlavně v té práci a tak co se týče školy tak to spíš hodně těch lidí ze školy.

A: Takže na té skupince spolužáků?

L: No když se nějaké úkoly řeší, tak jo, potom s tou kámoškou, když třeba potřebuju něco třeba někde zajít, tak jakože ke komu, jestli náhodou neví. A nebo potom napíšu do té skupiny, jestli jako fakt třeba to neví, takže tak...No a...jako tu školu řeším hlavně asi s nima a potom takové ty organizační věci a tohle se školou, tak to s mamkou no.

A: Takže se nedá říct, že bys měla jednu osobu, co by ti pomáhala, ale že jdeš spíš za tím, za kým zrovna potřebuješ?

L: Jo jo.

A: A z těch starších osob kolem tebe kromě mamky, třeba babička nebo děda, za nimi nejdeš?

L: No tak vlastně to je trošičku už jinačí že jo he he doba dejme tomu, takže já jsem v podstatě první z rodiny, kdo šel na vysokou školu, tak s tím nikdo moc zkušenosti nemá. Mamka to zná jenom z doslechu od spolupracovnic. Z jejich zkušeností. Takže vlastně je to pro všechny něco nového. (smích)

A: Aha. Takže ve finále asi zbývají ti spolužáci, že?

L: Jo jo. A navíc je to takový i obor ,ve kterém se nikdo koho znám takhle z rodiny neorientuje, takže... úplně zase něco nového no. (smích)

A: A kdybys šla na tu lesnickou, tak bys třeba kontaktovala ty známé, co už dělají v té lesní správě, nebo myslíš, že bys to zase zvládla sama?

L: Jo tak o něco jako požádat je jako o radu nebo tak, to asi jo. A protože ona tam pak bude i ta biologie, tak určitě bych neměla problém kontaktovat učitelku ze střední že jo. A takže asi tak no.

A: A myslíš si, že by ti pomohlo mít nějakou starší nebo zkušenější osobu, která už prošla vysokou školu, že by ti třeba uměla poradit kam jít a tak?

L: Jako určitě by to bylo fajn někoho takového mít takže jako... Ještě mám jednoho kámoše a ten je vlastně teďko taky v prváku a jakože my se nevidáme, ale aspoň si píšeme. Máme společné jakoby i zájmy, takže se mě občas zeptá, co škola a já že jo dobrý a když mluví on, tak toho má tolik, tolik předmětů a zkoušek a zápočtů, tak si říkam ty jo toho je tolik a já prostě takhle nic. Tak má docela napilno. Ale tak jakože on je chytrý, že jemu to pálí. Říkal, že je spokojený.

A: A ty trošku lituješ toho výběru?

L: Tak každá zkušenost je prostě dobrá... no a jako... třeba fakt kdyby to šlo udělat, jako že tuhle tu školu dokončit a zároveň studovat tamto, tak bych do toho šla. Protože to určitý právo nebo nějaká ta oblast toho práva bude i tam, takže by to byla dobrá zkušenost a budu mít i výhodu v tom bych řekla. Takže bych chtěla zkusit obojí, protože třeba mi potom bude líto, když třeba to mě nebude bavit anebo jako najednou zjistím, že to byla blbost a teďko bych ztratila jakože další rok.

A: Takže spíš tak jako zkoušíš, co by tě bavilo, že to nemáš úplně naplánované?

L: No víceméně jo no. Ono záleží i na té škole, jaké to tam bude, ale fakt se mi tam líbilo na tom dni otevřených dveří. Celkově i ten přístup i to, co bychom tam probírali, tak mě to zaujalo a to, že tam bude i ta praxe, že se nebude jenom sedět a psát a šrotit se to. Ale že třeba se fakt vytáhneme do toho lesa, který je tam kousek. A mají tam i mimoškolní aktivity, které tam nabízejí a je tam i myslivost nebo sokolnictví, takže kdybych měla hodně volného času, tak bych šla do toho kroužku a tam zase poznat nové lidi a to...

A: Takže bys byla ráda, kdyby tě ta škola trochu ještě někam nasměrovala?

L: Jo.

A: Já si to uspořádám trošku. Ty jsi říkala, že ti přes prázdniny došlo, že bys chtěla tu lesnickou školu, ale teď to zní, že to spíš tak jako zkoušíš. Myslíš si, že tohle už by bylo to, co by ti mělo vyjít, co bys chtěla?

L: Já si myslím, že by mě to aj mohlo bavit, protože k tomu mám jako blízko a je to fakt taková moje srdcová záležitost prostě ta příroda. A ještě to zkoumat nebo i dost toho vím z toho gymplu že jo. Sice asi ne tolik kolik třeba ti ostatní, co studovali přímo lesnické střední. Ale myslím, že s tou praxí by to bylo úplně jako super. Takové to, že si to můžeš zažít.

A: A když by toho bylo na té lesnické víc, tak myslíš že bys opravdu zvládla obě dvě školy nebo bys podle situace přešla na jednu nebo na druhou?

L: No tak určitě bych jako zkusila co nejvíc, abych měla ty obě. Ale tamtu bych fakt jako chtěla mít tu lesnickou. A když se člověk dívá, co tam bude za předměty, že tam toho je víc než co mám teďka a myslím, že jsou dané. Že tady si to člověk zapisuje sám a potom mu to nevyhází, tak je to docela že takové blbé. Někdy jsou ty časy takové, že se kryjou a musí se to nějak vyřešit. Někdy je to takové dost...takové blbé no.

A: Takže to se ti třeba zdá malinko těžší oproti té střední, že si to člověk musí plánovat sám a ne vždy to vychází?

L: No na to člověk už musí být asi na sekundu snad přesný, aby měl ty předměty, které chce, protože je to jinak hned pryč. Takže to je takové nevýhodné. Ta lesnická škola to má už dané. A bude tam toho víc, takže to by mi asi vyhovovalo víc. Chci být furt nějak zaměstnaná a nevyjít z toho přemýšlení a z toho cviku a tak. A vlastně určitě by mi to dalo víc takové té... zodpovědnosti a soustředění na to, že by mě to fakt nutilo a dokázalo by mě to dostat

do takové té pravidelnosti, že by mi to aj vyhovovalo to mít takhle předem dané, než jakože říkat si mám volno, co budu dělat.

A: A vyhovuje ti to, že je ten rozvrh plnější nebo že už ho nemusíš organizovat sama?

L: No spíš to, aby byl plný takový. Plnější no. Nevadilo by mi si to organizovat sama, ale kdyby to bylo předem dané je to jednodušší a nejsou tam pak takové ty rozestupy.

A: A vyhovuje ti, že je to na vysoké škole takové svobodnější ta výuka?

L: No jako já s tím problém nemám. Třeba mi přijde fajn, že tam nemusím psát tolik testů. Takže potom jako toho je hodně, co se naučit a člověk si to jako v průběhu nevyzkouší sám, ale... tak to už je právě o té zodpovědnosti toho člověka, protože už je to všechno jenom na něm, jak si to zařídí, že už je to jinak než ta střední, ale mě to vyhovuje no.

A: Takže nemáš problém se k tomu sama dokopat?

L: Nemám no. Je to takové fakt, že když to fakt chceš, tak prostě to uděláš no. Takže mi nevádí mít tu zodpovědnost. Může si tam člověk dělat v podstatě, co už chce, že už ho tam berou jako dospělého a né jako takové to děcko no. (smích)

A: Takže ta role toho dospělého ti vyhovuje oproti té střední škole?

L: Jo. Jako určitě jsou tam věci, které byli lepší na střední, něco je zase lepší na výšce...

A: A co třeba bylo lepší na té střední?

L: No tak vlastně...hlavně třeba ten plný rozvrh, že už to tam bylo dané, ale byla možnost si tam zvolit i ty semináře co kdo chtěl. Takže takový ten rozvrh od rána někdy do odpoledne, že tam není velké časové rozmezí mezi tím. Potom jakože občas ta zkouška že...jako to...někdy bylo problém jo, že tam byly ty testy a všechno. Ale teďko jako nemám problém, že mám zápočet po třech měsících od toho, že jsme se jen učili a zapisovali si to. S tím jakože třeba problém nemám. Že třeba je to takové volnější takovej ten klid, že se tolik člověk nestresuje. A že je to takové volnější no.

A: A kdybys tam měla kamarády s kterými někam zajít, tak by ti to asi nevadilo ten volný čas?

L: No jako určitě by to bylo lepší no.

A: Jasně. A ty jsi zmínila, že jsi ráda, že už tě nevnímají na vysoké škole jako to děcko, ale spíš jako tu dospělou osobu. Mě by zajímalo, jestli ti to celkově vyhovuje a těšíš se, co budeš

potom dělat, nebo jestli se trošku děsíš toho, že už seš vlastně v tý dospělosti a nemáš nad sebou už tolik někoho, kdo by jako dohlížel?

L: No tak jakože nemám pocit, že by to bylo nějak jako... že bych se bála. Samozřejmě je to takové furt nové, ale jakože když mám kolem sebe třeba i bráchu, kterej už teďko pracuje a to... i jakože ty rodiče, mamku hlavně, tak jako dokážou poradit z toho praktického hlediska toho, co tě čeká v životě, což možná se důchodu ani nedožijeme (smích) ale jako že prostě bude i ta práce a co to obnáší tak tady tyhle ty věci třeba s nima probrat, že poradí, protože ví, jaké to je. No a v těch školních, tak to už zas třeba ti spolužáci že jo, protože se člověk nemůže obrátit na někoho třeba z těch kamarádů, které mám, protože nemůžu tu kámošku zprudit tím, že co mám dělat na právech, co tohle a tamto, když absolutně neví, o čem mluvím. (smích)

A: Jasně. (smích) Takže myslíš, že se neobáváš, protože se máš na koho obrátit nebo by tě to celkově nějak netížilo, i kdyby ti mamka třeba nedokázala poradit?

L: Jo tak jako určitě ta pomoc je tam dobrá, protože škola nás nepřipraví moc na to, jak si třeba zařídit ty životní potřeby kromě peněz. A teď jak se to platí a to bydlení potom sehnat. Takže to je třeba fakt jako poradit se takhle s někým. kdo má tu zkušenost. Ale třeba v tom školním životě, to už tak nějak i s postupem času z té základky, střední, to si člověk nějak zvykne si v tom udělat ten systém, pokud jako mu to jde a tak.

A: Takže nepotřebuješ ve škole někoho nad sebou, ale co se týče jiných věcí než školy, tak seš ráda, že máš kolem sebe někoho zkušenějšího, kdo ti poradí teda?

L: Jo jo jo přesně tak.

A: Jasně chápu. A říkala jsi, že ti hodně radí ta mamka? Že kromě ní někoho staršího takhle ve svém okolí nemáš, vid'?

L: No ne no. Hlavně s tím jakože s tím životním zkušenostem nebo tak, to né právě no. Jenom ju.

A: A ty koleje sis vybírala sama?

L: No prvně jsem musela počkat až vím, kde jsem. Kam půjdu. Ale já jsem si to vybírala na těch stránkách a tam bylo vyberte si prioritní a potom jakože druhou, kdyby ta první nevyšla. Jenže oni se mi potom neozvali a psali tam, že prváci mají jakopřednost, ale nikdo nepsal nevolal nebo tak, tak potom jsem tam šla na ten zápis a ona se tam platila nějaká ta pojistka

nebo jistina nebo něco takového... a já jsem zrovna u sebe tolik peněz neměla v hotovosti a karty nebrali, takže docela problém. Tak jsme to nějak nechali a potom na prvním dni jsme to s mamkou rychle šly nějak řešit a měly jsme štěstí, že tam nějaké místo bylo no. Naštěstí to vyšlo no, jinak bych musela někam do bytu, a to už je potom zase náročnější no. Dražší, a tak no. Takové to bydlení už.

A: Takže s mamkou jste to teda zkonzultovaly a pomohla ti?

L: Jo jo.

A: A chtěla by ses v průběhu studia nějak stěhovat nebo spíš zůstat doma do konce toho studia?

L: No přemýšlela jsem vlastně, že potom když bych byla v [název města] na té lesnické, že bych si hledala nějaké bydlení tam, třeba protože by se mi tam podařilo najít nějakou tu práci, když tam je ta lesnická škola, tak přímo v tom. Tak že by mi to asi nedělalo problém no. Takže bych to konzultovala asi s mamkou a též s tou kámoškou, co už bydlí sama, tak též si to tak zařizovala víceméně sama, takže by mi snad pomohla.

A: Jasně. A když bys teda měla shrnout nějaké ty důležité osoby ve svém životě, tak by to teda byla mamka, občas s něčím brácha a kamarádi, podle dané situace?

L: Jo jo jo. Tak hlavně do toho života a celkově prostě ta rada těch starších zkušenějších, ale třeba takové ty už... prostě co s rodiči prostě probírat nechceš, že je lepší to probrat s kámošem spíš, který má třeba podobné zkušenosti a prochází si víceméně furt tím samým co já, takže je to takové objektivnější lepší, že prostě ten člověk tak jako víc rozumí.

A: Že se s tím ztotožníš, protože oni to berou z toho tvého pohledu?

L: Jojo.

A: A to myslíš spíš ty emocionální věci nebo co se týče i toho bydlení a starostí?

L: Tak třeba ty starosti, co mě jakože trápí a tak, tak třeba ta kámoška má vlastně fakt někdy strašně dobré ty rady a někdy to, co mi napíše nebo řekne, tak neskutečně mi to fakt uleví od duše jakože z duše, fakt úplně najednou klid a úplně spokojenost, Žádné úplně stresy, myšlenky všude kolem hlavy a je to najednou takové klidné to no... Takže fakt dokáže dobře poradit no.

A: A je to spíš takové pochopení nebo rada?

L: No ona to jakože i chápe, protože třeba též něco, co se stalo zrovna mně, tak se jí někdy taky stalo a že jako zhruba jsme si tou povahou víceméně podobné nebo stejné tak vlastně... též dokáže i dobře poradit, třeba co by udělala ona v té mojí situaci a tak no.

A: A když potřebuješ spíš takovou tu mužskou roli ve svém životě, jestli něco takového tedy vnímáš?

L: Tak to jdu za tím kámošem. (smích) On je jakože mladší takový...eee... též emocionálně založený, citlivý, ale též když potřebuju, že třeba někdo něco udělal nebo tak a já si nejsem jistá, co to mělo znamenat, tak se ho ptám. (smích) Prostě z toho mužského pohledu, protože my holky nad tím přemýšlíme a tak a tak a kluci to berou úplně jinak.

A: Jasně chápu. Takže spíš asi zase ta emocionální rovina?

L: Jo jo.

A: Tak bydlení ještě neřešíš vid', co se týče těch kolejí, to jsi říkala, že když se vyskytl problém, tak pomohla mamka a co se týče školy, tak víc ti spolužáci?

L: Hm hm.

A: A když by ses stěhovala do toho [název města], tak to předpokládáš, že takový ty praktický věci by zas vyřešila mamka?

L: Hm hm.

A: A tu emocionální oporu by zajistila ta kamarádka, co si tím prošla a zařizovala si to sama, je to tak?

L: Jo jo jo. (smích)

A: A tu lesnickou si budeš vyřizovat?

L: Jo jo řeším, až to budu moct zaplatit, též mít všechny ty papíry vytisklé, že jim to nestačí elektronicky, chtějí to mít v ruce. Nevim, jestli budu muset na střední pro můj katalogový list, aby si ověřili moje známky.

A: Takže to musíš všechno oběhat?

L: No právě. Též tady ty spoje to je někdy něco.

A: A myslíš, že tím, že nemáte vše po ruce, tak jsi taková samostatná a zvyklá si věci zařizovat?

L: No bohužel no. Třeba někdy potřebuju jet autem, ale ještě nemám řidičák, takže je to takové zdlouhavé. Ale už se těším, až ho budu mít. (smích)

A: Přejde mi, že si celkem to „dospěláctví“ užíváš, že jsi taková nezávislá jednotka, je to tak?

L: Jo tak já jsem víceméně byla taková asi vždycky, že i na základce tam jsem většinou byla prostě sama, že jsem neměla žádné kamarády a to. A potom vlastně též doma většinou jsem si jako dělala věci hodně sama nebo co. A na střední potom už jsem měla kámošky, ale každá byla úplně jinde, takže též byl problém se někdy sejít. (smích) Ale ta základka mě celkem naučila si ty věci robit sama a spolehnout se na sebe. A též mám ráda, když mi do toho nikdo nic nemluví, nic nenamítá a můžu si to udělat podle sebe.

A: Takže ti nevádí být taková hodně za sebe a do sebe třeba uzavřenější?

L: Nevadí v podstatě já jsem takový jakože introvert jo a jako třeba nějaké to... někdy bývá i těžší se takhle s někým bavit nebo prostě tohle to.

A: Jasně chápu. Já jsme taková víc otevřená s kamarády, ale u nových lidí je to horší.

L: Jo přesně, přesně. (smích)

A: Tak já moc Ti děkuju za rozhovor.

L: Taky děkuju.

Rozhovor č. 7 Monika

A: Zajímalo by mě, jestli jsi o mentoringu už někdy něco slyšela?

M: No jenom jako že někdo má třeba mentora, ale mentoring jako takovej asi úplně definici jako ne. (smích)

A: A uměla bys svými slovy říct, co to podle tebe znamená?

M: No že jo mentor to je prostě někdo, ke komu ten člověk může vzhlízet, co ho vede tím životem, když má prostě nějaký problém nebo otázky, tak většinou se obrátí právě na toho mentora že jo.

A: Dobře, děkuju. A když bys měla určit někoho takovýho, kdo je ti teda například vzorem nebo tě inspiruje, tak uměla bys někoho určit?

M: No asi jako fakt mamka. Potom, co jsme si prošly, tak jsem fakt zjistila, že je to hodně silnej člověk a jako hodně dokáže vydržet. Tak to já bych jako někdy taky taková chtěla bejt. Já si taková až silná jako nepřipadám jako je ona. (smích)

A: Já si myslím, že to asi přijde časem. Že jsme na to asi ještě mladý nebo...

M: No to asi jo no.

A: Myslíš, že by tě napadl, ještě někdo jiný kromě mamky? Protože ty jsi v dotazníku vyplňovala ještě někoho jiného.

M: No taky i sestra, ale takový ty chvílkový, tak třeba na gymplu tak moje třídní. To jsem měla taky mladá, vzdělaná a taky jsem k ní jako v tu chvíli zrovna hrozně vzhlížela. Tak třeba se někdo takovej najde i tady na škole, ale zatím nejbližší tak jako mamka a ségra asi.

A: Jasně. V tom mentoringu je důležité, aby ten vztah byl vzájemný. Není to jen někdo, ke komu vzhlížíš. Bylo to takové i s tou učitelkou?

M: No jako to asi ne. Jako měla mě ráda, ale asi to nebylo až zas tak jako vzájemné. Ale jako s tou mamkou a ségrou my ty vztahy máme takový jako upevněný a taky je to takový vždycky, že se navzájem od sebe něco naučíme.

A: Hm hm. No a jestli se tě můžu zeptat v čem tě inspiruje ta mamka nebo ta ségra?

M: No tak já teda hlavně vycházím hrozně z toho, že mě když bylo deset, tak se rodiče začali rozvádět a bylo to teda docela takový těžší období pro všechny vlastně. A v tu chvíli mně to

vůbec nedocházelo, já jsem to vytěsnila, vlastně já až teď zpětně před těma pár rokama, když už jsem si začala víc věcí uvědomovat, tak mi došlo, co se vůbec stalo. A vlastně jak to bylo těžký, tak prostě po tom, co jsme si tím prošly a že jsme to prostě vydržely, prostě že jsme to vládly. A hlavně jako oporou. Že když mě bylo třeba deset, tak už jakoby vim, že už v tom věku jsem vnímala. Tak mě prostě ...to nesly tak statečně, že mě právě vůbec nedošlo, co se děje. Právě jako kvůli mně byly ...do teďka jsem jako za to vděčná.

A: A tvoje ségra je starší nebo mladší?

M: Je právě starší o sedm let, takže docela dost. A jako právě vim, že kolikrát když byly teďko co si zpětně vybavuju napjatý situace, tenkrát zase jsem to nebrala, tak prostě ani to nikdo jí nemusel říct a tenkrát ona sama od sebe, jí bylo tak šestnáct, sedmnáct a sama od sebe taková pubertáčka si mě vzala stranou do pokoje, když viděla už, že jako trošku začínám něco vnímat, tak si tam se mnou povídala, vyprávěla vtipy, snažila se mě tam zabavit a prostě fakt jako i ona samotná taková.

A: Takže když sama viděla, že se něco děje, tak si tě sama vzala stranou, aby si u toho nebyla?

M: Jo ona byla taková ohleduplná, že sama od sebe ani jí to mamka nemusela říkat. Taková prostě empatická.

A: To zní hodně zajímavě. Ty rozvody jsou docela častý a týká se to mého tématu. Ale kdyby ti bylo nějaký téma nepříjemný, tak připomínám, můžeme od tématu odskočit nebo můžeš kdykoliv říct, že nechceš pokračovat.

M: A tak já vim, že to maj některý lidi i horší...

A: Ale tak každěj to vnímáme nějak, takže kdyby ti bylo něco nepříjemný, stačí říct.

M: Jako teď už naštěstí je to v pohodě a táta se od té doby hodně změnil, takže teď fakt jako super. Před pár rokama ještě by to asi bylo jiný.

A: A máš teda blízký vztah s oběma rodičema?

M: No jako teďko už je docela bližší. A právě před rokem, já jsem původně začala studovat VŠCHT, ale jak byl ten COVID a tak, tak jsem nakonec přesídlila na UJEP. Ale když jsem studovala v [název města], tak akorát táta si tam zrovna pronajímal byt, tak jsem zrovna bydlela u něj. Tak to jsme docela ten vztah...po jako dlouhý době pak už začali mít takovej...ne úplně jakože lepší, že by předtím nebyl prostě dobrej. Ale jako byl takovej

plnější, že jsme se hodně vídali třeba dva tejdny v kuse, než jsme jela jakoby domu, takže... v tu chvíli že jo byl takovej silnější. Ted' jsem teda zpátky zase u mamky, nevidám se s nim tak častějš, ale ty vztahy jako ted'ko jsou fakt řekla bych idylka.

A: Hm hm. Mě teda zajímá hlavně ta škola, protože se zaměřuju na to téma mezi prvákama na vysoký škole. Tak mě zajímá, proč jsi šla na VŠCHT a popřípadě, proč ti to teda nevyšlo a proč jsi šla na UJEP?

M: Tak jako takhle... proč vůbec jako studovat chemii, tak to já už jsem se od základky nějak jako rozhodla už než jsme měli chemii, ani jsem nevěděla o co „go“. A to jsme jí ani neměli ještě, ale pak když jsme jí měli, tak mi to nějak nevezalo iluze a zůstalo mi to nějak i přes gympl. A VŠCHT, tak to je přímo chemicko-technologická, takže prostě jedna z těch velkejch škol. Ale proč mi to nevyšlo? Tim, jakoby jak byl covid a bylo to dálkově, tak já prostě jsem hrozně, že nechám všechno na poslední chvíli a sama se do ničeho nedokopu, takže jak to bylo online a bylo to na nás, tak já jsem si říkala času dost a potom najednou přišly Vánoce a zkuškový a já jsem zjistila, že jsem docela v Prčicích, tak jsem se to snažila nějak... jako pár předmětů jsem pak zvládla, ale pak mi došlo, že už tak jsem ve skluzu. A byla jsem tam sama, měla jsem jako pár tam jakoby známých nebo... spíš spolužáků, co jsme si sem tam napsali, když jsme jako nevěděli, ale všichni byli doma. Nikdo nejezdil do tý školy nějak se jako setkat, všichni. kdo nebyli na tý koleji tak jeli domů. A ono se to i nějak sešlo s tím, že zrovna táta si našel přítelkyni a s tou ted'ko už manželkou jsou v baráku někde u [název města], tak s tím dojížděním by to bylo zas horší než z toho bytu, takže se to tak nějak sešlo dohromady. Že prostě jsem ukončila VŠCHT a vrátila jsem se zpátky, já jsem původně z [název města]. Tak jsem ted'ko doma a přihlásila jsem se na ten UJEP. S tou [název města], nějak se mi na koleje nechtělo, já zas nejsem tak sociální člověk, občas prostě potřebuju mít hodně soukromí. Takže se to pak najednou sešlo ten UJEP. Přeci jenom dojíždění není daleko. Ale říkam jako ta VŠCHT mi nevyšla spíš prostě kvůli mí vlastní lenosti no.

A: A myslíš, že ten přechod ze střední na vysokou pro tebe byl teda náročný? Třeba tím stylem výuky?

M: To určitě jo. Na střední že jo máme rozvrh, chodíme normálně, vždycky nám řeknou úkol, budem psát test. Tady jako rozvrh byl, ale už to bylo víc na nás, nemuseli jsme tam chodit že jo. Takže určitě to pro mě bylo těžký a ještě jak jsem na to byla sama. Tak ted'ko na UJEPu jasný, už vim co jsem měla čekat, ale furt jsem tam najednou narazila na spolužáky

z gymplu, který teda maj třeba jinej obor, ale tak stejnak se prostě vídáme a díky tomu i víc jako kontaktů. Ted'ka teda je tu i holka z [název města], co teda chodila o ročník níž na gympl, tak spolu jezdíme skoro každej den, máme víceméně identickej rozvrh. Takže je to víc takový skoro jako zase na gymplu. Že je to v uvozovkách jedna třída i když máme předměty i s jinejma oborama, ale tím, že tam vždycky vídám ty stejný lidi, tak...já prostě nejsem zvyklá hodně na ty změny no. Takže když vim, že je něco na co se můžu spolehnout, že to tak je, tak jsem jako v klidu a je to dobrý. (smích)

A: Jasně. (smích) A dá se teda říct, že jsi byla ve stresu z toho přechodu na úplně jinou výuku?

M: No jako určitě taky. Takhle já jsem celkově hroznej stresář...na druhou stranu si potom asi nic nedělám, jako... (smích) když pak dělám všechno na poslední chvíli. (smích) Takže jako času dost. Ale jako byla jsem z toho hodně nervózní no. Tím že zase budu tam úplně sama, všichni ostatní někde jinde a ted' vlastně co jsem s tím ani nepočítala, tak najednou ten Covid do toho přišel a to mě úplně odřízlo no.

A: Takže sis tam ani nestihla najít nějaký spolužáky?

M: No to vůbec, já akorát jednu holku, se kterou jsme se viděly na dvou cvičeních, potom zase byl „lockdown“, takže jenom s tou jedinou, že když jsem třeba nevěděla matiku, ale to bylo tak všechno no.

A: A myslíš, že by ti pomohlo, kdybys tam měla někoho k sobě?

M: Jo to asi jo. A určitě teda v době toho Covidu, by bylo teda asi lepší, kdybych byla na tý koleji, i když ono se to tam pak taky uzavíralo, takže každej se stejnak vracel domů. Ale co se týče VŠCHT tak přeci jenom je to těžší škola, ne že by teda UJEP byl úplně lehkej, přeci jen furt je to chemie, jenom tam už ted' můžu srovnat třeba jaký měli nároky na tu matiku, tak tam jako po nás přeci jen chtěli o něco těžší věci. Jenže právě jsem se to učila všechno doma sama a ještě na poslední chvíli. I když matiku jsem díky úkolům dělala průběžně. Určitě by mi pomohlo, kdybych měla někoho s kým to můžu řešit a s kým bych se viděla častějš a ne jenom po tom telefonu. Tím, že se tady vídám s těma lidma a kolikrát si sedneme do kavárny pokecat, tak je to prostě, že když nevím, tak hnedka napíšu, že nevím. Protože přeci jen je tu ten vztah takovej utuženějš. Tam jsem věděla, že se můžu zeptat, ale bylo mi to takový blbý, když jsme se viděly jenom dvakrát. Takhle s touhle holčinou na UJEPu když spolu jezdíme do školy, tak si můžeme povídat i o osobním životě, ne jenom škola.

A: Takže cítíš se trochu líp, jste si jakoby bližší a to ti pomáhá?

M: To určitě no.

A: A když teda něco ve škole nevíš, nebo se ti naopak něco povede, tak to nejčastěji sdílíš s kým?

M: No to hlavně teda, ona se teda jmenuje Nela, tak hlavně s Nelou tady z [název města], jak teda úspěch a nezdary ve škole, tak teda už i v osobním životě, už právě jako že jsme se fakt jako takhle sblížily. Teď je to úplně prostě lepší.

A: To mám podobně, že jsem ráda, když to můžu s někým sdílet.

M: No přesně, že člověk na to není sám, že kdyby náhodou, tak prostě furt tam někdo je.

A: A když si přecházela z VŠCHT na UJEP, pomáhal ti s tím výběrem a přechodem někdo?

M: No ono to tak jako vyčpělo, jako já jsem si říkala, kam teda jinam... a pak mi došlo, že v [název kraje] tady máme školu a vlastně víceméně rodinu to napadlo taky že jo, protože než si vlastně shánět potom do [název města], to by zase byla kolej, takže to hlavně vyčpělo, že [název kraje], mám to blízko, takže asi tak. A potom šlo jen o to si vybrat ten obor. Já jsem, tam studovala analytickou a forenzní chemii, tak tady studuju chemii a toxikologii. Už to není až tak odborný, protože to byla jenom chemie, ale i tak.

A: A to zařizování ohledně školy sis dělala sama nebo ti někdo pomáhal nebo jsi to s někým sdílela?

M: No tak to jsem si víceméně dělala sama, to ukončení na VŠCHT vlastně taky, protože jsem si řekla... Jako kdybych chtěla, tak mi s tím někdo pomůže, ale zase jsem si říkala, že přece jenom už jsem dospělá, tady to jsem nedala kvůli své blbosti, tak jsem sama na sebe byla taková, že jsem si nechtěla nechat pomoc, že jsem si řekla, je to moje vina. I když jako já vim, že kdybych si řekla, tak mi s radostí pomůžou, ale prostě to je takový to osobní už. (smích)

A: Jasně, takže jsi to chtěla aspoň napravit?

M: No trošku.

A: Jasně. A z vaší rodiny má někdo vystudovanou vysokou školu?

M: Jo, mamka ta má teda bakaláře, i když se snažila v jednu dobu dodělat magistra, ale kvůli práci to časově nešlo. Teta je inženýr a potom z tátovy strany strejda je taky inženýr a jeho manželka tak ta má pár doktorátů, ta je taky sbírá. (smích) Má je z farmacie. A to je jako všechno no. Zbytek jenom střední no.

A: A ségra nešla na vysokou školu?

M: Ségra ta šla potom na VOŠku takže ta je diplomovanej specialista.

A: A během toho tvého studia tě podporuje ještě někdo kromě té kamarádky?

M: No je fakt, že já většinou jako když už, tak to řeším spíš jenom s těma vrstevníkama, co se týče školy, protože oni prochází tím stejným. Mamka se samozřejmě ptá. Takže když mám test nebo něco, tak jí to řeknu, aby mi dala prostor se víc učit, že nechce po mně tolik pomoc třeba po bytě. Takže vim, že kdyby se něco dělo, tak se můžu mamce svěřit, nebo ségře, kdybych nechtěla rovnou mamce nebo třeba se jenom zeptat.

A: Jasně. Takže spíš většinou tu školu teda sdílíš s těma vrstevníkama, protože jsou na stejné lodi?

M: No jasně no. Řeší prostě hlavně to stejný, co já, kór ty vrstevníci z mýho oboru, tak ty úplně. Ty přesně ví, co myslím.

A: Jasně. Tak to je taky zajímavý. A tušíš, co bys chtěla dělat po škole?

M: No takhle, nejdřív na gymplu to bylo cokoliv s chemií, potom jsem si říkala, že bych docela ráda... nebo teda začala jsem čím dál tím víc vzhlížet k tý mamce a tím že dělá na policii, tak mě právě napadla ta forenzní toxikologie nebo prostě dělat v laborce. Ale to nevím, jestli bude úplně možný. Protože tam většinou ty, co tam dělaj v té forenzní laboratoři, tak jsou snad přímo jako u policie a já...já bych neprošla. (smích) Prostě kvůli zdravotním důvodům by mě tam nevzali. Takže spíš asi prostě v nějaký laboratoři. Uvidim, co mě ještě chytne, protože teďko máme anorganickou chemii, další rok budeme mít organickou, tak třeba mě najednou něco osvítlí tam. Nebo soukromý firmy maj laboratoře a tam toxikologii, takže asi co se namane no.

A: Jasně. A myslíš že to si budeš řešit sama nebo budeš chtít, aby ti s tím někdo pomohl?

M: Tak asi budu konzultovat. Možná i tu tetu, co má doktorát v tý farmacii. Ona se hodně vyzná a zná hodně lidí takhle z těch chemických oborů, tak třeba by někoho našla. Jako

kdyby furt byla možnost nějak tý forenzní toxikologie, tak bych se tomu vůbec nebránila. (smích)

A: A ty říkáš ze zdravotních důvodů, třeba nejsou takový nároky nebo ano?

M: Tam jde o to, že já se furt ještě léčím u psychiatra. A je to teda jenom deprese a to, ale jim stačí, že jsem tam zaspaná, takže jim je jedno s čím. A bohužel no...

A: Jo aha. Jasně chápu. Naprosto chápu.

M: A protože maj dost lidí, tak maj i dost sillný kritéria. (smích)

A: Jasně. Chápu, jak je tam člověk zapsaný, tak s tím pak musí počítat no. A jestli ti nevadí trochu zabrousit do toho tématu...Mě by zajímalo, jestli to souvisí s tou situací doma?

M: Právě my jsme přemýšleli čím to je, protože tehdy se v tu dobu nic nedělo, takže buď doopravdy to bylo nějak endokrinně jenom v tom mozku a potom došlo prostě jakoby k tý fyzický poruše, anebo nás potom teda napadlo, tím že jako dítě jsem ten rozvod vytěšňovala, tak jestli se mi to potom nevrátila no. Jestli to nebylo někde vzádu a potom se to nevrátilo no.

A: Jasně v podvědomí. Hm. hm. Mě by jenom zajímalo, jestli se můžu zeptat, jak dlouho už tam docházíš?

M: Ty jo to už asi pět let.

A: Mě to zajímá, protože to trochu s tím tématem souvisí, že to jde ruku v ruce to moje téma s nějakou léčbou, když to tak mám říct. Tak proto mě to zaujalo.

M: Jo jasně dobrý. (smích)

A: Mě by zajímalo, jak bys teda svýma slovy popsala ségru? Nějaký vlastnosti, který tě pozitivně ovlivňují, nebo který obdivuješ?

M: No to je asi těžký takhle shrnout jakoby do jednoho. Jako určitě priority máme jiný... já jsem spíš jako zaměřená na kariéru, no prostě spíš hlavně na sebe a ona na rodinu. Ona vždycky prostě chtěla si založit rodinu, mít děti a hned po škole ona už dlouho měla přítele, se kterým jsou teď manželé a maj spolu dvě děti. Takže jakoby co na ní já obdivuju je to, že si dokázala splnit ten sen. Že si za tím i tvrdě šla. Takhle... ona když dokončila tu VOŠku, tak chodila chvíli potom ještě na školu, kde měli dohodu, že ty studenti, co jsou z VOŠky, jim stačí jeden rok na bakaláře. Ale oni se nějak v půlce snažili o to dítě první a ono jim to

nějak vyšlo dřív, než čekali a potom pro ní bylo těžký docházet na ty zkoušky a dojíždět, takže nechala ty školy a radši prostě to dítě a je prostě šťastná, takže toho si na ní hrozně cením.

A: Takže se dá říct nějaké ambice?

M: Ambice určitě. A hlavně ona celkově i jako člověk je prostě taková úplně... když to řeknu sladká jako taková. Je prostě hrozně jako příjemnej, milej člověk a tu presenci kolem sebe má takovou příjemnou. Což jako u mě většinou potom se lidí třeba i diví, že se dokážu i zasmát. (smích) Já kolikrát jako vypadám jako velice odpuzující člověk (smích) Takovej ten obličej vždycky. (smích)

A: Sériového vraha? (smích)

M: No to mám po tátovi no. (smích)

A: To znám, prostě když si na sebe nedávám pozor, tak si taky lidí kolikrát říkají, co mi je a já se tvářím úplně normálně. (smích)

M: „Já se nemračím to je prostě muj obličej pardon ježiš.“ (smích) No tak to no. (smích) A to, že je celkově takovej energetickej člověk. To já jsem zas taková nízkoenergetická furt. (smích) A hlavně i s těma dětma má jako svatou trpělivost. Já když tam chvíli jsem a vidim, co oni dělaj...to by u mě nedopadlo dobře. (smích) No a je hrozně obětavá, ne jenom co se týče její rodiny, ale i nás prostě předtím ještě, než měla svojí vlastní, tak hrozně obětavá.

A: Takže jestli to můžu takto shrnout, taková empatická, pozitivně laděná, že ses nebála jí s něčím svěřit?

M: Hm hm. Jo to ona i do teď no.

A: Vnímáš to tak i do teď, že se jí můžeš svěřit?

M: Takhle... teď naštěstí teda není nějaká taková situace, kdy bych potřebovala se svěřit, ale vim, že kdyby byla, tak můžu. A hlavně tenkrát prostě když jsem začala upadat jakoby do té deprese, že jsem tenkrát nevěděla, co to je, ale začalo mi bejt prostě hůř, tak první za kým jsem šla tak byla ona... Ještě vlastně dřív než tenkrát ještě třeba kamarádky, protože ona už vlastně i bydlela s tím přítelem, takže jakoby nebyla u nás doma a věděla jsem, že u nich tam můžu kdykoliv přespát prostě, takže jsem tam kolikrát přespala o víkendu. A ne proto, že by sem nechtěla bejt doma, ale protože se mi s ní hezky povídalo. A ona mi i kolikrát napsala, ať přijdu, že si uděláme hezkej holčičí večer. (smích) Takže jako tady v tom

a právě i tenkrát mi dost pomohla tady s tím, že nejdřív jsme si povídaly a potom mi fakt teda řekla, ať jdu radši za tou mamkou, že to na začátku bude těžší... zase mamka je taková víc... ne že by nebyla empatická, ale spíš kdybych jí to řekla, tak si to vztahovala na sebe, že hned jakoby cejtla, že je špatná matka a že něco udělala špatně ona, tak jako to jsem jí teda musela vysvětlit, že ne, že za to nemůže. Ale jakmile jsme došly k tomu, tak pak zase mamka úplně taky skvělejší člověk, když na to pak přišlo. A snažila se fakt pochopit, jak jsem se v tu dobu cejtla. Ale ta ségra jako mi hrozně pomohla a zjistila jsem třeba, že i ona v tu dobu to taky neměla úplně prostě psychicky v pořádku. A teďko vlastně s těma dětma je to taky takový psychicky zatěžující, takže spíš se mi teďko svěří ona s tou psychikou. Teď jsem zase vyrovnanější já, takže jí to aspoň můžu vrátit. (smích)

A: Jasně. A dá se teda říct, že ti poskytovala nějaký zázemí nebo útek od těch starostí?

M: Jako určitě. Jako i kdyby prostě jsem chtěla nevim... z domova... nebo něco, tak vim, že u ní bych prostě mohla bejt. Ale tak od těch starostí třeba, že jsem si jenom víkend chtěla odpočinout, ale úplně prostě zapomenout na všechno, tak to bylo dobrý. A ona měla tenkrát ještě dvě kočky, tak jsem se mazlila s kočkama a tak no. Takže to bylo prostě zázemí no.

A: Takže jsi věděla, že se můžeš svěřit, že tě pochopí?

M: Hm hm jo no.

A: A bylo třeba jednodušší se nejdřív svěřit ségře, než té mamce? A tušíš třeba proč?

M: Hm to jo. No takhle já jsem se nechtěla mamce svěřit, protože... ne že bych jí jako chtěla ranit, ale vim, že by to pro ní byl jakoby další problém. I když já vim, že nejsem problém, ale v tý hlavě to takový i tenkrát bylo, že jsem jakoby každému na obtíž. I když jsem prostě věděla, že nejsem, ale ta hlava...

A: Jasně. Chápu tě.

M: I když jsme věděla, že prostě nejsem, ale to bylo tenkrát. (smích) Horská dráha. (smích) Ale prostě nechtěla jsem jakoby... měla jsem za to, že prostě jakoby ten můj obraz v její hlavě, obraz mě, že furt jsem jako spokojená, chodím do školy jako normální, všechno v pohodě. A najednou bych jí to prostě zničila, kdybych vyrukovala tady s tím problémem a hlavně jsem věděla, že by se to muselo řešit, jakmile bych to řekla. A tenkrát jsem asi nebyla úplně ještě připravená jako přiznat, že bych to potřebovala prostě řešit. Takže proto spíš k tý ségře, že jsem věděla, že to bude spíš jenom takový jako s kamarádkou si povídat no. A věděla jsem, že ona si to prostě nechá pro sebe.

A: Jasně já to chápu. Prošla jsem si něčím podobným. (smích) Že člověk nebyl úplně v kontaktu s tou realitou a nenapadlo mě, že to třeba někdo jiný vidí jinak než já, protože pro mě byla realita to, co jsem viděla já.

M: No to jo no.

A: A teď už se to zklidnilo? Říkala jsi, že už si vyrovnanější...

M: Jo to jo, jako ty stavy tam jsou furt, ale už je to mnohem lepší, to ani ne jednou do tejdne. To už je v pohodě.

A: A myslíš, že ti kromě léčby, jestli máš terapie nebo medikaci, myslíš že ti pomohlo i to, že ses svěřila té ségře nebo že s tou mamkou máte bližší vztah?

M: To určitě. Tak zaprvé s tou ségrou to, že jsem se jí svěřila, tak vlastně ona mi řekla, že to není zase až tak normální. Že jako já jsem věděla, že pubertáčky jsou smutný a tak, ale když jsem jí to popsala, tak říkala, že to asi není úplně jenom smutek. Kdybych se jí nesvěřila, tak to nezačneme asi řešit až tak brzo. Což mě v uvozovkách pochválili, že jsem to začala řešit docela brzo, že už asi po půl roce, že jako sem to nenechala zajít až někam daleko. A co se týče toho vztahu s mamkou, tak díky tady tomu jsem se jí asi i já začala víc svěřovat. Že v té době jsem byla pubertáčka, tak jsem si nechávala všechno pro sebe a šlo to čím dál tím víc do hloubky a víc a víc. Ale teďko jakoby...díky tady tomu jsem se naučila, že se můžu svěřit, že si nemusím všechno nechávat pro sebe. A hlavně...prostě jak jsme to řešily spolu a potom ona mi hrozně pomohla v tom, to řešit. Najít toho psychologa a potom i dál, taže určitě to ten vztah utužilo.

A: A to mluvíš teď o ségře nebo o mamce?

M: No tohle o mamce, ale to o ségře, že jsem se jí svěřila a vlastně i potom celou dobu při mně stála jako taková opora a věděla jsem, že můžu cokoliv.

A: A myslíš, že ta terapie pomohla s tou komunikací nebo vůbec tady ten začátek, že ses svěřila? Že to otevřelo tu komunikaci?

M: Já si myslím, že už jenom to, že jsem se prostě svěřila. Já jakoby jasně, ta terapie taky pomohla, ale to mi spíš pomohlo jakoby prostě s tím, když jsem byla sama se sebou, to bylo to nejhorší. Potom když jsem byla s ostatními, tak jsem byla taková jakoby utlumená a jakoby furt jsem se to snažila nějak udržovat, ale rozhodně to, že jsem se svěřila. To si do teď říkam, ještě že jsem to udělala, kdo ví, kam by to zašlo.

A: A myslíš, že hrála roli ta pozitivní zpětná vazba, když ses svěřila? Že díky té dobré zkušenosti s tím, že ses svěřila, ti to i pomohlo se potom víc otevřít?

M: Jo to určitě taky. Protože já jsem se původně bála někomu svěřit, protože co když ta zpětná vazba prostě bude negativní jakkoliv, tak to jsem se hlavně bála. I když jsem věděla, že ta ségra by mě neposlala do háje. Takže ty myšlenky vždycky, co kdyby náhodou... Ale naštěstí jsem se k tomu nějak dokopala a ona to pochopila...že prostě v tu chvíli mi hrozně spadnul kámen ze srdce a fakt jsme si o tom začly povídat. Samozřejmě to chvíli trvalo, než jsem se svěřila po tý ségře i mamce.

A: A myslíš, že vás to se ségrou sblížilo?

M: Jo to bych taky řekla že určitě jo. Protože do té doby jako jó bavily jsme se, ale potom jsme začaly řešit už hlubší témata. Kolikrát jsme se i dostaly úplně ...“co je to život no a ten vesmír jako“. (smích) Kolikrát takový témata no. Takže jako to určitě ten vztah taky utužilo. Hrozně no.

A: A vnímáš, že teď jste si teda navzájem tou oporou?

M: Určitě jo. Ona i ségra kolikrát když ví, že mi může i jen napsat nebo že má prostě někomu komu zavolat někomu to říct. Už jenom to člověku prostě pomůže. A hlavně ona bydlí i docela kousek od nás, tak když mám čas tak přijdu a jsem tam do pár minut, což je super.

A: A jak často se vídáte?

M: Ty jo teď jsme se neviděly už tak dva tejdny, protože zase ta škola, takže jsem toho měla víc a ona začala teď práci, protože do teď byla na mateřský, ale o prázdninách se vídáme víc. Třeba tady ty prázdniny jsem tam byla skoro pořád. A jinak jako několikrát do měsíce anebo si aspoň píšem. Nebo tam jdu kolikrát i teď jenom přespat.

A: A myslíš, že tě v něčem inspiruje i ta její pozitivita?

M: Jako určitě si říkám, že bych měla bejt asi víc pozitivní, že kolikrát jsem pořád i teď víc pesimistická, než bych asi měla bejt. Já teda říkám, že jsem realista, ale ne já jsem pesimistka. Takže jako určitě by to bylo asi dobrý no si z toho něco vzít i pro tu mojí psychiku do budoucna. Takže jako určitě někdy bych ráda takováhle byla. I když samozřejmě vim, že to není u ní taky tak pořád, ale takovej ten „overall“. Prostě umí se zvednout a umí pozvednout i ty lidi kolem sebe. Prostě je celkově takovej víc optimistickéj člověk.

A: A myslíš, že to vidí vážně tak optimisticky nebo spíš, že ten její pohled je reálnější, než ten tvůj pohled?

M: No jako takhle... je fakt, že já říkám optimisticky a ono je to asi blíž té realitě. (smích) Já jsem pesimista, takže pro mě je to úplně "ježiš marja" že jo. (smích) „Tak ty máš nějaký vzdušný zámky tamhle“, ale potom vlastně když se třeba stresuju z něčeho, tak potom zjistím, že měla pravdu no. Že to bylo spíš realistický než optimistický, jak jsem si myslela.

A: Takže ti umí poskytnout i nějakou objektivní nebo logickou radu?

M: Hm hm to určitě no. Jako rozhodně kdybych nad něčím tápala, tak můžu za ní jít a ona mi řekne tak jak to je a že se na to můžu spolehnout no. Ale jako asi to není první nápad, že když nevim, zeptám se ségry. Že já se většinou snažím přece jenom si to vyřešit sama. Ale rozhodně, kdybych jako sama už nevěděla, tak bych se rozhodně zeptala i na její názor. Prostě takhle...jakmile potřebuju na něco znát něčí názor, tak vim, že můžu za ségrou.

A: A děláš to tak, že se ptáš třeba mamky a ségry a z toho si pak utvoříš svůj názor?

M: Jo já to dělám tak, že se ptám vícero lidí. Ale ségra je většinou ta první, který se zeptám no. Je tady blízko no. A vim, že umí poradit.

A: Mě by ještě zajímalo, jestli tě někdo inspiroval v tom jít na vysokou školu nebo to byla tvá vlastní iniciativa? Ty jsi říkala, že někteří členové tvojí rodiny mají tituly...

M: No jako určitě už od začátku, od základky jsem měla takovej, že prostě střední, pak je vejška. A pak že jo jsem se rozhodla, že jdu na gympl, tak pak už bylo jasný, že rozhodně na to musí ještě něco navazovat. Ale rozhodně, když jsem se chytla té chemie, tak mi potom začalo docházet, že jako jestli to aspoň s chemií chci někam dotáhnout, tak jako vejška by byla určitě dobrá. (smích) Takže jako to určitě jo no. Já jsem si říkala, jak předčim všechny, jak si udělám magistra a potom doktorát a teď budu ráda když si udělám bakaláře, to je dobrý, to jsem byla ještě na základce, to jsem byla taková... (smích)

A: Jasně. (smích) Tak ty teda říkáš, že ta ségra je pro tebe důležitá ve tvém životě, ale vyloženě, že by to byl mentor asi neříkáš...

M: No...

A: Mě by teda ještě zajímalo, jestli je tam nějaká zpětná vazba od ségry, že když ví, že jsou pro tebe třeba nějaký věci těžší, jestli se sama angažuje třeba?

M: Jo to určitě. Ona právě...ne, že já bych se nezajímala, ale prostě mě nenapadne, že bych já sama od sebe napsala „Ahoj, jak se máš, jak se vede.“. A to je přesně to, co ségra dělá. Jen tak se vždycky zeptá, ani po mě nic nechce, jen tak jí to zajímá. A já mě to prostě nenapadne, že se to tak dá dělat. A právě přesně jak si to teď řekla, tak to je přesně ségra... prostě sama od sebe jen tak prostě iniciativa, jen tak napíše a zeptá se. Prostě jí to zajímá, protože ví, čím jsem si procházela tak do teďka i když ví, že už jsem víc v pohodě, tak furt se zajímá prostě.

A: Jasně. Já to tak mám podobně se ségrou. Mě taky nenapadne jí tahle napsat, asi i přemýšlím, jestli jí tím spíš neotravuju...

M: No tak to já mám v hlavě konstantně pořád, jestli náhodou neotravuju no. (smích)

A: Já to mám asi taky takhle zažitý. Já mám i problém, co se týče těch kamarádů, že nejsem schopná odepsat. Nebo napsat „jak se maj“, ale já nějak jenom nezvládám udržovat pravidelně ten kontakt takhle.

M: Přesně ty vado. Přesně. (smích) Prostě neumím udržet kontakt no takhle prostě na dálku. A to bylo přesně na tý VŠCHT. Proto jsem měla i problém na tý VŠCHT, jak to bylo na dálku, jen tak si psát prostě jako o ničem, já to prostě neumím jako. (smích)

A: A bylo pro tebe teda těžší na VŠCHT, že tam nebyl stabilní kolektiv? Na tom UJEPu už je tohle lepší?

M: Jo jo, no ježíš marja o sto procent. Jako takhle... mě nevadí bejt samotná, já jsem v pohodě samotná, ale jako co se týče té školy, tak jakmile jsem sama, tak to jsem totální jako tragéd. Že tam zrovna tady v tom prostředí jako fakt jako potřebuju furt mít nějaký kontakt s někým. Jinak bych byla zase úplně mimo. Právě ty stresy ze školy jsou pak blbý, když to není s kým řešit a jsem na to sama.

A: A myslíš, že tě celkově hodně ovlivňuje stres?

M: Celkově stres, možná i strach prostě z toho bejt na něco sama... Jo jakoby prostě zrovna jako co se týče té školy. Sice mám rodinu, ale jako problém ze školy přímo jako i třeba z určitýho předmětu, tak to už mi zrovna jako až tak moc nepomůžou. Jako vyslechnou to jo, snaží se i pomoc, ale ať se snaží sebevíc, tak na to fakt potřebuju někoho tam odsud' no. Někoho kdo v té situaci je.

A: Takže i nějaký vysvětlení látky nebo toho, že „tenhle test byl těžkej“ a chceš se s tím svěřit?

M: No právě no. Už jenom to prostě mluvit o tom co jak komu vyšlo, jak to bylo těžký. Už jenom taková prkotina, co komu vyšlo po tom testu mi fakt jako stačí a pomůže.

A: Takže takový ujištění a ukotvení?

M: Hm hm a právě už jenom tím, že se takhle ptáme a sdílíme, tak nejsem v tom sama nejsem v tom sama, někdo další to taky řeší.

A: Takže ti to dodává nějakou jistotu tohle sdílení?

M: Hm hm no to taky.

A: A myslíš, že ti nějaký vztah kolem tebe pomáhá k tomu být třeba odolnější vůči stresu?

M: No je fakt, že když jsem šla znova do školy na ten UJEP, tak to už jsem i ze seznamováku viděla nějaký bejvalý spolužáky a teďko taky opakujou prvák, tak už i to mi pomohlo, že nejsem sama, co to opakuje. Ale i tak jsem se docela bála, když jsem tam šla. Protože oni maj sice stejnou fakultu, ale úplně jinej obor a díky nim jsem se tam seznámila s tou Nelou a to už... už jenom na tom zápisu, když jsme se tam potkaly, tak už jenom „ahoj, ty jdeš na ten samej obor.“ a i když jsem jí vůbec neznala, tak už jenom to, že tam už teďko znam někoho, kdo jde na ten stejnej obor, tak už jako jsem se začínala cejtit o něco líp. I když jakoby už nebude „lockdown“ tak i tak jsem se prostě bála, co kdyby se stalo, že to VŠCHT jsem nedala ne kvůli prostě jakoby „lockdownu“, ale co kdyby to bylo pro to, že na tu vejšku fakt nemam. Už jenom tady to, že jako jsem tam někoho měla od začátku, i když to že jo ze začátku ten první měsíc bylo takový jenom „ahoj ahoj“ a až prostě pak jsme se začaly bavit takhle víc a jako o všem tak. Ale už jenom to pomohlo a řekla bych, že už jsem byla potom taková víc otrkaná.

A: A myslíš, že ses otrkala jenom co se týče té školy nebo celkově, když se v životě objeví nějaká stresová situace, že jí zvládáš o trochu líp?

M: Asi přeci jenom spíš jako kvůli tý škole nebo takový jako přeci jen je to teď taková větší životní událost asi v uvozovkách. Ale zase já nevím, co si ten život může nachystat, takže asi jenom spíš ta škola. Ale mě stačí i ta škola. (smích) To stejně tvoří většinu mého života teďko tak. (smích)

A: A ten vztah s tou ségrou tě nějak ovlivnil i v jiných oblastech?

M: Jako částečně asi je to i ze mě samotný, ale rozhodně třeba díky tý ségře jsem víc odhodlaná vůbec to v sobě hledat nějakou tu sílu věci zvládnout. Že možná jako kdybych tu ségru neměla ani třeba tu mamku, tak kdybych to v sobě měla tak jako sama od sebe tak...asi bych to ani jako nedokázala ze sebe dostat. Takže jako určitě to, že jí takhle mám, tak si myslím a i tím, čím jsme si prošly společně, mi přijde, že díky tomu jsem taková víc jakoby otrkaná do toho života trochu do různých prostě situací. Já nevím... společenských nebo i řešit malý blbosti, i třeba jako telefonát. Dřív jsem se bála zavolat i třeba nějakému cizímu člověku, vždycky jsem si musela desetkrát přehrát jak pozdravím, co řeknu a teď už prostě úplně v pohodě vytočím číslo. A jako v klidu jsem, taková vyklidněná. A právě jako prostě díky tý ségře bych řekla, že to tak je.

A: A myslíš, že to je tím, že to v tobě s mamkou viděly a povzbuzovaly tě nebo čím to bylo?

M: Jako rozhodně prostě obojí no. Prostě věděly, že to ve mně je. Protože já jsem dřív taková ani nebyla. Já jsem dřív byla úplně energický dítě jako docela dlouhou dobu. Furt jsem se předváděla, chtěla jsem bejt středem pozornosti a hroznej extrovert a potom jsem začala bejt takovej introvert a jako víc do sebe. A jako to bych třeba řekla, že je docela ze mě, že jakoby...i když možná spíš bych řekla, že možná jako ambivert. Já když jsem s lidma, co znám, tak jako úplně v pohodě. Ale mezi novejsma lidma, to je taky problém no navázat nový vztahy. Prostě říct jenom co je nutný, nic navíc. Pozdravit a jít. (smích)

A: Jasně jasně. (smích) A ještě bych se k tomu vrátila. Tak ty jsi teď řekla, že ti přijde že ten vztah se ségrou pomohl, že už to v sobě tak jako víc vidíš, že s něčím ten problém nemáš. A tušíš třeba co to v tobě vzbudilo, že se najednou vidíš trošičku jinak a schopnější?

M: No ty jo to je... Jako je fakt že rozhodně...třeba mě vždycky někam vytáhla. Nevím jestli úplně večer, to zase jako až tak úplně do baru nějak jsme nechodily nebo něco. Ale rozhodně mě kolikrát vytáhla prostě z té komfortní zóny. A tím, že já jsem taková, že já sama nic jako neudělám, já prostě sedím doma a nějak jako...jakoby...samotnou mě to nenapadne, já mam pocit, že nepotřebuju nic víc. A ségru třeba vždycky něco napadlo, tak mě vytáhla s dětma do cirkus parku, tak jsme si tam chvíli jenom zaskákaly, děti tam řádily. Tak už jenom to, že mě s nima vytáhne nebo jenom s ní. Tak jako právě z té komfortní zóny, že já jsem většinou fakt doma a jsem spokojená, ale jsem hrozně ráda, že mě takhle někam vytáhne, protože se ještě nestalo, že by sem toho litovala. Vždycky jsme se bavily, vždycky to bylo dobrý a endorfiny a vždycky jsme se hlavně zasmály a prostě to, že mě nenechala sedět doma. Že já

jsem taková, že já potřebuju prostě postrčit a i kdyby mě měla strkat asi až do konce života, tak se furt bude snažit.

A: Takže myslíš, že v ní tu oporu máš a cítíš jí?

M: Hm hm. Jo, že to nevzdá a i kolikrát mě potom nabádala, když šly spolužáci o víkendu si někam sednout, tak ať jdu s nima. A já že furt „proč bych měla chodit“ a ona „tak jako si popovídat s nima mimo školu a tak“ a já jsem ráda, že jsem jí pak kolikrát poslechla, protože to byly docela dost zábavný večery, že jsme se fakt jako bavili, takže rozhodně do tohohle mě taky vždycky popostrčila.

A: A myslíš, že ti ten vztah se ségrou teda pomohl i ve vztahu s těma kamarádama? Že se třeba nebojíš otevřít?

M: Hm hm no určitě. A že nejsem taková že třeba jenom ve škole a že se pak už nemusíme vidět. Taková, že mi stačí jenom si s nima pár slov prohodit a potom už nic, že bejt o víkendu sama. Že i co se týče právě těch kamarádkých vztahů, tak si myslím, že díky ségře jsem lepší kamarádka teďko. S těma lidma, co se teďko bavíme.

A: Takže jsi viděla, jak můžete komunikovat a jak to může fungovat a pak jsi něco z toho aplikovala na ty kamarádký vztahy?

M: Jo jo.

A: A přijdeš si třeba díky tomu spokojenější, že jste si s těma kamarádama i bližší?

M: Hm hm. Určitě jo, a právě že je to s těma kamaráda takový bližší, tak právě vim, že je to lepší všechno pak řešit. Že třeba na tom gymplu, od té doby, co jsem s nima začala trávit víc času, tak právě to naše přátelství bylo lepší. A díky tomu se utužilo a teď když jsem je potkala po roce na tom UJEPu, tak jsme se začali normálně bavit, že to nebyly jenom spolužáci, co si řeknou ahoj, ale fakt jako jsme hned byli nadšený, že se vidíme a co je novýho. Tak vlastně teď jak jsem začala o tom tak mluvit, tak vlastně díky tomu je mi na tom UJEPu líp. (smích)

A: Tak to je dobrý, že to mělo takový přesah. (smích) Že je ti na UEJPU líp díky tomu, že ses někdy odhodlala něco podniknout.

M: No to jo. (smích)

A: Ještě mě napadlo se trošku vrátit k těm vztahům v rodině. S mamkou máš bližší vztah, než s tatškou?

M: No asi přeci jenom o něco bližší.

A: No a já už jsem se asi ptala, ale jaký vlastnosti tě třeba zaujaly na tý ségře, že je to ta osoba, který ses rozhodla svěřit? To bylo to, že k ní máš nějakou určitou důvěru...

M: Hm hm

A ...že vidíš, že je empatická?

M: Hm hm.

A: A asi i to, že vyrůstala v podobný situaci, co ty, že asi bude vědět?

M: Hm hm.

A: A myslíš, že ten věk třeba hraje nějakou roli, to že je starší o sedm let, že třeba máš pocit, že bude zkušenější a bude mít nějakou radu?

M: No jako je fakt, že vzhledem k tomu jakoby, že už je o tolik starší, třeba ne o tři roky, tak prostě že už si to vlastně taky prožila, nechala to v sobě i uležet a právě má navíc ještě nějaký roky tý zkušenosti, tak jako...určitě je to lepší, než kdybychom od sebe byly jenom pár let.

A: Takže si myslíš, že to hraje určitou roli?

M: Hm já si myslím, že jo. Já mám potom ještě dvě mladší ségry od táty, to je jiná máma, tak ale s těma jsem o dvanáct let, tak to už je zase až moc asi starší pro ně. Že jako těch šest, sedm, osm je asi takovej dost dobrej věk.

A: Takže ti to i nějak vyhovuje, že je starší, ale ne o moc?

M: Hm hm.

A: A je ten věk i třeba důvod, proč jdeš s něčím spíš za ségrou než za mamkou? Třeba s tou školou?

M: Jo tak to jako rozhodně. Protože přeci jenom ségra nedávno dostudovala a bylo to taky za novějšího režimu no když to tak řeknu. (smích) A rozhodně to má jako čerstvějš ted'ko a takový jako víc zažitý no. Takže si myslím, že ten věk hraje určitě dost velkou roli. A hlavně tím, že si ségra prošla tou VOŠkou, tak může víc srovnat jaký to bylo tam.

A: Takže ti poskytnout i nějaký užitečný informace?

M: Jojo taky.

A: A když máš třeba nějaký úkol, co musíš splnit, a nemyslím třeba jen v té škole, něco si třeba vyřídit...

M: jasně něco si třeba oběhat...

A: No no no, tak to většinou zvládáš sama nebo to sdílíš aspoň s někým?

M: Jako zase snažím se spíš sama, ale jakoby abych se jenom ujistila, že to třeba dělám správně, tak se třeba zeptám mamky, protože ty se můžu zepat doma. Jenom na ní houknout. Ale tím, že žiju doma, tak se snažím aspoň v tomhle osamostatnit. (smích)

A: Jasně. A myslíš, že to je v rámci nějaké tvé práce na sobě?

M: No tak potom se to bude určitě hodit do života. To za mě nikdo neudělá. (smích)

A: A měly v tomhle nějaký vliv ty terapie?

M: No jako rozhodně jsem dřív byla taková víc závislá na svém okolí, já jsem si skoro nekoupila ani nic sama, a to si na mě třeba táta vždycky tak trochu stěžoval, ale tak jenom jako „ty seš hrozná“. (smích) Vždycky když jsme někde byli, tak mi dal peníze, ať si to jdu vyřídit sama a já na něj tak koukala, co to po mě chce. (smích) A teďko tak si jdu nakoupit no třeba když mamka je pryč, tak si na víkend nakoupim a vůbec nad tím nepřemýšlím. Takže taky ty terapie, ale asi i že jsem starší, ale ty terapie v tomhle dost pomohly no. Zároveň věk a ta odborná pomoc. Já jsem nad vším moc přemýšlela, takže jsem se pak snažila jít a moc nad tím nepřemýšlet a udělat to no. To byl můj problém no, že jsem nad vším moc přemýšlela.

A: Hm. Dobře. Tak jo. Moc ti děkuju za rozhovor. A držím ti palce ve škole.

M: Jo, já ráda pomůžu takhle s těma bakalářkama.

Rozhovor č. 7 Nina

A: Mě by zajímalo, proč ses rozhodla jít na vysokou školu?

N: Eee... abych dokázala svojí vedoucí na střední škole v ateliéru, že na to mám, že nejsem uplnej lempl, jak si ona myslela a taky abych to dokázala rodičům a taky proto, že jsem nechtěla úplně pracovat hned. Nebo takhle já jsem pracovala už přitom na brigádách, ale zažila jsem i brigády, co byly dost krušný a přísný a musela jsem tam chodit pořád. Tak jsem si říkala, že asi ještě nechci úplně chodit každý den do práce, tak jsem šla radši na tu vysokou. Nemyslela jsem si ale, že bych se tam vůbec dostala. Já jsem to spíš chtěla zkusit a mít takovej ten trumf, že jsem se tam dostala, ale nenastoupim tam třeba. Já jsem ani původně nepřemýšlela, že bych tam fakt nastoupila až pak jsem si řekla „a proč ne“.

A: A co jsi měla v plánu dělat jiného, když bys nenastoupila?

N: No takhle já jsem chtěla spíš na nějakou soukromku. Chtěla jsem na soukromku, jsem teda na státní škole, ale chtěla jsem na soukromku, protože jsem si myslela, že to bude lehčí, že bych se nemusela tolik učit a na tý státní že by to zas bylo ale takový víc prestižní. Znělo by to líp prostě, když to někomu řekneš, než když řekneš, že jsi na soukromce, kde si to platíš. No a tak nějak to mě motivovalo. Že jsem si asi spíš chtěla dokázat, že na to mám.

A: A na té střední škole to pro tebe bylo nějaké složitější, když jsi říkala, že jsi to chtěla dokázat té vedoucí v ateliéru, že jsi schopná se dostat na vysokou školu?

N: No spíš jsme se tam hádaly ohledně autority. Já mám trochu problém s autoritama. Nebo spíš paní vedoucí, co tam byla, tak byla ode mě asi jenom o čtyři roky nebo o pět let ode mě starší. A neměla takovou tu přirozenou autoritu. Já jako potřebuju cejtít, takový to autoritativní chování, vyzařování ale teda přirozený. A potom ten člověk nemusí bejt sprostěj, nemusí bejt zlej, nemusí dávat nějaký jako přísný úkoly, ale musí to z něj tak jako samo přirozeně vyzařovat, že ho pak respektuju tak jako sama. Ona působila tak, že se každou chvíli schoulí do klubička, takže jsme se tam častokrát chytaly, že já jsem byla v takový tvrdý pubertě. Nechtělo se mi nic dělat, chtěla jsem chodit na randíčka a eee... nějak jako ve škole jsem úplně neviděla význam no. A tak protože jsem chodila na střední soukromou školu uměleckou, tak jsem si říkala, že přece jsem jako umělec, tak přece nemůžu hned na pokyn hnedka makat a takovýhle věci. A třeba častokrát jsme se neshodly v tom, že třeba ona zadala, že musíme mít tuhle práci jako nějakou semestrální ušitou nebo hotovou, ale neřekla, že jí musíme ušít my. Řekla, že jí musíme do toho data donést a já jsem si často

udělala to, že jsem si její pokyny buď nahrála nebo přesně napsala, nebo jsem si nechala, aby mi ty pokyny napsala do emailu, že jsem řekla, že nevím, co říkála. No a pak jsem udělala třeba to, že jsem si nechala část třeba od někoho udělat. Udělala jsem svůj návrh, ale zapojila jsem do toho víc lidí, že třeba jsem to dala nějaký paní ušít, od grafiků jsem si nechala něco na to natisknout a tak. A častokrát jsme se nepohodly, že říkála, že to je vrchol, jak dokážu obejít její zadání.

A: Aha. A co tě k tomu vedlo?

N: To byla taková rebelie prostě. Mě to asi strašně bavilo. Celkově říkála, že bych byla výbornej manažer, že přesně umí rozdat práci a pak nic nedělá a má to hotový. (smích) Tak říkála, jdi dělat vysokou, abys mohla bejt manažerka. Ty se nehodíš na dřiče, protože ty tady sedíš a za tebe ostatní makaj a ty to jdeš jenom zkontrolovat a rozdat další úkoly, co s tím maj dělat. (smích) Zároveň jí to štválo, že jsem dodržela její postup, ale zároveň jsem jí obešla a přechytračila jsem ji. Ale mně se to nechtělo dělat. Bylo to jak z lenivosti, tak z vypočítavosti a chtěla jsem to zároveň mít hezký a zároveň to byly školní mikiny, tak jsem do toho zapojila celou školu, takže to byl i dobrej nápad.

A: A jaký pro tebe byl teda přechod na tu vysokou? Protože tam tahle možnost asi opadá, ne?

N: No já jsem si právě říkála, že proto pro mě vejška nebude a ona mi říkála, že jo, jdi dělat vejšku, protože ty se hodíš na manažerskou funkci. Jdi dělat management. Tak jsem si hledala vejšku s managementem no a moc mě nezajímalo nějaký obchodní právo. Moc jsem si pod tím neuměla nic představit že jo. A jelikož z mé rodiny vím, že mám tu bezpečnostní oblast spíš, tak jsem pak našla tuhle školu. Jako vůbec jsem si nemyslela, že bych se tam dostala, protože moje rodina tam všichni chodili a strašili mě, jak je to těžký a jak není vůbec možný se tam dostat a že jsem spíš jako lempl, tak taky mi to spíš tak jako shazovali. A to mě spíš naopak tak jako nějak nakoplo a říkála jsem si a proč jakoby ne. Zvládla jsem se sama naučit na maturitu, tak bych měla zvládnout i tohle.

A: Takže ses učila i na ty přijímačky?

N: No takhle... dostala jsem dva tisíce otázek a z těch dva tisíce otázek tam mělo bejt sto, jako nějaký výběr no. Takže jako učila jsem se to, ale měla jsem k tomu takovej lemplovskej přístup. No a neměla jsem moc čas, protože ty přijímačky byly tejden po maturitě, takže jsem se učila radši na tu maturitu. A na ty přijímačky se mi tolik nechtělo, protože to byl

takovej všeobecnej prehľad. No a jelikož jsem vystřídala několik středních škol, tak jsem ňákej takovej troufám si říct lehkej prehľad měla. Že tam byly třeba otázky z čeho se skládá ucho. Kolik máme kostí v těle. Nebo co je ústava a takovýhle ty věci. Že člověk z těch různých oblastí to tak jako vytipoval, že prostě věděl. Samozřejmě tam potom byly složitosti, jaká je novela podle občanského zákoníku o rodinném závodě. To jsem třeba nevěděla a troufám si říct, že to nevim do teď.

A: Jasně a proč jsi vlastně měnila ty střední školy?

N: Protože jsem se hledala. Protože jsem se hledala strašně dlouho a taky jsem byla problémovej student. (smích) Já jsem to jako celou dobu svalovala na to, že mám problém s autoritama, ale to se taky ukázalo, že to vlastně není úplně celkově pravda. Ale já mám asi problém eee...mám ráda pevný řád, ale zároveň ten řád musí bejt přirozený a ne vynucený, nastavený nějak a nevim jak to teď přiblížit. Ale na tý akademii, jak tam prostě jsou jako všichni nějaký hodnosti a jak tam maj ty uniformy, ty lidi maj tituly, jsou prostě vysoko, jsou třeba ve vládě nebo takhle nebo pomáhaj někde, tak máš k nim takovej větší respekt. Neříkám teda ke všem, ale přijde ti to, že když tam uděláš nějaký průser, že je to prostě špatný. Ale na tý střední mi to přišlo, že jenom provokuju a že ty lidi jsou vlastně úplně debilní, protože dělaj prostě tohle. Protože já chodila na tu první střední, to byla zdrávka a tam jsem měla problém s fyzikářkou, která prostě si zasedávala a já prostě, mě už to pak prostě nebavilo. Já strašně nerada jakoby dlouho nechám na sebe řvát a jako vadí mi to a pak jsem už v takový fázi útlumu, kdy už nevzdoruju a je mi to jedno, jenže pak na ty hodiny jsem třeba nechodila, neodpovídala jsem, nebo jsem se ani nesnažila, protože jsem se bála, že mě zase shodí. Takže tak nějak to bylo. A neměla jsem moc základy tý fyziky, takže jsem tak jako klouzala i v těch základech. Takže bych tomu musela věnovat dvakrát tolik pozornosti, abych to pochopila než ostatní vrstevníci.

A: A myslíš, že kdyby ti to někdo trpělivě vysvětlil, že by ti to tehdy pomohlo?

N: Jo, protože teďko jak jsem v prváku na tom, tak máme úžasnýho učitele na fyziku a fyziku jsem si potom zvolila jako svou specializaci. Takže vlastně ten mi to dovysvětlil celý. A vzal to úplně od začátku a říkal to v klidu, vysvětloval to rozumně a na praktických příkladech, říkal vlastně jaký výpočty nepotřebujeme, pokud nebudeme dělat nějakýho jadernýho vědce, takže vlastně člověk se nezabýval zbytečnostmi, jako že bude ve fyzice počítat příklady na osm stránek. Dneska máme na všechno systémy a... ten člověk ve mně nevzbuzoval tu autoritu, kterou by jakoby měl, když byl takhle sprostěj. To samý s tou druhou školou, kde

na mě vyjížděla paní, která u mě taky nemohla mít autoritu, protože jezdila před školou vždycky s nějakým mladým milencem a nosila takový blbý kostýmky a chovala se jak nějaká kráva s prominutím a taková ženská mi pak vysvětluje, že něco blbě ušiju a tak. Přitom ona nikdy nic nedokázala. Neměla žádnou kolekci neměla nic takového svého. Ta prostě šla a zlomila mi tužky v penálu. A to tě mělo motivovat... Nebo spolužákovi šla a řekla „co to máš na tom krku?“ a teď on „co tam mám jako?“ a ona „no tu hlavu, kterou vůbec nepoužíváš.“ a tak no.

A: Takže ti přišlo, že se neprávem povyšují?

N: Jo jo přesně tak. To je přesně ta autorita, která není přirozená. Oni si ji vynucují tím strachem, a to já prostě nemam ráda.

A: A ten fyzikář tady na té škole ti přijde, že to vysvětluje, aniž by se nad tebe povyšoval?

N: Ne, nepřijde mi to, ale to je právě, že já mam pocit, že jsem asi jeho oblíbenec a že ostatní maj s nim problém, že působí tak jako arogantně. Ale myslim si, že ta arogance je taková tvář, ale on je arogantní jenom k lidem, před kterými si jako vystavuje takovou stěnu. Že je arogantní hodně ke klukům, který maj blbý kecy. A když je člověk slušnej, chodí na jeho hodiny a nějak mu jako rozumně odpovídá a tyhle ty věci, tak on je prostě mi přijde, že to vysvětluje logicky. Jasně, má na tebe čas, klidně ti to dovysvětlí i stranou, vysvětlí ti to několikrát, snaží se a nehledá zbytečný chyby. A hlavně, když už straší, tak straší stylem, že ti to nepřijde tak hrozný, že to není strašení typu vypadni na chodbu nebo že by tě ztrapňoval před třídou, ale spíš řekne „no ale vám by se to mohlo hodit, tenhle ten příklad. tenhle je praktickejš. Že třeba jednou budete v práci sami a bude to na vás ta záchrana toho života“ a tak no.

A: Takže takový spíš logický argument?

N: Jo jo přesně. Že ti i řekne „tady máme příklad. No ale ten reálně v životě moc nevyužijete. Ale prostě bohužel ho budete muset umět a dam vám nějakou pomůcku, jak se to naučit.“ a většinou ty lidi co nechtěli chodit, tak on jim třeba dával ty seminárky, byl přísnější, ale k těm, co pracovali, tak jim pomohl. Když viděl snahu, tak se snažil to vysvětlit a choval se k tobě slušně. I když viděl, že máš ty základy nulový, ale snažil ses, tak se taky snažil ti pomoct abys to dal aspoň na trojku.

A: Takže když vidí, že se snažíš, tak nemá tendenci se povyšovat?

N: Jo přesně. Pro mě má tímhle tím stylem přirozenou autoritu, protože mám z něj pocit, že je takovej, že když ho někdo třeba s něčím konfrontuje, tak po něm chce, aby si to vyargumentoval a když na to ty argumenty nemaj, tak prostě mi přijde, že on tím jen chce ukázat, že když chceš sakra něčím oponovat, tak oponuj něčím pořádným a ne že seš boreček a nedáváš pozor a jenom tam něco vykřikneš. Přijde mi to takový přirozený, že to z něj tak jako vyzařuje.

A: Jasně. A přijde ti na tý vysoký škole dobrý, že si můžeš to studium částečně organizovat sama?

N: Eee to bych právě řekla, že spíš naopak. Protože já mám spíš radši takovej řád. Když jsem chodila na tu uměleckou školu nebo soukromou, tak to bylo takový až moc volný a přijde mi, že když to mám takový moc volný, tak snadno sklouzávám k lenivosti. Takže já to vnímám spíš tak, že jsem ráda, že vim, jaký mám předměty a že tam ti profesori budou a jaký maj konzultace a tak. Ty ateliéry na střední byly až moc benevolentní.

A: A ty jsi nebyla na nějaký klasický střední, kde by to bylo pevnější?

N: Byla právě ty první dva roky na tý zdravce a na tý zdravce to bylo úplně jiný.

A: A tam ti to taky nevyhovovalo?

N: No tam mi to nevyhovovalo, protože jsem si říkala, že jsem si asi zvolila špatně ten obor.

A: Aha. A tady na té vysoké škole ti teda vyhovuje, že tam je ta určitá autorita nad tebou, která to trochu vede a nemáš úplně tu volnost?

N: Jo, přesně. A tam už ty lidi, když učejí na vysoký už spíš tu autoritu maj. A taky mi přijde, že už vychytáš trochu to, co je pro tebe důležitý se učit a není to jen opisování jako na střední. Hlavně mi přijde, že mi víc vyhovuje si dělat rovnou spíš jako poznámky nebo prostě trošku jinej styl výuky než jen opisování. Ale možná je to i tím oborem co teď studuju. Že jsem se teďko fakt trefila do oboru. Já teď studuju Krizový management a ten je hodně o tom zapojit i to kreativní myšlení, který jsem se naučila už na tý střední škole a mít takovej všeobecněj rozhled, abys dobře mohla přerozdělovat práci a vést. A musíš aspoň něco vědět o tý práci, co rozděluješ, ale zároveň je nechat dělat, protože oni jsou ty specialisti na tu danou oblast. Jinak by se tě mohli snažit přechytračit, takže musíš vědět, o čem ta práce je.

A: A je tady někdo, kdo by ti se studiem pomáhal?

N: No určitě rodina. Asi z velké části je to určitě rodina. Asi z největší části je to možná máma, ale ta bych řekla po jakoby tý právnický stránce. I možná po tý stránce, jak ta škola chodí, na co si dát pozor, jaký profesory si vybrat.

A: A ona vystudovala tuhle školu?

N. Hm.

A: Takže se dá říct, že je to někdo starší z toho oboru, kdo už si tím prošel?

N: Hm. No ona teda měla jinej obor, ale jakoby je to z tý školy. Takže mi dokáže říct, jak je tenhle profesor, co vyžaduje a co je potřeba a dokáže mi poradit, když třeba nějakým právnickým textům nerozumím. Což se častokrát stane, že člověk se v tom teprve začíná orientovat a každéj máme i trochu jinej výklad i toho práva a čím je člověk starší, tím víc těch zkušeností má, tak je ten výklad takovej víc odborněj. Takže už na to nekoukám po tom jako úplnej začátečník, že mi v tom dokáže poradit, že mi to dokáže jako ucelit, protože toho na sebe hodně navazuje a odkazuje.

A: Takže ti spíš poradí jako zkušenějši člověk v tom oboru, než jako rodič?

N: Jo. No ale na druhou stranu pak mi hodně pomáhá táta z praktický části. Ten mi hodně dává zkušenosti, protože je policista a dává mi zkušenosti, jak to chodí vlastně v reálu. Že to, co se učíme na akademii, tak častokrát pak v praxi tak úplně není. Takže mi umí dát příklad z praxe no. Že to už vám ve škole úplně neřeknou.

A: Takže zase dokáže hodně poradit, co se týče toho oboru?

N: Jo. Přesně tak. Jako rodiče zas vystupujou v jiný oblasti. Nemyslim, že přímo když se ptám na něco ohledně školy, protože to se neptám jako rodiče, ale jako odborníka, protože potřebuju třeba vědět, jak něco udělat.

A: Jasně. A měla bys i koho se zeptat třeba mimo rodičů?

N: No těžko říct. Možná nějakých profesorů, ale není to asi až tak časté. Takže není tam přímo někdo, na koho bych se obracela s nějakýma dotazama.

A: A když se to netýká školy, ale třeba nějaký jiný oblasti v tvém životě, například emoční, tak za kým jdeš?

N: No tak to určitě rodiče nejsou. Ty v tomhle mám pocit docela selhali. Jakmile jde o odborný věci, tak jsou špičky ve svém oboru, nebo jako dokážou mi dobře poradit, ale jak

jde o ty emoční věci... Třeba o tu změnu studia například jak jsem často přecházela a byla jsem z toho zoufalá, že jsem k ničemu, že nemůžu najít ten obor, nebo že jim potřebuju dokázat, že mam na tu vysokou a tyhle věci. Tak tam ta opora úplně není no.

A: A ty jsi říkala, že to, že máš na tu vysokou jsi teda dokazovala i těm rodičům?

N: Jo určitě. Nebo teda aspoň mámě určitě no.

A: A to plyne z nějaký její motivace nebo spíš to tak nevnímáš?

N: Eee no... Jako možná je máma nějaký podvědomý vzor, že si chci dokázat, že dokážu bejt úspěšná jako ona. Ale není to přímo motivace. Mě totiž nemotivujou úplně ty negativní věci, ale ty pozitivní věci.

A: Takže spíš tak z trucu?

N: Jo... jakože mě by asi nemotivovalo, kdybych se tam nedostala, ale to že jsem se dostala mě namotivovalo a říkala jsem si, jestli to zvládnou dál. Ale po tý emoční stránce tam ty rodiče jako úplně nejsou no. Že jako táta se snaží, ale tam ta vazba nějaká asi byla v pubertě přerušena nebo kdy. Nefunguje to tam úplně přirozeně, že bychom se tak bavili nebo radili. Poradí mi třeba ohledně cen bytu a tak, ale není to takový to emoční no.

A: Takže co se týče bydlení a celkově praktických věcí, tak to se ho taky ptáš?

N: Jo to určitě. To mi taky radí, ale jako říkám, neradí mi ohledně pocitů, že jakoby „mám jít na jinou školu, když se tady cítím blbě. Mám zkusit jinou brigádu“ a tak.

A: A máš někoho, komu by ses s tímhle svěřovala?

N: No momentálně asi současnej přítel nejvíc. Je takovej hodně emotivní na tohle a umí rozebrat ten problém nebo mě nechá to vykecat, abych na to třeba přišla sama. Že moje máma třeba častokrát říká, že moc mluvím. Takže ať jsem ticho.

A: Aha. A před tím přítelem tu byl ještě někdo takový?

N: Eee to třeba nějaký kamarádky. Paradoxně obě dvě, který byly ty nejbližší, tak ty mě opustily. Asi jsem na ně byla toxická nebo nevim. (smích)

A: Aha. Takže podle toho, co potřebuješ, tak podle toho za někým jdeš?

N: Jo řekla bych, že to jsou spíš různý lidi v různých etapách života. Že to není jeden člověk.

A: Jasně. A máš třeba ve svém životě někoho takhle dlouhodobě?

N: No tak kromě rodičů jsem to asi spíš já. Že mám takovou nějakou vnitřní postavu sebe, která mě tak jako provází, ke který se uchyluju, když je mi nejhůř. Že mám takový jako svoje... častokrát si sama se sebou mluvím, i když to není úplně slyšet. Ale prostě jakoby asi něco takovýho. Jako někdy jsem takhle měla třeba partnery, na který jsem se mohla spolehnout. Nejvíc teda asi současnej přítel. Ale v rodině jsou to takový chvíle, kdy mi uměj poradit, ale není to moc v těch emotivních záležitostech.

A: Takže to jdeš většinou za kamarádkou?

N: No za kamarádkou, ale nějak v poslední době mám pocit, že ani není za kým. Že si třeba říkám „no tenhle ten člověk se mi vysměje. Ten o tom problému nic neví. Tady ten začne povídat o svých problémech.“ vlastně najednou se upozadí, že já mám potřebu něco řešit.

A: A máš dojem, že ti chybí nějaká osoba, která by ti dokázala poradit i s víc věcmi?

N: Chybí no. Určitě. Já si myslím, že trochu závidím lidem, který to tak třeba mají.

A: A chtěla bys, aby ta osoba byla spíš z tvých vrstevníků nebo aby to byl někdo starší, kdo by ti celkově uměl poradit v nějakých životních událostech, ne jenom těch emotivních?

N: No to je těžká otázka. Těžko říct, protože kdyby to byl starší člověk, tak sice mám k němu asi nějakou autoritu jakoby. Ale zase když je to vrstevník, tak si třeba prochází zrovna něčím podobným a mám pocit, že by tomu mohl jakoby víc rozumět. Víc jako se mnou soucítit a umět mi líp poradit. Ale určitě bych ocenila mít k sobě někoho takovýho bližšího, na koho by se dalo spolehnout, že pomůže, poradí a nebát se, že se na mě vykašle. Zase když by to byl někdo starší, mohl by mít víc zkušeností. Ale asi jak říkám. Většinou, když potřebuju s něčím takhle poradit, tak se můžu zeptat rodičů. A na tu emotivní stránku zase spoléhám asi hodně na sebe, nebo na kamarádky někdy a nejvíc teda v současné době asi na přítele.

A: Jasně. A když bych to chtěla tedy shrnout, jaký pro tebe byl ten přechod ze střední školy na vysokou školu?

N: Jako jak říkám, já jsem to moc neřešila, měla jsem k tomu takovej volnější přístup a když jsem se tam dostala, tak jako měla jsem radost. A zatím mi to tak celkově vyhovuje. Je to zajímavý a má to určitej řád. Líbí se mi i ten styl výuky, že je to právě i hodně o tom kreativním myšlení.

A: A stresoval tě ten přechod?

N: Jako ani ne právě. Já bych řekla, že jsem člověk, kterej se asi celkově moc nestresuje nebo prostě někdy asi ano, ale není to tak hrozný. Myslím si, že už asi umím hodně situací prostě vyřešit a zvládnout. Spíš mi to zatím tam vyhovuje na tý škole. Já si myslím, že dřív to asi bylo horší. Třeba v tom období dospívání jsem se fakt hledala a přišla jsem si taková ztracená. Ale teď mi přijde, že už je to takový lepší a přijde mi, že to má i nějakej smysl to, co se třeba učíme.

A: Máš tam i nějaké spolužáky, se kterými se bavíš?

N: Jo poznala jsem tam jednu fajn holku, se kterou jsme se potkaly hned na začátku na jednom předmětu a celkem jsme si sedly. Takže si občas píšeme, když třeba něco nevíme a tak. Ale není to zatím takový úplně, že bychom se vídaly nějak hodně mimo školu a tak. To spíš trávím čas s přítelem hodně.

A: Takže si navzájem poskytujete taky nějakou radu nebo informaci s tou spolužačkou?

N: Jo jo přesně tak. Třeba když jedna z nás zapomene, jaký bylo zadání seminárky nebo tak.

A: Ještě jestli se můžu zeptat, zda jsi z úplné rodiny?

N: Jo jo. Rodiče jsou normálně spolu. Ale když jsem byla menší tak jsem měla občas nějaký problémy vyjít s mámou a nemůžu říct, že bych si byla s rodičema od té doby úplně emočně blízká.

A: A máš nějaké sourozence?

N: Jo, mám mladší sestru.

A: A jaký máte spolu vztah?

N: No jako mně přijde, že je takovej maminčin mazánek. Takže se berou v rodině hodně ohledy na ní. Už od mala. Jako máme se rádi, ale že bychom si byli nějak extra blízké, to se taky úplně říct nedá.

A: Takže k ní si nechodíš pro radu ani se jí nesvěřuješ?

N: No ani ne. Řekla bych, že máme takový spíš neutrální vztah, ne že by byl vyloženě špatnej. Jen není tak blízký, abych se chtěla právě svěřovat. A celkově sestra je hrozně stresá a moc stres nezvládá a tak, takže tam si pro radu k ní nechodím, spíš ona ke mně no.

A: Jasně. Tak mockrát ti děkuju za rozhovor.

Rozhovor č. 9 Pavla

A: Já se tě asi rovnou zeptám, proč ses rozhodla jít studovat na vysokou školu?

P: Protože jsem si už v šestý třídě řekla, že bych tu vysokou chtěla vystudovat, a tak jsem měla rozhodnuto už jako dávno.

A: Jasně. A podporoval tě v tom někdo nebo radila ses s někým například o tom, kam chceš jít?

P: Jo radila jsem se s mamkou, s tatškou, ale vesměs výběr byl vždycky na mě. Že mi nikdy neřikali jako co bych spíš měla, ale když jsem se rozhodovala mezi oborami, tak mi řekli nějaký názor k tomu, tak jsem se k tomu přiklonila.

A: Takže pomohl ti nějak ten názor rodičů v tom rozhodování?

P: Určitě.

A: Jasně a je někdo jiný, kdo by tě v tom studiu podporoval kromě rodičů?

P: Eee asi jako já to nějak s nikým jako neřeším tu vysokou, takže rodiče mě samozřejmě podporují, ale jinak s nikým to nějak asi nehrotím.

A: Hm hm a když se ti povede nějaká zkouška anebo si naopak nevíš rady tak svěruješ se někomu?

P: Asi to řešíme hodně jako v práci tu zkoušku i tu školu a tam jako tak obecně, když se to někomu povede, tak máme radost a když ne, tak v pohodě, dáme to jindy. Takže spíš asi takhle ten pracovní kolektiv no.

A: Jasně, takže máš v práci partu, se kterou to sdílíš?

P: Jo jo.

A: A jaký pro tebe byl ten přechod ze střední školy na vysokou?

P: Jako bylo to úplně v pohodě. Jediný, co mě štvalo bylo to, že se tam neorientuju, že nejsem schopná sama někam dojít. Ale to jsem si tam hned našla kamarádku, s kterou jsem tam všude chodila a bavíme se do teď, takže pro mě to nějaký skok velký nebyl.

A: Takže i učení ses přizpůsobila v pohodě a ani tě to nějak nestresoval?

P: No ani ne... Jako přetáhla jsem si dva předměty, takže teďko mám spíš stres z toho, že teď už je musím udělat všechny tady ten semestr, takže z toho důvodu no.

A: A vnímáš, že je to velký rozdíl oproti studiu na střední škole?

P: Asi jakoby vnímám tam ty rozdíly, ale nevdá mi to. Nepřijde mi to, že by to bylo nějaký horší, těžší.

A: A tušíš, čím to třeba je, že tě to nějak ani nezaskočilo?

P: Eee...já nevím, pro mě ani skok na tu střední nebyl velkej. Jakoby rychle se adaptuju, rychle se přizpůsobuju těm změnám no. Takže mi tohle vůbec jako nedělá problém. Já jsem měla docela dost brigád do osmnácti a nikdy mi nevdalo jít někam do něčeho novýho.

A: Takže myslíš, že tě trochu zocelily ty brigády?

P: Tak to asi určitě je to možný no.

A: A ty jsi říkala, že podnikáš, to děláš nějak na sebe?

P: Jo mám vlastně OSVČ a děláme právě ve financích. Takže schůzky s klientama a vedeme si každej tým svých lidí, takže to taky si myslím, že hrozně nahrálo tomu, že pro mě nebyla žádná zátěž ta škola.

A: Protože v práci máš zátěž větší?

P: Asi jako určitě, i když teda tu práci já dělám jako hodně od srdce, že je to spíš takovej můj koníček. Každěj den tam chodím s úsměvem na tváři. Těším se na celej den v práci, to jsem prostě nikde jinde nezažila. Dobrý je, že nás naučí v tý práci i hodně překonávat ty překážky a neúspěchy, protože tam nějaký jsou, ale hodně se tím člověk posouvá. Tam když jakmile vyleze člověk z tý komfortní zóny, tak ho to hrozně posune jo, to si myslím, že je i v tý škole. Vlastně jak člověk trošku vyleze, tak ho to zocelí a může zase přestupovat další komfortní zónu.

A: Takže seš na zátěž zvyklá a nečiní ti to problém v žádný životní oblasti?

P: Tak no.

A: A na začátku to pro tebe bylo těžší v práci?

P: Ty jo tak na začátku tý práce jsem měla hodně problémy, když jsem s tím začínala. Já asi první měsíc, když jsem začínala, tak jsem snad každej tejdě si chodila povídat s tím

Michalem a ředitelem a svěřovat se jim tam se svými problémama, co ohledně toho mám, takový ty různé strachy, jestli to vůbec zvládnou, jestli jsem připravená dělat tady tu práci. Ještě to moje okolí mě v tom hrozně shazovalo, moji nejbližší kamarádi jo. Hrozně mě to demotivovalo, vůbec jsem nevěděla, jestli do toho vůbec mám jít. A takhle jsem vlastně každé ten tejděn s nima seděla a každé ten problém jsem si vždycky napsala a řekla jsem jim ho a probrali jsme ho jo. A tím mě ucelili v tom, že prostě mě tam udrželi. A jsem strašně ráda. A tím, jak posouvají mě takhle nebo posouvali v tom, že jsem měla ty strachy, tak takhle posouvám já pak ty nový, když někdo přijde a je z toho vyplašenější stejně jako já jo. Takže je fajn, že jsem si to mohla zažít i já ten fakt, že to bylo těžší na začátku. Mně se do toho hrozně chtělo vnitřně, ale to okolí to fakt strašně bojkotovalo jo. Takže to byl takovej nátlak ze začátku.

A: Aha, A proč tě to tvoje okolí tak shazovalo?

P: Tak jelikož je to podnikání ve financích, tak jsem hodněkrát slyšela, že jsem na to mladá a že určitě skončím a že budu ty lidi okrádat, jestli jsem na to připravená. A ty lidi do toho prostě nevidí a jelikož jsem začala ještě před maturitou, tak v tomhle ohledu to asi nemysleli tak zle, ale bylo to pro ně něco jiného prostě no. Takže i jsem o nějaký kamarády tím asi trochu přišla no. Nebo ne, že přišla, ale čím víc jsem nahoru v té práci šla, tak tím míň se mnou začali trávit ten čas. A když se s nima vidím, teďko třeba po nějaký době, tak vždycky hodí „jo tak ty už jsi za vodou vid’ takhle...“ tak je to takový zvláštní no. (smích) Nebo že jsme neměli tolik společných témat.

A: To je asi těžké, když tvoje blízké okolí tě v tom úplně nepodporuje...

P: Právě právě no. Samozřejmě jsou tady ty nejbližší kamarádi, který mi to přejou hodně a fakt jakoby jsou z toho nadšený jak já a pak právě jsou nějaký, který si takhle hodí jakoby blbou poznámku, od kterých jsem to právě nečekala no a to mě ze začátku hodně sráželo dolů no.

A: Jasně. Tak občas takhle ti lidé v životě odpadávají no.

P: Přesně tak přesně tak. No právě a potom, když jsem měla úspěchy, tak už ty lidi pak třeba i chodí sami, že chtěj s něčím pomoc. Takže oni se pak sem v podstatě vrátí, ale až když vidí, že jsem to fakt jakoby zvládla no.

A: Jasně. A jak jsi k téhle práci přišla?

P: Úplně náhodou přes kamarádku, že ona viděla na instagramu že někdo shání někoho prostě na nějakou administrativně obchodní práci a že vlastně vždycky všichni věděli, že mě baví ta ekonomika, já jsem jí i studovala na střední a tady ten obor je fakt jakoby můj. Tak mi to poslala a poslala jim rovnou moje číslo. Tak mi pak Michal volal a pozval mě na pohovor a já jsem přišla. Teda no a já jsem nechtěla přijít, měla jsem ten den vymyšlenou skvělou výmluvu, že mi je fakt jako blbě, ale pak jsem si říkala ty jo, že na každé pohovor jsem vždycky jako dorazila a on si udělal čas, tak já prostě přijdu. Ale spíš jsem to nechtěla řešit před tou maturitou, ale šla jsem a jsem strašně ráda, že jsem šla.

A: Jasně. A s tou střední ti někdo pomáhal s výběrem té školy, nebo to už jsi tak nějak sama věděla, že tě zajímají ty finance?

P: No to už jsem věděla jako od základky, proto jsem šla i na ekonomku. Já jsem původně chtěla na VŠE. ale já jsem se zase rozhodovala kvůli...eee...ohledně toho, jaký tam budu mít ty podmínky, já jsem nechtěla studium strávit tak, že budu od rána do večera v papírech. Což VŠE takhle je, tam je jeden pokus na zkoušku a já jsme potřebovala přátelskou školu jo a to si myslím, že tahle byla.

A: A můžu se zeptat, na jakou střední jsi původně chodila?

P: Jo já jsem teda původně z [název města], takže jsem chodila na obchodní akademii a studovala jsem tam právě tu ekonomiku a to mě hrozně bavilo.

A: Takže ti od základky nějak šla matika a tak?

P: No matika mi právě absolutně vůbec nešla, proto si to teď přetahuju, protože já matiku fakt jako nedávám, ale...jako ekonomii, ekonomiku jo ty finance prostě...a v práci ono v podstatě v té praxi nic nepočítáš, na všechno máš telefon a rozhodně žádnou matiku tam prostě nepotřebuju. A matiku fakt nezvládám, takže to byl další důvod, proč jsem šla semka na ten obor tý veřejný správy, což je taky paradox, protože já bych se už v životě nenechala zaměstnat v žádný státní správě. (smích) Je tam zase nejmíň matiky, takže to bylo spíš takový eee...z toho důvodu no, že tam budu mít málo tý matiky a i tak mi přijde, že jí tam je dost. (smích)

A: Jasně. Zeptám se Michal je teda ten kolega, co tě hodně inspiroval, jak jsi ho zmiňovala i v tom dotazníku?

P: Jojo to je můj kolega.

A: Jasně a on s tebou vedl teda ten pohovor na začátku. A měl tě nějak na starosti?

P: Takhle... on se mnou vedl ten pohovor a my tím, že jsme strukturální firma, tak mě má na starosti furt i když už jsme na stejný vedoucí pozici, ale on pro mě bude vždycky největší vzor v tý práci. Protože on mě to všechno naučil, jakoby samozřejmě ne jenom on, celá ta firma, ale on je takovej ten můj, kterej mi vždycky pomůže. Kterýmu můžu zavolat ve dvanáct v noci a on by pro mě jel na kraj světa. Je tam hrozně velká ta podpora. A i co se týče té práce tak mě fakt všechno naučil, a i když jsme na stejný pozici, tak furt je zkušenější a předává mi i dál ty svoje zkušenosti. A já to pak zase můžu předávat dál. Takže je to úžasný, o práci bych mohla fakt mluvit klidně tři hodiny. (smích)

A: Tak to je skvělí, že to máš jako takový koníček.

P: Takový poslání prostě no.

A: Jasně. A ještě mě tedy zajímá, jestli k tobě byl nějak přidělený?

P: Takhle... oni mu poslali moje číslo a od té doby jsem automaticky byla jako jeho. Takže takhle to funguje.

A: A vy jste si už ze začátku sedli? A proto bylo i třeba snazší to předávání informací?

P: Eee asi určitě jsme si sedli hned ze začátku, my jsme teda studovali i stejnou střední, jenom on byl vlastně o dva roky vejš, takže jsem ho potkala na lyžáku, ale nic jsem o něm v podstatě nevěděla. Ale už na tom pohovoru jsme si sedli. A hlavně než jsem mohla začít pracovat, tak jsem procházela kurzem a na tom kurzu jsme se hodně sblížili, protože jsme tam měli čas zakecat o přestávkách a tak a pak už se nám to začalo rozrůstat, my jsme jak rodina prostě. Jezdíme spolu na dovolený, chodíme spolu ven jo...ta práce nás strašně pojí i v tom osobním životě. Takže si myslím, že to je tím, že mi toho času takhle na začátku věnoval fakt hodně.

A: Tak to jsi chytla asi dobrýho školitele...

P: Skvělýho skvělýho.

A: A dá se říct, že ten váš vztah se teda vyvinul i do té kamarádké úrovně, že se to netýká jenom práce ale i toho osobního života?

P: Takhle přesně úplně. Týká se to hrozně toho osobního života, protože já už bych ani i kdyby cokoli bych asi nemohla odejít, protože bych o něj nemohla přijít ani jako o

kamaráda jo. Tam celej ten tým je strašně velká jako rodina. Takže by mě to nebolelo ani tak kvůli tý práci, ale spíš kvůli tomu osobnímu vztahu. Takže ty tam máme fakt skvělý ty vztahy.

A: A máš s více lidma z práce takové vztahy?

P: Eee... s více lidma z tý firmy. Jako snad se všema mam, ale ale s Michalem mám jakoby nejv... a ještě s jednou holčinou z mého týmu tak mám největší vztahy. My jsme tam taková ta největší parta tam. My jsme šly vlastně z těch [název města] do tý [název města] a tady jsme to celý rozjeli. Takže jsme takový si nejbližší. Jako i mimo tu práci mám blízký kamarády, ale v tý práci je to takový, že náš pojí stejnej cíl, kdežto když mám nejlepší kamarádku ve [název města], tam je to úplně takový jako jiný. Že to je jako moje nejlepší kamarádka jakoby ze srdce, ale jako ona má úplně jiný zájmy, jiný záliby, jde prostě úplně jiným směrem. Takže tak, ale i tak je to kamarádka nejlepší no.

A: Jasně jasně. A mě by zajímalo, které vlastnosti ti konkrétně imponovaly na tom Michalovi, že to vlastně přerostlo v nějaký blízký vztah ve kterém seš schopná se rozvíjet?

P: Hm ty jo. Michal a jeho vlastnosti. On je takovej vnitřní „leader“, že fakt je to člověk, kterej když ten druhěj naslouchá, tak je schopnej toho člověka víst jako nahoru. Takže to si myslím, že má tohle tak nějak vnitřně v sobě. A samozřejmě dál je to v tom, že je prostě empatickej a hlavně další klíčovej bod proč vlastně k Michalovi tak strašně vzhlížim je to, že mi hrozně připomíná máho tátu jo těma vlastnostma. Protože můj táta je prostě dokonalej muž. On je prostě čestnej, je prostě rodinně založenej, je no prostě můj táta je skvělej chlap. A kdybych měla někdy v životě s někym třeba bejt, teď nemyslím že jako s Michalem, ale tak si rozhodně budu hledat takovej typ chlapa jako je můj táta. A Michal v sobě přesně tohle má. Že je prostě hodnej, empatickej zároveň je to chlap jako chlap, má svoje hodnoty, má svoje zásady, má svoje hranice a prostě je jakoby pro mě v mých očích na správnym místě hrozně. Proto to pro mě asi vedlo k tomu, že ho tak nějak následuju furt.

A: Takže i nějaká ta empatie na začátku vůči tobě?

P: Určitě, to bylo v tom, že kdykoliv jsem měla nějakěj ten problém a přemýšlela jsem, jestli ta práce je pro mě, tak on vždycky si se mnou sedl a vždycky si našel čas. I když to byl nějakěj osobní problém tak vím, že za nim můžu přijít. Celkově ta firma tam jsou ty vztahy takový, ale on byl vždycky ten první, komu jsem jako volala, vždycky mi jakoby pomohl,

takže to si myslím, že mě hrozně utvrdilo v tom a jako uspokojilo, že je někdo takovej, kdo vim, že mi vždycky telefon jakoby zvedne.

A: Jasně. Jasně.

P: U nás celkově v té firmě jde hodně o tu čestnost, pokoru a ten respekt mezi náma. A at' už se mnou mluví někdo z vedení, kdo by se na mě mohl jen podívat a jít, tak když jsem tam byla chvíli první dva tejdny, tak ona mi podala ruku, povídala si se mnou a pro mě to bylo jako nováčka takový zvláštní. Na brigádě si tě nikdo neváží a tady s tebou všichni mluví jako byste si byli rovni, což se mi líbilo. Tady každěj ti přeje úspěch, snaží se tě vést a snaží se i hledat lidi, který jsou lepší než my sami.

A: A můžu se zeptat, jak dlouho se s Michalem znáte a jak dlouho máte takový blízký vztah?

P: Tak ten blízkej vztah si myslím, že už je to teď kousíček přes rok, co jsem tam začala pracovat. Ale ze začátku taky to nebylo hned jakože kamarádi jo, furt přece je to práce a je to byznys, ale myslím, že se to vytvořila tak nějak po měsíci jsme se hodně sblížili, co jsem tam chodila na ty ty... a pak se to začalo prohlubovat a potom v létě jsme spolu strávili celý léto jak pracovně, tak vlastně i jako kamarádi. Jsme vždycky šli tam u nás ve [název města] kalit potom druhej den ráno všichni s kocovinou hned nástup do práce jo a to nás taky hrozně stmelilo. Takže si myslím, že chvíli po tom, co jsem tam nastoupila, tak se to tam začalo pořádně tvořit víc a víc a samozřejmě se to prohlubuje do teď čím dál tím víc. Že to jde tak hezky ruku v ruce. A víme, že spolu strávíme další zbytek života takže... (smích)

A: Takže se vídáte i mimo tu práci?

P: No určitě. Určitě to jako jo.

A: A jak často se vídáte kromě té práce?

P: No my se vidíme minimálně každěj den, občas třeba vynecháme den dva, když je třeba víkend nebo tak, ale my tím, že chodíme do té práce často, tak se vidíme i tam anebo právě bereme ty nový lidi kvůli kolektivu někam na pivo, takže stejně každěj tejdny jdeme na pivo. Aby i oni si vytvořili ten vztah, kterej máme my. Aby si taky vytvořili tady tu partičku a tu oporu v tý práci. A vídáme se mimo i každěj víkend. My jezdíme třeba v pátek na workshopy a potom se vidíme o víkendu, že jdeme třeba kalit, každěj se svou partou, ale stejně se pak potkáme a sejdem v tom městě v noci a jsme zase spolu.

A: To je dobré.

P: Je to skvělý.

A: A jakou máš pracovní dobu, když je to podnikání? Protože ty říkáš, že tou firmou i víceméně žijete, tak jestli máš nějak oddělený pracovní a osobní život nebo to je plynulý přechod?

P: Tak eee já si myslím, že třeba nemluvim zase za všechny, ale rozhodně za mě, já to mám tak propojený, že můj osobní život je moje práce i, protože prostě ono to pro mě není práce. Já tam nechodím jako kdyby pracovat, já ani nemám pracovní hodiny. Já si prostě všechno dělám tak, jak chci. Jako máme daný termíny dvakrát týdně máme hodinu, kdy tam prostě jsme. Máme hodinu workshopu, tak to je povinný. Máme povinný věci jako školení a tak. Ale jinak je to na nás jak tam moc chodíme. I tím, že jsme na pozicích, kdy si to hlídáme sami.

A: Jasně. A ty máš i klienty i nový lidi pod sebou?

P: Jo je to tak. Mám obchod s klientama, ale mám už pod sebou i lidi a teď jsem jejich vzor já, aby se to mohli naučit. Takže já ten obchod stejně dělám, aby se to mohli naučit. Ale teď už mám i lidi, který musím proškolit celým tím školením. A právě je to asi měsíc, co jsem je začala školit. Zase nové zkušenosti a už si ty lidi můžu školit já. A původně mi je školil ten Michal a vychovával mi je tak jako vychovával mě. Ale teďko už si je můžu vychovávat já sama. Ta práce naše celá je tak nějak o tom mentoringu a vedení tím „mindsetem“.

A: A jak dlouho ti vlastně trvalo se dostat tedy na tu vedoucí pozici, jak teď jsi?

P: Na tu vedoucí pozici eee...ono se to dalo stihnout do čtyř měsíců, ale já jsem měla docela prodlevy v létě a pak jsem měla prodlevy se zkuškovým a se školou, takže jsem se tomu nevěnovala tolik, jak bych měla a trvalo mi to nějak přes půl roku.

A: A byl v tom nějaký problém z hlediska té práce?

P: No úplně úplně v pohodě. Tam je úplně jedno, kdy to uděláš, protože všichni máme stejnou cestu a víme, že tam ty zádrhele jsou, takže úplně do poslední chvíle, kdy já už jsem se složila, že tu pozici furt nemám, že jsem z toho hotová. Fakt jsem z toho měsíc měla strašný deprese z toho, že to prostě nemám. A zase...první co jsem udělala bylo, že jsem šla za ředitelem. Nebo i když on sám to vidí tak zavolá a řekne „jdeme na oběd a jdeme si o tom promluvit, proč to tak je.“ A hned je to zase jinak a hned to přešlo a hned jsem se mohla dostat zpátky zase do těch svých kolejí a přišlo to prostě.

A: Jasně. Mě by ještě zajímalo. Když jsi do té firmy nastupovala, tak jsi nebyla úplně odolná vůči stresu z těch nových situací, jak jsi říkala?

P: Určitě. To je tak strašně veliká cesta za ten rok, že ani nechápu, kam já jsem se sama posunula sama v sobě jo, je to hrozně moc nových zkušeností, moc nových vlastností a přesně překonávání těch překážek stejně jako toho stresu. Dřív když mi někdo řekl nějakou narážku na tu práci nebo cokoli prostě špatně, tak jsem z toho fakt byla hotová. Sice jsem to nějak odbyla s tím člověkem, ale hrozně mě to vnitřně trápilo. Teď už mi to je jedno, že já vim co dělám a proč to dělám. Mě prostě o to víc zocelilo to, ne že jsem tady dlouho, ale že si úplně pamatuju Dominika mého dobrého kamaráda, jak řekl „Pavlo ty do půl roku skončíš, tam všichni takhle skončí, to prostě nedáš. Já jsem mluvil s kámošem, co to dělal, počkej až tam na tebe budou rvát.“ a já jsem si říkala ty vole, co mě čeká jo. A s tady těma problémama jsem za nima vždycky přišla jako za ředitelem a tak, pokecali jsme si o tom, ale já jsem je znala měsíc, takže furt jsem tam neměla takový to, že mi to říká někdo, koho znám takhle dlouho, můj kamarád vlastně. No a teď když se vidíme, tak už je to jenom prostě „Pavlo seš dobrá, žes to dala, fakt jsem to jako nečekal“. Takže to, že ty lidi, který mi to hanili, už to pochopili. A to mi dalo hroznou tu zpětnou vazbu. Třeba i můj taťka... můj taťka, tím jak je dokonalej muž a tohle, tak on měl taky kvůli tomu hrozně velký předsudky a já jsme ho ani neoslovila, aby byl můj klient. Ale hezký bylo, když on pak sám přišel po dlouhý době, že by potřeboval s něčím pomoci. Takže takový malý větičky, co ti ty lidi řeknou pak je strašná nakopávka k tomu, když si vzpomeneš, jak to na začátku nebrali. To si myslím, že mi s tím stresem hodně jako pomohlo, že už tohle všechno je jako odbouraný.

A: Takže tě povzbuzuje i to, že tvoje okolí a kamarádi řeknou něco milýho na tvůj účet?

P: Určitě, určitě je to hrozně hezký to od nich slyšet hlavně od těch lidí, co do toho nevkládali ty naděje.

A: A přijde ti, že seš i samostatnější teď, že to přispělo k tvé autonomii nějak?

P: Určitě, protože ze začátku se mnou všechno dělal Michal, cokoli úplně od A do Z, ale vlastně teďko to dělám já a ještě to teď už dělám svejm lidem. A teďko už si dělám všechno vlastně sama, ať to jsou klienti, pohovory, školení těm lidem. A samozřejmě to probíráme spolu, ale tu vykonávanou práci už to dělám já. A já jsem si už na tom pohovoru říkala „ty jo, to je hezký, že on je takhle vlastně jenom o dva roky starší jenom a už vede prostě nějaký pohovor, to bych hrozně chtěla.“ jo a najednou jsem zjistila, že už jsem tam, kde jsem prost chtěla bejt, že už to všechno dělám i já. Že jak přesně k němu vzhlížim a jak jsem chtěla bejt

jako on, tak už taková jakoby jsem a zase vzhlížím zase dál. Takže to pak vede k té samostatnosti, takže si všechno dělám sama.

A: A vnímáš teda celkově nějaký ty změny na sobě díky tomu vztahu s Michalem?

P: Jo určitě. Dá to hrozně velkou trpělivost a jak bych to řekla eee... já jsem třeba taky, když jsem si sama začala dělat ty pohovory, tak jsem si myslela, že to mi každé musí vyjít. A vlastně já teď nevím jak to nazvat za tu vlastnost, ale já jsme třeba jak doma fakt i brečela, že to ty lidi nedělaj, že mi to jakoby přesně nejde, že tam ty lidi nemám a dřív mě to hrozně bortilo jo a dřív mě ty neúspěchy hrozně shazovaly a to už se teďko vůbec jakoby neděje. Když tam teď ty neúspěchy jsou, tak to prostě chápu a respektuju to a je to takový, že už mi to nezasahuje do toho mého emočního jakoby do těch mých emocí, což předtím třeba zasahovalo. Takže určitě co se týče tady té odolnosti, tak to si myslím, že mi určitě hodně dalo jako charakter a potom mi to dalo ty charakterové vlastnosti ty, co měl ten Michal, v tom, jak mě dokázal vždycky utěšit. Že ty lidi teď dokážu taky utěšit, říct jim každé "ne" je budoucí "ano" a tak. Takže si myslím, že se ve mně vlastně jakoby tvoří ty nové vlastnosti, být pro ty lidi inspirativní. A na těch vlastnostech pracuju stále a tak. Tak teď nevím, jestli jsem odpověděla tak, jak jsi potřebovala. (smích)

A: Úplně v pořádku, odpověděla jsi krásně. Takže dá se říct, že ti to dalo nějaký nadhled a emoční stabilitu?

P: Hm. Hm.

A: A dá se říct, že ti to vylepšilo komunikační schopnosti?

P: Ty jo tak o tom ani nemluvim. Kvůli tomu jsem dala celou maturitu, protože už po měsíci a půl tam jsem uměla komunikovat že úplně v klidu, s kýmkoliv, s každým. Jo a já jsem teda vždycky byla taková hrozně komunikativní a byla jsem trochu prořízlá, takže já si vždycky všude všechno si zvládnou vyřešit. Už vlastně v patnácti jsem si všechny instituce obíhala sama a tak a i ty brigády mi daly hodně do toho. Ale vlastně tady mi to dalo jako strašně moc. Já vlastně díky té práci, tím jak mě to naučilo mít to sebevědomí a vědět to, že vlastně komunikovat umím, tak jsem díky tomu začla spolupracovat s klubem Nebe a pořádat tam párty. Tak mám nověj koníček. Takže na tu komunikaci je to skvělí. (smích)

A: A ty jsi zmínila, že sis instituce oběhávala sama. Myslíš, že k tomu nějak přispěli rodiče?

P: Tak ono to je zase trochu z toho důvodu, že já jsem se musela tak trochu i jako vychovat sama. Že vlastně rodiče se rozvedli, když jsem byla v nějaký první třídě a měli jsme tam pak

problémy, že se ségra odstěhovala v šestnácti a mě bylo sedm a mamka chodila od rána do večera do práce s tím, že měla dvě děti, byla na nás sama. Takže vlastně ono už z toho důvodu, že já jsem si všechno dělala sama. Mamku miluju, ale mamka nikdy nebyla rodinnej typ, takže ona mě rozhodně nikdy v tomhle nevodila za ručičku. Třeba co se týče těch institucí, tak když jsem začala pracovat, tak se mnou řešila to socko a zdrávko, takže to určitě. Teďko spolu řešíme všechno ohledně tady těch věcí. Ale když jsem byla malá, tak na to ani jakoby nebyl čas a celou tu základku jsem se vlastně vychovával sama. A i co se týče učení. Mamka mi nikdy neřekla jdi se učit, nikdy. Třeba můj taťka ten to hrozně odsuzuje. Ten to prostě nezvládá, jak mě mamka vychovala volnou rukou. Ten má takový to, že musíš bejt rodič na správnym místě. Takže já jsem měla u něj přísněj režim, že uklízí se, večerí se spolu a rodina je rodina. A u mamky jsem měla úplně volnou ruku. A to pro mě bylo zase strašný období třeba pěti let, kdy já jsem balancovala tady mezi těma dvěma rodinama a bylo to těžký. Ale táta mi dal ten základ tý rodiny a tý zodpovědnosti a mamka mi dala to, že jsem si dokázala vždycky všechno udělat sama. I viz to učení prostě. U táty bych musela dělat úkoly a on by nade mnou seděl. To jsem prostě nezvládala. Ale potom já jsem měla samý jedničky v devátý, protože jsem chtěla prostě, protože jsem chtěla já. Ale kdyby mě nutil, tak já to bojkotuju prostě. Jo já se prostě nebudu učit, když mi to někdo říká. Takže si myslim, že to mám už z mládí tady tu samostatnost.

A: To je hodně zajímavý. Asi to bylo těžký, že byla ta výchova taková kontrastní.

P: No přesně tak. Jako to fakt byly dva rozdílný světy. Jako psychicky to nebylo vůbec tak jakoby fajn jak o tom mluvím. Já jsem na tom fakt byla jako horzně. Ale teď zpětně jsem za to hrozně ráda. Dalo mi to hrozně moc.

A: Jasně. To chápu.

P: A i si myslim, že tím, jak jsem to viděla přesně v tý jakoby rodině, jakoby jak byla ta finanční situace ze začátku jako špatná. Teďko už se maj všichni jako dobře. Ale nebylo to tak od začátku a to si myslim, že mě taky hnalo k tý vysoký a k tomu ty peníze mít. No když pak zpětně člověk vidí ty věci, že jsem mamku pět let skoro neviděla, protože byla furt v práci. Tak v tu chvíli jsem si říkala „to ne“... A už jsem to pocítovala takhle třeba v tý šestý třídě jo, že to takhle prostě nechci. Že nebudu takhle. Takže si myslim, že to prostě školu dá jako tohle.

A: A můžu se zeptat, co tě vlastně zaujalo na téhle práci?

P: No ona to tenkrát kamarádka našla ten příspěvek a poslala mi to a ptala se mě, jestli může poslat moje číslo. A já řekla, že jo, protože mě to zajímalo finančně. A předtím jsem pracovala dva roky u svý tety v kanceláři a mě to hrozně bavilo. Takže jsem si říkala, že to zkusim. Ale jak říkám, na ten pohovor jsem šla ze slušnosti. Protože jsem to chtěla zrušit, jsem si říkala „ty jo bude ta maturita, bude to učení.“ no nakonec jsem se učila stejně tejdén před maturitou.

A: A ty brigády, co jsi o nich mluvila, to se všechno týkalo financí?

P: Ne ne ne, vůbec. Já jsem si prošla brigádama od A do Z. Na všechny možný brigády, který si vzpomeneš, tak si myslím, že jsem je obešla. Ale poslední dva roky, já jsem si to obcházela docela rychle, že jsem potřebovala nějaký zároveň a.... To je zase klíčový v tom, že jsem bydlela ještě dva roky sama jo ale... (smích) Protože to byl zase rodinnej příběh trošku, protože naši se odstěhovali na barák s tím, že tam se mnou měla bydlet ségra, protože se rozešla s přítelem a po osmi letech, měli spolu dítě, tak do toho bytu šla se mnou, naši se odstěhovali, aby jí dali prostor, jenže ona se po dvou měsících sbalila a že jde pryč. No a teď já jsem se nemohla přestěhovat na barák, protože jsem tam neměla žádněj pokoj, tam nebylo nic, to se stavělo, že jo. Až jsem z toho nakonec dva roky bydlela sama. (smích)

A: A nájem platil kdo?

P: No takhle, to jsem měla dobrý, nájem platila mamka, takže já jsem byla finančně v pohodě, ale já jsme potřebovala víc. (smích) Tak proto... Ale pak jsem dělala u tety v kanceláři, což byla úžasná příležitost. Takže to mi dalo hrozně praxi takových těch zkušeností. Ale tam jsem dva roky koukala na ten zaměstnaneckej systém a říkala jsem si „super, brigáda je úžasná, ale já nechci takhle makat v tý kanceláři osm hodin a všechno odsrat.“ Takže tam jsem si hodně uvědomila, ty jo, co já budu v životě dělat. A díky bohu jsem pak teda nepracovala a potkalo mě tohle. (smích)

A: Jasně. A bojíš se nějak, že by to nebylo stabilní?

P: No tak tím, že tam ten systém je a ten systém funguje, tak se to nemůže stát, že by to nebylo stabilní. Jako jasně, když nebudeš makat, tak nebudeš mít nic, ale jinak...

A: Jasně a ty jsi teda říkala, že se rodiče rozvedli. Kolik že ti tehdy bylo?

P: No rodiče mi říkaj, že mi bylo pět, ale já jsem si myslela, že mi bylo sedm, tak jsem to asi až pak začala vnímat.

A: No a vy jste měli nějak střídavou péči?

P: No já jsem bydlela u mamky s tím, že k tátovi jsem chodila jednou za dva týdny na víkendy a v týdně třeba na věču. Ale v mejch dvanácti jsme se hodně hádali s tátou, protože já jsem už nezvládala ten jejich režim a pak jsme se jako fakt hodně hodně pohádali a já jsem tam pak nespala do osmnácti od té doby. Že jsem z toho měla fakt docela trauma no.

A: Aha.

P: Jako ne, že by mě zmlátil nebo tak, ale těch hádek už bylo fakt hodně no. A řekla jsem, že tam nepřespím. Teď už jo. Jako byla jsem s ním i v kontaktu, ale nespala jsem tam. Chodila jsem tam na večeři, ale nespala jsem tam.

A: Ale jinak jsi nepociťovala nějaký menší zájem od jednoho z nich?

P: No jako takhle. To bylo takový složitý. Ona mamka tím, že není ten rodinný typ, tak to nebylo tak, že bych necejtila zájem, já vim, že mě mamka nade všechno miluje, ale bylo to zvláštní. Já jsme to měla tak střídavě. Občas mi přišlo, že táta to má míň, občas, že mamka. Ale no nevím, to je složitý. Táta měl zájem vždycky, ale projevoval hoasi tím stylem té výchovy a pro mě to bylo hrozný no. Ale teď to zpětně už zase vidím jinak. A u mamky tak to mi zas pořád podsouval táta, že mi říkal, že mamka je špatná, že kdyby byla dobrá máma, tak by dělala tohle a tohle. A naši na sebe třeba osm let nepromluvíli a brali mě jako takovou spojku, takže jsem měla hodně takových nepříjemných let v té rodině. Proto jsem se odmalička těšila, až budu přesně v tomhle věku, protože jsem věděla, že to tím pomine všechno. Takže od nějakých sedmnácti už to bylo v pohodě.

A: Jasně. My už jsme to asi nějak našukli, ale ty jsi říkala, že tou prací jsi získala ty zkušenosti a že tě to i jako posunulo a nějak zocelilo. Mě by zajímalo, jestli tě ta opora posunula i v jiných oblastech?

P: Tak co se týče té emoční roviny, tak mě zoceluje hodně. Protože furt přicházím na nějaký svý hodnoty na nějaký svý hranice, tak to určitě. Co se týče školy, tak je to takový horší. Protože ředitel, ten to do mě buší prostě studuj studuj jo a... Já už prostě...takhle... to mě trochu štve, že já už na tu školu nepohlížím tak jakoby vážně, zaprvé mě to tolik nebaví a zadruhé já jsem vždycky chtěla studovat z toho důvodu, abych měla titul a měla díky tomu lepší peníze, ale já vim, že kdybych šla potom někam jinam pracovat, tak mě ten plat...nechci aby to znělo povýšeně, ale mě prostě nikde nezaplatí. Mě nezaplatí už žádná firma. Jako já tu práci fakt dělám srdcem, ne jen kvůli těm financím, ale ta škola, už to neberu

tak vážně, když už to neberu tak, že s tím bych se měla jít někam zaměstnat, s tím už mi to bude k hovnu, když to tak řeknu, to mě v tom brzdí.

A: Že ty finanční prostředky, který máš tady v té firmě bys někde jinde neměla, jestli to tak chápu dobře?

P: Jasně no. Jako teďko když bych šla po škole, tak bych tolik nevydělávala. Takže ta škola mě tolik nebaví no. (smích)

A: Aha.

P: No já tu školu taky chci dostudovat, ale nemám takovou motivaci no. Takže vlastně takhle a jinak tu emoční rovinu to určitě posunulo. Myslím si, že mě to zoceluje čím dál víc a samozřejmě zase to bude furt. Furt se učíme nové věci. Takže určitě.

A: A to že máš skvělé vztahy s kolegy, ovlivnilo to vztahy s kamarády nebo rodiči?

P: Tak co se týče kamarádů, tak jakoby docela jo, protože jsem si tím hrozně uvědomila tu pravost těch kamarádů. Nebo ne že tu pravost, ale že prostě když mám kamarády v té firmě je to ...prostě já jsem hrozně fixovaná na lidi jo já jsem úplně... ne jako že klíště, ale když mě někdo odepíše ze života tak to nesu fakt teda šíleně, hrozně mě to bolí prostě. Ale v té práci mě to hrozně naučilo to, že tam prostě vim, že tam je to jako jak ta rodina rodina. Že tam jsou to ty kamarádi, který tě nikdy nenechaj ve štychu. A třeba dám blbej příklad, byla jsem na párty s tou mojí nejlepší kamarádkou a já jsem ztratila telefon a já jsem jí to říkala a ona se sebrala a odjela s tím, že byla opilá, tak si říkam, že jako ok, ale já tam pak byla bez telefonu a tak jsem tam potkala nějakýho cizího kluka a volala jsem si od něj a první co, že jsem zavolala Michalovi a Michal v pět ráno prostě vstal a hodinu mi tam hledal telefon od sebe z domova přes Apple appku. Takže jsem si uvědomila, že jsou ty kamarádi v té firmě mnohem víc jakoby... ne jenom spolehlivý, ale zároveň že tě nikdy nenechaj prostě jo. Ale možná je to tím, že s těma lidma z [název města] už se tolik nevidám, kdežto s Michalem jsme každý den. Ale už si zase taky díky tomu pečlivě vybírám ty lidi, že já se fakt dokážu upnout jako na všechny hned a to teďko už nemám, protože Michal a i ostatní v tom týmu mi pak vždycky říkaj „Pavlo přestaň spálíš se, ber to realisticky, nebuď takovej sluníčkář“. Takže to mi taky hodně dalo.

A: Takže už dokážeš líp poznat, co ti za to stojí a co ne?

P: Asi tak no, jo přesně.

A: Dobře a když teda někteří kamarádi nejsou třeba takový jako dřív, tak jsou i někteří, s kterými se ten vztah zlepšil anebo jsou to spíš lidi z té firmy?

P: Asi s těma lidma možná i z firmy jo. Protože s těma ostatníma kamarádama je to takový zvláštní. Třeba skrz ty peníze, prostě kamarádka mi prostě napíše, jestli jí pučím dva tisíce na něco. Ona si chce koupit nějakou hru, z toho že jí je špatně, že má depky, tak já jí to prostě pošlu a ona není schopná mi to jakoby vrátit. Ale už je to, že si říká, že já na to ty peníze mam. Ale mně nejde o ty peníze. Nebo že mi přijde, že mě v tomhle nějaký ty moji kamarádi viděj jinak kvůli těm penězům, přitom to tak není. Třeba ta moje kamarádka, co teďko neodmaturovala, co bydlela se mnou tady v [název města], tak vlastně se odstěhovala zase zpátky a prostě pracuje od pondělí do pátku, že jo klasika a je prostě nešťastná z toho života. Že jí nic nemotivuje, ale pro mě je hrozně těžký, když ten život vidím krásně, prostě baví mě to, chci se posouvat a tak, tak je pak jako těžký najít i nějaký společný téma. Protože ty životy se prostě mění. Prostě ty lidi jdou pak trošku jinýma směrama. Takže pro mě se některý kamarádi jakoby zastavily na místě. A já podle nich zase pořád někam utíkám no. Takže jsou teď takový zvláštní ty vztahy s těma okolníma kamarádama. Ale snažím se to nějak neřešit, snažím se prostě každéj víkend tam jet, prostě užít si ten čas s nima. A nějak jakoby neřešit. Ale už taky nejsem schopná s nima řešit tolik ty problémy, co jsem s nima řešila dřív no. Protože už nevím, co na to těm lidem poradit. Protože jsem měla štěstí, že jsem se dokázala tady uchytit, že mě něco jako motivuje a naplňuje. Třeba na střední kamarádku jsem dokázala furt nějak motivovat, ale teď už mi to nějak přestává jakoby jít. Nedokážu se už tolik vcítit do té situace. Protože z mého pohledu se to dá změnit.

A: Takže máte jinej pohled na svět a jiný cíle?

P: Přesně a v tom si myslím, že začíná bejt trošičku ten větší problém a takový to odcizování se, že jakoby jdeme těma jinýma směrama no.

A: A dá se říct, že ti to dalo i větší svobodu a moc nad tím životem?

P: No určitě, já si myslím, že člověk má život jenom ve svých rukách a změnit se dá úplně jakoby všechno. A změnit se dá všechno a podle mě to všichni ví, ale nejsou ochotný něco podstoupit, aby ta změna nastala. Já já taky pokud chci něco změnit, tak mi to taky třeba není příjemný. Ale je to potřeba k tomu, aby se ta věc změnila. To už hodně lidí v tom mém okolí třeba pak nechápe a já už těžko jim to budu vysvětlovat.

A: Jasně. Když jsou v nějaký jiný fázi životní, tak to asi nebudou poslouchat. A ještě mě napadlo, jestli ty nový vztahy a nový pohled nějak změnil vztahy s rodiči?

P: No úplně určitě to změnilo jako strašně rapidně, protože eee ...už mi to přijde, že jako už nejsem to dítě a na to jsem já vždycky hrozně čekala. A i ta práce mi dává to, že už jakoby i s tátou, jemu stačilo nějaký názor mi říct a mě už to zablokovalo a nedokázala jsem mluvit, protože k němu mám zase velkej respekt. Ne že bych se ho bála, ale že ho prostě hrozně jakoby cením. A teď si už za těma názorama fakt stojím a už se mi kolikrát podařilo tu debatu vyhrát. To jsem hrozně jakoby ráda. A s mamkou je to v pohodě, to vždycky bylo v pohodě, ale líbí se mi, když jí můžu koupit nějaký dárek, kterej by fakt chtěla. Tak jsme jí jely koupit dárek a řekla jsem co chceš, kam chceš, tam to koupíme. A já jsem si vždycky strašně přála oplatit rodičům, co mi dali, ale nejen v té finanční stránce, ale celkově v tom, co mi dali oni. A vim, že teď jim to můžu vrátet. Oni ví, že mě to baví, že někam směřuju, což si myslím, že i to je taky těší. A že i po té finanční stránce jsem v klidu, že i prostě, jim můžu dělat ty radosti. Já hrozně ráda všem něco dávám, což mě hrozně naplňuje. A jak mě to naplňuje, tak je to automaticky taky těší a máme ty vztahy jako dobrý, takže super.

A: Takže tě těší i taková ta samostatnost a možnost někoho potěšit?

P: Jojo přesně tak. Postupně jim to všechno vrátet, všechno jejich úsilí a tak. Je to hezký no. I z tý jakoby vejšky, že proto jsem i chtěla mít tu vejšku a mít ten život úspěšnej, abych jim to mohla všechno pak předat a vrátit. Protože se mnou to taky nebylo lehký byla jsem extrémně drzý dítě. Sice jsem se dobře učila, ale měla jsem dvojku z chování, protože jsme těžce nedávala autoritu ve škole. (smích)

A: Aha. Ještě jestli se můžu jenom zeptat, jak trávíš ten společný čas s Michalem, když pomínu tu práci, když jsi říkala, že ten vztah přesahuje tu práci a že práce se zároveň prolíná s tím osobním životem?

P: Ty jo no... tak jakoby to je těžký pomínout práci, protože když spolu trávíme víkendy na pracovních akcích, tak to jsou pracovní akce, kde se ale nepracuje. Takže třeba tak, ale zároveň třeba chodíme na to pivo a o víkendu máme ve [název města] jeden bar, kam třeba chodíme každé pátek a vždycky se scházíme v tom městě, takže se vídáme tak tímhle večerním společenským životem. Ale jak byla zima, tak nebyl prostor na nějaký výlety. Ale v létě jsme jezdili na nějakou vodu, na nějaký koupák nebo něco takovýho, normálně běžně jako kamarádi, tak trávíme i takhle.

A: Jasně moc děkuju. Nic jinýho mě už asi nenapadá.

Rozhovor č. 10 Sandra

A: Setkala jsi se někdy s tématem mentoringu?

S: Ne ne vůbec.

A: Dobře nevádí. Mě by zajímalo, jestli je ve tvém životě nějaká významná osoba, která je tvým vzorem nebo která ti poradí, poskytuje ti vedení a oporu. Někdo v tvém okolí, který by však nebyl přímo rodič. Je v tvém životě někdo takový?

S: No já jsem právě počítala s tou mámou no. Ale když to ty rodiče teda být nesmí...

A: S mamkou jo? Tak to nevádí. Můžeme se zkusit třeba dobrat ještě k někomu, ale jestli to bude nakonec ta mamka, tak to taky nevádí. A jestli se tě můžu zeptat, proč jsi teda zvolila právě mamku?

S: No tak já jsem dřív jakoby neměla s mámou úplně blízký vztah, ale od té doby, co se rozešla s tátou, tak jsme se začaly spolu jako víc bavit a zjistila jsem, že za ní můžu vlastně přijít kdykoliv, kdy se mi něco děje. Že kdykoliv, když se děje sebemenší věc v mém životě, tak pokaždý jdu za mamkou a ví fakt úplně o všem, co se mi stalo.

A: Jasně. A cítíš potom, že když za ní s něčím jdeš, že na to dostaneš zpětnou vazbu?

S: Eee vypadá to tak, že mě většinou vyslechne, potom mi na to řekne třeba svůj názor, třeba co jsem mohla udělat líp nebo vystihne, co jsem udělala dobře. A defacto mi udělá dobře i to, že jí to jako vůbec řeknu, že to ze sebe jako dostanu.

A: Hm Hm. Takže tě nějak emočně podpoří nebo ti i poskytne nějakou konkrétní radu?

S: Ano ano přesně tak.

A: A někdo jiný blízký kromě mamky by v tvém životě nebyl? Třeba když víš, že s něčím bys šla za mamkou, tak máš ještě někoho jiného, s kým bys to chtěla rozebírat?

S: Eee mam nejlepší kamarádku. Se kterou jako rozebírám taky skoro všechno, co se mi děje, ale... z nějakýho důvodu se mi o tom líp mluví s mamkou než jako s ní. I když by to asi mělo bejt naopak ale...

A: Tak to samozřejmě záleží na každém. A nevádí by ti, kdybych se zeptala, to je asi teda jedna z těch citlivých částí. Ty tedy nebydlíš s oběma rodiči?

S: Ne já bydlím jenom s mamkou a bráchou.

A: A máš mladšího nebo staršího bráchu?

S: Eee mladšího.

A: Takže k němu o radu moc nechodíš?

S: Občas jo, ale spíš chodím za tou mamkou.

A: A s tatškou se nějak vídáte?

S: Eee jednou za čtrnáct dní, když teda jakoby mám čas.

A: A to je tak nařízené, nebo je to tak nastavené mezi vámi dvěma?

S: Eee...takhle máma podepisovala s tátou nějakou dohodu, kdy to je jednou za čtrnáct dní, ale není to povinné. Když se nám tam nechce, tak tam nemusíme a když se s ním chceme vídat častěji, tak taky jako můžeme.

A: Jasně. Dobře. No a za tatškou nechodíš s nějakými věcmi nebo tam takový vztah není?

S: Eee... myslím že úplně není no. Jakoby já myslím, že bych mu to dokázala říct, ale že by mi na to asi nic neřekl nebo že by mi nějak jako neporadil.

A: Takže tam necítíš úplně nějakou podporu z jeho strany nebo jak to mám říct?

S: Eee úplně ne.

A: A co se týče třeba jiné než emoční stránky, ale třeba když bys potřebovala poradit ohledně školy nebo budoucí práce, nebo když máš někde něco vyřídit, tak jdeš se ho třeba zeptat?

S: Eee no jako chodím, ale málokdy se mi dostane odpovědi... nebo něčeho, co bych mohla použít v tom životě, co potřebuju.

A: Myslíš, že neví?

S: Myslím, že asi neví...si myslím.

A: Jasně. Promiň, že se o tom tak bavím, ale ono to s tím tématem souvisí, ale kdyby cokoliv, připomínám, že můžeš říct a téma, které by ti nebylo příjemné opustíme. Takže jestli se můžu teď zeptat na tu kamarádku. Ty máš teda jednu nějakou konkrétní kamarádku, se kterou se bavíš o spoustě věcí?

S: Eee já jí mám vlastně od prváku od střední, kdy ona chodila do vedlejší třídy, ale do stejného ročníku. A vlastně jsme se začaly vídat, nejdřív jsme se jako neměly úplně rádi, jak

to tak bývá. A pak jsme spolu chodily ven každé den a fakt se z nás staly hodně dobrý kamarádky, s tím že... my jsme se vlastně hodně sblížily s tím, že jsme měly společnej osud. Protože jsme obě měly přítele, kterýho jsme nějakym způsobem už jako nechtěly a řešily jsme mezi sebou tyhle problémy a to nás jako hodně sblížilo.

A: A jak jste se poznaly, když jste byly každá z jiné třídy?

S: Eee já jsem měla kamarádku ze třídy, která s ní chodila na základku, takže nás jakoby seznámila.

A: To je zajímavý. A ta tvoje dobrá kamarádka šla na jinou vysokou školu než ty?

S: Ne ne ne, ta kamarádka je na stejný vysoký jako já, taky na FHS.

A: Aha. Tak já se tě rovnou zeptám, proč jsi se vlastně rozhodla jít na vysokou školu?

S: No tak já jsem člověk, kterej by se nedokázal uživit rukama, protože nejsem absolutně nějak manuálně šikovná a vždycky mě jako bavilo rozně se jako učit. Takže vejška pro mě byla jasnou možností.

A: Hm. A probírala jsi to s mamkou nebo se svým okolím?

S: Eee snažila jsem s tím bavit s tátou, ten byl takovej, že by byl spíš radši, kdybych šla jakoby do práce. A pak jsem se s tím bavila s mamkou ta rozhodně jako chtěla ať jdu na vejšku. A s kamarádama...ty jsem nějak v tomhle nebrala v potaz...

A: A někteří spolužáci se rozhodli jít a někteří, že ne?

S: Přesně tak.

A: A rodiče mají vysokou školu?

S: Ne ani jeden.

A: Dobře. A ty jsi měla trošku představu, co bys mohla dělat, když bys nešla na vysokou?

S: Eee kdybych nešla na vysokou? No já jsem dělala obchodku, takže já bych šla asi někam do kanceláře. Což bych i v budoucnu chtěla, ale chci dělat trošku někde jinde než s účetnictvím nebo něco takovýho, protože mě to nebavilo úplně. Takže tak.

A: Ale jinak bys vzdělání v účetnictví měla, takže by to byla možnost?

S: To by byla, ale totálně mě to jako nebaví a ani nejde, takže...

A: Tak myslíš, že sis blbě zvolila střední?

L: No to jo.

A: A během přijímaček na vysokou školu tě někdo podporoval?

S: No já jsem hodně často chodila za mámou, když jsem třeba z toho měla nějaký jako nervy nebo takhle, tak jsme si o tom vždycky jako povídaly nebo naopak, když se mi něco dařilo a chtěla jsem se pochlubit, tak jsem vždycky chodila za mamkou a vlastně i za bráchou a za lidma s kterýma bydlím doma, takže i za babičkou a dědou.

A: Jo takhle. No a babička a děda měli nějaký názor na to, že jdeš na vysokou?

S: Ty byli hodně nadšený z toho, že jdu na vejšku, protože věděli, že mě to bude bavit. Oni sami nemaj vystudovanou vejšku a jsou spíš na ty jako manuální práce, ale hodně se jim jako líbilo, když slyšeli, že jdu na vejšku.

A: A za babičkou a dědou chodíš třeba někdy pro radu?

S: To úplně ne, ne že bych jim nevěřila nebo něco takovýho, ale nikdy jsem... jako nikdy jsem za nima pro radu nešla, takže by mi to bylo asi trochu nepříjemný.

A: Aha a proč to tak je?

S: Že s nima asi nemam tak blízký vztah jako s tou mámou.

A: A na tu vysokou jsi říkala, že kamarádka šla na stejnou školu, tak to jste asi řešily spolu vid'?

S: No hodně jsme si jako to...volaly často, když byla ta doba těch přijímaček, tak jsme se jako navzájem podporovaly.

A: A jak vnímáš ten přechod ze střední na vysokou?

S: Je to hroznej nezvyk, protože nejsem zvyklá vidět prostě 200 lidí v jedný učebně. Jako myslím si, že na to si asi nezvyknu za celou vejšku. Ale je to hrozně příjemný v tom, že ten přístup těch profesorů je trochu osobnější než na tý střední nebo na tý základce.

A: Aha. To je docela zajímavý, mně to přišlo naopak takový neosobní vždycky tím, že je tam tolik studentů.

S: Mně se třeba líbilo, dám příklad z adaptáku třeba, že si s náma ty profesoři sedli a dali si s náma pivo. A já jsem nevěřila tomu, že jako si můžu dát vůbec s profesorem pivo, že je na vyšší úrovni než já. Nevím, překvapilo mě to.

A: Jasně. Ale ty máš i předměty, kde je vás mín ve třídě?

S: Jo jo, měla jsem. Ale upřímně jsou mi spíš příjemnější ty předměty, kde je jako víc lidí a kde jako nejsem úplně vidět.

A: Jasně, kde nemusíš úplně interagovat?

S: Jo jo přesně tak.

A: A myslíš si o sobě, že jsi introvert?

S: Já jsem hodně introvert no. (smích)

A: Jasně. Já to taky nemám ráda, když je na mě moc pozornosti. No a kromě toho, že je tam hodně lidí, povedlo se ti už s někým seznámit?

S: Eee já se tam jako bavím s hodně lidma, což jsem si jako uvědomila, že je hodně zajímavý na vejšce, že pokaždý když tam jdeš a jdeš tam třeba sama, tak tam vždycky někoho potkáš. Nikdy nejdeš do nějaký učebny sama. Takže bavím se tam jako s hodně lidma, ale kamarádů tam mám jako pár zatím.

A: Jasně. A vnímáš to jako výhodu, že se můžeš takhle s lidmi seznamovat?

S: Eee určitě... je to pro mě jako trošku nepříjemný, protože na to nejsem ještě tak zvyklá, ale je to určitě jako výhoda.

A: Jasně. A ty se tedy prostě vždycky s někým seznámíš na každém předmětu?

S: Hm přesně tak.

A: A byl pro tebe ten přechod ze střední na vejšku nějak stresující nebo tě to spíš bavilo?

S: Eee takhle já jsem se toho hrozně bála na začátku, protože jsem věděla, že se na tu školu hlásí hodně lidí a že se tam budu muset bavit s více lidma než na střední. Ale během asi tejdne nebo čtrnácti dní mě to jako přešlo a už jsem jako ten stres...ten stres trvá jako do teďka, ale už to není tak velký jako to bylo na začátku.

A: Aha. A tušíš, čím to tak asi je, že tě to přešlo?

S: Že jsem si asi zvykla na to prostředí tam.

A: A pomohlo ti třeba to, že ses seznámila s nějakýma lidma?

S: Jo to určitě. Že tam mám jako víc známých a že už tam nejsem jako úplně sama.

A: Takže nevadí ti takhle víc lidí ve chvíli, kdy už tam takhle máš někoho, s kým ty pocity můžeš sdílet?

S: Hm přesně tak.

A: A když si potřebuješ ve škole něco zařídit tak to většinou zvládáš sama nebo koho se ptáš, s kým to řešíš?

S: Eee já většinou píšu do té skupinky, co máme na Facebooku, kde jsou jakože všichni prváci, a nebo se zeptám kamarádů. Ale nevím jak to mám úplně vysvětlit ale... co se týče vejšky, tak chci spíš jakože všechno zařídit sama, než abych se na to ptala mámy. Protože i tím, že máma jakoby nemá vejšku, tak si myslím, že by mi asi nebyla úplně schopná poradit.

A: A zkusila jsi to někdy?

S: Eee já jsem tam jako zatím neřešila věci, se kterými bych potřebovala jako hodně poradit, takže...

A: A myslíš si, že by pro tebe bylo snazší znát někoho, kdo už je třeba ve vyšším ročníku a část školy už vyšel?

S: Takhle já mám sestřenicí, která má vystudovaný dvě vejšky, takže ta by mi určitě byla schopna poradit. Ale je tady hodně problém jakoby v mém egu. (smích)

A: Jasně, takže se nechceš zeptat?

S: Přesně tak.

A: Takže zatím jsi neměla pocit, že by bylo dobrý znát někoho z fakulty třeba v druháku nebo třetáku, kdo by ti už uměl poradit?

S: Jakoby na adaptáku jsem se seznámila asi se dvěma nebo třema holkama, který jsou myslím že ve druháku nebo ve třetáku, takže na ně mám kontakty, kdybych něco potřebovala, tak se jich můžu zeptat. Ale zatím jako jak říkám... zatím ten zimní semestr nebyl takovej, že bych potřebovala jako nutně s něčím poradit.

A: Jasně. A když se něco vyskytlo, tak pomohla skupinka na Facebooku?

S: Hm přesně tak.

A: A když máš nějaký úspěch tak za kým jdeš?

S: Eee jako první to napíšu jakoby k nám do skupinky do menší skupinky, jakoby naší party se kterými se scházíme na vejšce a pak to jdu hnedka říct jako mámě no. (smích)

A: Jasně no. (smích) Takže už máte vytvořenou nějakou menší skupinku těch, co se znáte?

S: Jojo. přesně tak (smích)

A: Tak super. A s těma lidma chodíš i občas ven nebo se vídáte jenom na fakultě?

S: Eee takle, já tam mám tu nejlepší kamarádku, pak tam mám kamaráda, kterýho znám šestnáct let, takže s tím si občas povídáme normálně a pak tam mám holku, kterou jsem poznala až na fakultě, takže tak. Ale jako vídáme se i mimo školu samozřejmě.

A: Jasně a je vás tam ještě i víc?

S: Eee takhle... nás v té skupince bylo původně asi dvanáct, jenomže jsme se potom nějak jako pohádali, takže jsme zbyli jenom takhle ve čtyřech lidech.

A: Jo takhle. Jako že si ne každý sedl?

S: Jo přesně tak.

A: A ten kamarád, co ho znáš šestnáct let, tak toho znáš odkud?

S: No já ho znám on bydlí ve stejný vesnici jako já, chodili jsme spolu do školky, na základku... takhle na základku na první stupeň. Pak jsme spolu tancovali ve stejný taneční skupině a teďka se vlastně vidíme na vejšce.

A: Takže jenom střední jste neměli spolu?

S: Ano ano, přesně tak.

A: A to jste na sebe narazili náhodou?

S: Eee jakoby já jsem si s nim psala v době přijímaček na vejšku... jakoby kam se hlásí, protože jsem taky hledala nějakou inspiraci kam jako jít. A říkal, že se hlásil na nějakou filosofickou v [název města] nebo co a ještě na to FHS, tak jsem říkala, že je náhoda, že tam jdu jako taky.

A: Jasně. A proč ses rozhodla nakonec pro FHS?

S: Eee takhle já jsem se hlásila na hispanistiku na filosofickou fakultu a potřebovala jsem nějakou další školu, protože ta filosofická byla jako můj hlavní účel. Jenomže jsem nějak úplně nevěděla na co, tak jsem se koukala na Univerzitu Karlovu jakoby na všechny fakulty a viděla jsem, že tam jsou humanitní studia, což jako...vždycky jsem se o to tak trošku jako zajímala a když jsem se dozvěděla, že tam jako každé semestr vybírám předměty, tak se mi to hrozně zalíbilo, tak proto jsem si to vybrala.

A: Jasně, takže kromě té hispanistiky jsi nebyla úplně zaměřená a říkala sis, že by ses na té fakultě humanitních studií pak mohla na něco začít zaměřovat?

S: Hm přesně tak. Protože já jsem kromě té hispanistiky nevěděla na co se chci zaměřit, takže tahle škola pro mě byla úžasná, protože tady mám psychologii, sociologii, antropologii atd. Takže se můžu jako rozhodnout pozdějš.

A: A brala jsi to i podle toho, kde není matika? (smích)

S: Jo taky trošku (smích)

A: A ta hispanistika to ti nevyšlo?

S: No já jsem tam měla mít asi sto bodů a měla jsme jich asi dvacet, takže nevyšlo no.

A: Aha takhle. A hodláš se španělštině věnovat i dál?

S: Eee právě já jsme si v zimním semestru chtěla zapsat španělštinu abych v ní pokračovala, protože jak byl Covid, tak já jsem sice měla španělštinu na střední. ale asi dva roky nám jí úplně zrušili, takže jsem hodně zameškala, tak jsem jí chtěla v zimním semestru, ale bohužel tam už nebylo místo, protože klikací závody, ale konečně se mi to povedlo teďka, takže se do toho zase dostanu.

A: A ty máš teď prezenčně nebo online?

S: Já bych řekla, že asi prezenčně, protože i minulej semestr jako bylo všechno prezenčně.

A: A preferuješ prezenčně nebo tu online výuku?

S: No takhle když jsem byla jako v maturitním ročníku a měli jsme online výuku, tak se mi to líbilo víc v tom, že jsem jako nemusela chodit mezi lidi, že jsem mohla bejt prostě sama, udělat si kafe, vedle sebe postavit jídlo a jenom poslouchat no. Takže asi online. Ale jsem zas na druhou stranu ráda, že tam můžu bejt prezenčně, protože se potom líp učim. Protože

jsem v tý místnosti a nutí mě to do toho se jako učit. Než abych byla doma a třeba si pouštěla seriál nebo takhle.

A: Jasně. to prostředí dělá hodně. A ty jsi teda moc ve stresu nebyla vid', že by ses bála, že si nezvykneš nebo říkala jsi, že nejdřív ano, ale že tě to pak přešlo?

S: No takhle já jsem byla jakoby šikanovaná na základce a na střední, takže už jsem nějak počítala s tím, že se něco objeví i na vejšce a tím, že já jsem jakoby pesimictickej člověk, tak už jsem si z toho nedělala nějaký nervy. Ale když jsem se dozvěděla, že právě na vejšce je hodně těžký, aby si tě někdo zapamatoval, jak je tam hodně lidí, tak defacto tam šikana ani jako není možná. Takže to se mi tam ulevilo no. Že tam defacto projdu kolem sto lidí a nikdo vůbec neví kdo jsem. To se mi jako hodně líbilo.

A: A to jsi měla i na střední takové problémy?

S: No v prváku to bylo z mojí třídy a potom asi ve třetáku nastoupili... takhle když jsem byla, já ve třetáku, tak do prváku nastoupili lidi, který šikanovali fakt úplně všechny na tý střední i čtvrtáky i třetáky a všechno, takže to bylo takový...

A: A ty jsi teda říkala, že už jsi to brala nějak sportovně ten přechod na vysokou. Říkala jsi, že na tý vysoký škole tě to úplně neparalyzovalo ta představa tý šikany?

S: No to už jsem si říkala spíš, že nějak zvládnou no. Nedokážu si představit, že bych nešla na vysokou „jenom“ proto, že bych se bála šikany.

A: Jasně. Tak to zní rozumně. A můžu se zeptat, s tímhle ti třeba teda pomáhala mamka?

S: Eee hodně, protože když jsem třeba byla na tom adaptáku, tak jsem se vrátila a sedly jsme si s mámou na kafe a třeba šest hodin jsem jí vyprávěla úplně o všem, co se tam jako stalo. (smích)

A: Hm. A už z toho adaptáku jsi měla dobrý pocit?

S: Jo tam to bylo úžasný. Tam se jako fakt všichni bavili se všema, takže to bylo skvělý.

A: Takže první dojem byl dobrej, tak jsi neměla pak problém nastoupit do té školy?

S: Přesně tak no.

A: A na adaptáku bylo teda víc ročníků?

S: No bylo tam asi...já nevím 500 lidí jako z prváku a pak tam byli myslim, že druháci, který to měli na starost. Ne to byli už myslim třetíci, jo to byli třetíci, ale bylo tam i pár druháků, který třeba minulej rok nebyli na adaptáku a chtěli teďka.

A: Jasně. A nějaký kontakty z vyššího ročníku teda máš, ale zatím jsi to nepotřebovala vid'?

S: Jo jo.

A: Já už jsem se trošičku ptala, ale ráda bych si to shrnula. Ty jsi teda říkala, že když dáš nějakou zkoušku, tak se pochlubíš kamarádům a pak tý mamce, vid'?

S: Hm.

A: A když se ti něco nepovede nebo něco nevíš?

S: Když se mi třeba nepovede zkouška tak to jdu taky říct mamce, protože prostě potřebuju nějakou tu psychickou podporu v tý době. A do tý skupinky to napíšu až pozdějš, protože se třeba cejtim špatně, že to ostatní udělali a já ne.

A: Že to chceš chvíli rozdýchat?

S: Ano, přesně tak.

A: Jasně, chápu. A myslíš, že kamarádi by tě také podpořili?

S: To jo, ale je mi spíš příjemnější to nejdřív říct tý mámě, pak si to nechat trochu uležet v hlavě a pak to oznámit ostatním.

A: To je to ego, že? (smích)

S: Jo no. (smích)

A: A co mamka na to většinou?

S: Takhle máma je hrozně upřímněj člověk, takže když třeba fakt ví, že jsem se na tu zkoušku vykašlala, tak mi to prostě řekne. A když ví, že jsem se na tu zkoušku učila a třeba teďka jsem měla filosofii, kterou jsem udělala až na druhej pokus, tak při tom prvním pokusu říkala, že to je v pohodě, že mám ještě dva pokusy, že se na to musím víc podívat, že se musím víc zklidnit a tak. Já to říkám hodně obecně. Ona o tom mluví déle, ale jako pomůže mi to potom, že se jako víc zklidním, dám se trošku dohromady a zase se jako vrhnu do toho učení.

A: Takže tě emočně podpoří a dá ti i nějakou konkrétní radu? Třeba to, že máš ještě ty dva pokusy, tak se na to uč a bude to dobrý?

S: Jo přesně tak.

A: A tebe uklidní, že to ta druhá osoba třeba vidí trošku rozumně, jinýma očima?

S: To jo, protože mě to jakoby nejdřív emočně rozhodí, protože jsem tu zkoušku neudělala, takže se potřebuju trošku jako zklidnit a potom až se zklidním , potom jsem teprve schopná normálně pracovat.

A: Jasně. A máš to tak i s víc věcma nebo jenom co se týče těch zkoušek?

S: Eee i v životě obecně. Když se třeba s někým pohádám nebo něco, tak taky nejdřív se potřebuju zklidnit, abych potom mohla racionálně přemýšlet a dostat se znovu z toho problému a vyřešit ho.

A: Jasně. A to jdeš většinou za tou mamkou, jestli tomu dobře rozumím?

S: Přesně tak.

A: Nebo i za těma kamarádkama?

S: Za těma kamarádkama taky, ale vzhledem k tomu, že kamarádky bydlej jakoby dál než já. Nebo se nevidáme tak často, tak je právě pro mě první možnost ta mamka. A potom až se s nima vidím, tak jim to řeknu osobně. Řeší se to líp z očí do očí.

A: A s kamarádkama tedy bydlíte nějak dál od sebe?

S: No od tý nejlepší kamarádky, který říkám všechno, bydlím asi hodinu a půl. Takže to je potom blbý, že když třeba není škola, teďka jak nebylo zkouškový, tak jsme se viděly naposledy asi na začátku prosince. Takže jako...

A: Jasně. A s kamarádkou se tedy nevidáte tak často? Chtěla bys třeba častěji?

S: Eee stoprocentně bych se s ní jako chtěla vídat častěji, jenomže tím, jak máme každá ty rozvrhy jinak, protože se každá z nás zajímá trošku o jiný věci, tak eee... se vidáme na fakultě třeba dvakrát týdně, když nepočítám úvody atd. Takže je to potom trošku těžší časově sesumírovat. Ale třeba o víkendu se vidáme nebo odpoledne zajdeme někam na pivo nebo takhle.

A: Jasně. Ale když se zrovna nevidíte, tak jsi říkala, že i tak si na škole najdeš známé a jsi spokojená i tak, vid'?

S: Jo jo, přesně tak.

A: Jasně. Mě by ještě zajímalo, kdy jste si s mamkou takhle začaly být blízký?

S: Eee to bylo asi půl roku potom, co odešel táta. Protože my jsme spolu předtím neměly úplně jako blízký vztah. Jako byly jsme k sobě blízko, ale spíš jsem blíž jakoby k tátovi. A od té doby, co prostě s náma není tak eee mi i jako chvílku trvalo, než jsme si s mámou... jak to říct... jako sblížily. Ale od té doby jsme jak nejlepší kamarádky.

A: Hm. A to ti bylo kolik?

S: Eee patnáct.

A: Aha. A čím, to je, že jsi měla blíž k tomu tatškovi?

S: Eee asi tím, že jsme s tátou měli víc společnejch zájmů, že táta byl ten sportovní typ, kterej nás bral jako do aquaparku a do zoologický atd. a mamka byla spíš ten domácí typ nebo jak to úplně vysvětlit nevim.

A: Jasně. A teď cítíš, že se s ní dá asi víc věcí probírat?

S: To stoprocentně, ale na to jsem právě přišla až jakoby potom, co odešel táta.

A: Ono je to asi i tím věkem, že spíš později oceniš, když si máš s kým popovídat o tom, co tě trápí, že?

S: Přesně tak.

A: A ty jsi říkala, že jsi taky sportovní typ, tak co děláš třeba za sport?

S: No byla jsem sportovní typ, teďka jsem jako hodně zlenivěla. Ale hrála jsem chvílku fotbal, ten mě teda moc jako nebavil, pak jsem lezla na horolezecký stěně, ráda jsem chodila plavat nebo jezdit na kole a tancovala jsem hip hop.

A: Aha. A jak jsi k tomu všemu přišla?

S: Většinou přes kamarády no, ze školy třeba přes spolužáky nebo takhle. Nikdy jsem se k tomu nedostala, že bych si řekla tak a jdu dělat tohle. Většinou mi kamarádi řekli, že dělaj tohle a jestli to nechci zkusit. Tak jsem šla na jednu lekci s nima a většinou se mi to začalo líbit.

A: A co tě bavilo nejvíc?

S: Eee ten hip hop, ten jsem dělala vlastně dvanáct let.

A: A odtamtud máš nějaké kamarádky?

S: Eee mám, tam jsem měla tři hodně dobré kamarádky. Ale s tou jednou se nevidám, s tou druhou jsem se pohádala a s tou třetí se vídám málokdy, protože chodí na střední, takže úplně nemá stejně rozvrh jako já.

A: Jasně a s těma bydlíte nějak dál od sebe?

S: Eee ta jedna bydlela ve stejný vesnici jako já a teďka se odstěhovala jako dál. A ta druhá bydlí v [název města], to mám od ní asi třičtvrtě hodiny.

A: A s těma jsi se přestala bavit už nějak na střední?

S: Takhle my jsme se bavily jenom, když jsme se vídaly na trénincích. My jsme nechodily nikam samy. Takže to byl možná taky ten důvod, že jak už jsem přestala chodit na tancování, tak už jako tam nebyl úplně důvod se vídat.

A: Aha a tam jsi přestala chodit z jakýho důvodu?

S: To jsem přestala chodit, když začal Covid, protože ty lekce byly online, takže jsme takhle před malýma kamerama tancovaly a bylo to nezáživný pro mě.

A: A ty ostatní sporty?

S: No já začnu asi postupně. Já jsem dělala fotbal a ten jsem začal dělat asi v osmi letech, jenomže kvůli tomu, že mám skoliózu, tak mi doktor jako zakázal to dělat. Tak jsem asi po půl roce musela přestat. Pak ta stěna horolezecká, ta mě hodně bavila, jenomže taky kvůli těm zádům mi doktor zakázal to dělat a on mi defacto zakázal i to tancování, jenomže já už jsem na to kašlala, protože to bych nemohla nic.

A: A k těm ostatním sportům jsi došla přes kamarády? I k tomu fotbalu třeba?

S: Jo fotbal dělala spolužačka. Horolezeckou stěnu dělal soused, se kterým jsem se bavila. A tancování dělala ta samá spolužačka, která mě dovedla k tomu fotbalu. Ale myslím, že už jsem z toho tak trošku i jako vyrostla. A teď už se soustředím na tu školu a na ty kamarády atd. A taky jsem dost jako zlenivěla.

A: A ten soused je někdo starší nebo mladší?

S: Eee ten je asi o tři roky mladší než já.

A: A můžu se zeptat, jestli vnímáš nějaké přínosy toho, že se můžeš víc bavit s mamkou i mimo ty školní záležitosti?

S: Eee no tak tím, že máma má jakoby víc životních zkušeností než já, tak třeba když se pohádám s kamarádkou nebo potřebuju vyřešit něco osobnějšího než tu školu, tak vim, že máma má v tomhle taky nějaký zkušenosti a může mi poradit. A třeba jí nemusím jako vždycky poslechnout, ale je dobrý třeba slyšet i názor jako staršího člověka nebo jak to mám popsat no.

A: Jasně a většinou ti přijde, že ten názor je dobrý, nebo že se vymyká?

S: Eee většinou jí teda jako poslechnu nebo si z toho názoru něco vezmu. Protože máma je jako povahou strašně podobná mně, takže vim, že by reagovala ve spoustě situacích podobně jako já.

A: Jasně, takže tam jde hodně o zkušenosti?

S: O ty zkušenosti a taky jde o to, že vim, že mě jako málokdy odsoudí. Že máma jako není člověk, kterej by mě odsoudil za to, že bych já nevim...kdybych něco ukradla v obchodě, teďka si vymýšlím. Ale že by mi spíš jako poradila, co s tím udělat, jak to napravit a potom by mě teprve seřvala. (smích)

A: Takže máš pocit, že ví jak ti pomoc, že tě nejdřív emočně uklidní a potom ti dá nějaký praktický rady?

S: Hm přesně tak.

A: A to ti přijde, že u těch kamarádů tolik není? Třeba s těma zkouškama jsi říkala, že když se ti něco nepovede, že jdeš za nima radši až později...

S: Eee je to hodně kvůli mému egu, protože... mám prostě od přírody, že chci bejt jako ve všem nejlepší, takže mi hodně vadí, když jsem v něčem horší než ostatní. A taky je to kvůli tomu, že mi tu emoční oporu spíš dá ta mamka než oni.

A: Jasně. Že se jim jakoby trošku bojíš svěřit s některýma intimníma věcmi?

S: Eee někdy jo.

A: Jasně. Chápu. Myslíš, že na to mohlo mít vliv to, že jsi zažila šikanu?

S: Eee...jako...je to dost možný no, i když jakože ty kamarádi, o kterých jako teďka mluvím, ty mě jako nikdy nešikanovali, ale jde spíš o tu nedůvěru v ty lidi no.

A: Jasně. Tomu rozumím. Taky jsem si tím prošla. Tak se moc omlouvám, že jsem zabrousila do tohoto tématu. Je to v pořádku?

S: Ne v pohodě. Já jsem v pohodě. Jen jsem o tom tématu dlouho nepřemýšlela.